

Porphyriou peri tou en tē Odysseia tōn nymphōn antrou. Porphyrius De antro nympharvm / Græce cum Latina L. Holstenii versione. Græca ad fidem editionum restituit, versionem C. Gesneri, et animadversiones suas adjecit R. M. van Goens Trajectinus ; Præmissa est Dissertatio Homerica ad Porphyrivm [by Goens].

Contributors

Porphyry, approximately 234-approximately 305.

Gessner, Conrad, 1516-1565.

Goens, Rijklof Michaël van, 1748-1810.

Holstenius, Lucas, 1596-1661.

Publication/Creation

Traiecti ad Rhenum : Sumptibus Abraham v. Paddenbvr̃g, bibliopolæ, 1765.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gzn2znwz>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b3041734x>

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ.
PORPHYRIUS
DE
ANTRO NYMPHARVM.

Græce cum Latina L. HOLSTENII versione.

Græca ad fidem editionum restituit,
Versionem C. GESNERI, & Animadversiones suas adjecit
R. M. VAN GOENS *Trajectinus.*

Præmissa est
DISSERTATIO HOMERICA
AD PORPHYRIUM.

TRAIECTI ad RHENVM
Sumptibus ABRAHAMI v. PADDENBURG, Bibliopolæ,
MDCCLXV.

ΠΟΡΡΗΙΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΙΟΧ.
ΠΟΡΡΗΙΩΝ
ΑΝΤΙΟΧ ΝΥΜΦΗΑΡΩΝ.
D E

Græce cum Latina & Germanice versione.

Græca ad fidem editionis restituit,

Verhonen C. GREVEL, & Animadversiones suas addidit

R. M. VAN COILLIE

Typographia of

DISSECTATIO

AD ΠΟΡΡΗΙΩΝ.

TRACTATI ad RHEINUM

Sumptibus ARMANDI A. PACHENBACH, Bibliopæ.

MDCCLXV.

CELSISSIMO. PRINCIPI.

GULJEELMO. V.

PRINCIPI. ARANSONENSIS.

ET. NASSAVIO.

COMITL. IN. CAT-ZENELLEBOGEN. VIANDEN. DIETS. SPIEGEL-
BERG. BVVREN. LEERDAM. ET. CVYLENBVRG. **MARCHIONI.**
VERÆ. ET. FLESSINGÆ. **BARONI.** IN. BRED. BEILSTEIN.
URBEM. GRAVE. ET. TERRAM. CVYCK. YSSELSTEYN. KRA-
NENDONK. EYNDHOVEN. ET. LIESVELD. **DOMINO.** IN. BRE-
DENVOORD. TVRNHOVT. S. GEERTRVDÆBERG. WILLEMSTAD.
DE KLVNDERT. S. MARTINIDYK. ZEVENBERGEN. SVPERIO-
REM ET INFERIOREM ZWALVWE. STEENBERGEN. NAALD-
WYK. DIEST. GRIMBERGEN. HERSTAL. S. VITH. ARLAY.
NOSEROY. BVVRGENBACH. DAASBURG. ET. WARNETON.
LIBERO. DOMINO. IN. MONSTER. TER HEYDE. POELDYK.
HALFLOOSDVYNEN. ET. DITIONES. DE. POLANEN.

DOMINO. INDEPENDENTI. INSVLÆ. AMELAND. BVRG-GRAVIO.
HEREDITARIO. ANTVERPIÆ. ET. VESONTIONIS. EQVITI. OR-
DINIS. DICTI. DE. KOVSSEBAND.

GVBERNATORI. HEREDITARIO.
ET. COPIARVM. BELGII. FOEDERATI.
ÆQVE. TERRESTRIVM. AC. MARITIMARVM. DVCI
SVPRAMO.

ETC. ETC. ETC.

CIVIVM. SPEI.

PATRIÆ. FVLCRO. ET. PRÆSIDIO.

DVLCI. BONARVM. ARTIVM. DECORI.

BONORVM. OMNIVM. DELICIIIS.

FELICITATIS. TEMPORVM.

AUSPICI

PIO. FELICI. AVGVSTO.

CEL-

CELSISSIME PRINCEPS

*Patere auspiciis TVIS tenuem tenuis
auctoris emitti conatum, quique
hoc solo nomine commendabitur,
quod præsidio TVO & tutela augustissima mu-
nitus prodierit.*

DEDICATIO.

Neque enim ea opellæ nostræ est dignitas, ut quidquam habeat, quod in se spectatum TIBI mereatur obferri, aut TIBI gratum esse possit. Aliæ sunt causæ, PRINCEPS SERENISSIME, quæ, quidquid patria nostra profert laborum, sive ingenii fuerit sive operæ, TIBI unice deberi clamant.

Respiciamus præsentem Reipublicæ nostræ conditionem: facile adparebit, quibus potissimum otii nobis facti ratio sit reddenda.

Nonne hæc omnia lætissimæ, qua perfruimur, Pacis sunt bona? Quod agricola fundum hilaris

DEDICATIO.

colat, quod primitias fertilis agelli lætus colligat: quod egenus liberalitate divitis munifici sustentetur: quod miser ipse miser non sit: nonne omne id pacatissima patriæ nostræ conditio facit?

Paci sociam addamus Libertatem. Utraque tranquillitatis, utraque fœcunditatis, felicitatis omnis utraque nobis suprema atque unica est caussa.

Tuto & tranquille bonis nostris uti nos posse, Paci debemus. Libertas facit, ita posse uti, ut non de præsentis solum re, sed & futura secundum Leges certi simus.

Pa-

DEDICATIO.

Pax sapientibus viris liberum meditandi otium permittit. Libertatis donum est, publice opiniones suas profiteri ut liceat. Illa facit, ut ipsi sapientiæ incrementa capiamus; hæc, ut fructum ejus aliis impertiamus.

*Quæ sapientiæ est ratio, eadem est eruditio-
nis. Deferbuit belli furor: silent arma; Sta-
tim Literator in Museum secedit: tutus &
tranquillus per monumenta antiquitatis & ve-
terum libros vagatur: totum se deliciis suis tra-
dit; Non illum patriæ suæ cura, non belli me-
tus imminentis, non hostium minæ, non populi
moveret indignatio. Paci hæc debet. At & aliis*

pro-

DEDICATIO.

*prodesse cupit ; Inde , quæ meditatus est , publico
examine subicit : Eodem jure etiam erga alios
utitur. En Libertatem.*

*Libertas Aurea ! quanta & quot non bona
mortalibus elargiris ? At quanto tamen beatior
is populus , cui tranquillum Libertatis usum cer-
ta ac diuturna Pax concedit ; quem ambæ quasi
certatim ad summum felicitatis culmen evehere
student.*

*Nos , quibus invidenda hæc conditio obtigit ,
agnoscamus grato animo inmensam SUPREMI
rerum ARBITRI benignitatem : adoremus li-*

DEDICATIO.

*berrimam EIVS dispositionem: at veneremur
EOS, QVORVM opera uti voluit, ad tantam
felicitatem in nos conferendam.*

*Si verum sit, quod nemo ignorat, DEVM
T. O. M., a primis inde Reipublicæ initiis, pa-
tribus nostris velut præsentem adfuisse; quid de
IIS credendum erit, QVORVM ope Libertas
nobis & Pax fuit restituta: QVOS duces Respu-
blica & Governatores habuit: QVIBVS datum
est gravissima pericula, imo mortem ipsam in-
trepido animo contemnere? Aut cæcutiamus,
Cives, aut grati fateamur, divinitus HOS ad
auxilium opemque nobis ferendam fuisse missos.*

DEDICATIO

*Atque hæc est ILLVSTRISSIMÆ ARAV-
SIONENSIVM GENTIS conditio. Obser-
vemus unicum in historia exemplum. EADEM
jugum tyrannicum excutere ausa est: EADEM
patriæ suæ libertatem restituit: EADEM resti-
tutam defendit feliciter.*

*Quid vero quantumque debemus, aut quæ
grati animi monumenta IIS exhibebimus, QVI
patriam SVAM tantis beneficiis SIBI obstrinxe-
runt? Signa ILLIS erigemus, ac statuas: aut
lauros parabimus? Non, PRINCEPS. Me-
rita Heroum ARAVSIONENSIVM marmori
non commendabimus, caduco & pereunti; verum*

DEDICATIO.

*animis nostris inscribemus æternam EORVM
memoriam.*

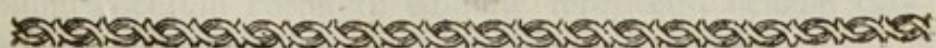
TE gentemque **TVAM** venerabimur: **TIBI**
primitias & fructus Libertatis, Pacis, ac se-
curitatis nostræ, strenarum loco, dicabimus: in
TE omne honorum cultusque genus lubentes me-
ritum conferemus.

Fungit his votis populus vota sua; atque ar-
denti desiderio felicem & jam propinquum
exspectat diem: quo TE, patriæ TVÆ tu-
torem, Unionis nostræ vindicem, Pacis ac
Libertatis statorem, & bonarum Artium ac

DEDICATIO.

*sapientiæ patronum, BELGICA VIRGO
sinu excipiet.*

*Faxit benignissimum NVMEN, ut commu-
nibus universi populi votis feliciter satisfiat ;
Faxit, ut TIBI posterisque TVIS, tantumdem
detur de Belgio mereri, defensione acquisitæ
Libertatis : quantum GVLIELMVS I. &
MAVRICIVS B. M. meruerunt ejus vindica-
tione. Ita vigeat, floreat GENS ARAVSIA-
CA: omnia IPSI cedant ex animi sententia:
& augustissima EIVS memoria civibus semper
sit cara! Hæc precor. Trajecti ad Rhenum,
Kalendis Octobris A. S. MDCCLXV.*

P R Æ F A T I O

FRANCISCI ASVLANI.

Editioni ejus *Quæstionum Homericarum* & libelli
de *Antro* Venet. 1521. præmissa.

FRANCISCVS ASVLANVS LECTORI S.

Minima quæque quo digniora sunt, eo & majora, & gratiora ab omnibus haberi solent. Quod cum multis in rebus manifestum videamus: tum vel hoc in libello clarius intueri licet. Quippe qui, ut minimus est, ita tibi plurimam Lector amate frugem, ac maximos afferet proventus. Hic ille est Porphyrius, qui, cum celeberrimos omneis suæ ætatis sapienteis longe excelluerit, mox ab humanioribus raptus camœnis, innumeros divini poëtæ locos, perpaucis hercle, & fortasse nemini cognitos, non scite minus, quam diserte aperuit. Hunc igitur ex antiquis excerptum exemplaribus, & solerti nostra (ut vides) repurgatum, opera, tibi nunc damus, daturi propediem & Didymum & Aristarchum (NB.) & quosquos alios hujusmet Authoris optimos interpretes, ex imis librorum sepulcris eximere poterimus. Hunc lege interim: & nobis pro tot, quos indies magis arduos exanclamus labores, aliquas (si lubet) habe gratias. Sis felix.

P R Æ F A T I O

E D I T O R I S.

Statueraſſem longa **TE** præſatione morari **Lector**; ut ſcilicet communi editorum conſuetudini obſequerer. At varia ſunt, quæ ab hoc conſilio me abduxerunt. Maxime illud, quod præſationem ideo ſcribendam arbitrer, ut legatur; & bene novi, verbosa huiusmodi procœmia a paucis legi.

Neque opus eſt, multa, quæ memoriam auctoris mei ſpectent, **TE**cum diſputare. Luculentiffima ejus biographia, quam **L. HOLSTENIVS** (*) dedit, otium nobis hac in re facit. Verbo dicendum eſt de editionibus libelli, quem **TIBI** exhibemus: Nemo eam rem, quod mireris, accurate tractavit.

Prima omnium & princeps editio Romana eſt, typis luculentiffimis in Gymnaſio Mediceo edita **A. S. MDXVIII.**
for-

(*) Doctum hoc *L. Holſtenii* opusculum de *vita & ſcriptis Porphyrii*, primum in editione Romana, quam hic *Rom. 2.* appellamus, fuit editum, dein Cantabrigienſibus typis in ampliffima operum Porphyrii editione repetitum, demum cura diligentiffimi viri **J. A. Fabricii** in Bibliothecam ejus Græcam vol. 4. ſeceſſit.

(XVI.)

PRAEFATIO.

forma tertia, five octava. Continet hoc volumen nihil, præter *Quæstiones Homericas* & libellum hunc de *Antro Nympharum*, sigillatim edita. In fronte sic legitur.

Πορφυρίου Φιλοσόφου ὁμηρικὰ ζητήματα.

Τοῦ αὐτοῦ πορφυρίου. περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τῶν νυμφῶν ἄντρου.

Porphyrîi philosophi Homericarum quæstionum liber.
Et de Nympharum Antro in Odyssæa: opusculum.
Leonis decimi Pon. Max. beneficio e tenebris erutum. impressumque Romæ in gymnasio Mediceo ad Caballinum montem. cum Privilegio ut in ceteris.

M. D. XVIII.

in averſa tituli parte Elogium Laſcaris exſtat: mox ipſæ ſequuntur quæſtiones: tum libellus de Antro: omnia absque paginarum numeris. Rariſſima eſt hæc editio, & notatu digna, quod reliquis fere accuratior ſit; At a nemine tamen, qui editiones hujus libelli recensuerunt, memorata. Unde factum ut notitia ejus Fabricium ipſum, at quantum hujusmodi rerum ſcrutatorem! fugerit. Copiam hujus cimelii ex ampliffima ſua Bibliotheca cel JO. JAC. SCHVLTENSIVS mihi fecit: Vir, quem videre & admirari, audire & venerari, noſcere & amare, individua ſunt: mihi vero inprimis carus, & parentum loco habendus: cui ſi dicam tantum me debere quantum homo homini poteſt, credat Lector nihil a me dici, quod meritis ejus non perfecte respondeat.

Altera editio Veneta eſt A. 1521. vel potius 1528. 8°. ſumtibus *Aldi* & ſoceri ejus *A. Aſulani*; nam una hæc eademque eſt,

PRAEFATIO. (XVII.)

est, ut mox adparebit. Fabricius duas inde fecit, primam *A. Asulani* 1521. secundam Aldi 1528. at Fabricium verosimile est editionem hanc non vidisse. Ipse eam habui e Biblioth. Acad. LBat. neque difficulter adeo causam hujus erroris detexi. Continet autem Collectio, cui insertus est Porphyrii libellus, *Scholia* quæ *minora* appellant in *Iliadem* & *Odyssæam*, ac postea *Quæstiones Homericas* Philosophi nostri & *dissertationem de Antro Nympharum*. In fronte sic legitur: ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΝΤ ΩΦΕΛΙΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ 'ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΑ. (Sic) ALDVS. Titulum sequitur præfatio *A. Asulani*, in qua de barbarie primum temporis queritur; mox propriam in instaurandis literis operam jactat, editis variis scriptoribus: ut Argonauticis Orphei, paullo ante evulgatis, nunc vero Scholiis in Homeri Iliada, quæ laudat. — Præfationem sequuntur Scholia ipsa, notatis foliis. In fine nulla typographi mentio. — Mox sequuntur *P. quæstiones HH. & liber de Antro Nympharum*, novo titulo, qui rursus non anni notam sed Aldi anchoram & nomen præfert. Titulum excipit præfatio *A. Asulani*, quam modo dedimus: hanc Epigramma Lascaris, in Porphyrium: illud *Quæstiones* ipsæ & *libellus de A. N.* omnia absque paginarum numeris. In fine hæc leguntur: *Venetiis in ædibus Aldi & Andreae soceri* (h. e. *A. Asulani*) *mensæ Majo MDXXI.* Demum in eodem volumine novus occurrit titulus, in quo ita: ΔΙΑΥΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΤΑΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ. DIDYMI ANTIQVISSIMI AVCTORIS INTERPRETATIO IN ODYSSEAM. Mox signum nomenque ALDI, infra: *Ne quis alius, qua Venetorum ditio patet, impune hunc librum inprimat.*

+++

S. V.

S. V. decreto cautum est. Titulum excipit brevis iterum præfatio *Asulani*; præfationem Scholia, paginis ut in *Iliade* notatis. In fine ita: VENETIIS IN ÆDIBVS ALDI ET ANDREAI (*Sic*) ASVLANI SOCERI MENSE IVNIO. M.D.XXVIII. — Unde patet editionem hanc, si proprie dicas, 2 voll. constare; quorum prius A. 1521. posterius 1528. publicatum fuit; at una tamen eademque est editio: & Porphyrii libellus, qui primo volumini subjunctus est, semel adeo *Aldi & Asulani* sumtibus editus potest dici.

Tertia est Argentoratensis A. 1539. 8°. itidem cum *Scholiis minoribus*; hoc titulo, ὍΜΗΡΟΥ ΕΞΗΓΗΤΗΣ. Eandem Fabricius memorat; sed e Venetis expressa videtur & non magni est momenti. (*)

Prodierant paullo ante hoc tempus Homeri Opera Basilëensibus typis, Græce, adjectis *Scholiis*: A. 1535. Fol. quorum cum cito divendita essent exemplaria, auctore magno Jo. Camerario, novam editionem priori similem Basilëenses moliti sunt & A. 1541. in lucem emiserunt eadem forma; Editio hæc, quam Fabricius non memoravit, locupletata fuit *Quæstionibus Homericis* philosophi nostri & *libello de Antro Nympharum*. Vidi eam & contuli in Bibl. LBat. a F. Junio hic illic in margine notatam. Atque hæc prima est Basilëensis editio libelli nostri.

Biennio vero post eadem editio novo titulo instructa prodiit, Anno quippe 1543. quæ priorem *κατα ποδα* sequitur; ac forte titulus solum renovatus est, & residuis aliquot exemplaribus ad-

(*) Memorat eam C. Gesnerus quoque in Bibliotheca p. 569. ubi Porphyrii libellum editum testatur *Argentor. 1539. & seorsim 4. Romæ aut Florentiæ*. Harum altera procul dubio princeps est Romana editio in 8°. edita, non 4°. quod dein etiam a Simlero in *Epitome Gesnerianæ Bibliothecæ* fuit omissum.

adpositus. Usum ejus amicitiae Cel. Viri & præceptoris mei insigniter de me meriti, Chr. Saxii, acceptum habeo referendum.

Demum quartam Operum Homeri editionem Basilëenses dederunt A. 1551. Fol. prioribus neque auctiorem, neque emendatiorem: sed, ut fit, aliis in locis correctius, aliis vero vitiosius evulgatam, quod idem quoque fatum Porphyrii libellus subiit.

Feliciores ipsi fors obtigit sæculo subsequente septimo decimo. Lucas enim Holstenius, accuratae vir eruditionis & variis jam ante scriptis clarus, dum Vaticanis Codd. evolvendis Romæ occupabatur, consilium sumsit *vitam Pythagoræ*, a Philosopho nostro scriptam, cum aliis ejus opusculis, *Dissertationem* puta *de Antro Nympharum* & *Fragmentum de Styge*, denuo recensere. Prodiit hæc editio Gr. & Lat. Romæ A. 1630. 8°. sed illam non vidi: neque credo quidquam Holstenium addidisse, quod operæ fuisset a me repeti.

Viginti enim & quinque post annis, Anno videlicet 1655. Cantabrigienses, edito Epicteti Enchiridio cum Arriani Commentariis forma 8^a., statuerunt eodem volumine celebriora Porphyrii Opera complecti. Quam in rem luculentissimos ejus Commentarios de *Abstinentia ab animalium esu*, cum paucis Joannis alicujus Valentini notulis, tum *Vitam Pythagoræ*, *Diss. de A. Nympharum*, & *F. de Styge*, secundum Romanam Holstenii editionem typis suis repetierunt.

Sub initium vero hujus sæculi *Jos. Barnesius*, vir male fedulus, & in quo nihil laudes præter voluntatem bene de literis merendi, postquam consilium iniisset, grandem, qua jam tum eruditus orbis premebatur, inutilium librorum molem nova Homeri editione augere, in limine primi voluminis, quod A. 1711. Cantabrigiæ, forma secunda vel quarta

prodiit, opuscula quædam ad lectionem Homeri spectantia & in his Porphyrii etiam de *Antro Nympharum* libellum recudi jussit. Deest in hac editione Latina Holstenii versio: alioquin ea sic satis accurate fuit recensita, & reliquis correctior potest haberi.

Hæc de editionibus libelli nostri: verbum de Codd. ejus MSS. Equidem nullum habui; sed & nullus exstat, quod sciam. Ubi primus exstiterit Codex, secundum quem Romana princeps fuit expressa, non dixerim. Sed verosimile est Vaticanum fuisse. Reliqui editores primam hanc expressisse videntur omnes. Solum Contr. Gesnerum in Latina, de qua mox dicemus, versione alio Codice usum fuisse, crediderim. At nec is verbum de eo dignatus est addere. Hoc credo, in amplissima Codicum MSS. collectione Scorialensi, quæ Madriti est, MS. exstare hunc libellum. Eduardus enim Clarkius (*) in brevi, quod dedit, specimine hujus thesauri, etiam Codicem MS. memoravit *Porphyrii de Antro Nympharum*. Certiora tamen ab eruditis Hispanis etiam nunc expectamus, qui publicato priore Catalogi Bibl. Scorialensis volumine, spem secundi etiam fecerunt, quod notitiam Græcorum Codicum continebit.

Supereſt, ut de hac editione pauca Lectori dicam: En ordinem, quem in ea disponenda secutus sum:

Dedicatio ad GVLIELMVM V. Araufionensem & Nas-
savianum Principem. pag. (III) — (XIII.)

Præfatio A. Asulani. p. (XIV.)

Præfatio mea. p. (XV.) sqq.

Dissertatio Homerica ad Porphyrium ad V A. Nic. ten
Hoven. p. I — XXXVI.

Por.

(*) *Edw. Clarke's Letters concerning the Spanish Nation* p. 160. (Lond. 1763. 4º.)

PRÆFATIO.

(XXI.)

Porphyrius de Antro Nympharum Græce, cum Latina L. Holstenii versione & variis Lectionibus. p. 1 — 32.

Indices in Porphyrium: primus Auctorum p. 32.* alter verborum & rerum. p. 32.* & 32.**

Latina libelli Porphyriani versio a Conr. Gesnero facta. p. 33 — 48.

Notulæ meæ in præcedentem versionem. p. 49 — 52.

Collectanea ad libellum Porphyrii de Antro Nympharum.

Pars prima, quæ est Homerica. p. 55. speciatim

Brevis introductio. p. 55. 56.

Locus Homeri. p. 56.

In eundem variæ lectiones. p. 56. 57.

Versiones loci Homerici metricæ, & quidem

Latina L. Holstenii. p. 57.

Anglica, Popii. p. 57. 58.

interpretes ejusdem veteres:

Scholia minora. p. 58.

Eustathii commentatio. p. 58 — 60.

& recentiores:

Spondanus. p. 60 — 64.

Barnesius. p. 64. 65.

Mad^e. Dacier. p. 65. 66.

Pope. p. 66 — 68.

Editor. p. 68. 69.

tum excerpta, quæ eundem locum spectant,

e Scaligeri Poëtice. p. 69. 70.

Mottéi Hexaëmero rustico. p. 70. 71.

Wowerio de Polymathia. p. 71.

Sequitur altera Collectaneorum pars, quæ Porphyrium illustrat, & continet excerpta

e Marshami Canone Chronico. p. 72. 73.

Petito de Sibylla. p. 73 — 80.

G. Canteri novis Lectionibus p. 80 — 82.

tum Animadversiones meas ad libellum Porphyrii de Antro Nympharum. p. 83 — 122.

Agmen claudunt tres Indices: primus criticus. p. 123. 124. alter grammaticus. p. 125. 126. tertius rerum. p. 127. sq.

Pauca de his figillatim dicere habeo. Ac primum Dissertationem quod adtinet Homericam, in ea id egi, quod e præmissa Epistola intelligi potest, ut rejectis Porphyrii mei nugis, quibus locum Poëtæ tenebris involverat potius quam illustraverat, novam Antri Nympharum explicationem proponerem, pulcræque Homeri descriptioni quam potui lucem adfunderem. Sed non alienum est hic monere, amicumeum cel. Ruhnkenium hac in re nonnihil a me dissensisse. Credebat is, ἱγῆς Homericos (*) aliter accipiendos esse, atque a me accepti fuerant: Videlicet non de *malis navium*, sed (quod æque vox exprimit) de lignis illis, quibus veteres *telas* adfigebant, quæque ipsæ etiam *telæ* nonnunquam a Latinis appellantur: *stamen* enim ἰδίως opus est quod textitur. Favet huic opinioni ambigua verborum Poëtæ ratio, si de *malis* vocem intelligas; cum enim φάρεων mentio mox subsequatur a Nymphis in Antro textorum, duplex τῶν ἱγῶν sensus ipsi videbatur postulare, ut non de *malis navium* hi intelligerentur, sed de instrumentis illis textoriis quibus *stamen* adfigitur. Huc ac-

(*) v. Dissert. ad Porph. Cap. II. §. 10.

P R A E F A T I O. (XXIII.)

accedit, nullum exstare disertum exemplum *malorum* a nautis dedicatorum. Fateor, speciosissimam esse observationem; at sunt tamen, quæ in contrarium me rapiant. Memoratis enim ὑφασμασι seu φαρσι, *textis* ipsis, sponte Lector intelligit, ἴσως etiam adfuisse, quibus hæc texta possent adfigi: alioquin etiam *acus* & *fila* memorari debuissent, quod in brevi ejusmodi descriptione merito supervacuum & abs re haberetur. Contra necessarium videri posset, aliqua in hoc Antro donaria nautarum inveniri: cum aquis præsiderent hæ Nymphæ, nautæque eo jam tempore, vel pro salute navis suæ voti loco, vel grati animi pro evitatis naufragii & tempestatum periculis documenta, varias navium suarum partes Diis marinis vovere & dicare adsuevissent; ut in Dissertatione copiosius enarravimus. Videat Lector, utra ipsi opinio magis arrideat. Æque lubens Amici mei sententiam videbo præferri, quam si meam amplexus fuerit: & judicio Lectoris ipse dein non ægre subscribam. (*)

In

(*) Opportune sub hæc incidit mihi in manus editio Operum *Procli* Archiepisc. Cpolit. a Vinc. Riccardo Romæ A. 1630. 4°. curata, & luculentissimis ejus Commentariis instructa. Quoniam liber valde est infrequens & paucis notus, licet multa bonæ frugis contineat, non vereor in gratiam Lectoris hic transcribere, etiamsi longiora, quæ de ἱστοίς habentur p. 82. 83. Appellaverat S. Proclus, mirus allegoriarum amator, *matrem Dei* post varia alia nomina, etiam τὸν Φρικτὸν τῆς οἰκονομίας ἸΣΤΟΝ, ἐν ᾧ ἀβή-
τως ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως χιτὼν οὐπὲρ ἰσοργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔριθος δὲ, ἢ
ἐξ ὕψους ἐπισκιάσασα δύναμις ἔριον δὲ, τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδάμ κώδιον κρόκη δὲ, ἐκ τῆς παρθένου
ἀμύλυντος σάρξ· κερκὶς δὲ ἡ ἀμέτρητος, τοῦ Φορέσαντος χάρις κ. τ. λ. Sacrosanctæ æconomiae
textorium jugum, in quo ineffabili quodam modo unitiōnis illius tunica confecta est; cu-
jus quidem textor exstīit Spiritus Sanctus; netrix virtus obumbrans ex alto; Lana,
vetusta, villosaque Adami pellis; trama, impolluta ex Virgine caro; textorius radius,
inmensa gestantis gratia; artifex vero &c. Orat. I. in laudem V. Deiparæ p. 60. ad quem
locum sic commentatur Vinc. Riccardus Comment. p. 82.

Pag. 60. vs. 26. Ἰσὶς. *Telam* vertit Peltanus, & Interpres Vat. Lat. Impropiè. Quamvis non
inficior ἰσὶν *Telam* significare. Isai. 59. Ἰσὶν ἀράχνης ὑφαίνουσιν. *Telam* araneæ texuerunt. Hic
tamen nequit *telam* significare. Subdit enim ἐν ᾧ. Tela autem non est ἐν ᾧ, in qua fit vestis;
sed ἐξ ἧς, ex qua. Præterea enumerat hic S. Proclus omnia instrumenta textoris, ad telam

In constituendo textu Græco, optimas editionum lectiones secutus sum: nuspiam vero auctorem meum pro arbitrio in-

conficiendam necessaria, & inter ea ἰσὺν. Quocirca puto hic significasse, τὸ ἐργαλεῖον ὕφαντικόν· ut vocabulum exponit hoc Eustath. in Odyf. α. à similitudine Mali nautici sic dictum. Ovid. lib. 6. Metamorphos. hoc instrumentum appellat *Jugum*. *Tela jugo juncta*. Et affertur a Seneca epist. 90. ubi mire artem universam explicat. Est textorium lignum, jugum, seu malum, in quo textoribus convolvitur tela. Pollux lib. 6. Onomast. cap. 10. ait, Κέλοντας vocari, τοὺς ἰσὸποδας ἰσῶν, hoc est, *Pedes textorii Jugi*. Eurip. Iphig. in Tauris. Οὐδ' ἰσοῖς ἐν καλλιφθόγγοις Κέρκιδι Παλλάδος ἀτθίδος εἰκὼν Τιτάνων ποικίλλουσα. *Nec Jugi in pulchrissonis radio Palladis Cecropiæ imaginem Titanum picturatam effingo*. Hesiod. ἡμίραι. Τῇ δ' ἰσὺν σῆταιο γυνή, προβάλοιτο τε ἔργον. *Tunc ad Jugum stabit mulier proponetque opus*. Et παρὰ τὸ ἴσασθαι a stando ἰσῶν notionem ducit Eustath. Non itaque Telam, sed Jugum telæ intelligit S. Proclus. In eodem errore lapsus est etiam Interpres sermonum S. Theodoretī de Providentia serm. 4. quem locum, quia facem Proclo præfert, cum singula textoriæ artis instrumenta, modumque explicet, libet exscribere. Τὰ γὰρ ἔρια κειρόμενα, καὶ τοῖς ὕδασι καθαίρομενα, διαζαίνεται μὲν πρῶτον, καὶ εἰς λεπτὰ διαίρεται, εἴτα τὸ κατάγµα, κέρυµνα γίνεται, ἔπειτα ἡ ταλασιουργία λαβοῦσα, τὸ μὲν ἀκραιφνὲς καὶ οἰογεὶ εὐθείας ἔχει τὰς ἵνας, τῶν λοιπῶν ἀποκρίνει· καὶ τὰ λοιπὰ δὲ στυθεῖσα, κρόκην κατασκευάζει τῷ σήµονι· εἴτα γυναικῶν χεῖρες λαβοῦσαι, τὰ λεπτὰ νήθουσι, καὶ ταῦτα πρότερον οἷον τινὰς χορδὰς κατὰ τάξιν, ἐν τοῖς ἰσοῖς διατείνεται, ἐκβάλλουσι μὲν τὴν κρόκην, ταῖς δὲ κίρκισι τοὺς σήµονας διακρίναται, καὶ τῶν ἑµβεβληµένων κερύνει· τὰς μὲν χαλῶται· τὰς δὲ τείνουσαι· εἴτα τοῖς εἰς ταῦτο συντεθηµένοις ἐργάνοις οἷον ᾠδοῦσαι, καὶ πιλοῦσαι τὴν κρόκην. ἕτως ἀποτελοῦσι τὸ ὕφασµα. *Lanae enim ubi detonsæ, aquis ablutæ & purgatæ sunt, peduntur primo, & minutim distrabuntur: deinde quod distrahitum est, denuo in cumulum globumve colligitur. Quem accipiens lanifica, quod in hoc sincerum & purum est, & quasi venis quibusdam, & rectum protensis fibris distinguitur, a reliquis secernit. Alteram vero ejusdem partem colligens stamini subtegmen parat. Ubi autem paratas jam lanas mulierum manus acceperunt, tenuissima ex iis fila ducunt: & hæc primo quidem veluti chordas quasdam ordine in telis extendunt, & quod subtegmini destinatum est secernunt, radiis autem intermediis stamen dirimunt, & funiculos, qui illis innexi sunt alios quidem laxant, alios vero intendunt, simulque instrumentis quæ in hunc usum fabrefacta sunt, subtegmen propellunt & constringunt; omnemque hoc modo texturam absolvunt. At quomodo vertit ἐν ἰσοῖς, in telis, si tela nondum absoluta, sed adhuc texenda describitur? Invertit etiam sensum. Verterem itaque: *Et hæc quidem primo, veluti chordas quasdam, ordine in jugo distendunt, radium vero jaciunt, tramis autem stamina discriminant*. Verum de hoc latius infra Orat. 4.*

Pagin. ead. vs. 27. Ἐνώσιως χιτῶν. In schedulis quibusdam nostri Anton. Agellii Episcopi Acer-nensis reperi partem hujus Orationis sua manu descriptam, in qua ita legitur: ἐν ᾧ ἀρρήτως ὁ τῆς σαρκώσεως ὕφανθῃ χιτῶν. In quo ineffabiliter Incarnationis tunica confecta est. Ceteri omnes habent ἐνώσιως. Latinus Interpres Cod. Vat. etiam σαρκώσιως legit, nam vertit: *Ineffabilis Incarnationis texta est tunica*. Lepide nimis explicat S. Proclus hanc translationem Incarnationis; Et videtur eam a S. Paulo mutuasse, qui indumento & vestī Christum comparat. Rom. 13. *Induite Dominum Jesum Christum*. Galat. 3, 27. *Christum induistis*. Et recte quidem, nam corpus humanum non secus ac tela, nervis, arteriis, cartilaginibus, veluti filis quibusdam textum est. Ideo Porphyrius de Antro Nympharum, telas purpureas a Nymphis in Antro textas, corpora significare exponit, dicens: ἐν ἰσοῖς μὲν γὰρ καὶ περὶ ἰσῶν ἡ σαρκοποιΐα· λίθος δὲ ταῦτα ἐν ζώοις, λίθω ἰοικότα· διο καὶ ἸΣΤΟΙ οὐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λίθου ἐξεργάζονται· τὰ δ' ἀλιπόρφυρα φάρη ἄντικρυς ἢ ἐξ αἱμάτων &c. *Caro namque in ossibus. & circum ossa compingitur. Hæc autem ossa in animalibus lapides sunt, lapidique simillima. Idcirco textoria juga, non alia materia quam lapide constabant, & tele purpureæ caro plane erit ex sanguine*

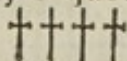
interpolavi, quod pessimum editorum nonnunquam fuisse consilium, sola Philostrati editio Lipsiensis docet. At cum ipso

ta-

contexta. Corpus etiam animæ vestis est, quo induitur, res sane mira oculis, sive compositionem ejus quis spectet, (in Græcis, quæ omisimus, ἀποβλέπεις editum: v. Var. Lect. ad h. l.) sive nexum illum quo animam sibi copulat. Sic & ab Orpheo Proserpina inducitur, quæ conceptibus nascentibus omnibus præest, telam texens. Antiqui etiam ipsum quoque cælum pepulum vocaverunt, veluti cælestium Deorum indumentum & pallium. Verum ambigō num verè legendum sit: Διὸ καὶ ἱσοὶ οὐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λίθου. Cū Jugum ex ligno, non lapide, formetur & constet. Siquidem textori potius officeret, & plus haberet incommodi, quam adjumenti: nec expedire, & commodè telam intexere posset. Particula item illa, διὸ, redditiva rationis difficultatem etiam auget. Quapropter fortasse legendum est non ἱσοὶ, sed ἑσοὶ, unius literulæ inversione: ac vertendum est: *Ob id & ossa ipsa non alia materia quam lapide constant.* Firmaturque ea versio ex Platone, a quò suam doctrinam hausit omnem Porphyrius, qui in Timæo ait: *Deus ossium textura extrinsecus animæ vires fulcivit.* Ac paulo post de ossium medullis: *sic utique semen omne servavit, dum lapideo ambitu circumvallavit.* Ossa, ambitum lapideum medullæ vocat. Merito autem S. Proclus textorio operi Incarnationis mysterium comparat: tum quia textilis est corporis compositio; tum etiam, quia textoriam artem ex Deorum amore, ortam probat Plato in Convivio, ex Agathonis Oratione: mysterium autem hoc ex Dei amore manavit. *Sit enim, inquit S. Joann. 3. 16. Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* Et S. Paulus Ephes. 2. *Propter nimiam charitatem, qua dilexit nos Deus: & cum essemus mortui in peccatis, convivificavit nos in Christo.*

Ad Orat. vero IV. p. 172. sic habet: pag. 145. vs. 39. ἱσῶνα. Heidelberg. S. Andr. & Palat. impress. ἱσὼν. Quid autem sit ἱσὼν, sive ἱσὼς. Eustath. odyf. ω. aperit: ἱσὼς δὲ κυρίως μὲν ἐργαλεῖον ὑφαντικὸν ὁμωνυμοῦ τῷ τοῦ πλοίου ἱσῶ παρὰ τῷ ἱσασθαι. *Proprie quidem significat textrinum illud instrumentum, ejusdem nominis cum malo nautico, a stando dictus.* A quo malo nautico similitudinem, formamque trahit; ad illius enim instar formatum est. Hesych. ἱσὼς τὸ ὀρθὸν ξύλον τῆς νέως, καὶ ὑφαντικὸν ἀπὸ τοῦ ἱσάναι. *Lignum rectum navis significat, & textrinum a desistendo.* Verum quodnam sit illud instrumentum non explicant, quamvis cum formam præscribant non aliud quam jugum se intellexisse declarant, supra quod tela textitur, & in quo circumvolvitur. Eustat. ἱσὼς τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ὕφασμα. *Significat textrinum instrumentum, & telam super id textam: ἐπ' αὐτοῦ, nam supra jugum textor telam textit.* Theocr. idyl. 15. 35. λέγε μοι πόσσω κατίβατοι ἀφ' ἱσῶ; *Dic quæso quanti constitit tibi ut detexeres hanc vestem jugo? ἀφ' ἱσῶ.* Detexta, & compacta tela a jugo retexitur, devolvitur, deponitur. Schol. ibidem: κίκοπται ἀπὸ τοῦ ἱσοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἱσοῦ κατηείθη. *Abscindit, hoc est, a jugo, vel a jugo retexit telam.* Ex quo factum credo, ut detexere perficere significet. Nam absoluta tela, a textrinis instrumentis detrahitur, retexitur. Servius Eclog. Virgil. 2. *Molli detexere junco.* Detexere, id est multum texere, finire, perficere. Ac etiam auferre, quia ubi compacta est, a jugo aufertur, evacuatur colus, seu jugum. Strabo lib. 8. de Corintho: *Μνημονεύεται τις ἔταιρα πρὸς τῇ ἐνεδίζουσιν ὅτι οὐ φίλεργος εἴη, οὐδ' ἐρίων ἄπτοίτο, εἰπεῖν ἰγὼ μέντοι ἡ τοιαύτη τρεῖς ἡδὺ καλεῖται ἱσοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ.* Memoratur cujusdam meretricis dictum, quæ mulieri exprobranti ei ignaviam quod operis sui parum amica foret, pensumque non reddidisset, nec tractasset lanam: responderit tamen, tria brevi temporis spatio se juga evacuasse. Nisi ut Plaut in Curcul. Act. I. 1. *Jam ne ea fert jugum? tam a me pudica est, quasi soror mea sit.* Horat. lib. 2. Ode 5. *Non dum subacta ferre jugum valet Cervice:* sed de hoc etiam supra egimus p. 82. quo eodem dicendi charactere hic utitur. ἱσῶνα, ἔνθα τὸν ἄρραφον χιτῶνα ἐξόφανας ἔνθα ἐξόφανας instrumentum signat, in quo textitur, non telam ex qua conficitur tunica.

Hæc Riccardus. Emendationem ejus quod adinet in Porphyrio factam, eam haud pro-

tamen textui conjecturas meas subjici mallet, statui eas non inter Animadversiones conferre, sed *Variis Lectionibus* potius inferere: ita, ut quidquid scripturam libelli spectaret, in his legeretur. Nova hæc *Variarum Lectionum* non est ratio, sed a Reimaro etiam in præclara Dionis Cassii editione aliisque usu trita; & propterea melior, quod sterilitatem aridæ ejusmodi variantium Codicum recensitionis non mediocriter sublevet. Notarum compendia, quibus editiones libelli nostri indicavimus, hæc fere sunt:

Rom. 1. editio libelli princeps, e Gymnasio Mediceo A. 1518.

Rom. 2. ed. Romana L. Holstenii A. 1630.

Argent. vel *Arg.* ed. Argentoratensis A. 1539. cum Scholiis in Homerum.

Ven. vel *Venet.* editio Aldi & Asulani A. 1521. cum iisdem Scholiis.

Basil. 1. 2. & 3. editiones Homeri tres, cura Jo. Camerarii Basileæ impressæ A. 1541. 1543. & 1551. cum Scholiis & libello Auctoris nostri.

Cant. 1. ed. Operum Porphyrii cum Epicteto & Arriano Cantabr. 1655. 8°.

Cant. 2. ed. Operum Homeri cura Jos. Barnesii Cantabr. 1711. 2 voll. quorum priori insertus Porphyrii commentariolus.

Quan-

probo. Ita enim bis eandem rem dixisset Philosophus vana repetitione. Hoc velim ex ejus observatis animadvertas, *juga* ejusmodi sive *ἵσους*, si e lapide fiant, inutilia esse ad texturam. Quod si verum sit, intelligenda apud Poëtam per *ἵσους* non ejusmodi *juga* sunt, verum *mali navium*, ut ego credidi, qui e lapide potuerunt fabricari, nè injuriæ temporis essent obnoxii. Reliqua, quæ congeffit, de instrumentis textoriis quibus stamina adfigebantur, & detextione staminum, erudita sunt & hic meruerunt repeti.

PRAEFATIO. (XXVII.)

Quantum autem Porphyrius meus accuratae eruditioni cel. DAV. RVHNKENII debeat, ex iisdem Variis Lectionibus Lector cognoscet. Admiratus in hoc viro, ex quo ipsi innotescere contigit, imaginem fui ingenii Hemsterhusiani. Cum enim omnia habeat, quae consummatissimum Critices cultorem constituunt: ingenium acre, perspicax, subtile: animum in devorandis laboribus, etiam molestissimis, mire constantem: demum accuratissima scientia universum literarum studium complexus sit: praclarissimis his naturae dotibus singularem morum suavitatem junxit; adeo, ut solus sufficiat, ad vulgarem istam calumniam depellendam, qua ingenium Critici & Litteratorum in universum difficile ac morosum habetur. Praeter ejus emendationes, quae plerumque certae, semper cultae sunt & ingeniose excogitatae, & quibus velut totidem gemmis nostra haec editio distincta est: ibidem meas etiam conjecturas proposui, quibus corrupta libelli loca si non restitui, saltem suspicionem depravatæ scripturæ movi, aliisque adeo felicioris curæ materiam & occasionem præbui.

Versionem Latinam lubens eo loco posuissem, quo, ut Tayllorus ait (*), si omnes omnino versiones fuissent positæ, melius de Græcis literis actum fuisset. At dandum aliquid esse credidi opinionibus vulgi & communi editorum consuetudini: a quibus si vel tantillum secesseris, facile invidia invenit quod carpat.

Cæterum verbo dicendum est de versione C. Gesneri, libello subjecta. Hæc cum rarissima sit & a paucis visa, editionis meæ interesse credidi, ut cum ea recuderetur; maxime quia id operam dare constitueram, ut ne quidpiam desiderare-

(*) Præf. ad editionem Lysiae minorem.

retur, unde elegantissimo libello ornatus aut lux adferri posset. Libellus est parvæ molis, forma tertia Tiguri editus apud Froschoverum A. 1542. ut e præfatiunculis Gesneri adparet. Continentur hoc volumine libellus de erroribus Ulyssis, a Columbo dein illustratus: tum Nostri Dissertatio de Antro Nympharum: demum Procli excursus de scito Platonis adversus Poëtas; omnia Latine e versione C. Gesneri, & tribus ejusdem præfatiis instructa: quorum Porphyrio præmissum una cum versione ejus typis nostris hic iteravimus. In medio carmen Melanchthonis de Odyssæa ad Blaurerum, nescio an alibi editum, tum Macrobiï locus e *Comment. in Somn. Scip. lib. 1. cap. 12.* leguntur. Titulus voluminis sic habet:

M O R A L I S

INTERPRETATIO ER-
rorum *Ulyssis Homericæ.*

C O M M E N T A T I O P O R P H Y R I I

*Philosophi de Nympharum antro in XIII.
libro Odyssææ Homericæ, multiplici cognitio-
ne rerum variarum instructissima.*

E X C O M M E N T A R I I S P R O C L I

*Lycii, Philosophi Platonici in Libros Platonis de
Repub. apologiæ quædam pro Homero, &
fabularum aliquot enarrationes.*

Interprete Conrado Gesnero
Medico, Tigurino

*Omnia nunc primum nata, & excusa Tiguri
apud Froschoverum.*

Cum unicum, quantum sciam, exemplar hoc meum sit, quod
in his oris adservatur, non ingratham puto Lectori hanc rela-

tio.

P R A E F A T I O. (XXIX.)

tionem fore. Versioni breves subjunxi notulas, unde adparebit, non secundum editionem aliquam, quarum duæ tamen jam in Italia totidemque in Germania prodierant, sed e Codice MS. eam fuisse adornatam. Quæ res inde etiam constat, quod in fronte libelli omnia hæc *tum primum nata*, i. e. stilo ejus sæculi *nunquam ante edita*, sed *e MSS. expressa*, perhibeantur.

Transeo ad *Collectanea*, sive apparatus variarum observationum, quæ vel ipsum Poëtæ locum vel Porphyrii ad eum dissertationem illustrant. Secutus hac in re iterum Cel. Reimari consilium fui, qui ad calcem secundi voluminis Dionis Cassii farraginem adjecit observationum in hunc scriptorem e variis eruditorum libris excerptam. Cæterum valde doleo, me usu eorum caruisse, quos de hoc loco consulendos monuit Barnesius (*); puta *Doctoris Stephani Comment. ad Homeri Ogilbæan.* fol. 187. librum nemini notum, & Fabricio ipsi nusquam memoratum; tum *Kenelmii Digbyi Cabalam Epistolarum politicarum*, & *Dr. Fryar Epistolas*, utraque etiam valde obscuræ memoriæ opera: & quæ ne vel ex ipsa Anglia habere potui. Celebre *Edm. Spenser*i poëma, *the Faerie queene* dictum, consului: & editionem quidem optimam, cum glossario Lond. 1751. 3. vol. 4°. splendide promulgatam: at cum magnæ molis sit hoc opus & difficile intellectu, ob remotas hodieque fere incognitas verborum dictionumque formulas, delibavi potius quam perlegi, nihilque in hac festinatione inveni, quod Homeri locum magnopere spectaret. *Mottéi Vayerii* explicationem quod adinet, ingenio magis quam veri specie commendandam (†), non

(*) vid. ed. nostræ p. 64. 65.

(†) v. *Collectan.* P. II. p. 70. 71.

non mediocriter ea illustratur eleganti & ingeniosa descriptione antri mystici, quam secundum ejus mentem effictam dixeris. Inveniet eam Lector in libro gallico recens edito & pulcre scripto, *Basiliadis* nomine, quo nova Utopiæ cujusdam ratio constituitur(*).

Agmen claudunt *Animadversiones* meæ ad *Porphyrum*. In his res magis quam verba mihi explicanda sumsi. Cum enim eruditissime scripta sit ejus dissertatio, amplissimum hic industriæ meæ exercendæ campum inveni: in his præsertim, quæ obscura Platoniorum in barbariem ruentis ævi, & Heracliti atque Empedoclis placita spectant. Linguae Græcæ aut dictionum Porphyrii nulla mihi ratio erat habenda, nisi ridiculam eorum consuetudinem sectari voluissem, qui elegantias atticismi tractant, ubi de N. Fœdere v. c. explicando res agitur. Notum enim est, quam parum Philosophus noster elegantiam dictionis curet, & ex hoc sigillatim libello clarissime adparet: similis Theologis aut Philosophis nostræ ætatis, quorum perpauci puritatem stili a fæce tot barbare scriptorum voluminum, quæ ipsis pervolvenda sunt, integram intaminatamque conservant. Vere Ruhnkenius noster in eleganti præfatione ad Timæi λεξeis: *Porphyrus vero, inquit, qui tandem scriptor? Nempe is, cui abstrusarum rerum scientiam tribuunt omnes: scribendi elegantiam nemo. Nec quisquam, si Suidæ & Etymologi stuporem exceperis, atticas formulas Porphyrii similitumque scriptorum auctoritate unquam probavit.*

Alioquin nimis magnifice de Te sentio, Lector, quam ut multa hic disputare in laudem auctoris mei instituerem. Qui
id

(*) *Naufrage des Isles flottantes, ou Basiliade du celebre Pilpai, poëme heroique, traduit de l'Indien par Mr. M*** a Messine (i.e. Paris) 1753. 8°. 2. voll. v. ibi Tom. I. p. 25. 26.*

id desideraverit, eum neque Lectorem mihi cupio. Tam celebris est iste Porphyrii libellus de Antro Nympharum, ut usus ejus neminem vel mediocriter in his studiis versatum fugiat. Nam etiamsi ipsa Philosophi opinio absurda sit & ridicula, facile tamen hanc sæculi sui contagionem ipsi condonare possumus, si insignem illum eruditionis adparatum spectemus, qua sententiam suam tam præclare exornavit. Valet hic Italorum, quod frequentant, proverbium: *carpendam esse rosam, relictis spinis* (*). Et quot non alii exstant veteris ævi scriptores, quorum, etiamsi materia quam tractant futilis sit & infusa, maximum tamen esse usum nemo negaverit!

Cæterum errores, hic illic a me commissos, excusare non tentabo. Tanta benivolentiæ publicæ documenta non semel in me expertus sum; ut puderet Lectori meo plenum de me judicandi arbitrium non permittere. Id solum ago, ut veritatem cum eo quæram, non ut opiniones meas defendam easque pertinaciter teneam. Et cur non idem etiam aliis jus concederemus, quo vicissim in eorum scripta ipsi quotidie utimur?

Restat ut eorum beneficia celebrem, qui consilio mihi & re adfuerunt in editione hac adornanda. Ac primum manibus litandum est immortalis & cœlestibus adscripti viri, PETRI WESSELINGII, præceptoris mei & patroni olim præcipui, cujus memoriam dici non potest quam caram habeam. Utinam mihi licuisset editionem hanc sub auspiciis ejus feliciter ad finem perducere! Nunc dura fortis lege nobis erepto, nihil præter *Dissertationis* meæ particulam ipsumque consilium de edendo Porphyrii libello, cognoscere licuit.

Mo-

(*) *Cogli la rosa, e lascia star le spine.*

Mora vero illa, quam Leidæ feci, occasionem mihi præbuit familiaritate TIB. HEMSTERHVSII & colloquiis fruendi: quibus me beare dignatus est vir vere SVMMVS: & non eruditione adeo, qua neminem tamen sibi parem habet aut habebit facile, quam humanitatis sensu spectandus: judicio ipsorum, non ejus, nam nullos habuit unquam, sed universæ nationis nostræ inimicorum (*). Id lubens testor, si quid unquam in me fuit eritque humanitatis, me omne id exemplo hujus VIRI debiturum. Utinam illis, qui moroso suo ac difficili ingenio Humanis Literis dedecori sunt, incomparabilem hunc Virum vel semel videre contingeret! Quam amabilis est humanitas in illius ore, qui merito Oraculum hujus Sæculi habetur: quam grata ejus judicia, quam caute, quam sapienter prodita, etiam de iis, quorum perexigua in literas sunt merita: quam perplacet modestiæ exemplum ab illo petere, cujus singula verba totidem sunt sapientiæ & eruditionis praecepta! Dicas duram sortem canam hujus Viri senectutem venerari, ut per integrum ferme saeculum bono publico ipsum conservaverit.

TIBI vero, cel. RVHNKENI, quas aut quantas agam gratias? Quam dulcis mihi amicitia TVA, quam utilis fuit! Fortunatum TE, cui licet quotidie praeceptore TVO uti: cujus ingenium ILLE ad exemplum moresque suos formavit: Cui datum est, tantum ab incomparabili hoc & plane singulari homine proficere, ut novum in TE Hemsterhusium renasci laetemur. Faxit votis meis secundum Numen, ut diu

TE

(*) Præclaram innuo *Supplicum Euripidis* editionem ab eruditissimo Viro & Literarum Græcarum in Anglia statore Jer. Marklando ipsi ac Weslelingio inscriptam: quæ sola sufficit importunis Smolleti aliorumque ejus furfuris hominum calumniis in Belgas depellendis.

PRAEFATIO. (XXXIII.)

TE fospite Resp. Literaria gaudeat; faxit, ut non hoc solum
saeculum sed & proximum nonum decimum initia sua meritis
TVIS illustrari videat.

Tu, Lector, cui illustria hæc nomina noscere non conti-
git, memoriam ipsorum mecum venerare, & præclaris eorum
dotibus imaginem hanc meam longe inferiorem crede. Ita
vale & tenues meos conatus benivolus respice. Scribebam
Trajecti ad Rhenum, Idibus Octobris A. S. MDCCLXV.

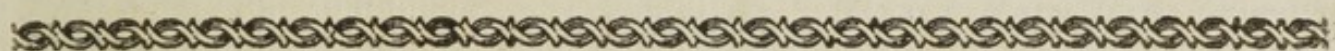

ADDENDVM.

Vacante plagula, visum est aliquid hic addere, quod locum libelli Nostri maxime controversum spectat. Memorat Porphyrius cap. 6., testimonio Eubuli alicujus, speluncam a Zoröastre structam, *εις τιμην τοῦ πάντων ποιητοῦ καὶ πατρος Μιθρα* in honorem creatoris patrisque omnium Mithræ. Variæ hoc de loco variorum fuere opiniones, quas in Animadversionibus recensere superfedi. Tantum Martino quædam opposui p. 91. 92. qui acrius in auctorem meum invecus fuerat. Uti autem longe abest, me Hydei partes sequi, quod cultum Persarum spectat (*), ita nolim omnia adoptare, quæ Adriensis Præsul secundum Occidentales nobis dictavit. Unde etiam citato loco concessi, Porphyrium in eo falsum videri, quod Mithram *ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦ πάντος* appellet. — Non prodierat tum adhuc, saltem in has oras non pervenerat, Vol. xxix. des *Memoires de l'Acad. des Inscript. & des Belles Lettres*, neque videram adeo eruditam Dissertationem S. V. A. Foucher de *Religione Persarum*, ibidem insertam p. 87. sqq. — Cum vero illic p. 103. sqq. copiose hac de re tractetur, non ingratum me puto Lectori facturum, si opinionem doctissimi viri, quæ plane nova est, & si vera non sit, saltem ab ingenio atque eruditione se commendat, breviter ipsi explicuerim. Ponit autem, quod verosimile est, Eubulum, unde hæc citantur, Philosophum fuisse Platonium; Et si hic non fuit, certe Porphyrius fuit, qui verba ista de suo addere potuit. Ut fuerit, id manet, e. Platoniorum opinionibus ea explicanda esse: recentiorum puta, qualis Porphyrius erat. Credebat autem hi, supremum Numen curam creationis inferiori *δυναμεων* ordini commisisse. Ac proinde, cum hic Mithras *creator universi* appelletur, minime sequitur, vel Eubulum vel Porphyrium credidisse, Mithram a Persis summi Numinis loco fuisse habitum. Oromasdes Persarum erat *Zeus*, vel *δημιουργος*, sensu Platoniorum; *Sol*, seu Mithras, *δυναμεις* Oromasdi inferior & subiecta. — Hæc eruditi Abbatis est opinio. Conferre ad eam Lector poterit D. Chrysostomi Orat. 36. Borystenicam, ubi egregie de Zoröastre ejusque placitis disputatur.

(*) Conferri de ejus opinione meretur vir egregie doctus, *Renaudot*, in Præf. ad Itinerarium vetustum & maximæ frugis, *Anciennes Relations des Indes & de la Chine, traduites d'Arabs*. a Paris 1718. p. xxvi.

DISSERTATIO
HOMERICAE
AD PORPHYRIUM

AD
VIRVM AMPLISSIMUM
NICOL. TEN HOVEN.

AD PORPHYRIUM
HOMERICI
DIDACTICI

NICOLAUS TEN HOVEN
VIRVM AMPLISSIMVM
AD

VIRO AMPLISSIMO

NICOLAO TEN HOVEN

S. D.

R. M. v. G.

Hagam Comitum.

Diu est VIR AMPLISSIME, ex quo serio circumspicere coepi, si quid obveniret tam dignum, ut acutissimis TVIS oculis sisti commode posset. Et circumspicerem forte etiamnum, nisi benivolentiæ erga me TVAE, quæ perinsignis est & qua me a prima inde ætatula non destitisti continuo prosequi, iterum atque iterum recordatus, longioris inde moræ impatiens, quidquid primum occurreret, TIBI statuissem sacrum facere. Unde boni consules etiam, pro ea qua es humanitate, nihil cultius TIBI vel ornatius obferri, aut quod otio TVO magis fuerit dignum. Interim cum ipse Homerum summe ames, & Græcæ Linguae accuratam TIBI notitiam comparaveris, quem potui meliorem conjecturis nostris arbitrum constituere? vel potius, quem sibi tutorem nostra hæc opellula potiore optaverit? Id credas, longe confidentius me explicationem loci Homerici adornasse, quoties TE patrono prodituram in publicum cogitavi. CVI si vel leviter satisfecerit hic noster labor, facile equidem omnes malevolorum conatus ridebo, pulcre memor Plautini moniti:

Unus tibi dum hic propitius sit Jupiter,

Tu istos minutos facito Deos floccifeceris.

Ne vero propositi mei plane ignarus sis, aut quid occasionem

dederit huic *Dissertationi*, patere ut brevibus pretiosum otium TVVM morari liceat.

Cum libellum *Porphyrri*, qui de antro *Nympharum* est, prima vice legerem: hoc est, eo animo legerem, ut copiosius aliquando dataque opera illustrandum: primarium mihi officium duxi, ut inquirerem, qua mente ad explicationem *Nymphei Homerici Philosophus* accesserit, & quid potissimum hoc in negotio visus sibi met fuerit præstitisse. Quæ quidem res, tum consideratis viri studiis & statu *Philosophiæ* ejus tempore, tum repetita etiam *Opusculi* lectione, comparatis insuper *Marshami* & *Petiti* disputationibus (*), non magno mihi labore constitit.

Cognitis *Porphyrri* placitis, mox sensi onus longe gravius mihi incumbere, quam initio credidissem: Neque enim desiderio meo satisfactum iri, intellecta hac explicatione, nisi simul de veritate ejus aut errore certus evaderem. Uti autem in his fere fit, instituta disquisitione, haud difficulter novos opinionum dicam an detorsionum *Porphyrri*, imo manifestam earum futilitatem, perspexi. Hinc natum *Dissertationis*, quam sisto, primum caput.

At facile & tum vidi, maximam illi etiam num deesse partem: neque satis me *Lectori* facturum, improbata, etsi idoneis de causis, *Porphyrri* interpretatione, nisi simul aliam veritati propiorem sententiam proponerem. Cui negotio dum intentus hæreo, variisque meditationibus descriptionem sacri *Dearum antri*, *Ulyssæide* XIII. ab *Homero* exhibitam, volvo ac revolvo, orta sensim congeries fuit opinionum probabilium, quibus ordine dispositis posteriori bujus *Dissertationis* capiti materia crevit.

In

(*) Exhibebimus illas *Lectorum* oculis in Apparatu ad *Porphyrum* Parte II.

*In eo nihil aliud actum, quam ut, omni obscuritatis sensu longissime remoto, id probarem quod Philosophi mei placitis prorsus est contrarium: Quippe Homerum captata occasione, ut solent Poetae imaginibus locorum delectari, antrum hoc Nymphis Najadibus consecratum descripsisse, variis ejus partibus pro ratione poëseos, hoc est eleganter & ornate, expositis: Quarum nulla quidquam habet, quod, si recte examine-
tur, aut naturæ loci, aut illi carminis virtuti, quam Galli la vraisemblance appellarunt, aliqua parte contrarium depre-
hendatur.*

His absque præjudicata opinione examinatis, de consilio quidem ipso, quod hac in re secutus sum, vix dubito quin bene plerique constituerint. Illi an satis sit factum TVI, VIR AMPLISSIME, arbitrii erit.

Cæterum hinc TVA sponte intelligis, meras esse, quas hoc opusculum promittit, conjecturas: adeoque tanto magis illud patrocínio TVO indigere. Id ut benigne in TE suscipere ne dedigneris, etiam a TE atque etiam contendo. Ita VALE, VIR AMPLISSIME, mihi que favere perge. Dabam Lugduni Batavorum Kal. Octobr. A. C. cl̄o l̄o cc̄ l̄xiii.

R. M. VAN GOEENS

DISSERTATIO HOMERICA

AD PORPHYRIUM.

CAPUT PRIMUM.

I. *Duplex Poëseos propositum: bonos poëtis habitus: Obscurum sapientiæ sensum carminibus inesse veteres credebant.* II. *Homerus quanto olim in honore fuerit habitus: Omnium in eo disciplinarum fons quæsitus.* III. *Præsertim Philosophiæ, unde allegorica interpretatio in Homerum inlata, in primis a Platonis & Porphyrio, summo Poëtæ admiratore.* IV. *Causæ hujus studii perquiruntur. Vitæ utrimque scopulis, media via incedendum est.* V. *Neque Homero debita laus neganda cum Zoilo & quibusdam Gallis: neque ille supra humanam conditionem evehi debet.* VI. *Aut ubi manifestè in errore deprehenditur, nugaciter excusari.* VII. *Sic multa de Diis Homerus scripsit parum congrua, quæ tamen physice explicanda non sunt.* VIII. *Quod copiosius evincitur.* IX. *Cum alioquin violatarum carminis Epici legum haud injuria reus haberetur Homerus.* X. *Dictorum ἀνακεφαλαιωσις & conclusio.*

I. **P**oëticiæ facultatis duplex est propositum: *utilitas & delectatio:*
Et PRODESSE volunt, & DELECTARE poëtæ,
Aut simul & IVCVNDÆ, & IDONEÆ dicere vitæ.

Utrumque in carminibus unice debet spectari, adeo ut minus recte nonnulli (a) finem Poëtæ in eo duntaxat positum voluerint, ut
 dispi-

(a) Rapin Reflex. sur la Poétique §. X. Lowth de S. Poësi Hebr. Prælect. 1. §. 3. in viam reductus ab editore Göttingensi.

dispiceret, quo modo maxime *utilis* esse possit, contra *delectatione* tantum ut medio ad id, quod sibi proposuerat, *utilitatem* puta, commode consequendum, uteretur. Carmen, quod sine jucunditate & vero Poëticae, quæ dicitur, *ψυχαγωγίας* sensu legere possis, carmen esse definit: imo in delectatione maxima etiam vis Poëseos cernitur, sine qua illa animi commotio, illa adfectuum turbatio, & legentium quasi *εκτασις*, quæ in carmine omne punctum ferunt, neutiquam excitari aut effici potest.

Oppositam his opinionibus sententiam tuetur Hermogenes, eam nunc nihil aliud habere pulcri censens, præter enarrationem rei gestæ ac descriptionem ^(a) nunc illam *το πλεϊστον*, *maximam partem*, ad voluptatem dirigi ^(b). Quæ si de vulgari Poëtarum usu intelligantur, locum fortasse tuerentur, sin vero Rhetor officium Poëtæ innuerit, parum dextre profecto aut prudenter instituit: Idem diu jam ante urserat præter alios Eratosthenes, data opera refutatus a Strabone ^(c). Sed æquales haud dubie, si non majores, *utilitati* in carmine partes sunt: sive id in memoria rei gestæ, sive, quod maximum, in præceptis morum lenique illo animorum ad virtutem ductu, quem in vetustis optimorum carminibus ubique deprehendimus, locum inveniat. Hæc una & maxima Poëtæ dos & virtus ^(d): huc omnis veterum sapientia velut ad scopum quendam propositum unice tendit: imo dici vix potest, quantum in hoc genere olim fuerit præstitum. Hinc tanta Poëtarum veneratio, etiam in aulis Principum: hinc omnis apud illos sapientiæ fons & scaturigo quæsitæ, quos non solum prudentissimos rerumque omnium credebant peritos esse, sed quibus etiam præsentissimum adesse numen vulgus opinabatur ^(e): Inde solis ferme poëtis *sapientum* nomen tributum ^(f): quorum opera quoque, uti jam dictum, omni scientiarum genere putabant refertissima esse: βαθυτερος, ait Plutarchus alicubi, *ἐστὶ νοῦς ἐγκεκρυμμένος τοῖς ἐπεσὶ* cujus testimonio similia, si id opus foret, e Maximo Tyrio aliisque addi possent: Sufficit observasse, quod Strabo testatur, *ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τὴν παιδικὴν ἀγωγὴν ἐφυλάξαν μεχρι τῶν τελειῶν ἡλικιῶν, καὶ διὰ ποιητικῆς ἱκανῶς σωφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ὑπέλαβον*. Quod quantus eo tempore carminibus honos fuerit habitus, satis declarat.

II. Quæ

(a) L. III. de inventione. (b) L. III. περὶ ἰδεῶν. (c) Lib. I. (d) Rapin l. c. §. VII.—XII. (e) Ovid. Epitaph. Tibulli. D. Chrysost. Orat. XXXVI. (f) v. Animadv. ad Porphy. de Antro Cap. ult.

II. Quæ de Poëtis in genere delibavimus, uni sigillatim Homero solebant tribui. Id nisi aliunde nobis constaret, ex tot tantisque elogiorum cumulis, certatim in hunc scriptorem ab omni ævo ad nauseam fere congestis, clarissime demonstraretur: adeo ut nonnulli *divinam* hujus hominis *providentiam*, sat impie & absurde, non dubitaverint prædicare ^(a). Similiter σοφῆ jam olim ac σοφιστῆ titulus ipsi tributus a Cratino in Archilochis apud Diogenem Laërtium ^(b) in quo, ut Rhetor ait, *nullius non artis aut perfectæ, aut certe non dubiæ, vestigia reperiuntur* ^(c).

Observari autem debet, hinc evenisse, ut omnis ferme ætatis docti viri etiam singula hujus poëtæ verba adeo excusserint, ut in minimis literulis ingentia sibi mysteria viderentur invenisse: ad superstitionem usque in hoc proposito pertinaces, quasi nihil hoc homine unquam existitisset sapientius. Unde tanta interpretum Homericorum nata est multitudo, ut si vel diligentissimam illis enumerandis operam impenderis, semper supersint, quorum vel levis tantum noticia, vel plane nulla ad nos pervenit. Quam commentariorum abundantiam quot incommoda necessario fuerint secuta, facilis est ad conjiciendum ratio, & eventus etiam abunde docuit. Dum enim opiniones in eo suas de rebus qualibuscunque, etsi a scopo Poëtæ alienissimis, investigare unus quisque studet, innumera inde hallucinationum congeries, imo ineptissimæ locorum detorsiones, & inextricabilis explicationum varietas, ultro prodierunt.

III. Præter alios autem Philosophi uberrimum in eo suæ disciplinæ fontem visi sibi sunt invenisse. Noverant illi homines vulgatum istud ac πολυθρύλλητον de Poëtis, morum ac virtutis præcepta speciosis figmentorum involucris obscurantibus: Ὡς περ, ait Plutarchus libello aureo de audiendis a juventute Poëtis: Ὡς περ γὰρ ὁ μανδραγόρας ταῖς ἀμπέλοις παρὰ φύσιν, καὶ διὰ δίδους τὴν δύναμιν εἰς τὸν οἶνον, μαλακωτέραν ποιεῖ τὴν καταφοράν τοις πινέσιν, ἔτιώτερος λόγους ἢ ποιήσεις ἐκ φιλοσοφίας ἀναλαμβάνουσα μὲν γυνυμένως πρὸς τὸ μυθώδες, εὐλαφὲς καὶ πρὸς φιλή παρέρει τοῖς νεοῖς τὴν μαθήσιν. Quod etsi per se verum sit, imo verissimum, manet vel sic tamen vitiosum non minus abusum fuisse, quem recentiores Philosophi ac Sophistæ tanto studio sectati sunt, Platonica præsertim atque

(a) *Macrob. in somn. Scip.* (b) *Lib. I.* (c) *L. XII. Instit. Orat.*

que Italicæ sectæ addicti, evidentissimis Poëtæ locis absurdas abstrusasque opiniunculas, e remotissimis Philosophiæ suæ principiis repetitas, præter omnem probabilitatis speciem, adfingentes. — Et vero illud ipsum philosophandi genus, quale tertio post Christum sæculo invaluit, quantum a vetusta Socratis aut Pythagoræ disciplina distabat! quam corrupta hoc tempore Metaphysicæ facies! quæ Orphica inprimis Theologia & Cerinthi deliramentis turpiter implicata, auream, quod vere dixeris, Philosophiæ ætatem, qualis a Socrate venerat, incomparabili homine, in ferream aut si quid isto deterius convertit. — At hic tamen sæculi istius genius, Stoicis forte, qualis Imperator ipse, & paucis aliis ex hoc numero exemptis: neque alia Philosophandi tunc temporis erat ratio quam ut aliquam somniis suis & deliramentis speciem conciliaturi, vestigia eorum in Homero omnis sapientiæ velut scaturigine, quærent, Deum ex machina importune advehentes. Atque hæc est allegorica, quæ dicitur, interpretandi ratio, cui tantopere tum indultum est, præeuntibus præter alios Numenio, ejusque *ἑταίρω* Cronio, ac præsertim Porphyrio nostro, eruditissimo homine, & ad meliora, quod dicitur, nato: qui si binos, ad quos offendit, scopulos cautius vitasset, haud difficulter summis inter gentiles philosophis palmam præripuisset: sed partim incredibili illo & diro adversus Christianos odio, partim perversis Philosophiæ placitis, in transversum raptus, nugis inutiliter se dedit, & *tantis infelix excidit ausis*.

IV. Cæterum, unde hæc potissimum studia originem acceperint, atque unde tantus huic Poëtæ honor creverit, arduum est definire: conjectari integrum erit. Atque Homerum quidem ipsum elegantia dictionis totam in universum antiquitatem quasi effascinaſſe, omniumque adeo eruditorum oculos in sui admirationem traxiſſe, haud injuria dixeris ^(a). Cui forte accessit cæcus æmulationis ardor, quo alter alteri cedere noluit in laudibus hujus viri celebrandis, maxime cum non defuerint, quos credibile est opinatos fuisse, se tum demum eruditorum numero habitum iri, si Homerum etiam suo judicio reliquis omnibus anteponendum jactitarent: cum ad ejus dotes recte

(a) v. Rapin. Comp. d'Hom. & de Virg.

recte æstimandas ampliolem requiri doctrinæ copiam, passim clamaretur; uti sat scite observat Rapinus ^(a). Adde, quod jam diximus, qualiumcunque studiorum homines gloriæ sibi & honori duxisse, si vel novæ alicujus, quam ipsi procuderant, opinionis, vel vetustioris, quod sectabantur, placiti vestigia in Homero probabiliter censerentur invenisse. Allegorica autem interpretatio etiam hinc originem sumsit: Cum enim tam insano studio Poëtam prosequerentur Philosophi, ne umbram quidem erroris aut vitii operibus ejus passi sunt adscribi, quasi is supra humanam conditionem positus errorisque omnis fuisset expers: ac proin, quidquid absurdiusculum ab eo aut contra rationem positum videbatur, omne id allegoricis suis explanationibus vindicare ausi sunt.

Sed res postulat, ut quid ipse ea in re constituendum censeam, Lectori significem. Fateor, ardua est & plenæ res aleæ, de rebus tantæ antiquitatis tantique intervalli judicium interponere: At vel sic tamen nobis pugnam doctorum hominum, Homerum vel ad cælum tollentium, vel ad infimam vulgarium versificatorum sortem detrudentium, eminus quasi & secure spectantibus, aureum illud *μεσση* tuto sectari licet.

V. Uti enim neque cum Zoilo, imo neque cum Eratosthene, ejusque adseclis recentioribus, Perralto, Mottéo Vayerio, Teraffonio, Fraynio Tremblæo, aliisque Homeri obtreçtatoribus; quibus senuper, at infelici successu, Ill. Baro Bielfeldius ^(b) comitem adjunxit; famam & laudem Poëtæ principi debitam detrahi velim, ita ab altera etiam parte, talem nolim haberi, quasi *αψευτος* omnisque erroris expers fuisset. Etsi enim fuerit sapientissimus, etsi rerum qualiumcunque peritissimus, etsi prudentissime carmina sua & doctissime scripserit, *homo* vel sic tamen fuit, neque adeo omni errore major censendus est. *ουδεν καινον*, ait aliquis, *ανθρωπος ημας οντας πολλα αγνοειν*. Majus dico: non tantum ut *hominem* nos considerare Homerum oportet, sed etiam ut ea in conditione positum, qua longe parcius sapere, longe minora scire potuerit, quam nostræ ætatis homines: Vix credo his temporibus inventum iri quempiam tam perversi judicii, quin id sua
spon-

(a) Rapin. l. c.

(b) Lettres de Mr. Bielfeld.

sponte concesserit: at concessis his, actum est de allegorica interpretatione. Cum enim nimius poëtae amor occasionem allegoricae interpretationi & originem dederit, debilitato sublatoque fundamento cadit universa superstructarum observationum congeries. — Sed alia sunt, quæ institutum istud oppugnant. Imo ipsa explicationum inde enatarum contemplatio absurdam ejus rationem satis declarat. Quam contorta illic omnia, quam longe quæsitā! Centum diversarum nationum ritus omnis ætatis uni loco explicando advehuntur: universa veteris & mediæ Philosophiæ complexio soli alicui vocabulo in mysticum sensum rapiendo inservit: Plaustra adferuntur conjecturarum, explicationum, detorsionum, atque ex his non una aliqua quæ simplicissima sit, eligitur, sed omnes inter se componuntur simulque sumtæ explicationem pariunt loci propositi. Cogitate nunc quid ab ejusmodi interpretandi ratione exspectandum sit: Atqui hoc ipsum Porphyrii & Platoniorum est institutum. Lege libellum de Antro Homérico, & videbis, quam vere hæc dicantur.

VI. Præterea quid absurdius quæso, quam opiniones Poëtae tribui ridiculas, nec solum a veritate rei & ipsius quoque placitis alienas, verum diu etiam post ejus ætatem a Philosophis excogitatas? Varia possem exempla hujus abusus afferre, sed nolo *μηκυρειν τον λογον*. Ne *ασυμβολος* sim, unicum sumemus, & quidem istam auctoris libelli *περι της του Ομηρου ποιησεως* (neque enim a Plutarcho scriptus, ut mox adparebit) disputationem, merito a Rapino risu exceptam. Viderat hic increpari a quibusdam Homerum suum, ut qui minus vero similiter nunc Archilochum, nunc Hectorem cum equis differentes induceret, neque defuit quod obmoveret, etsi tantum absit, excusari hac solutione poëtae audaciam, ut potius magis illam deridendam præbeat: sed obmovit tamen, & sapienter hoc optimoque consilio scriptum clamat: Quippe revocandum in memoriam dogma *μετεμψυχωσεως* esse, quod Homerus dum nosset, & ipse forsan amplecteretur, prudentissime illum sermonem ad equos instituisse, hac vel illa herois animula forte obfessos, sanæque adeo mentis ac rationis compotes. — Quid vero, Lector! potuisset ne aliquid magis joculari excogitari? Quanto melius dixisset: fateor, committit hic poëta quod absurdiusculum videri possit, at enim donandum hoc ætati ejus, donandum furori poëtico: neque levis macula tanto in-

genio quidquam obeſt (a). — Satis bene hic argumentatur Plutarchus, libello aureo de audiendis poëtis: Ὅταν ἐν, inquit, ἀτοπον τι καὶ δυσχερές ἐν τοῖς ποιήμασι λεγῇται περὶ τῶν Θεῶν, ἡ δαιμονῶν, ἡ ἀρετῆς, ὑπ' ἀνδρὸς ἐλλογιμῶν καὶ δόξαν ἔχοντος, ὁ μὲν ὡς ἀληθὴ προσδεξάμενος λόγον οἰχεῖται φερόμενος, καὶ διεφθαρταὶ τὴν δόξαν. ὁ δὲ μεμνημένος αἰεὶ καὶ κατεχὼν ἐναργῶς τῆς ποιητικῆς τὴν περὶ τὸ ψεῦδος γοητείαν, καὶ δυναμένος λεγέειν ἑκάστοτε πρὸς αὐτήν.

Ω μηχανήμα, σφιγγὸς αἰολωτέρων!

- - - οὐδὲν πείσεται δεινόν, εἰδὲ πίστευσε Φαῦλον, κ. λ. quibus gemina paullo post addit, omnino hic conferenda.

VII. Pariter etsi omnes istas de Diis narrationes, etiam quæ res tradant minus congruas, de quibus eleganter Xenophanes, vetus Poëta (b):

Πάντα Θεοῖς ἀνεθήκαν Ὅμηρος θ', Ἡσίοδος τε,
Ὅσσα παρ' ἀνθρώποισιν οἰεῖται καὶ λόγος ἐστίν,
κλέπτειν, μοιχεύειν τε, καὶ ἀλλήλους ἀπατενεύειν.

Et quarum causa Homeri quoque animam poenas apud inferos luere, finxit ille apud Diogenem Laërtium; (c) etsi inquam omnia hæc figmenta physice explicanda esse, ipsi etiam Ciceroni visum fuerit, non possum equidem tamen aliter mihi persuadere, quam maximam eorum partem ludenti Poëtæ ingenio, aut, ut cum Plutarcho loquar, τῇ τῆς ποιητικῆς περὶ τὸ ψεῦδος γοητείᾳ tribuendam esse.

At ut infelices ejusmodi interpretationum successus plenius edocearis, spectâ paulisper Lector, ut jam ante dixi, ingentes illos conjecturarum cumulos, quibus Homerum quasi obruerunt allegorici & phy-

(a) Hoc dici a Riccio satius fuisset, quam inanes afferri excusationes, quæ causam nihil quidquam juvant. v. Tom. II. Dissert. Homeric. p. 79. 80. (b) Apud Sext. Empiric. L. IX. liberius olim sic vertebam:

Omnia, quæ nobis inhonestaque foedaque habentur,
Numinibus tribuere suis & Homerus & audax
Hesiodus, furta & stuprum fraudesque nefandas.

(c) L. VII.

physici sensus patroni. Quanta non illarum diversitas, quanta sæpe repugnantia! neque etiam fieri aliter potuit, quin, dum contrariæ interdum opinionis adflectæ, singuli tamen suas in eo quærerent, diversa etiam & contraria illi commenta adscriberentur, quorum alterutra falsa esse necesse sit. Ne quid nunc dicam, plerumque ejusmodi explicationes aut coactas & parum probabiles, aut absurdas & nugatorias esse. Bene Tan. Faber ^(a), „si quæ ibi de Diis dicuntur”, inquit, „ea de hominibus”, (sic voluerat Longinus) „heroica „virtute præstantibus, intelligenda erunt, tanta consequetur absurditas, vix ut se Homerus tueri possit. Magnum argumentum vi- „deo, nec leviter tractandum. Nam Homerum amo, at ita tamen „ut vitia, nugas, & somnia, &c. Hem, res odiosas!” — Neque alia Plutarchi fuit opinio, cui profecto Homerus αἰετός non habebatur, uti jam vidimus. Egregia sunt ejus verba Cap. vii. libelli vere aurei: Ὁ δὲ πάντα θαυμάζων, καὶ πᾶσιν ἐξοικειούμενος, καὶ καταδεδουλωμένος τῇ δοξῇ τὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν ἡρώικων ὀνομασιῶν, ὥσπερ οἱ τὴν Πλάτωνος ἀπομιμούμενοι κυρτοτήτα, καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τραυλοτήτα, λησεται πρὸς πολλὰ τῶν Φαυλῶν εὐχερὲς γενομένος· δεῖ δὲ μὴ δαίλως, μηδὲ μετὰ δεισιδαιμονίας ἐν ἱερῷ Φριττεῖν ἅπαντα, καὶ προσκυνεῖν, ἀλλὰ Περσικῶς ἐθιζόμενον ἐπιφωνεῖν, μὴδὲν ἥτιον τὸ ὀρθῶς καὶ πρεπόντως, τὸ οὐκ ὀρθῶς καὶ οὐ πρὸς ἡκού.

VIII. Præterea observari etiam oportet, ea omnia quæ de Diis aliisque ejus generis rebus, minus notis neque tam facile sub sensu cadentibus, passim Poëta adspersit, tantum ut παρεργα considerari debere, quibus si tot mysteria, tot abstrusissimas opiniones involverit, violatarum carminis legum haud injuria reus haberetur: Quid enim? nonne hæc præcipua poëtæ dos est, ut populariter scribat, servata licet gravitate dictionis & sublimitate? At nosse velim, quomodo contra hanc carminis legem peccari evidentius possit, quam si quis abstrusissima Philosophiæ placita, ex intimis Physices & Theologiæ recessibus petita, poëmati suo passim inmiscet, etiamsi historica quadam aut fabulari veste induta, quibus explicandis Oedipo aliquo aut Lynceo interprete ubique opus foret? Sed videamus porro: Prima carminis & præcipua virtus habetur *inventio*: At nonne inventionis leges id unice spectare poëtam jubent, ut prin-

ci.

(a) Ad Longin. Scilicet IX.

cipem quam tractat materiam ^(a), cum narrationibus veris, ut locorum descriptionibus, &c. tum figmentis etiam & imaginibus poëticis ^(b) passim per totum opus exornet? Concessis his, quæ controversia carent, apparet recte Homerum & pro instituti ratione egisse, cum fabulares historias & figmenta poëtica hic illic inspergeret. — Quod si data opera naturam Deorum explicuisset, posset aliqua suspicio moveri, si forte quæ de illis fabulabatur, physice & allegorice sumi deberent: Nunc cum *παρεργα* tantum sint & ornamenta magni operis, nihil prorsus allegoriis concedimus: quantumvis enim in his ipsis excursibus maxima Epici carminis sita sit elegantia, manent tamen illi nihilo fecius excursus & *παρεργα*, neque ipso opere ornatiores, nedum obscuriores, esse debent.

IX. Majus dico: non potuit Homerus non solum in his genio indulgere, sed & debuit pro ratione instituti ornamentum operi suo a fictionibus quærere. Leges artis poëticæ in genere, sed præsertim carminis Epici, valde multum ingenio permittunt: imo carmen sine fabula aut figmentis passim inspersis non admittunt plane. Οὐκ ἴσμεν ἀμύθον καὶ ἀψευδῆ ποιήσιν ait Plutarchus ^(c), qui Socratem testatur judicasse, ποιήσιν οὐκ εἶναι, ἢ ψευδὸς μὴ προσεῖν ^(d) Si ve autem fabulas cum Popio & recentioribus distinguas in *probabiles* ^(e), *allegoricas* ^(f) & *mirabiles* ^(g), sive aliter de illis judices, parum refert: Hoc cavendum semper fuit, nequid verisimilitudo detrimenti caperet ^(h), cui carminis legi an ubique Homerus satisfaceret, non definiverim: neque id hujus est loci disputare. Illud Lectori persuadere volui, pessime illos de Poëta mereri, qui figmenta & fabulas undique ab ejus operibus arcent, nihil relinquentes præter enarrationem fictæ historiæ, physicis quibusdam observationibus passim ornatam, quod profecto monstrum est non carmen.

X. Sed

(a) Fabularis hæc plerumque est in carmine Epico & in se ficta, vel saltem falsitatis suspecta: quomodo excidium Trojæ, & errores Ulyssis apud Homerum: adventus Æneæ in Italiam apud Virgilium. v. Rapin sur la Poët. §. XX. (b) Apparet hinc, eleganter Voltairium, in Henriade sua, hic illic ingenio indulgisse & fictas narrationes veris immiscuisse, quod non debuisset ipsi vitio verti a Watkinsono in opere anglico recens edito: Essay on Criticism. (c) l. c. (d) Id. Opp. T. II. p. 347. sq. Lucian. de Hist. Scrib. D. Cbrysoſt. Orat. XI. Rapin sur la poët. §. XXII. Voltaire Essay sur le poëme Epique. (e) The probabel. (f) The allegorical. (g) The marvellous fable: v. Pope's works Tom. VII. p. 270. (h) Rapin l. c.

X. Sed manum de tabula. Vides ex his, Lector, non magni a me fieri allegoricam interpretandi rationem: Primas fabularum origines non rejicio, sed neque omnia philosophice velim explicari, quæ poëtæ narrant, ita ut quidvis e quovis pro arbitrio exsculparamus:—Non poteram commode ad examen antri Homericæ pergere, nisi præmissis hisce, quæ fundamenta subvertunt explicationis a Porphyrio datæ. Hac ruente, opus est ut nova substituatur interpretatio, Porphyriana vero similior & probatior. — Eum in finem

*Nunc in Ithacam pedibus eundum est mihi,
Ut omnem hanc rem tibi ex amussim disputem. (a)*

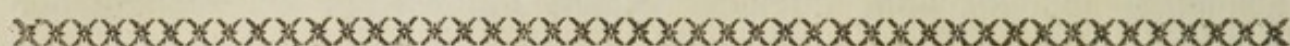
(a) Plaut. Menæchm.

D I S S E R T A T I O

H O M E R I C A

A D P O R P H Y R I U M.

C A P U T I I.

- I. *Historia adventus Ulyssis in Ithacam, secundum narrationem Poëtae, & facies loci, qui descriptionem continet antri.* II. *Descriptio Ithacæ insulæ ejusque situs.* III. *Portus Pborcyni sacer, atque in eo oliva: τανυφυλλος quid sit: Scaliger notatur & Petitus.* IV. *Prope olivam antrum, cujus descriptio per partes recensetur.* V. *An reapse ejusmodi spelunca exstiterit.* VI. *Facies antri: επηρατος quid: ηεροειδης quomodo hic accipiendum; variae hujus vocis notiones: notantur interpretes Homerici: explicatur Poëta ipse variis locis, etiam Apollonius Rhodius.* VII. *Nympharum cultui cur sacratus hic specus: Antra Nymphis propria: unde αντριάδες: Νυμφαία & Νυμφῶνες quid: cur Najades speciatim, nec Nereides, hic occurrant: notantur Scaliger & Pope: Najades de Nymphis marinis.* VIII. *Duo antri ostia: Δυοα quomodo accipiendum: cur duo ostia, non plura: castigantur suspicaces mysteriorum patroni. Ostiorum descriptio quomodo intelligenda: omnia simpliciter explicantur e natura loci, & situ speluncæ.* IX. *Crateres & amphoræ in antro cur posita: an in iis apes mel deponere Poëta dicat: notantur Porphyrius, Spondanus, Holstenius, &c. quem usum præstiterint: Crateres donariorum loco Diis ponebantur. Mel quomodo Nymphis conveniat.* X. *ἱεος quid sint: An de instrumentis textoriis vox sit accipienda: ἱεος, malus navis: ἱειον, ἱεων & ἱεων, &c. Cur hi in antro positi: varia donariorum genera Diis marinis posita: Cur lapidei non lignei: materia, e qua donaria fiebant, varii generis.* XI. *Φαρεα ἀλιπορφουρα, cur hic occurrant: Nymphæ textrices: Spondanus notatur.* XII. *Aquæ in antro: cur*

αεταοντες, & quid id sit: Scaliger notatur. Scaturigo fluminis in spelunca nostra fuit, quomodo saepe alibi. XIII. Confirmatur nostra explicatio. Cur hæc Porphyriana sit potior. XIV. Virgiliana loci Homericæ parodia: comparatio utriusque descriptionis: conclusio.

I. **U**ltima, in quam Heros Homericus, antequam ad patrias sedes reverti licuit, delatus fuit, fertilis Phæacum erat regio ^(a), quorum Rex Alcinous, nobilissimi olim horti auctor & artifex ^(b), per aliquod temporis spatium illum apud se detinuit. At impatiens moræ Ulysses contendit a Rege, ut sibi redire in Ithacam liceret: ^(c) qua tandem impetrata venia, itineri se adcinxit, & conscensa navi fatigatus multis laboribus in somnum incidit gravem, erat enim ut Poëta ait ^(d)

Νηγρετος, ἡδιστος, θανάτω ἀγχιτὰ εἰκώς

Paullo post Phæaces ad continentem adpellunt, & eo quidem loco, ubi antrum erat Nymphis sacrum, in limine portus recipiendis navibus commodissime positum. Audiamus ipsum Poëtam ^(e)

Εὐὶ ἀστὴρ ὑπερέαχε Φααντατος, ὅτε· μαλίστα
 Ἐρχεται ἀγγέλλων Φαος Ηὐος ἠριγενείης·
 Τημος δὲ νησὶ προσεπιλνατο ποντοπόρος νηὺς·
 Φορκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν, ἄλιόιο γέροντος,
 Ἐν δὴμῳ Ἰθακῆς· κ. τ. λ.
 Αὐτὰρ ἐπὶ κράτος λιμένος τανυφυλλος ἐλαίῃ,
 Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἀντρον ἐπήρατον, ἠεροειδές,
 Ἴρον Νυμφαῶν, κ. τ. λ.
 Ἐνθ' οἱ γ' εἰσελάσαν, πρὶν εἶδοτες· ἤμεν ἐπεῖτα
 Ἡπειρῶ ἐπεκέλσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἡμῖσι πάσης
 Σπερχομένη· τοίων γὰρ ἐπείγετο χερσ' ἐρετῶν·

Delati in continentem Phæaces dormientem etiam nunc Ulyssē ingenti donorum copia dotatum deponunt in antro ^(f), qui haud diu

(a) Insula Corcyra, cujus historiam scripsit Marmora, sed obscurum ejus laborem longissime superavit Cardin. A. M. Quirini in Primordiis Corcyrae. (b) v. Diatr. nostr. de Cepotaph.

(c) Odyss. i. 36. (d) v. 80. coll. v. 92. (e) v. 93-115. (f) v. 116.

diu post expergiscitur, nescius quid sibi evenisset aut ubi versaretur ^(a): mox obviam sibi Minervam sub forma pastoris alloquitur & de tractu terræ interrogat ^(b); quæ primum aliena simulans calliditatem Ulyssis explorat, dein heroi, quæ qualisque esset, significat eique situm regionis declarat ^(c), inter alia ipsum etiam illud in quo agebat antrum describens ^(d). Operæ pretium erit loquentem audivisse, sic ait:

Φορκυνος μὲν ὄδ' ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος·
 Ἡ δὲ δ' ἐπὶ κράτος λιμένος τανυφυλλος ἐλαίῃ·
 Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἀντρον ἐπηράτον, ἡρωεῖδές·
 Ἴρον Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεοῦνται·
 Τῆτο δὲ τοι σπέος εὐρυ κατήρεφες, ἐνθα σὺ πολλὰς
 Ἐρδεσκες Νυμφῆσι τελέεσσας ἑκατομβάς·
 Τῆτο δὲ Νηρίτος ἐστὶν ὄρος, καταειμένον ὕλη·

Inde statim se proripit Dea ^(e), deferitque Ulysses, qui inexpectato successu lætatus, Nymphis loci tutelaribus supplicat iisque grati animi dona obfert: ^(f)

Γῆθησεν Ἴ' ἀρ' ἐπεὶ τα πολυτλας διὸς Ὀδυσσεύς
 Χαιρῶν ἢ γαίῃ· κυσε δὲ ξειδῶρον ἀρεβαν·
 Αὐτίκα δὲ Νυμφῆς ἠρησατο χεῖρας ἀνασχῶν·
 Νυμφαὶ Νηιάδες, κεραι Διὸς, ὑποτ' ἐγαγε
 Ὀψέσθ' ὑμῖν ἐφαμην· νῦν δ' εὐχολῆς ἀγαθήσι
 Χαιρέῃ, ἀτὰρ καὶ δῶρα δίδωσομεν, ὥς τοπαρὸς περ κ. λ.

Mox ad eum revertitur Dea ^(g), lustratisque quæ Phæaces appor-
 taverant donariis, antri fores lapide obstruit ^(h), & consilia sub
 olivæ ramis cum Ulyssæ confert, de opprimendis Penelopæ procis,
 regnoque avito in potestatem redigendo ⁽ⁱ⁾. Hæc narrationis
 Homericæ series: nunc age prius ipsum antri situm in portu Itha-
 censi, dein formam ejus & rationem paullo accuratius contemplemur.

II. Deductum te in Ithacam vides, Lector, quæ una est inter in-

(a) v. 187. (b) v. 221. (c) v. 236. (d) v. 345. (e) v. 362. (f) v. 353.
 (g) v. 361. (h) v. 370. (i) v. 372.

insulas magnæ Græciæ, per se quidem ignobilis & parva, at Regis sui Ulyssis & Reginae Penelopes nominibus celebratissima ^(a). Ab oriente Peloponnesum, ab occasu mare Jonium, a septentrionibus Leucadiam & Echinadas ac forte Dulichium quoque quam Strabo ^(b) inter Echniadas refert, a meridie denique Cephalleniam & Zacynthum spectat. In ipso continente *πολις* est *και λιμην*, ut Scylax testatur ^(c): urbs nimirum cognominis auctore Ptolemæo ^(d), & *portus*, *Φορκυν* dictus teste Artemidoro Geographo in fragmento apud Porphyrium ^(e): Homerus *λιμενα* appellat *Φορκυνος* ^(f), manifesto indicio, vel Templum in hoc portu fuisse Phorcyni sacrum, secundum Scholiastem Homeri ^(g) & Eustathium ^(h), vel portum ipsum Phorcyni consecratum atque ab eo nomen mutuatum fuisse. Notus est Phorcyn, marinum Numen, locis Apollodori ⁽ⁱ⁾, Artemidori ^(k), imo ipsius jam Orphei ^(l) aliorumque: enimvero ipse Poëta eum *ἄλιον γεροντα* vocat:

Φορκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμην, ἈΛΙΟΙΟ ΓΕΡΟΝΤΟΣ.

Quo cognomine alibi Nereum appellaverat ^(m): Unde non erat cur hic scrupulum moveret Cellarius ⁽ⁿ⁾. *Και περὶ μὲν Ἰθακῆς ταῦτα.*

III. In ipso portu Phorcyne vel Phorcynide binæ erant rupes præruptæ, quas, quia continentem a mari dividebant, *ακτας* Homerus vocat ^(o): hæ portum commodissimum suo ambitu efficiebant, aptam tutamque recipiendis navibus stationem. In limine portus, *ἐπὶ κρατος τῆς λιμενος* ait Homerus, *ολινα* erat Minervæ sacra, eaque foliis late expansis spectanda. Notum est, veteres arborem aliquam Deo Deæve dedicantes semper insignem aliquam & præ reliquis eminentem legisse: sic in fabula Erisichthonis apud Ovidium ^(p), de luco Cereali:

*Stabat in his ingens annoso tempore quercus
Una nemus: vittæ mediam memoresque tabellæ
Sertaque cingebant, voti argumenta potentis;*

Aliud exemplum idque perinsigne est apud Lucanum; sed locus longior est quam ut hic totus describi possit.

Talis

(a) P. Mela L. II. (b) L. VIII. (c) In Periplo. (d) L. III. & Strab. L. X. (e) de Antro Nymph. (f) Odyss. v. 96. 345. (g) Ad l. c. (h) Ad Odyss. v. (i) L. I. ex emendatione Galei. (k) L. II. οὐρεῖσιν, c. 43. (l) Fragm. VIII. 26. ed. Gesneri. (m) Odyss. Ω. (n) Notit. Orb. Ant. T. I. p. 1003. (o) Odyss. N. 98. (p) Metam. VIII.

Talis & hoc loco *τανυφυλλος ελαιη* neque enim ad folia spectat adjectum illud, ac si Homerus crediderit folia olivæ *lata* esse, sed ad cacumen arboris late expansum & foliis ramisque insigne. Unde ruit importuna Scaligeri ^(a) censura, qui erroris Poëtam reum agit, cum breviora potius olivæ folia sint quam lata: Ruunt etiam operosæ illorum nugæ, qui & hinc nescio quæ mysteria exsculpunt, ridicula tenuis ingenii sui somnia nobis *ὡς περ ἐκ τριπόδος* obtrudentes. Vide locum Petiti, quem in Collectaneis ^(b) dabimus. — Cæterum uti hic oliva Nymphæo fuit apposita, ita apud Antoninum Liberalem ^(c) etiam arbores fano Nympharum additæ leguntur: sed hi proprie pastores erant a Nymphis ipsis in arbores mutati: alia exempla arborum locis sacris adpositarum alibi dedimus ^(d).

IV. Prope hanc olivam, *αγχοδι* ait Poëta vel *εγχοδι αυτης*, antrum erat, illud nempe in quo dormientem Ulyssæm una cum donariis deposuerant Phæaces ^(e), quodque nunc aliquanto copiosius describendum sibi sumit Poëta. Erat illud in genere *επηρατον και ηεροειδες*, quod quomodo accipiendum sit, infra excutiemus: speciatim vero Nymphis erat consecratum earumque cultui & quidem *Najadibus*, hoc est iis quæ *fontium* curam genere credebantur. Quod ad externam ejus formam adinet, duobus ostiis instructum fingitur, boreali altero, altero australi; hoc solis Numinibus, *τοις αθανατοις*, illud non nisi mortalibus teri creditum. Intus tria potissimum memorantur notatu digna: 1. Crateres & amphoræ lapideæ, in quibus mel suum apes deponunt. 2. *Ἴστοι*, mali navium, vel textoria: & hi quidem lapidei itidem ut crateres: 3. Nymphæ, telas texentes *ἀλιπορφυρας*, quod visu mirabile esse Poëta testatur. 4. Denique aquæ continuo fluentes sive *ὕδατα αεναοντα*. Hæc antri facies.

V. Despiciamus nunc primum, exstiteritne reapse ejusmodi Antrum in portu Ithacensis insulæ. Non diffiteor, paullo obscuriorem vetustatis hic esse memoriam: neque desunt tamen argumenta, quorum ope sapere in his possimus. Inprimis cum ipsi etiam adversarii, alle-

(a) *Poëtices* L. V. (b) *Parte* II. (c) *Metam.* XXXI. (d) *Diatr. de Cepotaphæ.*
(e) *Supra* I. §. 1.

allegoricæ nimirum interpretationis patroni, faciles se nobis præbeant. Et in ipsa quidem poëtæ narratione, si recte intellexeris, nihil est, quod verosimilitudinis leges excedat, nihil cur improbabile credas antrum alicubi fuisse, quale ab Homero describitur. Data opera id in sequentibus contra Porphyrium demonstrabimus. Quod vero ad Geographos adtinet eorumque relationes, eæ uti de hoc antro per sunt paucæ, ita valde etiam sunt diversæ: adfirmantibus aliis, aliis omnem hanc rem si non plane negantibus, saltem in dubium vocantibus. Memoratu dignum est Strabonis ^(a) testimonium, prudentissimi scriptoris & peraccurati; Is dum in eo versaretur, ut probaret situm locorum & faciem terræ suo tempore longissime differre ab ea, quam Homerus passim descripserat, imagine, in hanc rem etiam antrum adfert Nympharum, nullam ejus sua ætate memoriam exstare testatus: *Εν τε τη Ιθακη, inquit, ουδεν εστιν αντρον τοιουτο, οιον Φησιν Ομηρος· Βελτιον δε αιτιασθαι μεταβολην η αγνοιαν, η καταψευσειν των τοπων κατα το μυθωδες· Τωτο μιν δη ασαφες ον, εω εν κοινη σκοπειν*. Disertissimum hoc est, quod in tanta monumentorum penuria nobis restat testimonium. Porphyrius, cujus ætate plures supererant Geographi, plura etiam in hanc rem conferre potuit. Ejus judicio negligentius illi videbantur scripsisse, qui omnem in universum narrationem figmentis poëticis adnumerabant: Cum ii contra, qui situm loci accuratius & data opera descripserant, antrum ejusmodi eo in loco positum memorare non neglexissent: inprimis, inquit, Artemidorus hoc fecit Ephesius, Geographus celeberrimus ^(b), cujus insigne hanc in rem fragmentum adducit. Neque alia Strabonis fuit opinio. Etsi enim adfirmet suo tempore nulla antri ejusmodi vestigia durare, tamen certo sibi persuasum habuit ætate Homeri tale aliquid exstitisse, quod inde appareat, quia exempli loco illud adducit, ut probaret mutatam fuisse variarum regionum & locorum formam, ex quo Homerus illarum descriptiones carmine consignasset.

Conficimus itaque ex his, descriptionem Homericam figmentorum loco habendam non esse, sed revera ejusmodi antrum eo tempore in portu Ithacensi exstitisse, quod dein vitio temporis mutatoque ipso tractu pristinam primum formam amiserit, dein integrum vel terra oppletum vel prorsus destructum ac dirutum fuerit.

Restat, ut singulas ejus partes, prout ab Homero descriptas legimus,

(a) *Lib. I.* (b) *v. Animadv. ad Porphy.*

mus, paullo accuratius contemblemur, quo facilius rejectis Porphyrii conjecturis veram ipsius Poëtæ mentem indagare possimus. Intra, Lector, Nymphæum; nam & hic Dii sunt.

VI. In genere antrum ἐπηρατον erat καὶ ἡρωεῖδες. Prima vox nota est & dubium non admittit: sed ἡρωεῖδες illud Porphyrium vehementer torfit: Noverat is, vulgarem vocis notionem, qua quidquid *obscurum* est & *caliginosum* indicatur, ac proin mire se adfligebat ut contraria hæc duo secum invicem conciliaret: neque enim persuadere sibi poterat, locum aliquem simul ἐπηρατον, h. e. *jucundum*, ac *tenebrosum* esse posse. Hinc disputationes illæ de materia & forma, περὶ τῆς ὕλης καὶ περὶ τῆς εἰδὸς καὶ περὶ τῆς συμπλοκῆς τῆς εἰδὸς, ex intimis Philosophiæ Platoniciæ recessibus petitiæ. Sed non videbat homo recurrendum ad ipsas voces esse, ut tenebras antri sui dispelleret. Videamus num quid exsculpi a nobis possit, quod probabilius videatur. Quod ad primum adtinet adjectum, nulla hic difficultas: ἐπηρατον est, omne quod *gratum* & *jucundum*, quod *amabile* habetur. Hesychius: Ἐπηρατον, ἐπεραστον. Similiter Scholiastes Homeri variis locis. Sic πτολιεθρον ἐπηρατον, εἴματα ἐπηρατα, aliaque id genus apud Poëtam: ἐπηρατος κωμος in Anacreonte &c. Gravior explicatio sequentis ἡρωεῖδης, in qua quidem voce intelligenda mirum est quanta in animis interpretum Homericorum semper inscitia sit versata. Equidem frustra omnes ad unum evolvi, qui hunc locum illustraverant: nemo, qui non *obscuri* notionem, invito totius narrationis complexu, intrudere conatus sit: Visum est mihi evenisse ut illi apud Comicum ^(a), qui

*Abeo inquit ab illis, postquam me video sic ludificarier,
Pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios, una res:
Omnes compacto rem agunt.*

Ipse Porphyrius, etsi difficultates, quæ ex hoc sensu nascebantur, pro ea qua erat sagacitate, haud difficulter perspiceret, maluit tamen ad allegorias recurrere, quam notionem communi interpretum consensu jam tum, ut videtur, receptam in dubium vocare ac deferere. Quæ res tanto magis mira videri potest, quo facilius veræ,
no-

(a) Plaut. Capteiv.

notionis sit indagatio. Quantumvis enim *tenebricosi* & *obscuri* usu passim sumatur ^(a), tamen plura in ipso Homero loca existant, ubi *obscuri* notio nullo modo potest admitti: sic ὅσον ηἰροειδῆς, Iliade quinta ^(b) est quatenus aër sive cælum extenditur oculisque patet ad horizontem usque, explicante ipso etiam Scholiaste ^(c). Luculenter Hesychius: Ηἰροειδῆς] αἰρωδῆς, μέγα, δια τῆς αἰρος ἐκτασιν τῶν ὀφθαλμῶν, μηδένος ἐμποδιζόντος, ὥστε καὶ τὰ διεστώτα ἐκ πολλῶν ὄραν· δηλοῖ τε καὶ τὸ ζοφωδῆς, καὶ σκοτεινόν, καὶ αἰρωδῆς τῇ χροίᾳ. Novissima opportune: proprie vox *cæruleum* omne indicat; est enim ηἰροειδῆς pro αἰροειδῆς vel αἰροεις ^(d) atque hinc explicanda sunt illa Poëtæ loca, ubi mare ηἰροειδῆς vocat, in quibus Latini interpretes *mare nigrum* reddiderunt, satis absurde: nisi forte quis *ampli latique* notionem maluerit intelligi ^(e), ad exemplum alius loci, ubi ipse Poëta πόντον εὐρεᾶ appellat ^(f). Nam & hunc usum vox admittit, quod hic omnino observandum. Scholiastes Homeri: Ηἰροειδῆς, μέγα καὶ ἀναπεπταμένον, εὐσκιον. Hesychius: Αἰροειν. μελαν, βαθυ, μέγα. Hinc explicandus Apollonius Rhodius L. iv. Argonaut.

- - - - - Τὰδ' Ηἰροειδέα λεύσσειν
Οὐρεὰ δαΐαζοντο κεραυνία.

Ubi interpres communem vulgi errorem fecutus *obscurus etiam montes* reddidit. Explica nunc eodem sensu antrum Homericum & videbis statim dispulsis tenebris, sua sponte omnes a Porphyrio motas difficultates evanescere. Neque enim pugnat, locum aliquem simul *late extensum* & *jucundum* esse, sed pugnaret quodammodo *obscurum* simul & *jucundum* videri. ^(g) Τῆς σκοτεινῆς ὑδαμῶς ἐπερατῆς ὄντος, ἀλλὰ μάλλον φοβερῆς, ut ait Porphyrius. Aliam nonnihil viam ingressus est Scholiastes Poëtæ, cui absurda communis sententiæ ratio videtur suboluisse: Is cum ad istum Poëtæ locum pervenisset, ubi Minerva antrum cum Ulyssæ intrat, donaria Phæacum lustratura ^(h), σπείρος ηἰροειδῆς explicat τὸ νῦν καθαρὸν αἶρα ἔχον. At mihi quidem prior etiamnum explicatio probatur, qua antrum intelleximus fuisse simul μέγα καὶ ἀναπεπταμένον, *amplum lateque extensum* & ἐπηράτον, h. e. *jucundum*.

VII. Erat

(a) Huc refero ηἰροειδέα πετρεᾶν, Odyss. μ'. & ταρταρὸν ηἰροειδέα Iliad. θ'. quicum convenit Apollonii. ηἰροειν σῶμα βοσπορον L. I. Argon. ubi v. Schol. & Suid. v. (b) v. 770. (c) ad h. l. (d) v. Salmas. Exerc. Plin. (e) Phavorin. v. (f) Odyss. μ'. (g) v. Etym. M. v. ηἰροειδῆς ἀντρον. (h) v. 366.

VII. Erat hoc antrum Nymphis sacrum destinatumque religioso earum cultui, speciatim illi Nympharum generi, quæ fluminum curam gerebant, Najadum nomine:

Ἴρον Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεῖνται

Observari hic meretur, Nymphas a veteribus, certe Najades, semper in antris fuisse cultas ^(a). Uti enim pleraque vetustissimis temporibus sacra in specubus administrabantur, qua de re quædam in animadversionibus ad Porphyrium dicemus, tum scilicet cum antra etiam ædium usus præstabant

*ac frigida parvas
Præberet spelunca domos, umbramque laremque,
Et pecus & dominos communi clauderet umbra:*

Ita sequiori quoque ævo peculiaris hic locus Najadum cultui mansit, quod inde factum videtur, quoniam in regionibus saxosis aquarum fluvialium, quibus Najades præsunt, scaturigines plerumque in antris & speluncis nascantur: Hinc ἀντριάδων ortum cognomen, quod reperitur in Epigrammate Græco ^(b):

Παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΣΙΝ Διονυσιος ἀν' ἔτεο Νυμφαῖς,
(Δῶρον δ' ἐξ ἱέρας εἰμι Πελωριάδος)
'Υἱος Πρωταρχῆς· σχολιος δ' ἐξεπτύσε πορθμος,
Οφρ' εἴην λιπαρῶν παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΔΩΝ.

Insignis est glossa Phrynichi Arabii, cujus Παρασκευὴν Σοφιστικὴν MS. servat Cl. Ruhnkenius: Ἀντριάδες Νυμφαῖ] ὥς ἐν τοῖς ναμασι διατρίβουσαι, Νηιάδες· καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν, Ὀρετιάδες· καὶ Ἀμαδρυάδες· καὶ αἱ περὶ τὰς νομασίων τετραποδῶν, ἐπιμηλίδες, ὅτι μῆλα ἅπαντα τὰ τετραποδα καλοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι· Dicebantur sacri hi specus *Nymphææ*, Græcis Νυμφεῖα vel Νυμφαῖα, ἀπο τῶν Νυμφῶν ^(c): interdum etiam Νυμφῶνες ^(d), proprio vocabulo. Cæterum animadverti meretur diligentia Poëtæ, qui non simpliciter Nymphis sacrum ait hoc antrum fuisse, sed cum varia essent Nympha-

(a) Adsunt quidem exempla Templorum iis structorum, sed perpauca: v. Ferret. Mus. Lapidar. p. 32. (b) Antholog. Reiskii p. 31. Suid. v. (c) v. Holsten. Explic. Vet. Picturæ Nymph. refer. Tom. IV. Thes. Ant. Rom. & Ferret. Mus. Lapidar. p. 108. (d) Pausan. L. II. p. 104. Spanhem. ad Callim. H. in Del. Turneb. adversar. lib. 29.

pharum genera ^(a), Najadas speciatim nominat, earumque cultui dedicatam hanc speluncam testatur. Etiam si enim haud procul a mari antrum esset positum, magis tamen Najadibus, quam Nereidibus convenit, ideo quod aquæ fluvialis illic scaturigo oriebatur, cujus præfides Nymphas oportebat eo in loco religiosis ritibus coli. Quæ cum ita sint, apparet quam injuste iterum Scaliger ^(b) Homerum eo nomine reprehenderit, ut qui Najadas male pro Nereidibus posuisset ^(c); apparet etiam, minus caute doctum Poëtæ interpretem Popium egisse, dum, Scaligeri censuram præter rei veritatem amplexus, in Anglica sua Odyssææ versione Nereides ubique pro Najadibus substitueret. Videamus nunc, recte ne omnia Nymphis conveniant, quæ in sequentibus Poëta enumerat, antri ornamenta. Id si evicerimus, satis credo demonstratum erit, non allegorice intelligi, sed proprie accipi & ex usu antiquitatis explicari, universam hanc descriptionem debere.

VIII. Quod ad externam antri formam spectat, duobus illud ostiis instructum fuisse legimus, *ῥυπαῖς* ait Poëta: - - *δύω δὲ τὴν οἱ ῥυπαῖς εἰσὶν* &c. i. e. non *januis*, quæ vulgaris vocabuli est significatio, nam hæc antra non conveniunt, sed foraminibus tantum quibuscunque & ostiis *αὐτοματοῖς*, quomodo haud raro etiam vox *ῥυπα* solet usurpari. Imo Porphyrius ipse in fragmento Dissertationis de Styge ostium antri Brachmanum *ῥυπαῖν* appellat, etiam si illud foramen tantum fuerit in rupe excavatum, unde scaturigo aquæ profluebat. Hæc observatio quem usum præstet, mox adparebit. Neque *μυστηριωδὴς* haberi numerus debet *τῶν ῥυπαῖν*, quod allegoristæ crediderunt: quid enim facilius, quam ut spelunca aliqua ab utroque latere ostium habeat vel introitum? Aut vero etiam mysteria erunt quærenda in descriptione antri illius, in quo Nymphæ Bacchum educarunt, quodque *διῳγον* itidem fuisse auctor est Scholiastes Apollonii ad L. IV. Argonaut. *διῥυπαμβου* nomen Baccho inde adhæsisse testatus, *διὰ τὸ ΔΥΟ ΘΥΡΑΣ. εἶναι τὸ αὐτὸν*. ^(d) Sed non digna sunt somnia, quæ refutentur. Major nobis difficultas objicitur in descriptione ostiorum, quam Poë.

(a) v. *Animadv. ad Porphy.* (b) *L. V. Poëtices.* (c) Imo Najades etiam æquoreas Ovidius memorat *L. XIV. Metam.* unde patet si vel maxime Nereides voluisset Poëta, quod falsum est, tamen Najadum nomen suffecisse. (d) v. 1131. seq.

Poëta exhibet, & quæ primo intuitu nescio quas tenebras videtur præferre, quæ tamen, si recte inspexeris, haud difficulter evanescunt. Videamus quomodo loquatur:

. Δύω δὲ τὲ οἱ θύραι εἰσιν,
Αἱ μὲν πρὸς βορέαο, καταιβάται ἀνθρώποισιν,
Αἱ δ' αὖ πρὸς νότῳ εἰσι θεωτέραι, ὅδετι κείνῃ
Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστὶ.

Fateor absque conjecturis nihil hic potest constitui. At dicant velim, quos conjecturarum offendit mentio, quis fuerit ante nos, qui explanationem dederit hujus loci, conjecturarum nomine majorem. Num Porphyrius cum allegoriis suis? An vero Mottéus Vayerius? Neuter mehercule, si quid ego in his video. Sed adsunt loca in auctoribus vetustis, quæ etsi eo tempore clarissima erant, nobis tamen difficulter intelliguntur, ob diversos temporum mores, mutatas regionum formas, &c. In his qui probabilius divinaverit, propius veritati accedit, mentemque auctoris melius censetur adtigisse. Id vero solum operam dandum est in ejusmodi re, ut relictis ambagibus, non quid nos ex hoc illove loco exsculpere possimus, sed quid auctor illis ita constituendis sibi proposuerit, conjectando adsequamur. Hac via si ingressi fuissent Porphyrius & reliqui allegoristæ, mystice omnia & per figuras interpretati non fuissent. Nobis explicatio topographica, e natura loci situque insulæ derivata, ut simplicior ita probabilior veroque propinquior habenda videtur. En Lector, quomodo rem accipiendam putem.

Antrum habes Nymphis sacrum, in ipso insulæ portu positum, haud procul a mari. In antro duo ostia, Boreale alterum, alterum austro obversum: hoc solis ἀθανάτοις, illud non nisi hominibus pervium. — Hæc descriptio Poëtæ: Pone nunc portum Phorcynidem in Boreali insulæ parte structum fuisse. Verosimile hoc fit, ubi situm insulæ reputaveris: Corcyra, Phæacensium insula, Boream versus erat posita, supra Ithacam; ac proin facilius fuit Phæacibus ad Borealem Ithacæ partem navem appellere, quam in inferiora ejus latera se conferre: appulerunt autem prope ostium hujus antri, ergo illud in Boreali insulæ parte situm habuit: Constituto antri situ, portarum rationem haud difficulter investigabimur: si enim in boreali latere antrum fuerit, necesse est portam ejus borealem mare, austr-

stralem vero insulam respexisse. Prius hominum usibus serviebat: Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν. Ac per illud sacrificia inferebantur & donaria, quibus Nymphis loci tutelaribus nautæ supplicabant: per illud etiam Ulysses Phæaces detulerunt dormientem, &c. Posterius solis *immortalibus* erat pervium: Αἱ δ' αὖ πρὸς νότον εἰσι θεωτέραι. ὁδετι κινεῖσθαι ἄνδρες ἐσπερχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν. Poëtica hæc dicta sunt & nonnihil obscurius, eleganter tamen, si quis recte vim intelligat verborum & mentem auctoris. Difficultas omnis latet in voce ἀθανάτων, quæ cum *animabus* æque conveniat ac *Diis*, ambiguum videri posset quidnam ex his intelligi debeat. Prior Porphyrio placuit interpretatio, qui longa argumentorum serie nomen ἀθανάτων *animabus* adseruit. At allegoriarum studio deditissimum oportet esse, qui *animarum* mentionem in descriptione antri Najadibus sacri quærat: maxime cum ἀθανάτος, si absolute ponatur, semper *Divinitatem* aliquam significet. Nobis dubium non est, quin *Najadas*, fontium Deas locique tutelares, Poëta intellexerit: vel potius *aquas* ipsas, quibus Najades præerant, quæque ex antro, ubi scaturigo erat ὑδάτων ἀναδόντων, haud dubie elabebantur, totam inde insulam peragrantes undisque suis irrorantes. Notum est, Numina apud antiquos sumi de rebus, quibus præerant:

ΕΡΜΗΣ δ' ἐρμηνεύς τῶν πάντων ἀγγέλους ἐστὶ
 ΝΥΜΦΑΙ ὕδωρ· ΠΥΡ ἩΦΑΙΣΤΟΣ· ΣΙΤΟΣ ΔΗΜΗΤΗΡ·
 Ἡδὲ Θάλασσα ΠΟΣΕΙΔΑΩΝ μέγας, ἡδ' Ἐνοσιχθῶν·
 Καὶ πόλεμος μὲν ΑΡΗΣ, εἰρήνη δ' ἐστὶ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ κ. τ. λ.

Ait Orpheus in fragmento apud Jo. Diaconum; aliud idque perinsigne exemplum dabimus in Animadversionibus ad Porphyrium (a). Imo exstat Platonis locus (b) a Plutarcho (c) postea citatus, ubi disertè *temperandus inquit est Bacchi ardor commercio Nympharum*. Contra apud Hesiodum in Operibus & diebus sub finem, *aquæ ipsæ de Deabus accipiuntur, quas adorari vult Poëta*:

Μηδὲ ποτ' ἀεναῶν ποταμῶν καλλιρροῶν ὕδωρ
 Ποσσὶ περὶαν πρὶν γ' εὐζῆ ἰδὼν ἐς καλά ῥέεθρα,
 Χεῖρας νιψάμενος πολυηρατῶ ὕδατι λευκῷ.

Ar-

(a) Cap. XXXII. (b) L. VI. de Legibus. (c) De aud. Poët. & an sent. ger. resp. Junge Longin. περὶ ὕψους, &c.

Artemidorus ποταμους, και λιμνας, και Νυμφας, jungit in Oneirocriticis (a). — Atque sic Homerus, cum Australem portam, quæ versus insulam erat posita, solis αθανατοις h. e. *Nymphis* perviam dixit, poëtica tantum dictione indicare voluit, per ostium illud alterum fontem elabi aquæ vivæ, cujus scaturigo in Antro oriebatur, quæque adeo hominibus pervia esse non potuit:

Αἱ δ' αὖ πρὸς Νοτοῦ εἰσι θωπευται, ὕδατι κεινῇ
Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

Si quis recte locum contemplatus fuerit, genio Poëtæ & dictioni paullum adfuetus, non dubito quin explicationem hanc omnium verosimillimam ultro agnoverit. Videamus nunc internam antri faciem.

IX. Hic primum, ait Poëta,

- - - Κρητῆρες τε καὶ ἀμφιφορῆς εἰσι
Λαῖνοι· ἐνθα δ' ἐπεὶ τιθαβώσῃσι μελίσσαι.

Mire in his se rursus torquet Porphyrius noster: nos de eorum explicatione non admodum solliciti erimus, viam ingressi, jam ab Eustathio calcatam, qui οἱ δὲ λιθιοὶ, inquit, κρητῆρες καὶ ἀμφιφορῆς ἀναθηματα Νυμφῶν χειροποίητα· οἰκεῖον δὲ πρὸς Νηϊάδας τι τοιαῦτα δοχεῖα τῷ ὕδατος. *Crateres hi & amphoræ donaria fuerunt Nymphis fabricata: & bene etiam conveniunt aquæ receptacula Najadibus, fontium Deabus.* — Quippe receptus hic veteribus mos fuit, ut *crateras* Nymphis donariorum loco deponerent, lacte, oleo, melle, aliisque id genus primitiis plenos. Theocritus (b):

Στάσω δὲ κρητῆρα μέγαν λευκοῖο γαλακτός
Ταῖς Νυμφαῖς· ἔασω δὲ καὶ ἄδεος ἄλλον ἐλαίου·

Neque Nymphis solum, sed & aliis cujuslibet ordinis Numinibus, variis de causis (c). — Quod vero *Apes* etiam in hoc antro occurrant

(a) L. II. C. 43. (b) *Idyll. V. 53. Longus L. II. p. 58.* (c) *Ut Baccho: v. Porphy. de Antro Nymph. conf. Lycophr. v. 273. Minervæ: v. eund. v. 854. & ad hæc duo loca Tzetz. & Meurs. Diis in genere omnibus, τοῖς μακαρίσιν v. Apollon. Rb. L. IV. v. 1128. junge Theocr. Idyll. VII. 150. Virg. Ecl. V. 68.*

rant (nam illud *επειτα* perinde est utrum cum Eustathio ad antrum ipsum, an cum reliquis interpretibus ad amphoras & crateres referas) id novum videri non debet. Solebant pastores non aquam duntaxat, quod vilius erat donum, sed & quælibet libamenta, lac, oleum, &c. ut e Theocriti loco jam observavimus, Nymphis apponere: sic Chloë apud Longum ^(a) ἡ σπενδουσα dicitur ταις Νυμφαῖς τοῦ πρώτου γαλακτός. Imo disertâ etiam *mellis* mentio alibi exstat: causam rei Scholiastes Theocriti ^(b) reddit ex Aristotele, Αὗται γὰρ, inquit is de Nymphis, ἐκθρεψασαὶ τὸν Ἀρισταῖον (Cod. MS. Lugd. B. τὸν Ἀριστεα), ἐδίδαξαν τὴν τοῦ ἐλαίου ἐργασίαν καὶ μελίτος, ὥς φησὶν Ἀριστοτέλης. Quibus cum convenit Lactantii narratio de Melissâ, e Didymi ἐξηγήσει Πινδαρική defumta, in Lib. I. Inst. Divin. — Recte itaque in funere Melibæi, apud Nemefianum ^(c),

MELLA ferunt NYMPHÆ, pictas dat Flora coronas,
Tanquam ipsarum inventum, ut recte Titius interpretatur ^(d). Dixeris necessitatem quandam Najadas inter & apes hinc mansisse: Epigramma Anthologiæ MS.

ΝΗΙΑΔΕΣ καὶ ψυχρὰ βοαυλία ταῦτα, ΜΕΛΙΣΣΑΙΣ

Οἶμον ἐπ' εἰαρινὴν λέξατε νισσομεναῖς,
 Ὡς ὁ γέρων Λευκιππος ἐπ' ἀρσιποδέσσι λαγωαῖς
 Εφθίτο χεῖμερὶ νυκτὶ λοχησαμένος,
 Σμηνία δ' οὐκ ἐτι οἱ νομέειν φίλον, αἱ δὲ τὸν ἀκρῆς
 Γείτονα ποιμέναι πολλὰ ποθοῦσι ναπαί.

Imo Apollo diserte, in Oraculo apud Eusebium in præparatione, & Nicephorum Synesii commentatorem servato,

Χεῦε, inquit, μελί Νυμφῆσι Διώνυσοιο τε δῶρα.

Sed tædet rei diutius inhærere, cujus toties a veteribus facta est mentio. Sufficit ut Lector intelligat, quam male Platonici in re pro-
 trita & perspicua ad allegorias confugerint, quibus nihil a mente Poëtæ & vero verborum ejus sensu alienius potest excogitari.

X. Succedunt in descriptione antri

— — — 1704

(a) L. II. p. 49.

(b) l. c.

(c) Eclog. I. 69.

(d) ad Nemefian. l. c.

--- ἱστοὶ λιθεοὶ περιμηχέες· ἐνθα τε Νυμφαὶ
Φαρέ' ὕφαινουσιν ἀλιπορφύρα, ταῦμα ἰδεσθαι.

Conjunxit Porphyrius, quæ separatim erant fumenda, deceptus prava, quam voci ἐνθα tribuebat, significatione. Sensus est: *aderant etiam navium mali ex ligno* (nautarum donaria): & *in antro Nymphæ telas texebant purpureas, res plane singularis & visu digna*. Non morabimur varias interpretum explicationes, id sufficit observasse, omnes quos equidem vidi, etiam commentatores, vocem ἱστος perverſe accepisse. Duplex quippe illius est usus, apud Græcos, tam de *instrumento textorio*, quibus tela adfigitur ^(a), quam de *malo navis* ^(b). Mihi dubium non est quin posterior notio unice hoc loco sit admittenda: Solebant nautæ, si vel iter essent ingressuri, vel e naufragio incolumes evasissent, partes navis, alii has alii illas, proram, puppim, antennas, aplustre, clavem, vela, malos, votorum loco vel naufragii indicia, in templis deponere: non Neptuni solum, cujus celebre apud Horatium exstat exemplum, sed & omnium in genere Numinum, quæ aquarum curam gerere credebantur, adeoque Nympharum etiam, quod e vetusti marmoris titulo certo novimus ^(c): — Cæterum fuerunt hi *mali* λιθεοὶ, sive λιθῖνοι, lapidei, pariter ut crateres & amphoræ: quod profecto mirum videri non debet, uti visum Porphyrio fuit, qui *ligneos* maluisset; neque enim certa materiæ ratio in donariis habebatur, quæ pro facultate donantis tere pretiosiora solebant esse ^(d), ut si quis pede, brachio, aliove membro laboraverat, vel auream vel argenteam vel æream lapideamve ejus imaginem in Templo Æsculapii dedicabat ^(e). Imo convenientior etiam hic fuit lapidea materia, utpote temporis vitio minus obnoxia, & simplicitati morum ejus ætatis valde congrua: Sed hæc levioris momenti, & Porphyrii tantum caussa dicta sunt. — Erant iidem

(a) *Ælian. V. H. III. 42. XII. 17. Xenoph. Oeconom. X. 10. Sappho Fragm. X. ed. Wolfii, Pollux VII. 35. X. 125. 176. &c. inde ἱστία, ὕφανον, γυνή apud Hesych. v. (b) Apoll. Rh. I. 563. D. Perieg. v. 1116. Arat. Phenom. v. 350. Lucian. T. I. p. 620. 635. T. II. 134. 404. Artemid. II. 12. & 23. Pollux I. 93. Hesych. & Suid. v. Hinc ἱστῖον, aplustre Lucian. T. III. p. 252. 253. Suid. Hesych. v. & marmor in Chishull. Antiq. Asiat. p. 59. emendatum a R. Bentlejo, ap. Taylor. ad L. Decemv. de inopie debitore p. 23. ἱστῖον, ἱστῖον, locus ubi mali adſervantur, Phrynich. p. 66. Suid. v. tum ἱστῖος, aliaque de quibus Schol. ad Apoll. Rh. Pollux, Suid. in ἱσοδοκῇ, ἱστοπέδῃ, cet. & Hesych. variis vocibus. (c) apud Thomasin. de Aquariis Cap. 25. (d) Ibid. C. 2. (e) Ibid. Cap. 35.*

iidem περιμηχες, longi, oblongi, de qua voce ad Homeri locum diximus. Nunc ad ὑφασματα ipsa.

XI. Ipsæ enim Nymphæ, ne otiosæ sederent scilicet, in hoc antro

Φαρέ ὑφαινουσιν ἀλιπορφυρα, θαυμα ἰδεσθαι.

Purpureas texunt telas, mirabile visu.

Aptissime Poëta, ratione Porphyrii, posterius illud adjecit *mirabile visu*; Tam perverse enim hic omnia intellexit, tam importune miscuit, turbavit, ut ubi initium quæras disputationis, ubi finem invenias, incertus hæreas. *Et certe*, ait, ταυτα εκ ἰδεσθαι θαυμα, αλλα και ακυσαι· τις γαρ αν πιστευσαι, θεας ἀλιπορφυρα ἱματια ὑφαινειν εν σκοτεινω ανθρω, επι λιθινων ἱστων. Haud mediocriter, ut ex his patet, auctus ipsi stupor fuit *obscuritate* antri & *malorum* usu ad texturam. At unde nata est illa obscuritas? non aliunde profecto, quam e voce ηεροειδης perverse intellecta: vide quæ supra de vero ejus sensu disputavimus. Eadem *malorum* causa: neque enim εν τοις ἱστοις, sed in ipso antro Nymphas texendis *telis* vacasse, superius etiam docuimus. Restat, ut ipsius texturæ tenebras dispellamus. — Non miratus certe tantum in modum Porphyrius fuisset, Homerum Nymphis telam & stamina dedisse, si in memoriam sibi revocasset, communiter istud exercitii genus huic Dearum classi ab antiquis tribui. Rem conficit unus Virgilii locus, ubi Aristæum narrat a Nymphis laceffitum vexatumque ad matrem fluvii præsidem, Cyrenen, accessisse: mox addens^(a),

At mater sonitum thalamo sub fluminis alti

Sensit, eam circum Milesia VELLERA NYMPHÆ

CARPEBANT, HYALI saturo fucata COLORE:

Drymoque Xanthoque, &c.

Quo sane testimonio nescio quid in hac re disertius possit quæri: utrobique *Najades*, fluvii præsides: uterque color ἀλιπορφυρος, sive *hyalus*^(b), &c. Interim ridiculum hic se dedit bonus Spondanus, fa-

(a) Virg. Georg. IV. Turneb. Advers. L. VIII. (b) v. not. ad Hom. l. in P. I. Collection. junge J. M. Gesneri Diss. de Eleetro vetit. in T. III. Comment. Societ. Reg. Gotting.

fatis alioquin feliciter hac in re versatus: „Subjicit deinde Poëta”, inquit, „descriptionem brevem loci illius in quo Nymphæ texendi officio defunguntur. Ecquid, rogo, Homere, non satis est homines ejusmodi opificiis occupari, nisi Deabus quoque idem tribueris? Docet sane Poëta, quod alias monui, ocium præcipue sexui femineæ non esse consentaneum: Cum non solum Regum & Principum uxoribus - - - sed & Deabus muliebria illa nendi & texendi artificia adsignet.” Non satisfacerent mehercle ejusmodi disputationes allegoristis, Porphyrio aliisque: quorum difficultates, qualescumque sunt, uno Virgilii loco dispelluntur omnes.

XII. Restat, ut ὕδατα illa αἰνῶντα breviter consideremus, quæ Poëta ponit in ipso antro: Εὐ δ' ὕδατ' αἰνῶντα - - - *aquæ vivæ, aquæ continuo fluentes*; αἰνῶντα ait interpres, αἰετῶντα quicum Hesychius convenit in ea voce (a). Pessime hic cæcutivit, ut in aliis, Scaliger, dum in contentione Nympheti Homericum cum portu Virgiliano, quem mox memorabimus, hunc illi præfert, quod hic in antro isto *dulces aquas* posuerit, ille non item. „Postea, inquit, cum dixit (Virgilius) *Nympharum domus*; non egit Grammaticum, ut ille — αἱ Νηϊάδες καλεῶνται. Quanquam potius Nereides esse oportuit. Non enim posuit intus dulces aquas, quemadmodum Noëster, cum tamen & crateres & amphoras nominaret”: &c. Alter error alterum genuit, quem in superioribus notavimus. Interim ipsa ὕδατων αἰνῶντων appellatio haud obscure indicat scaturiginem fluminis alicujus in hoc antro fuisse, quod per divinius illud ostium, δεωτέρα ut Homerus ait θυράν, ex antro delapsam universam insulæ tractum permeabat eamque undis suis irrigabat. Sin vero omnis antri descriptio figmentum fuerit poeticum, præclare Poëta fontis originem in antro statuit, quod Najadum erat: Aquis enim & fontibus hæ præesse credebantur, & si originem idololatriæ spectes non nisi ipsæ erant aquæ ipsique fontes divino cultu honorati, quomodo Hamadryades sæpe, non tam sylvestria Numina quam arbores ipsæ esse, easque obsidere credebantur (b). Unde apud Poëtas etiam Nympharum

no-

(a) v. not. ad Hom. l. adde Hesiod. op. 548. 593. 735. jungi ad hæc vox potest similibus cum semper & αἰετῶντα compositis, quæ collegit Schottus L. L. Not. Cic. Cap. XVII. (b) v. Barth. ad Nemesiani Cyneg. v. 29.

nomine haud raro ipsa intelligitur aqua (a), & in MSS. Codd. *lymphæ* & *Nymphæ* appellatio misceri solet (b).

Alibi sæpius aquarum scaturigines in Antris Nympharum cultui destinatis memorantur; Theocritus (c):

- - - - - το δ' ἐγγυθεν ἱερὸν ὕδωρ
Νυμφῶν ἐξ ἀντροῖο κατειβομένον κελαρυσθῆν.

Epigramma Anthologiæ MS.

Σπηλυγγες Νυμφῶν ευπίδακες· αἱ τὸσον ὕδωρ
Λειβεσαι σκολιου τῆδε κατὰ πρεῖνος
Παιὸς τ' ἠχηεσσα πιτυπέπτοιο καλῇ,
Τὴνδ' ὑπο Κρισσαίης ποσσὶ λελογχα πέτρης,
Ἱέρα δ' ἀγρευτήσι γερανδρῶν ἀρκένθοιο
Πρέμνα, λίθιλογεες θ' Ἑρμῶ ἰδρυσιες,
Ταῦται θ' ἰληκοίτε, καὶ εὐθηροῖο δεχοίσθε
Σώσανδρου ταχίνης σκυλ' ἐλαφοσσόιης. (d)

Longus elegantem speluncæ hujusmodi descriptionem dedit in Pastoralibus (e): Νυμφῶν, inquit, ἀντρον ἣν πέτρα μεγάλη, τὰ ἐνδὸθεν κοιλῇ, ἐξωθεν περιφερῇ, τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν λίθοις ἐπεποιήτο, ποδὲν ἀνυποδῆτοι, χεῖρες εἰς ὤμους γυμναί, κομὴ μέχρι τῶν αὐχένων λελυμένη, ζῶμα περὶ τὴν ἴξυν· μεῖδιμα περὶ τὴν ὄφρυν; τὸ παν ὄχημα χορεία ἣν ὀρχουμένων· Ἡ ὡα τοῦ ἀντροῦ, τῆς μεγάλης πέτρας ἣν τὸ μεσαιτατόν· ἐκ δὲ τῆς πηγῆς ὕδωρ ἀναβλύζον, ῥεῖθρον ἐποιεῖ χεόμενον, ὥτε καὶ λειμὼν πανυ γλαφυρὸς ἐκτετατό προ τοῦ ἀντροῦ, πολλῆς καὶ μαλακῆς ποᾶς ἀπο τῆς νοτίδος τρεφομένης· ἀνεκείντο δὲ καὶ γαυλοὶ, καὶ αὐλοὶ πλαγιοὶ, καὶ συριγγες, καὶ καλαμοὶ, πρεσβυτέρων ποιμένων ἀναθήματα. — Ipsam Nympharum formam & habitum e Virgilio (f), Valerio Flacco (g), & marmoribus vetustis (b) petere est.

XIII. En, Lector, novam Antri Homerici explicationem: Non pro-

(a) v. supra. (b) Drakenb. ad Sil. Ital. L. XI. v. 420. DD. VV. ad Rutil. Itin. I. 265. & Seren. Sammonic. C. IX. v. 123. C. XIX. v. 341. &c. (c) Idyll. VII. 137. (d) v. Antholog. Reiskii p. 22. 41. 171. 172. 174. (e) Lib. I. (f) l.c. (g) L. III. (h) v. Sponii Miscell. p. 31. Fabrett. de Aquæductibus, & A. F. Gorium ad Monum. Denianæ p. lxx. sqq.

propono illam ὥσπερ ἐκ τροπῶδός ἢ τροφῶνιος sed quemvis potius sua hac in re sententia abundare patior: Id studui, ut qua possem simplicitati intentus veritatem ita indagarem, ut in Homeri locum me quasi transponens, quid optime & tempori, & loco, & Poëtæ etiam ipsius menti, congruum videbatur, caute dispicerem, nihilque quod ab his alienum censerī posset in explicationem meam admitterem. Tu, Benevole,

- - - si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

Certe confido, neminem fore qui posthæc de Porphyriana explicatione cogitabit; In commune literarum bonum sæculi genius opera virorum vere eruditorum & sapientum in eum redactus est locus, ut ab his nugis, ita captatiunculas allegoricas vocare liceat, magis magisque alienatum, spes sit brevi ad meliorem interpretandi rationem etiam in omni studiorum genere totum sese conversurum. Par ratio est eorum, quæ vel J. Auratus, vel Motteus Vayerius, vel alii ex hoc loco exsculperunt, omnes difficiles nugæ & Homero minime dignæ. Id enim certo sibi persuadeant velim, qui ita cogitant, nihil aptius esse ad famam Poëtæ nostro sæculo carpendam minuendamque, quam si ejusmodi sapientiam ipsi tribuant, quæ merito sophistica & inanis habetur, ideo quod a proposito ejus aliena sit. Temporibus Porphyrii & Platoniorum, e re erat, a minutiis ejusmodi laudem Poëtæ principi & omnium simplicissimo captare; nunc cum illæ suo merito sordere inceperint, malo instituto Dacieria sapientiam Homeri caussatur, ut explicationem Porphyrii posset tueri; vel, quod verius dixeris, explicationem Porphyrii tueretur, ut Homeri sapientiam prædicaret. At, amabo, quis etiam id in dubium vocaverit, confugiendum ad allegorias non esse, statim ac locum aliquem e naturalibus causis explicare possis? Nemo mehercle, cui sanum est sinciput, intellego. Imo ipse Porphyrius, quantuscunque allegoriarum patronus fuerit, non eo tamen dementiæ processit, ut illud inficias ire auferit: contra, non refugissem ad allegorias, inquit, nisi absurdum esse verborum sensum credidissem, si simpliciter & e natura loci explicentur: Τοιῶτων ἐν, inquiens, ἀσαφειῶν πλήρῃς ὄντος τῆς διηγηματος, πλάσμα μὲν ἰσχυροῦς γωνίας πεποιημένον μὴ εἶναι, ἀλλ' ὅδε ἱστορίας τοιαύτης περιήγησιν εἶχει· ἀλλήγορειν δὲ τι δι' αὐτῶν τὸν ποιητὴν κ. λ. Atque id solum ad causam conficiendam sufficit.

XIV. Verbo nunc Virgiliana loci Homerici parodia memoranda est, quæ Æneide prima exstat, his verbis:

*Defessi Æneadæ, quæ proxima, litora cursu
Contendunt petere, & Libyæ vertuntur ad oras:
Est in secessu longo locus: insula portum
Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
Frangitur, inque sinus fundit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In cœlum scopuli: quorum sub vertice late
Æquora tuta silent. Tum silvis scena coruscis
Desuper horrentique etiam nemus inminet umbra.
Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
Nympharum domus; hic fessas non vincula naves
Ulla tenent: unco non alligat anchora morsu.*

Ex Homeri fonte irrigatos Virgilii hortulos fuisse, universa clamat antiquitas ^(a), unde utriusque loci comparisonem instituerunt Scaliger & Rapinus; Et profecto non obscura imitationis in his vestigia deprehenduntur. At id quæritur, uter prudentius aut elegantius hic fuerit versatus. Si qua evinceretur, quod minime tamen evictum iri puto, æque Homerum ac Virgilium, de quo res certa est, ornamentis duntaxat & episodii gratia descriptionem Nymphæi ejusmodi ex ingenio finxisse, omniaque adeo illic figmentorum loco habenda esse, posset hæc forte quæstio moveri, licet non magni tamen momenti id genus discussiones sint habendæ; at donec illud in medio manet relinquendum, impar utriusque est conditio: neque enim culpari Homerus posset, si, quod verosimile est, narratio ejus topographica sit, h. e. veram loci descriptionem contineat; etiamsi aliqua addiderit quæ melius apud Virgilium fuerint efficta, cujus antrum non reapse eo in loco exstitisse, sed ex ingenio ejus natum fuisse constat. Quidquid sit, id certum est, quod in superioribus observavi, præjudicatam esse comparisonem quam Scaliger instituit, nimio quo Virgilium prosequeretur amore in transversum raptus. Rapinus ^(b) aliam

(a) Macrob. Saturn. V. 3. Turneb. Advers. L. XVIII. c. 32. Ursin. Collat. Virg. p. 235. &c. Schott. Obs. Human. III. 21. (b) Comp. d'Hom. & de Virg. Ch. X.

XXXVI. DISSERTATIO HOMERICA

aliam ingressus est viam, & frequentiam descriptionum in Homero gravatus, etiam hanc Nymphæi Ithacensis exploſit (a). Quid de opinione ejus in genere censendum ſit, hujus loci non eſt diſcutere; id certum eſt valde imprudenter illum eo in loco verſatum fuiſſe. Comparationem enim Homeri ac Virgilii cum faceret, frequentiam ut dixi descriptionum in Homero culpat, & inter alia etiam hanc quæ XVIII. conſtat verſibus: de Virgilio, quem Homeri locum XII. verſibus expreſſiſſe videmus, ne verbum quidem addit; cum juſtius e contrario Virgilius accuſaretur, ſi qua hic culpa poſſet inveniri, ut cujus deſcriptio neceſſaria non ſit ad narrationem, cum univerſa Ulyſſis hiſtoria ita ſit comparata, ut deſcriptionem accuratam loci, ad quem navis Phæacum appellebat, neceſſario Lector deſideret. — Cæterum illa

- - - - - δυο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀπορρώγες, λιμεὶ ποτιπεπτηνῖαι &c.

apud Virgilium,

- - - - - insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto &c.

poſtea imitatus eſt Lucanus (b), in deſcriptione urbis Cretenſis:

*Hinc illinc moles ſcopuloſæ rupis aperto
Oppoſuit natura mari, flatusque removit,
Ut tremulo ſtarent contentæ fune carinæ.
Hinc late patet omne fretum, ſeu vela ferantur
In portus Corcyra tuos, ſeu læva petatur
Illyris Iōnias vergens Epidamnus in undas.*

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΕΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑΙ
ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ ΤΑΥΤΑ.

(a) v. etiam *Lettres de M. Bielfeld* p. 162. 163. *Reimmann. Iliad. poſt Hom. p. 129. ſq. 144.* & de Virgilio ſpeciatim *Bosſuet Traité du Poëme Epique L. VI. cb. 2.* *Home Elements of Criticism T. III. p. 187.* (b) *L. II.*

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

περὶ τοῦ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ

ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ.

PORPHYRIUS

PHILOSOPHVS

DE ANTRO NYMPHARVM

Quod L. XIII. *Odyssææ Homericæ* describitur.

GRÆCÆ

Cum Latina *L. HOLSTENII* versione,

& Variis Lectionibus.

..... vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.

HORAT.

A V C T O R E S

qui hic citantur.

Artemidorus.

Cronius.

Empedocles.

Eubulus.

Heraclitus.

Hesiodus.

Homerus.

Hymnus in Apoll.

Numenius.

Parmenides.

Pherecydes.

Plato.

Poeta.

Propheta (i. e. Moses.)

Pythagoras.

Sophocles.

Theologi.

Π Ο Ρ Φ Υ Ρ Ι Ο Υ

Τ Ο Υ Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ο Υ

Περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ

Τ Ω Ν Ν Υ Μ Φ Ω Ν Α Ν Τ Ρ Ο Υ .

P O R P H Y R I U S

De Antro

N Y M P H A R U M

Libro XIII. Odyssææ.

L. Holstenio interprete.

C A P. I.

ΤΙ ποτὲ Ὀμήρῳ αἰνιττεται τὸ ἐν Ἰθάκῃ ἄντρον, ὃ διὰ τῶν ἐπῶν τούτων διαγράφει λέγων·

Ἀὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη.
Ἀγχύδι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς,

Quicquid tandem ab Homero per antrum illud in Ithace insula intelligatur, quod hisce versibus describit:

Stat ramis diffusa in portus vertice oliva:

Quam propter jucundum antrum obscurumque recedit,

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ] In plerisque edd. titulus scribitur: ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ Τῇ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ· quippe cum præcesserant *Quæstiones Homericæ*, a Porphyrio nostro scriptæ: nos e Libris de *Abstinentia & Quæst. Hom.* veram Libello inscriptionem restituimus. 2 ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ] Posses etiam plenius ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ legere, vel ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ: sed *Philosophi* titulus nostro peculiaris & κατ' ἐξοχὴν proprius. v. L. Holsten. in *vita Porphyrii* Cap. vi. & *Menag.* ad *Diog. Laërt.* Tom. II. p. 8. B. 3 Αἰνιττεται] Argent. αἰνιπτται, vitio operarum: sic tamen inferius iterum. 4 Αὐτὰρ &c.] *Odyss.* N. 102. ad v. 112, Inclusive. BARNESIUS. Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς κ. τ. λ.] Varias loci Homericæ lectiones vide in apparatu.

Ἴρὸν κυμφάων, αἱ Νηιάδες καλέονται.

Ἐν δὲ, κρητῆρές τε καὶ ἀμφορῆες ἔασι

105.

Λαίνοι, ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσοσι μέλισσαι.

Ἐν δ' ἱστοὶ λίθιοι περιμήκεες ἔνθα τε νύμφαι

Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.

Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα. δῶ δέ τε οἱ θύραι εἰσὶν,

Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν·

110.

Αἰδ' αὖ πρὸς νότον εἰσὶ θεώτεραι, εὐδέτι κείνη·

Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἔστιν.

CAP. II. Ὅτι μὲν οὐ κατ' ἱστορίαν ἡ παρεληφὼς μνήμην τῶν παραδοθέντων πεποιήται, δηλοῦσιν οἱ τὰς περιηγήσεις τῆς νήσου γράψαντες, εὐδένος τοιούτου κατὰ τὴν νῆσον ἄνθρωποις μνησθέντες, ὥς φησὶ Κρόνιος. ὅτι δὲ κατὰ ποιητικὴν ἐξουσίαν πλάσσωσαν ἄντρον ἀπίθανος ἦν, εἰ τὸ προτυχὸν καὶ ὥς ἔτυχε πλάσας, πείσειν ἤλπισεν, ὥς τῇ Ἰθακησίᾳ γῇ ἀνὴρ τις ἐτεχνήσατο ὁδὸς τοῖς ἀνθρώποις καὶ θεοῖς. ἢ εἰ μὴ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ φύσις αὐτότῃ ἀπέδειξε κάθοδόν τε ἀνθρώποις πᾶσι, καὶ πάλιν ἄλλην ὁδὸν πᾶσι θεοῖς, ὃ δῆλον. ἀνθρώπων γὰρ καὶ θεῶν ὁ πᾶς μὲν πλήρης

Sacra domus Nymphis, quæ Najades indigitantur.

Intus crateres, patulæque ex marmore vivo

Amphoræ; apes dulci qua ponunt mella susurro.

105.

Saxea sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ

Purpureas texunt telas, mirabile visu.

Intus perpetui latices. sed janua duplex:

Hæc boream spectans homines admittit: at illa

Respicens austrum divinior, invia prorsus

110.

Est homini, præbetque viam immortalibus unis.

Sane poëtam non ex rei veritate ejus mentionem fecisse, id inde apparet, quod ii qui insulæ illius situm descripserunt, de nullo hujusmodi antro meminere, ut Cronius affirmat. Id quoque manifestum est, absurdum fore, si ficto per poëticam licentiam antro, fabulæ temere & pro libitu excogitatae figmento homo mortalis fidem se inventurum speraret, in Ithacensi regione vias hominibus Diisque nova arte aperiens: aut si non homo, sed natura ipsa cunctis illic hominibus descensum, atque aliam rursus viam Diis omnibus ostendisset. Nam universus mundus

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 παρεληφώς] Sic edd. omnes, etiam princeps Romana: in Basil. 2. tamen παρεληφώς, quod eodem redit. 2 καὶ θεοῖς] κ. τοῖς θ. Cant. 2. 3 δῆλον] manifestum: tum manifesta res est: ita edd. omnes: omittunt tamen Cant. 2. & Holstenius in sua versione.

κόσμος. τὸ δὲ Ἰθακήσιον ἄντρον πόρῳ κατέστηκε τοῦ πείθειν ἐν αὐτῷ ¹ κατάβασιν εἶναι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀνάβασιν τῶν ² Θεῶν.

CAP. III. Τοιαῦτα τοίνυν ὁ Κρόνιος προειπὼν, Φησὶν ἐκδηλον εἶναι ἐ τοῖς σοφοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδιώταις, ἀλληγορεῖν τί καὶ αἰνίττεσθαι διὰ τῶν τὸν ποιητὴν πολυπραγμονεῖν ἀναγκάζοντα, τίς μὲν ἀνθρώπων πύλη, τίς δὲ Θεῶν καὶ τί βέλεται τὸ ἄντρον τῷ τοῦ δίδυρον ³ μὲν νυμφῶν εἰρημένον, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπ' ἥρατον καὶ ἡρωεῖδες· ἑδάμῳς τῷ σκοτεινῷ ἐπ' ἥρατε ὄντος, ἀλλὰ μᾶλλον φοβερῷ· διὰ τί δὲ ἔχ' ἀπλῶς νυμφῶν λέγεται ἱερὸν, ἀλλὰ πρόσκειται εἰς ἀκρίβειαν τὸ, αἱ Νηιάδες καλέονται. τίς δὲ καὶ ἡ τῶν κρατήρων καὶ ἀμφιφορέων παράληψις· ἑδενὸς τῶν ἐγχεομένων αὐτοῖς παρελημμένῳ· ἀλλ' ὅτι ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν σμήνεσι, τιθαιβώσῃσι μέλισσαι· οἳ τε ⁴ περιμήκεις ἱστοὶ ἔτρωσαν ἀναθήματα ταῖς νύμφαις· ἀλλὰ, τί μὴ ἐκ ξύλων ἢ ἄλλης ὕλης· λίθινοι δὲ καὶ αὐτοὶ, ὡς οἱ ἀμφιφορεῖς καὶ οἱ κρατῆρες. καὶ τοῦτο μὲν, ἥτιον ἀσαφές. τὸ δ' ἐν τοῖς λιθίνοις ἱστοῖς ⁵ τέτοις, τὰς νύμφας ὑφαίνειν ἀλιπόρφυρα φάρη, ἐκ ἰδέσθαι θαῦμα, ἀλλὰ καὶ ἀκοῦσαι. τίς γὰρ ἂν πιτεύσαι, Θεὰς ἀλιπόρφυρα ἱμάτια ὑφαίνειν ἐν σκοτεινῷ ἄντρῳ ἐπὶ λιθίνων ⁶ ἱστῶν; καὶ ταῦτα ὁρατὰ λέγοντος εἶναι ἀκέρων τὰ Θεῶν ὑφάσματα, καὶ

hominum Deorumque plenus est. Verum in Ithacensi antro descensum esse hominum, & Deorum ascensum, longissime abest ut persuadere queat.

Hicce ergo præmissis affirmat Cronius, non sapientibus solum, sed & plebcis atque indoctis perspicuum esse, poetam hicce figmenti involucris occultum aliquid significare. Qui aliis curiosius investigandum reliquit, quænam hominum, quæve Deorum porta sit: & quid bipatens hoc Nympharum antrum sibi velit: idque simul & *jucundum* & *obscurum*. Cum tenebrosum nequaquam jucundum sit, sed potius horrendum. Tum quid vero causæ sit cur non simpliciter Nymphis dicatur sacrum, sed accurate etiam additur: *quæ Naiades indigitantur*. Quorsum etiam crateres & amphoræ ibidem fingantur, cum nullus liquor iis infundendus commemoretur: sed apes in iis tanquam alvearibus mellificent? tum textoria oblonga Nymphis ibidem posita fuisse: atque ea non lignea, vel ex alia materia: sed & ipsa lapidea, quemadmodum crateres & amphoræ. Et hoc quidem minus obscurum: sed in lapideis hicce textoriis Nymphas telas purpureas texere, id non visu solum, sed & auditu mirabile. Quis enim credat, Deas purpureas vestes texere in antro tenebris obscuro, & in lapideis textoriis; præsertim dum audit poetam telas purpurasque Dearum visui expositas affirmare. Præter hæc

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ κατάβασιν] Ita Rom. 1. Venet. Argent. & Cantt. binæ: in Basil. 3. καταβησιν cui non obsequimur. ² Θεῶν· τοιαῦτα τ.] Basil. 3. male: Θεῶν τοιαῦτα. τοίνυν. ³ μὲν νυμφῶν] In Cant. 2. μὲν τῶν νυμφῶν· equidem istud μὲν plane eliminarem. ⁴ περιμήκεις] Cant. 2. περιμηκεες· ut Homeri scilicet verbum studiosè observaretur: sed in soluto opus id non est. ⁵ τουτοις] Commodius sic in Cant. utraque: reliquæ fere τουτου habent. — „γρ. τουτου.” BARNESIUS. ⁶ ἱστῶν;] Sic dedi e Cant. 2. cum interrogationis nota: in ceteris vel ἱσων, vel ἱσων· constanter.

ἀλυσγῇ. ἐφ' οἷς καὶ τὸ δίδυρον εἶναι τὸ ἄντρον θαυμαστὸν, τῶν μὲν τινῶν ἀνθρώποις εἰς κατάβασιν πεποιημένων, τῶν δ' αὖ πάλιν θεοῖς καὶ ὅτι αἱ μὲν ἀνθρώποις πορεύσιμοι, πρὸς βορρᾶν ἀνεμον τετράφθαι λέγονται. αἱ δὲ τοῖς θεοῖς, πρὸς νότον· ὃ μὴ κρᾶς ἔσσης ἀπορίας, δι' ἣν αἰτίαν ἀνθρώποις μὲν τὰ βόρεια μέρη¹ προσένειμε· τοῖς δ' αὖ θεοῖς, τὰ νότια· ἀλλ' ἐκ ἀνατολῆς καὶ δύσεως² πρὸς τοῦτο μᾶλλον κέχρηται. ὥς ἀν' σχεδὸν πάντων τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἀγάλματα καὶ τὰς εἰσόδους ἔχόντων πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένας³· τῶν δὲ εἰσιόντων πρὸς δύσιν ἀφοράντων, ὅταν ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγαλμάτων ἑστῶτες, τοῖς θεοῖς τιμὰς καὶ θεραπείας προσάγωσι.

CAP. IV. Τοιούτων ἀσαφεῶν πλήρης ὄντος τῆ διηγήματος, πλάσμα μὲν ὡς⁴ ἔτυχεν⁵· εἰς ψυχαγωγίαν πεποιημένον μὴ εἶναι, ἀλλ' ὅδ' ἱστορίας⁶ τοπικῆς περιήγησιν ἔχειν· ἀλληγορεῖν δέ τι δι' αὐτῆς τὸν ποιητὴν, προσθέντα μυστικῶς καὶ ἐλαίας φυτὸν πλησίον. ἀ δὴ πάντα ἀνιχνεύσαι, καὶ ἀναπτύξαι, ⁷ ἔργον καὶ τῆς πα-

id quoque mirandum, bipatens esse hoc antrum; altero ostio hominum descensui, altero diis preparato. Tum & illud, quod ostium hominibus pervium in boream spectare dicitur; Deorum vero in austrum. Cum maxime dubitari possit, qua de causa hominibus partes septentrionales, Diis autem australes attribuerit: & quare non potius oriente atque occasu ad hanc rem fuerit usus. Cum omnia ferme templa, statuas ingressusque versus ortum habeant: ingredientibus autem occasum respiciant, ubi vultu statuis obverso consistentes Diis honorem cultumque tribuunt.

Quocirca cum narratio hujusmodi obscuritatibus abundet, constat eam non esse fabulam, temere animo oblectando confictam, nec veram certamque loci descriptionem continere: sed ejus involucris significari aliquid a poëta, qui & olivam mystica ratione antro apponit. Quæ omnia pervestigare & explicare laboriosum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 προσένειμε] Ita omnes: Cant. tamen 1. προ ἐνειμε forsan σ excidit: 2 πρὸς τοῦτο] Subaudi μέρεσι, quod præcesserat τὰ μέρη. *Henr. Stephanus* τὸ ὀνόματι putat deesse: nullus defectus ab *Holstenio* agnoscitur. *BARNESIVS.* Non tanti hæc res est, de qua controversia moveatur, & verba per se satis sunt aperta: si quid tamen definiendum, *Barnesius* haud dubie rem acu tetigit. 3 τῶν δὲ] Ita edd. quas vidi, omnes: etiam Cant. 1. τῶν καὶ excitat *Spencerus* L. III. de *LL. HH. Rit.* C. II. D. VI. p. m. 309. 310. forte melius de hoc loco ageretur, si rejecta particula καὶ vel δὲ, priorī sententiæ verba jungerentur: inserto ante ὅταν, οἱ vel ὡς, aut simili vocola: sed in textum id intrudere nolui. 4 ἐτυχεν] ετεχεν Rom: 1. Basil. 2. Argent. Venet. 5 εἰς ψυχαγωγίαν] Ita pleræque, etiam Romana princeps, quas sequimur: Basil. 3. præpositum omittit. 6 τοπικῆς] Al. τοπικῇ. 7 ἔργον] Nihil hic abesse video, licet *Henr. Stephanus* lacunam putarit, aut ἔργον certe, pro ἐργῶδες, positum. Potest tamen αξιον appendi. *BARNESIVS.* Equidem nihil hic desidero, ne vel ἐργῶδες *Barnesii*: ἔργον ἐστὶ de re difficili, etiam in optimis teritur: si dubitaveris, en exempla, quæ *Cl. Ruhnkenio* suggesta debeo. *Demosth.* de Rhodior. Lib. p. 148. *Xenoph.* Memorab. *Socr.* IV. Cap. 7. f. *Lucian.* Tom. I. p. 395. *Ælian.* V. H. X. 12.

λαίβς νομίσαι, καὶ ἡμῖς μετ' ἐκείνων τε καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸς πειρᾶσθαι νῦν ἀνευρίσκειν· περὶ μὲν ἔν τῆς ἐγχαρίβς ἱστορίας, ῥαθυμότερον φαίνονται ἀναγράφαντες, ὅσοι τέλεον ᾤήθησαν ¹ πλάσμα τὰ τῆ ποιητῆς, τότε ἄντρον καὶ ὅσα περὶ ² τῆς ἀφηγήσατο. οἱ δὲ τὰς γεωγραφίας ἀναγράφαντες ὡς ἄριστα καὶ ἀκριβέστατα, ³ καὶ ὁ Ἐφέσιος Ἀρτεμίδωρος ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς εἰς ἑνδεκά συνηγμένης αὐτῷ πραγματείας γράφει ταῦτα· „Τῆς δὲ ⁴ Κεφαλληνίας ἀπὸ Πανόρμου λιμένος πρὸς ἀνατολὴν δώδεκα „ στάδια, νῆσος ἐστὶν Ἰθάκη· σταδίων ὀγδοηκονταπέντε, ⁵ στενὴ καὶ μετέωρος λιμένα ἔχουσα καλόμενον Φόρκυνα. ἐστὶ δ' αἰγιαλὸς ἐν αὐτῷ, ἐκεῖ νυμφῶν ἱερὸν ἄντρον, ὃ λέγεται τὸν Ὀδυσσεῆα ὑπὸ τῶν Φαιάκων ἐκβιβασθῆναι· πλάσμα μὲν ἔν Ὀμηρικὸν παντελῶς ἔκ ἀν εἶη, εἴτε δ' ἔτιως ἔχοι ἀφηγήσατο, εἴτε καὶ αὐτὸς τινὰ προσέθηκεν, ἔδεν ἥτιον ⁶ μένει τὰ ⁷ ζητήματα, τὴν βέλησιν ἢ τῶν ⁸ καθιδρυσαμένων, ἢ τῆς προδέντος ποιητῆς ἀνιχνεύοντος, ὡς ἀν μήτε τῶν παλαιῶν ἀνευ συμβόλων μυθικῶν τὰ ἱερὰ καθιδρυσαμένων· μήτε Ὀμήρου ὡς ἔτυχεν τὰ περὶ τῶν ἀφηγημένων. ὅσα δ' ἂν τις μὴ Ὀμήρου πλάσμα ἐγχειρῇ τὰ κατὰ τὸ ἄντρον δεικνύναι, τῶν δὲ πρὸ

existimarunt veteres; & nos quoque post ipsos, dum nostro studio ea nunc reperire conamur. Quapropter negligentius illi de loci situ scripsisse videntur, qui & antrum ipsum, & ea quæ de antro narrantur merum poëtæ figmentum existimarunt. Verum qui bona fide & accurato studio terrarum situs descripserunt, atque inprimis Artemidorus Ephesius, libro quinto operis in undecim libros digesti, ita scribit: *A Panormo Cephalleniae portu duodecim stadiis versus ortum distat Ithace insula, stadiorum LXXXV. arcta, & edita. portum habet nomine Phorcynem. In eo littus est, & in littore antrum Nymphis sacrum, ubi Phæaces Ulyssēm exposuisse dicuntur.* Nequaquam ergo purum putum figmentum Homericum erit. Sive tamen ex rei natura narrarit, sive de suo etiam quædam adjunxerit, eadem nihilominus quæstiones pertractandæ manent, sive consecrantium, sive poëtæ affingentis mentem pervestigare velis. Quippe cum nec veteres absque fabulosis symbolis templa consecrarint: nec Homerus temere quicquam de iis narrare soleat. Verum enimvero quo magis quis ostendere conabitur, narrationem de antro non esse Homerici

V A R I Æ L E C T I O N E S.

Ἰ πλάσμα τὰ του] Ita lego: pro vulg. πλάσματα του· sic deinceps: Ὅσα δ' ἂν τις μὴ Ὀμήρου ΠΛΑΣΜΑ ἐγχειρῇ ΤΑ κατὰ τὸ ἄντρον δεικνύναι, κ. τ. λ. ² τούτου]. Αἱ αὐτοῦ. ³ καὶ δ' Ἐφεσ. &c.] observavit Geographi fragmentum, & suis Artemidori reliquiis inseruit doctissimus Hudsonus p. 82. in Tom. I. Geogr. vet. script. græc. min. ⁴ Κεφαλληνίας] In Basil. ³ κεφαλληνίας scribitur, sed male: diserte Eustathius: τοὺς δὲ Κεφαλλήνας, καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ἐν δυοῖν λλ' ἡ παλαιὰ χρηστὴ ἀπάσα ἐχει ad Dionys. Alex. Perieg. p. 62. ed. Steph. conf. eund. ad Hom. Iliad. β. p. 651. Tom. I. ed. Politi: junge Manut. Orbograph. Lat. p. 193. ed. Venetæ & Cellar. Tom. I. Geogr. vet. p. 1008. ⁵ στενὴ καὶ] στενὴ δὲ καὶ Cant. 2. ⁶ μένει] μένη Holsten. (puta Cant. 1. vel Rom. 2.) non bene. BARNESIVS. ⁷ ζητήματα] Ἀν ζητήτεια? BARNESIUS. ⁸ καθιδρυσαμένων] Venet. καθ' ἰδρυσαμένων in sequentibus tamen nihil mutat.

Ὁμήρῳ θεοῖς τῷτο ¹ καθιερωμάτων τούτῳ τῆς παλαιάς σοφίας ² πλήρες τὸ ἀνά-
 γμα εὐρεθήσεται. καὶ διὰ τῷτο ἄξιον ἐρεύνης, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ συμβολικῆς καθιδρύ-
 σεως δέον τῆς παρατάσεως.

CAP. V. Ἄνθρωποι μὲν δὴ ἐπεικῶς οἱ παλαιοὶ καὶ σπήλαια τῷ κόσμῳ καθιέρων,
 καθ' ὅλον τὲ αὐτὸν καὶ κατὰ μέρη λαμβάνοντες. σύμβολον μὲν τῆς ὕλης, ἐξ ἧς ὁ
 κόσμος, τὴν γῆν παραδιδόντες· διὸ τινὲς καὶ αὐτόθεν τὴν ὕλην τὴν γῆν εἶναι ἐτίθεντο·
 τὸν ἐκ τῆς ὕλης γιγνόμενον κόσμον διὰ τῶν ἄνθρωπων παριτῶντες. ὅτι τὲ ὡσεπιπολὺ
 αὐτοφυῆ τὰ ἄνθρωποι, καὶ συμφυῆ τῇ γῇ, ὑπὸ ³ πέτρας περιεχόμενα μονοειδῆς, ἥς τὰ
 μὲν ἔνδον κοῖλα, τὰ δ' ἔξω εἰς τὸ ἀπερίοριστον τῆς γῆς ἀνέιται. αὐτοφυῆς δὲ ὁ
 κόσμος, καὶ αὐτοσυμφυῆς, προσπεφυκῶς τῇ ὕλῃ, ἥν λίθον καὶ πέτραν, διὰ τὸ ἀρ-
 γὸν καὶ ἀνίτυπον πρὸς τὸ εἶδος εἶναι, ἡνίτλητο. ἀπειρον κατὰ τὴν ἐαυτῆς ἀμορφίαν τι-
 θέντες· ῥευστῆς δ' ἔσσης αὐτῆς καὶ τῆς εἰδῆς δι' ἧς μορφῆται καὶ φαίνεσθαι καθ' ἐαυτὴν
 ἑστειμένης, τὸ ἐνυδρον καὶ ἐνικμον τῶν ἄνθρωπων καὶ σκολεινόν, καὶ ⁴ ὡς ὁ ποιη-
 τῆς ἔφη ἡρωειδῆς, οἰκείως ἐδέξαντο εἰς σύμβολον τῶν προσόντων τῷ κόσμῳ διὰ τὴν
 ὕλην.

CAP. VI. Διὰ μὲν ἐν τὴν ὕλην ἡρωειδῆς καὶ σκολεινὸς ὁ κόσμος· διὰ δὲ τὴν

figmentum; sed illud jam ante Homeri tempora Diis consecratum fuisse: eo magis
 deprehendetur, sacrum hoc antrum vetere sapientia repletum esse. Eapropter dignum
 est peruestigatione: & symbolica ejus consecratio clarius explicari & quasi in lu-
 cem produci necessario debet.

Antra quidem atque specus jure merito vetustas Mundo consecrabat, sive uni-
 verso illi, sive per partes accepto. Ita ut materiae quidem, ex qua mundus con-
 stat, terram symbolum attribueret: unde & hoc loco per terram nonnulli materiam
 intelligendam existimabant: mundum ex materia conflatum per antra significantes.
 Quandoquidem & antra ut plurimum nativa sunt, atque ipsi terrae affinia & cogna-
 ta, saxo uniformi comprehensa: cujus interiora quidem concava, exteriora autem
 immenso terrae spatio extenduntur. Mundus autem sponte sua genitus, & sibi-
 metipsi invicem cognatus, propinquus est materiae, quam saxum & petram arcana
 significatione appellant: quod iners & otiosa sit, & formae impressionem recipiat:
 infinitam eam ob informitatem statucentes. Sed cum fluxa sit, & specie qua for-
 matur, quaque cernitur, per sese careat, irriguam humiditatem & tenebrosam,
 ut poetae verbis utar, obscuritatem apte pro symbolo eorum quae mundo propter
 materiam insunt, adhibebant.

Propter materiam ergo mundus est obscurus & caliginosus: sed ob formae ad-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ καθιερωμάτων] conjeci καθιερωσάντων, idque sibi etiam probari literis ad me datis
 monuit Cel. Ruhnkenius. ² πλήρες] Cant. 2. πρηρες vitiose. ³ πέτρας] πετρης
 Argent. Cant. 1. πατρης Cant. 2. ⁴ ὡς ὁ ποιητής] ὡς ποιητής Cant. 2.

τῇ εἶδὲς συμπλοκὴν καὶ διακόσμησιν, ἀφ' ἧ καὶ κόσμος ἐκλήθη, καλὸς τὲ ἐστὶ καὶ ἐπέρατος ὅθεν οἰκείως, ἐπ' αὐτῇ ἀν' ῥηθείῃ ἄνθρωπον, ἐπήρατον μὲν τῷ εὐδὲς ἐνλυγχανόντι, διὰ τὴν τῶν εἰδῶν μέθεξιν, ἡρωεῖδες δὲ, σκοπεῖν τὴν ὑποβάθραν αὐτῇ, καὶ εἰς αὐτὴν εἰσιόντι τῷ νῶ. ὥς τε τὰ μὲν ἔξω καὶ ἐπιπολαίως ἐπήρατα, τὰ δ' ἔσω καὶ ἐν βάθει ἡρωεῖδῃ. ἔτω καὶ Πέρσαι τὴν εἰς κάτω κάθοδον τῶν ψυχῶν, καὶ πάλιν ἔξοδον μυταγωγῆνες, τελῶσι τὸν μύτην, ἑπονομάσαντες ² σπηλαιον τόπον. ³ πρῶτα μὲν, ὥς ἔφη Εὐβελος, Ζωροάστρην αὐτοφυῆς σπηλαιον ἐν τοῖς πλησίον ὄρεσι τῆς Περσίδος ἀνθρῶν καὶ πηγὰς ἔχον ἀνιέρωσαντος, εἰς τιμὴν τῇ πάντων ποιῆσθαι καὶ πατρὸς Μίθρην, εἰκόνα φέροντος ⁴ αὐτῷ τῇ σπηλαίᾳ τῇ κόσμῳ, ὃν ὁ Μίθρας ἐδημιῶργησε. τῶν δὲ ἐντὸς, καὶ ἀσυνμέτρους ἀποστάσεις, σύμβολα φερόντων τῶν κοσμικῶν στοιχείων καὶ κλιμάτων. μετὰ δὲ τῆτον τὸν Ζωροάστρην κρατήσαντος καὶ παρὰ τοῖς ⁵ ἄλλοις δι' ἀντρων καὶ σπηλαίων, εἴτ' ἐν αὐτοφυῶν, εἴτε χειροποιήτων τὰς τελείας ἀποδιδόναι. Ὡς γὰρ τοῖς μὲν ὀλυμπίοις θεοῖς ναὸς τε καὶ ἔδη καὶ βωμοὶ ἰδρύσαντο· χθονίοις δὲ καὶ ἥρωσιν ἐσχάρας ὑποχθονίοις δὲ βόθρως καὶ μέγαρ' ἔτω καὶ τῷ κόσμῳ ἄνθρωποι τε καὶ σπήλαια. ὡσαύτως δὲ καὶ ταῖς νύμφαις διὰ τὰ ⁶ ἐν

junctæ præsentiam atque exornationem (unde & nomen traxit) pulcher est & jucundus. Unde jure merito antrum vocari poterit: jucundum quidem primum intranti, ob formarum participationem: sed obscurum ei, qui infimum ejus fundum cogitet, & mente subeat. Adeo ut exteriora quidem & quæ prima in superficie occurrunt, jucunda sint: interiora autem & profunda ejus, obscura. Eodem modo Persæ descensum animæ in inferiora & regressum ejus mystice significantes sacerdotem initiant, ipsi loco speluncæ nomine imposito. Quandoquidem, autore Eubulo, Zoroaster primus omnium in montibus Persidi vicinis antrum nativum, floridum, fontibusque irriguum, in honorem creatoris patrisque omnium Mithræ consecravat. Ita ut antrum conditi à Mithra mundi figuram ei præberet: ea vero quæ intra antrum erant certis invicem intervallis disposita, elementorum climatumque mundanorum symbola seu figuras gererent. Dein post Zoroastrem apud alios quoque obtinuit, ut in antris atque specubus, sive nativis sive manufactis, initia & res sacras peragerent. Nam ut Diis cœlestibus templa, & delubra, atque altaria ponebant; terrestribus vero & heroibus aras; subterraneis autem scrobes, & ædiculas: ita mundo antra & specus: itidem & nymphis, ob

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἐπονομασάντες] Ita Cant. 2. 2 σπηλαιον τοπον] σπηλαιον, τοπον Cant. 2. locum *vocantes spelæum*: forte melius legeres, ἐπονομασάντες σπηλαιον τον τοπον. 3 πρῶτα μὲν, ὥς εφη &c.] Hæc non nihil inmutata excitat *Stanlejus Hist. Philos. Orient.* p. 110. Tom. II. Opp. Philosoph. Clerici. 4 αὐτῷ του σπηλαιου] αὐτῷ σπηλαιου Basil. 3. 5 ἄλλοις δι'] arbitror scriptum - - - ἄλλοις, του δι' &c. est enim genitivus, qui dicitur, absolutus: unde illud quoque *κρατήσαντος* pendet. 6 ἐν αντροις] ἐν τρις αντροις *Meursius Spicil. in Theocr.* p. 47. qui in sequentibus omittit illa, ὡς μετ' ὀλίγον ἀπεξίμεν.

ἀήροις ¹ καταλειβόμενα, ἢ ἀναδιδόμενα ὕδατα. ὧν αἱ Ναΐδες, ὥς μετ' ὀλίγον ἐπέξιμεν, προετήκασιν νύμφαι.

CAP. VII. Οὐ μόνον δ' ὥς Φαμέν κόσμῳ σύμβολον ἦτοι γεννητῆ αἰσθητῆ τὸ ἀντρον ἐποιῶντο· ἀλλ' ἤδη καὶ πασῶν τῶν ἀοράτων δυνάμεων ἀντρον ἐν συμβόλῳ παρελάμβανον· διὰ τὸ σκοτεινὰ μὲν εἶναι τὰ ἀντρα· ἀφανὲς δὲ ² τῶν δυνάμεων ἐσιῶδες. ἔτω καὶ ὁ Κρόνος ἐν τῷ ὠκεανῷ αὐτῷ ἀντρον κατασκευάζει, ³ καὶ κρύπτει τῆς ἐαυτῆ παίδας· ὡσαύτως καὶ ἡ ⁴ Δημήτηρ ἀντρῷ τρέφει τὴν Κόρην μετὰ νυμφῶν. καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ εὐρήσει τις ⁵ ἐπιὼν τὰ τῶν Θεολόγων.

CAP. VIII. Ὅτι δὲ καὶ ταῖς νύμφαις ἀνετίθεσαν ἀντρα, καὶ τῶν μάλιστα παῖς Ναΐσιν, αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσὶ, καὶ τῶν ὑδάτων, ἀφ' ὧν εἰσι ῥοαὶ, Ναΐδες ἐκαλεῖτο, δηλοῖ καὶ ὁ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ἐν ᾧ λέγεται.

⁶ Σοῖδ' ἄρα πηγὰς νοερῶν ὑδάτων τέμον ἀντροῖς,

aquas in antris distillantēs & scaturientes; quibus Naiades nymphae, ut mox dicemus, praesunt.

Nec mundi tantum, uti diximus, geniti scilicet ac sensibilis, symbolum faciebant antrum; sed pro omnium quoque invisibilium virtutum symbolo idem accipiebant. Quod antra quidem obscura: virtutum vero illarum essentia incognita sit. Hinc & Saturnus in ipso Oceano antrum exstruit, & liberos suos in eo abscondit. Sic & Ceres Proserpinam in antro cum nymphis educat. Aliaque multa hujus generis, Theologorum scripta pervolvendo, quis inveniet.

Ceterum quod & Nymphis antra attribuerint, & potissimum Naiadibus, quae juxta fontes degunt, & ab aquis, quarum fluentis praesunt, Naiades vocantur, id & Hymnus in Apollinem hisce verbis indicat:

Et tibi perpetui fontes hinc inde sub antris

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ καταλειβόμενα] καταλιβόμενα Cant. I. ² τῶν δυνάμεων] Cant. I. τῶν δυναμένων.
³ καὶ κρύπτει] Ita Henr. Stephan. recte pro veteri κακρύπτει BARNESIVS. κακρύπτει Venet. Basil. ³ Cant. I. &c. κακεκρύπτει Romana princeps: non dubitavi tamen κακὴ κρύπτει auctori nostro restituere. ⁴ Δημήτηρ] observa veterem scribendi morem, δημητήρ in Rom. I. Venet. & Argent. unde Basil. ² δημητήρ fluxit. ⁵ ἐπιὼν] Ita omnes: Cant. tamen ² ἐπιῶν, ubi in nota: — Ita nos pro veteri ἐπιῶν BARNESIVS. ⁶ Σοῖδ' ἄρα πηγὰς &c.] Obscurissimum hoc veteris poetæ fragmentum inde maxime, quod corrupte admodum ad nos pervenerit: Perpauca vero, quod mireris, varietas edd. est: Solus fere Barnesius aliquid hic praestitit, neque infeliciter undique: Adscribam carmen, prout in Cant. ² exhibetur: „ Σοῖδ' ἄρα πηγὰς νοερῶν ὑδάτων [Νύμφαι] ταμὼν „ ἀντροῖς Μίμνουσαι γαίης ἀτιταλλόμεναι Πνεύμασι, Μούσης Θέσπιν ἐς ὀμφήν· ταῖδ' ὑπὲρ „ οὐδας Διὰ πάντα νασμούς ρηξάσαι &c. Νύμφαι] hanc vocem restituo. BARNESIVS. „ ταμὼν pro τέμον Idem. Πνεύμασι] ita, pro πνευματι Idem. Ταῖδ'] pro τὰδ. Idem. „ Νασμούς] ita, pro ναιή, voce nihili. Idem.” Si quid in re incerta & valde dubia definiendum, conjecturae Barnesii non videntur spernendae: Neque absolvit is tamen. Imo pe-

Μίμνυσαι, γαίης ἀτιταλλόμεναι πνεύματι, μύσης
Θέσπιν ἐς ὁμφήν. τὰ δ' ὑπὲρ ἔδρας διὰ πάντα νάη ῥήξασαι,
Παρέχουσι βροτοῖς γλυκερῶν ῥείθρων ἀλιπεῖς προχοάς.

Ἄφ' ὧν οἶμαι ὀρμώμενοι καὶ οἱ Πυθαγόρει, καὶ ἡ μετὰ τούτους Πλάτων ἄντρα
καὶ σπήλαιον τὸν κόσμον ἀπεφάναντο. παρά τε γὰρ Ἐμπεδοκλεῖ αἱ ψυχοπομπαὶ
δυνάμεις λέγουσιν·

Ἠλύθομεν τόδ' ὑπ' ἄντρον ὑπότρεγον. . . .

Παρά τε Πλάτωνι ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῆς πολιτείας λέγεται, „ιδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἡ

*Effundunt mentis latices; quos spiritus imo
Terrarum emittit, divina ad carmina Musæ.
Ast illi variis per terram flexibus errant,
Præbentes large dulces mortalibus undas.*

Et ab hisce quoque, ut opinor, Pythagorei, & post ipsos Plato sumpta occa-
sione antrum atque specum mundum vocarunt. Nam apud Empedoclem virtutes
animarum duces aiunt:

Hocce sub obtectum tandem pervenimus antrum.

Et apud Platonem libro VII. de republica dicitur: *Ecce enim homines tanquam in*

V A R I Æ L E C T I O N E S.

peritiorem doctioremque manum hæc postulant: Ne ασυμβολος sim, Lectori somnia
mea hoc de loco communicabo: sic emendavi: Σοὶ δ' ἀρα πηγὰς νοερῶν ὑδάτων Νυμφαῖται-
μον ἀντροῖς, Ἱμνουςαί, γαίην ἀτιταλλόμεναι ῥευμασί, Μουσῆς Θεσπιν ἐς ὁμφήν ται δ' ὑπὲρ
εὐδρας διὰ πάντα Νασμούς ῥήξασαι παρέχουσι βροτοῖς γλυκερῶν ῥεῖθρων Ἀλιπεῖς προχοάς. In
quibus quod pro Μίμνυσαι, Ἱμνουςαί legerim, factum, non ut hanc veram ostendam le-
ctionem, sed ut depravatum esse vocabulum indicarem, in cuius locum commodius
aliquid erit substituendum, & forte illic adjectum latet *aquarum* potius, quam *Nympharum*.
— Porro ἀτιταλλόμεναι non passiva, sed media notione accipio, *rigantes nutrien-
tesque terram profluviis*, ut ad *Nymphas* referatur; alioquin si ad πηγὰς referri malue-
ris, ἀτιταλλόμεναι erit legendum. — Emendationem medii versus γαίην ἀτιτ. ῥ. mihi
non tam cito eripi patiar, etiamsi Vir Doctus, quem magni facio, subruī illam loco
Ciceronis putaverit de Divin. I. 50. *Credo etiam anbelitus quosdam fuisse terrarum, qui-
bus inflatæ mentes oracula funderent*: nisi malueris forsitan γαίης vel γαίης ἀτιταλλόμενης
πνευμασί, legere, ut ad μουσῆς referatur, quæ *oraculum* fundebat. — Cæterum
vs. 1. unde *perpetuos fontes* interpretes hauserit, ignoro: neque absolum foret, si in Græ-
cis quoque *αεναὰς πηγὰς* legeretur, unde integer prodibit hexameter versus: - - - σοὶ
δ' ἀρα πηγὰς Αεναὰς νοερῶν ὑδάτων Νυμφαῖταιμον ἀντροῖς &c. Præsertim cum *αεναῶν πηγῶν*
frequens sit in carminibus huiusmodi obscuris mentio: v. Schier. ad Pythag. Aur.
Carm. p. 71. 72. I μετὰ τούτους] μ. τούτοις Cant. 2. 2 εν] Cant. 2. εκ male,

„ καταγείω ἄντρω καὶ οἰκήσει σπηλαιῶδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ Φῶς τὴν εἴσο-
 „ δον ἐχέσῃ μακρὰν, παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον." εἶτα εἰπόντος τῆ προσδιαλεγομένης
 „ Ἀτοπον λέγεις εἰκόνα." ἐπάγει „ ταύτην τοίνυν τὴν εἰκόνα, ὦ Φίλε Γλαύκων,
 „ ἡ προσαπτεὸν ἅπασαν τοῖς ἐμπροσθεν λεγομένοις. τὴν μὲν δὲ ² ὄψεως φαινομένην
 „ ἔδραν τῇ τῆ δεσμοτηρίᾳ οἰκήσει ³ ἀφομοιῶντα· τὰ δὲ τῆ πυρὸς ἐν αὐτῇ Φῶς, τῇ
 „ τῆ ἡλίου δυνάμει".

CAP. IX. Ὅτι μὲν ἐν σύμβολον κόσμῳ τὰ ἄντρα καὶ τῶν ἐγκοσμίων δυνά-
 μεων ἐτίθεντο οἱ θεολόγοι, ⁴ διὰ τὴν δελήλωται. ἤδη δὲ καὶ ὅτι τῆς νοητῆς οὐσίας
 εἴρηται ἐκ διαφορῶν μὲν τοι, καὶ ἐ τῶν αὐτῶν ἐννοιῶν ὁρμώμενοι. τῆ μὲν γὰρ αἰσθη-
 τῆ κόσμῳ, διὰ τὸ σκοτεινὰ εἶναι τὰ ἄντρα, καὶ πετρώδη καὶ δρύγχα. τοιοῦτον δ'
 εἶναι τὸν κόσμον διὰ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς συνέστηκεν ὁ κόσμος, καὶ ἀντίτυπον καὶ ρευστὸν
 ἐτίθεντο. τῆ δ' αὖ νοητῆς, διὰ τὸ ἀφανὲς αἰσθήσει, καὶ ⁵ σερρόν καὶ βέβαιον τῆς
 οὐσίας. ⁶ ὅπως δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσαφῶν δυνάμεων καὶ μᾶλλον γε ἐπὶ τούτων τῶν

*subterraneo antro, & in habitaculo simili speluncæ, cujus ingressus versus lucem late
 per totum antrum patet. Dein ubi alter interlocutor dicit; Absurdam similitudinem
 narras, subjungit: Hanc ergo similitudinem, o amice Glauco! omnibus antedictis ac-
 commodare oportet. Habitaculum quidem hoc, quod oculis usurpamus, carceris habi-
 taculo assimilandum: ignis autem in ea relucens, virtuti solari.*

Quod igitur Theologi antra mundi virtutumque mundanarum symbolum posuerint,
 ex hisce manifeste perspicitur. Sed jam ante dictum fuit, intelligibilis quoque sub-
 stantiæ symbolum eadem constitui: diversis quidem nec iisdem rationibus impul-
 sos. Nam sensibilis mundi symbola posuerunt; quia tenebrosa, faxosa, atque hu-
 mida sunt antra. Hujusmodi vero mundum, propter materiam ex qua constat, &
 figurarum impressioni obnoxium & fluxum esse statuebant. Intellectualis autem; eo
 quod sensui oculorum non patet: tum ob soliditatem firmitatemque substantiæ.
 Cum & particulares virtutes eodem modo inconspiciæ sint: illæ præsertim quæ

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 προαπτεον] προαπτεων Basil. 2. 2 οψεως] Cant. 1. οχεως perperam. 3 αφο-
 μοιουντα] αφομοιουντας Cant. 1. — Cæterum pravam verborum distinctionem, qua
 edd. Porphyrii fere laborabant, e Platonis optima Stephani editione restituere primum
 fuit. 4 δια τούτου] δια τουτο Cant. 2. 5 σερρόν] Cant. 2. το σερρόν, ubi: „ addo τὸ.
 BARNESIVS. Quem perinde erit sequine an deferere malis: nos receptam edd. omnibus
 lectionem non mutavimus. 6 οὕτως δὲ καὶ τ. μ. δ. &c.] Non intelligo locum: nisi
 legeris οὕτως δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσαφῶν δυνάμεων (συμβολὰ ἐτίθεντο). ἀλλὰ μᾶλλον δὲ ἐπὶ
 τούτων τῶν ἐν ὕλῃ. Quibus indicat Philosophus: „ non secundum partes antrorum, seu
 „ proprietates partium antrorum symbola fecisse, sed secundum proprietates, & vir-
 „ tutes, materiæ ipsorum". Quibus tum bene junguntur sequentia: „ nam quod *nati-*
 „ *vum* antrorum spectat, & *tenebrosum*, & *saxosum*, id symbolice expresserunt. Simi-
 „ liter neque secundum figuram universam, quæ constans eademque omnibus non est,
 „ dum non omnia sphaericam habeant figuram", &c. Holstenius mire hic turbavit,

ἐν ὕλῃ. κατὰ γὰρ τὸ αὐτοφυὲς τὸ τῶν ἀντρων, καὶ νύχιον, καὶ σκοτεινόν, καὶ πέτρινον, ¹ ἐποιῶντο τὰ σύμβολα· ἐκ ἑτι μὴν πάντως καὶ κατὰ σχῆμα, ὥς τινες ὑπενόησαν· ὅτι μὴδὲ πᾶν ἀντρον σφαιροειδὲς, ὥς καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ δίδυγον.

CAP. X. Διπλῆ δ' ὄντος ἀντρος, ἐκέτι τῆτο ἐπὶ τῆς νοητῆς, ἀλλὰ τῆς αἰσθη-
τῆς παρελάμβανον εἰσίας. ὥς καὶ τὸ νῦν παραληφθὲν, διὰ τὸ ἔχειν ² Φησιν ὕδατα
³ ἀενάοντα, ἐκ ἀν εἴη τῆς νοητῆς ὑποτάσεως, ἀλλὰ τῆς ἐνύλες φέρον εἰσίας σύμβο-
λον. διὸ καὶ ⁴ ἱερὸν νυμφῶν, ἐκ ὀρετιάδων, ἐδὲ ἀκραίων, ἢ τινῶν τοιούτων, ἀλλὰ
ναϊδων. αἱ ἀπὸ τῶν ναμάτων ἔτω κέκληνται. νύμφας δὲ ναϊδας λέγομεν καὶ τὰς
τῶν ὑδάτων παρετώσας δυνάμεις ⁵ ἰδίως, ⁶ ἔλεγον δὲ καὶ τὰς εἰς γένεσιν κατιύσας
ψυχὰς κοινῶς ἀπάσας. ἠγνόητο γὰρ προσιζάνειν τῷ ὕδατι τὰς ψυχὰς Θεοπνόας
ὄντι, ὥς Φησιν ὁ Νημήσιος· διατῆτο λέγων καὶ τὸν ⁷ προφήτην εἰρηκέναι, ⁸ ἐμφέρεισθαι
ἐπάνω τῇ ὕδατος Θεῷ πνεῦμα. τῆς τε Αἰγυπτίως διατῆτο τῆς δαίμονας ἀπαντας
ἔχ' ἐφάναι ἐπὶ τερρεῖ, ἀλλὰ πάντας ἐπὶ πλοῖσι, καὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἀπλῶς πάν-
τας, ἕς τινος εἶδέναι χρὴ τὰς ψυχὰς ἐπιποτωμένας τῷ ὑγρῷ, τὰς εἰς γένεσιν

cum materia sunt conjunctæ. Nam nativam antrorum constitutionem, & noctur-
nam atque tenebrosam caliginem, & saxosam duritiem spectantes, symbola consti-
tuebant: nequaquam vero respectu figuræ, ut quidam suspicabantur. Cum nec
omnia antra rotunda sint, ut bipatens hoc Homericum.

Cæterum cum duplex sit antrum, non solum pro sensibili, sed & intelligibili
substantia illud accipiebant. Sicuti & præsens hoc antrum, quia aquas perennes ha-
bet, nequaquam intellectualis, sed conjunctæ cum materia substantiæ symbolum
geret. Atque eam ob causam non montanis, nec acraeis, seu jugiculis, aliisque hu-
jusmodi; sed Naiadibus sacrum est, quæ à fontibus (νάματα Græci vocant) sic ap-
pellantur. Nymphas vero Naiadas proprie vocamus virtutes aquis præsides: sed &
communiter omnes animas generationem subeuntes appellabant. Quas aquæ, quæ
divino spiritu fovetur, assidere putabant, ut ait Numenius: ideoque prophetam
dixisse: *Spiritum Dei ferri super aquas*. Ægyptios quoque hanc ob causam omnes
Dæmones non in solido stabili que statuere: sed super navigium, ipsum quoque so-
lem, & omnes omnino, quos animas in generationem, descendentes humore in-

VARIÆ LECTIONES.

quem, consulta versione, fere conjeceris legisse: ὄντων δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσάφων δυνά-
μεων, καὶ μάλλον γε τούτων τῶν ἐν ὕλῃ. Perverse, non una de causa. I ἐποιῶντο]
Basil. 2. ἐποιῶντο. 2 Φησιν] Legi potest: ὥς Φησιν scil. Ὀμήρος. 3 ἀενάοντα]
ἀενάοντα Cant. 2. v. not. Crit. ad Hom. l. vs. 109. 4 ἱερὸν] ἱερὸν Basil. 3. 5 ἰδίως]
nimis fero adverbium hoc subjungitur, quam ut a Porphyrii manu profectum arbitrer:
Glossam adscripsit Grammaticus, ad sensum indicem: quales toties e margine in textum
illatas dolent Viri Critici. 6 ἐλεγον δὲ] quid si & hæc expunxeris unaque serie lege-
ris: νύμφας δὲ ναϊδας λέγομεν, καὶ τὰς τῶν ὑδάτων παρετώσας δυνάμεις, καὶ τὰς εἰς γένεσιν
κατιούσας ψυχὰς? non dubito, quin apertior elegantiorque sententiæ nexus sit evasurus.
7 προφήτην] Genes. c. i. v. 5. BARNESIVS. 8 ἐμφέρεισθαι] Basil. 3. ἐμφέρεισθε.

κατίσας, ὅθεν καὶ Ἡράκλειτος, „ψυχῇσι Φάναι τέρψιν μὴ θάνατον ὑγρῇσι γενέσθαι“
 „τέρψιν δέειναι αὐταῖς τὴν εἰς τὴν γένεσιν πτώσιν.“ καὶ ἀλλαχῇ δὲ Φάναι, „Ζῆν ἡμᾶς
 „τὸν ἐκείνων θάνατον καὶ ζῆν ἐκείνας τὸν ἡμέτερον θάνατον“. παρὸ καὶ διερεῖς τῆς ἐν
 γένεσει ὄντας καλεῖν τὸν ποιητὴν, τῆς διϋγρῆς τὰς ψυχὰς ἔχοντας. αἷμα μὲν ἐν
 ταύταις καὶ ὁ διϋγρος ² γόνος φίλος. ταῖς δὲ τῶν φυτῶν, τροφή τὸ ὕδωρ.

CAP. XI. Διαβεβαίϋνται δὲ τινες, καὶ τὰ ἐν ἀέρι καὶ ἔραιῳ ἀτμοῖς τρέφεσθαι,
 ἐκ ναμάτων καὶ ποταμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀναθυμιάσεων. τοῖς δ' ἀπὸ τῆς γῆς,
 ἥλιον μὲν τρέφεσθαι ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ³ ἀναθυμιάσεως ἐδόκει· σελήνην δ' ἐκ
 τῶν πηγαίων καὶ ποταμίων ὑδάτων· τὰ δ' ἄστρα, ἀπὸ τῆς ἐκ γῆς ἀναθυμιάσεως.
 καὶ διὰ τῆτο αἷμα μὲν νοερὸν εἶναι τὸν ἥλιον ἐκ θαλάσσης· τὴν δὲ σελήνην, ἐκ πο-
 ταμίων ὑδάτων· τῆς δ' ἀέρας, ἐξ ἀναθυμιάσεως τῆς ἀπὸ τῆς γῆς. ἀνάγκη τοίνυν
 καὶ τὰς ψυχὰς, ἥτοι σωματικὰς ἔσας, ἢ ἀσώματους μὲν, ἐφελκομένας δὲ σῶμα,
 καὶ μάλιστα τὰς μελλήσας καταδεῖσθαι εἰς τε αἷμα καὶ διϋγρὰ σώματα, ῥέπειν
 πρὸς τὸ ὑγρὸν, καὶ σωματῶσθαι ὑγρανθείσας. διὸ καὶ χολῆς καὶ αἵματος ⁴ ἐπιχύσει
 προτρέπεσθαι τὰς τῶν τεθνηκότων. καὶ τὰς γε φιλοσωμάτους ὑγρὸν τὸ πνεῦμα ἐφελ-
 κομένας ⁵ παχύνειν τῆτο ὡς νέφος. ὕγρον γὰρ ἐν ἀέρι παχυνθὲν νέφος συνίσταται.

vadere sciendum est. Unde & Heraclitus: *Animabus videri oblectamentum, non mortem, cum humidæ nascuntur.* Et alibi dicit: *Nos illarum mortem vivere, & illas nostram vitam mori.* Ideoque poetam homines in generatione versantes διερεῖς, id est, humidos vocare, qui animas humore perfusas habent. Atque eam ob causam, hæ animæ sanguine & humido semine gaudent: sed plantarum animabus aqua nutrimentum præbet.

Nonnulli vero corpora quoque ærea, & cœlestia vaporibus fontium & fluminum, cæterarumque exhalationum nutrirī asserunt. At Stoicis placuit, solem exhalatione maris nutrirī: Lunam ea quæ ex fontium fluminumque aquis emittitur: astra autem exhalatione terræ. Ideoque Solem quidem esse compagem quandam intellectualem ex mari: Lunam ex aquis fluvialibus: stellas autem ex terræ exhalationibus: necessum ergo est, & animas, siue corporeæ eæ sint, siue incorporeæ, sed corpus attrahentes, & præsertim eas, quæ cum sanguine & humidis corporibus conjungi & colligari debent, vergere ad humidum, & humectatas incorporari. Ideoque bilis sanguinisque effusione mortuorum animas evocari. Et animas corporum amore inescatas humidum spiritum attrahentes, nebulae instar eum condensare. Humor enim in aëre condensatus nebulam constituit. Condensato autem in eis spi-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 Ζην ἡμᾶς] vid. Eurip. Polyid. v. 15. BARNESIVS. 2 γόνος] an φόνος? ut αἷμα
 BARNESIVS. 3 ἀναθυμιάσεως] ita edd. & Menag. ad D. Laërt. VII. 145. ἐκθυμιάσεως
 Meurs. Spicil. ad Theocr. p. 16. 4 ἐπιχύσει] Al. ἐκχύσει. 5 παχύνειν] παχυν. Ar-
 gent. 6 ὑγρον γὰρ ἐν ἀέρι παχυνθὲν νέφος συνίσταται] παχυνθεντος] fordide hæc Argent.
 & negligenter: ὑγρος γὰρ ἐν ἀέρι παχυνθεντος δ' ε. α. &c. omisiss mediis.

παχυθέντος δ' ἐν αὐταῖς τῇ πνεύματος ὑγρῇ πλεονασμῷ, ὁρατὰς γίνεσθαι καὶ ἐκ τῶν τοιούτων αἱ συναντῶσαι τισι κατὰ Φαντασίαν χρώζουσαι τὸ πνεῦμα εἰδώλων ἐμφάσεις. αἱ μὲν τοικαθαράι γενέσεως ἀπότροποι. αὐτὸς δὲ Φησιν Ἡράκλειτος, „ξηρὰ „ψυχὴ σοφωτάτη“. διὸ καὶ ταῦθα κατὰ τὰς τῆς μίξεως ἐπιθυμίας, διΰγρον καὶ ¹ νοτερώτερον γίγνεσθαι τὸ πνεῦμα, ἀτμὸν ἐφελκομένης διΰγρον τῆς ψυχῆς ἐκ τῆς ² πρὸς γένεσιν νεύσεως.

CAP. XII. Ναΐδες ἓν νύμφαι, αἱ εἰς γένεσιν ἰῶσαι ψυχαί. ὅθεν καὶ τὰς γαμμένας ἔθος, ³ ὡς ἂν εἰς γένεσιν συνεζευγμένας, νύμφας τε καλεῖν, καὶ λυτροῖς ⁴ καταχεῖν, ἐκ πηγῶν ἢ ναμάτων ἢ κρητῶν ἀεννάων εἰλημμένοις. ἀλλὰ ψυχαῖς μὲν τελομέναις εἰς φύσιν καὶ ⁵ γενεθλίοις δαίμοσιν, ⁷ ἱερός τε ὁ κόσμος καὶ ἐπέρατος, καίπερ σκοτεινὸς ὢν φύσει καὶ ἡεροειδής· ἀφ' ἧ καὶ αὐταὶ ⁸ ἀερώδεις, καὶ ἐξ ἀέρος ἔχειν τὴν ἐστίαν ὑποπτεύθησαν. διατῆτο δὲ καὶ οἰκεῖον αὐταῖς ἱερὸν ἐπὶ γῆς ἂν εἴη ἄντρον. ἐπήρατον ἡεροειδὲς, κατ' εἰκόνα τῇ κόσμῳ. ἐν ᾧ ὡς μεγίτῳ ἱερῷ, αἱ ψυχαὶ ⁹ διατρίβουσι. νύμφαις τε ὑδάτων προτάτισιν οἰκεῖον τὸ ἄντρον, ἐνθ' ὑδάτ' ἀεννάοντα ἔχουσιν.

ritu nimia humoris abundantia, visibiles fieri. Et de harum numero sunt illæ, quæ polluto spiritu per apparitionem occurrant spectrorum ostenta. At puræ animæ generationem averfantur. Unde idem Heraclitus ait: *anima sicca sapientissima*. Ideoque hic etiam libidine coitus madidum & humidiorē reddi spiritum, dum anima humidum vaporem ex propensione ad generationem attrahit.

Naiades ergo Nymphæ sunt animæ generationem subeuntes. Unde & nubentes, quasi ad generationem conjugatas, moris est Nymphas appellare, & lavatione ex fontibus seu rivulis vel scaturiginibus perpetuis perfundere. Cæterum animabus in naturam jam progressis, & genitalibus geniis mundus hic sacer & amœnus videtur, licet sua natura tenebrosus & obscurus sit: unde & ipsæ æρῆæ esse, atque ex æρῇ substantiam trahere credebantur. Quocirca proprium illis & congruum erit in terra consecratum antrum, amœnum obscurumque ad similitudinem mundi: in quo tanquam in templo maximo animæ versantur. Nymphis quoque aquarum præsidibus antrum recte convenit, in quo perennes aquæ manant.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 νοτερώτερον] differunt edd. aliis ω, aliis ο ostendentibus: prius e Venet. Argent. & Cant. 2. repetii. 2 πρὸς γένεσιν] π. τὴν γ. Basil. 3. 3 ὡς ἂν] ὡσαν Cant. 2. 4 καταχεῖν] κατασχεῖν Basil. 3. 5 ἀεννάων] ἀεναων Cant. 2. v. supra & quæ de scriptura vocis disputat J. A. Schier ad Pythag. Aur. Carm. v. 48. p. 71. & in Ind. I. vocab. v. ἀενναος. 6 γενεθλίοις δαίμοσιν] Forte melius: δυναμέσιν· maxime cum sequatur adjectivum sequioris generis: ἀφ' οὗ καὶ ΑΤΤΑΙ ἀερώδεις &c. 7 ἱερός τε ὁ κόσμος] Nescio, quid alieni sapiat illud ἱερός, quod neque cum sequenti ἐπέρατος, neque oppositis σκοτεινός καὶ ἡεροειδής, sat accurate comparatur. 8 ἀερώδεις] ita vett. ἀερωδῶς Cant. 1. ἀερωδες Cant. 2. 9 διατρίβουσι] συνδιατρίβουσι Cant. 2. quod perinde.

CAP. XIII. Ἀνακείσθω ¹ δὴ τὸ προκείμενον ἄντρον ψυχαῖς, καὶ ταῖς ² μερικωτέrais ἐν δυνάμεσι νύμφαις, αἱ ναμάτων καὶ πηγῶν προετώσαι, πηγαῖαί τε καὶ ναῖδες διὰ τῆτο κέκληνται· τίνα ἔν ἡμῖν διάφορα σύμβολα, τὰ μὲν πρὸς τὰς ψυχὰς ἀναφερόμενα, τὰ δὲ πρὸς τὰς ἐν ὕδασι ³ δυνάμεις· ἵνα κοινὸν ἀμφοτέrais καθιερώσθαι τὸ ἄντρον ὑπολάβωμεν; σύμβολα δὴ ἔτω ὑδριάδων νυμφῶν, οἱ λίθινοι κρατῆρες ⁴ καὶ οἱ ἀμφιφορεῖς. Διόνυσος μὲν γὰρ σύμβολα ταῦτα, ἀλλ' ὄντα κεράμεια, τῆτ' ἔτιν, ἐκ γῆς ὠπτημένης· ταῦτα γὰρ φίλα τῇ παρὰ τῷ θεῷ δωρεᾷ τῆς ἀμπέλους. ἐπεὶ ἀπὸ πυρὸς βράνις πεπαίνεται ταύτης ὁ καρπός.

CAP. XIII. Λίθινοι δὲ κρατῆρες καὶ ἀμφιφορεῖς ταῖς προετώσαις τῷ ἐκ πετρῶν ἐξιόντος ὕδατος νύμφαις οἰκείοτατοι. ψυχαῖς δὲ εἰς γένεσιν κατιώσαις καὶ σωματοργίαν τί ἂν εἴη οἰκειότερον σύμβολον τῆτων; διὸ καὶ ἀπετόλμησεν εἰπεῖν ὁ ποιητής· ὅτι ἐν τέτοις φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι. ἐν ὅτοις μὲν γὰρ, καὶ περὶ ὅτ' αἱ σαρκοποιῖα· ⁵ λίθος δὲ ταῦτα ἐν ζώοις, λίθω εὐκότα. ⁶ διὸ καὶ οἱ ἱστοί, ἐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τῷ λίθω ἐρρήθησαν. τὰ δ' ⁷ ἀλιπόρφυρα φάρη ἀντικρυς ἢ ἐξ αἱμάτων ⁸ ἀν' ἐξυφαινομένη σάρξ. ἐξ αἱματος μὲν γὰρ ⁹ ἀλουργῇ ἔρια·

Esto itaque praesens hoc antrum animabus, nymphisque inter virtutes seu potentias magis particularibus attributum: quæ cum scaturiginibus fontibusque praesint, Pegææ sive fontanæ, & Naiades eam ob causam appellantur. Quænam ergo diversa symbola habemus, quorum alia animabus, alia virtutibus aquarum conveniant: ut commune utrisque antrum consecratum existimemus? symbola scilicet Nympharum Hydriadum sive aquaticarum sint lapidei crateres, & amphoræ. Nam & Bacchi hæc sunt symbola, siquidem fictilia sint ex terra cocta; hæc enim grata acceptaque sunt ejus Dei dono, quod vitis profert: cujus fructus cœlesti igne percoquitur.

At crateres lapidei & amphoræ Nymphis emanantium ex petris aquarum praesidibus optime conveniunt. Verum quod symbolum rectius quadret animabus in generationem corporumque productionem descendentibus, quam textoria? Ideoque Poëta ausus est dicere: *Nymphas in hisce texere purpureas telas, mirabile visu.* Nam caro in ossibus & circum ossa nascitur: quæ lapidum instar sunt in animalibus, & lapidi comparantur. Idcirco textoria ipsa non alia materia sed ex saxo constabant. Et telæ purpureæ omnino erit caro ex sanguine contexta. Sanguine enim purpu-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ δὴ το] δε το Cant. ² æque bene, illa tamen in fine hujus paginae, συμβολα δὴ, receptam confirmant. ² μερικωτέrais] dubito de sanitate vocabuli, necdum tamen medicina constat. ³ δυνάμεις· ἵνα] suspicor aliquid excidisse: forsan: ὥστε ἡμᾶς ὁρμασθαι, ἵνα &c. ⁴ καὶ οἱ ἀμφιφορεῖς] ita Cant. utraque. Rell. καὶ ἀμφιφ. ⁵ λίθος δε ταῦτα] si quid in his mutandum, dixerim οσα legendum esse: ΟΣΤΑ δε ταῦτα ἐν ζώοις λίθω εὐκότα. ⁶ διὸ καὶ οἱ] dicit οἱ Cant. ². ⁷ ἀλιπόρφυρα] ita opt. etiam Rom. ¹. ἀλυπόρφυρα Basil. ³. v. Not. crit. ad l. Homeri in Apparatu. ⁸ ἀν' ἐξυφαινομένη] Al. ἀν' εἰη ἐξυφαινομένη. ⁹ ἀλουργῇ] Al. ἀλουργους.

καὶ ἐκ ζώων ἐβάφη καὶ τὸ ἔριον. δι' αἵματος δὲ καὶ ἐξ αἱμάτων ἡ σαργογονία. καὶ χιτῶν γε τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ, ὃ ἡμφίεται. θαῦμα τῷ ὄντι ἰδέσθαι, εἴτε πρὸς τὴν σύστασιν ¹ ἀποβλέπει, εἴτε πρὸς τὴν σύνδεσιν τῆτο συνάγει τῆς ψυχῆς. ἔτω καὶ παρὰ τῷ Ὀρφεὶ ἡ Κόρη, ἥπερ ἐστὶ παντὸς τῆς σπειρομένης ἔφορος, ἱεργῶσα παραδίδοται. τῶν παλαιῶν καὶ τὸν ἔρανόν ² πέπλον εἰρηκόντων, οἷον θεῶν ὑρανίων περίβλημα.

CAP. XV. Διατί ἐν ἔχ ὕδατος πλήρεις οἱ ἀμφορεῖς, ἀλλὰ κηρίων; ἐν γὰρ τῆτοις Φησὶ τιθαιβώσσουσι μέλισσαι. δηλοῖ δὲ τὸ τιθαιβώσσειν, τὸ τιθέναι τὴν βόσιν. βόσις δὲ καὶ τροφή τὸ μέλι ταῖς μελίσσαις. κέχρηται ³ δὴ τῷ μέλιτι οἱ Θεολόγοι πρὸς πολλὰ καὶ διάφορα σύμβολα, διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ⁴ αὐτὸ συνεστάναι δυνάμεων. ἐπεὶ καθαρτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, καὶ συνηρηλικῆς. τῷ γὰρ μέλιτι ἄσηπτα ⁵ μένει. καὶ τὰ χρόνια τραύματα ἐκκαθαίρειται μέλιτι. ⁶ ἐστὶ δὲ γλυκὺ τῇ ⁷ γεύσει, καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθῶν ὑπὸ μελισσῶν, ⁸ ἃς βηγενεῖς εἶναι συμβέβηκεν. ὅταν μὲν ἐν τοῖς τὰ λεοντικά μυθμένοις, εἰς τὰς χεῖρας ἀνθ' ὕδατος μέλι νίψασθαι ἐγγέωσι, καθαρὰς ἔχειν τὰς χεῖρας παραγγέλλουσιν ἀπὸ παλῆος λυπηρῆ καὶ βλαπτικῆ καὶ μυσαρῆ. καὶ ὡς μύτη, καθαρικῆ ⁹ ὄντος τῆ πυρὸς, οἰκεῖα νίπτρα προσάγῃσι, παραιησάμενοι τὸ ὕδωρ ὡς πολεμῆν τῷ πυρί. καθαίρῃσι δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν τῷ μέλιτι ἀπὸ παλῆος ἀμαρτωλῆ.

rea vellera imbuuntur, & animantium succo tingitur lana. Atqui sanguinis beneficio, & ex sanguine producitur caro. Et corpus animæ vestis est, quo induitur: res sane visu miranda, siue compositionem ejus spectet, siue conjunctionem atque vinculum animæ conciliet. Sic & Proserpina omnium ex femente nascentium præses, telam texens ab Orpheo inducitur: cum antiqui ipsum quoque cælum replum vocarint, veluti Deorum coelestium velum seu tegumentum.

Sed quid causæ, cur amphoræ non aqua, sed favis repletæ sint? In his inquit, apes sua mella recondunt. Ipsa enim vox, τιθαιβώσσειν, dicitur quasi τιθέναι τὴν βόσιν, quod est, ponere pastum. Pastus autem atque alimentum apiculis est mel. Cæterum Theologi melle ad multa, eaque diversa symbola usi sunt; quia variis ex facultatibus constat. Nam & purgandi & conservandi facultate pollet. Mellis enim beneficio res incorruptæ permanent: & ulcera vetusta melle expurgantur: idemque gustu dulce est, & ab apiculis ex floribus congestum, quæ ex bove nasci solent. Idcirco dum iis qui Leonticis sacris initiantur aquæ loco mel manibus lavandis affundunt, jubent eos manus ab omni malo noxioque scelere puras habere: quemadmodum iidem mystam igne purgandi facultate prædito peculiari ritu lustrant, aquam ut igni contrariam averfantes. Quin & linguam melle ab omni peccato expurgant.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 αποβλεπει] An αποβλεπεις, vel αποβλεπης? 2 πεπλον] sic opt. & Meurs. ad Lycophr. Argent. tamen & Basil. 3. πεπλων. πεπλον] Consule Psalm. 104. v. 2. & quæ nos ad II. γ. v. 57. BARNESIVS. observationem Barnesii, quam memorat, adscribam: (Tom. I. Opp. Homeri p. 115.) „ 57. Λαῖνον εἶσο χιτῶνα.” Eustath. in locum fol. „ 287. lin. 19. καὶ Φῶς ἀμφιβαλέσθαι ἱματίου δικήν ὁμοιότητα τιν' ἔχει πρὸς τοῦτο τὸ Ὀμηρικόν. Alludit ad Psalm. 104. v. 2.” 3 δὴ] δε Cant. 2. 4 αὐτο] omittit Cant. 2. 5 μένει] deesse hic aliquid videtur: forte τὰ χρηματά. 6 ἐστὶ] Cant. utraque ἐστὶ, quod non melius. 7 γεύσει] γεύσῃ Venet. Argent. 8 ἃς] ita pleræque: sed Cant. 1. αἱ. 9 ὄντος τοῦ πυρὸς] pessime Basil. 3. ὄντος. Τοῦ πυρὸς.

CAP. XVI. "Οταν δὲ ¹ τῷ Πέρση ² προσάγωσι μέλι ὡς Φύλακι ³ καρπῶν, τὸ φυλακτικὸν ἐν συμβόλῳ τίθειται· ὅθεν τινὲς ἠξίου τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, ⁴ ἢ κατὰ ῥινῶν τάζει ὁ ποιητής, εἰς τὸ μὴ σαπῆναι τὰς τεθνηκότας, τὸ μέλι ἐκδέχεται· θεῶν τροφῆς ὅλος τῷ μέλιτος· διὸ καὶ Φησί. πρ, νέκταρ ἐρυθρόν· τοῖτον γὰρ εἶναι τῇ χροιά τὸ μέλι· ἀλλὰ ⁵ περὶ μὲν τῷ νέκταρος εἰ χρὴ ἀκεῖν ἐπὶ τῷ μέλιτος, ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον ἐξετάσομεν· παρὰ δὲ τῷ Ὀρφεῖ ὁ Κρόνος μέλιτι ὑπὸ Διὸς ἐνεδρεύεται, πλησθεὶς γὰρ μέλιτος μεθύει, καὶ σκοτῆται ὡς ἀπὸ οἴνου, καὶ ὑπνοῖ· ὡς παρὰ Πλάτωνα ὁ Πόρος τῷ νέκταρος πλησθεὶς· ἔπω γὰρ οἶνος ἦν. Φησὶ γὰρ παρ' Ὀρφεῖ ἡ Νύξ τῷ Διὶ, ὑποτιθεμένη τὸν διὰ μέλιτος δόλον·

Εὖτ' ἂν δὴ μιν ἴδῃαι ὑπὸ δρυσὶν ὑφικόμεοισιν,
⁷ Ἐργοισι μεθύοντα μελισάων ἐριβόμβων,
⁶ Δῆσον αὐτόν.

Verum ubi Persæ (i. e. Mithræ) frugum custodi mel offerunt, facultatem custodiendi seu conservandi in symbolo ponunt. Unde etiam nonnullis nectar & ambrosiam, quam poëta mortuorum naribus ad putredinem arcendam instillat, pro melle accipere placuit: cum mel Deorum cibus sit. Ideoque quodam loco vocat *nectar fulvum*: huiusmodi autem color est mellis. Sed utrum pro nectare mel intelligendum sit, alibi accuratius examinabimus. Cæterum apud Orpheum melle Saturno à Jove insidiæ struuntur. Nam melle repletus inebriatur, & quasi ex vino caligine offunditur & obdormiscit; quemadmodum apud Platonem Porus nectare distentus: necdum enim vinum erat. Nam Nox apud Orpheum melle inescandi dolum Jovi his verbis suggerit:

*Quamprimum videas, stratum sub quercubus altis,
 Roscido apum ⁷ probe madidum dulcique labore,
 Stringe illum vinclis.*

V A R I Æ L E C T I O N E S.

[¹ τῇ Περσεφονῇ] γρ. τῷ Πέρση· at Κόρη supra καρπῶν ἔφορος. BARNESIVS. [¹ τῷ Πέρση] Temere & inscite Barnesius Πέρση mutat in Περσεφόνῃ. Nam Πέρσης est *Mitbras*, qui cum non diversus sit a *sole*, recte καρπῶν Φύλαξ dicitur. Lapis apud Gruter. p. xxviii. 6. PERSIDICIQVE. MITHRÆ. ANTISTES. BABYLONIE. TEMPLI. ubi corruptelæ suspicionem movere possit rarior forma *Persidicus*. Sed illam tuetur analogia. Nam ut a *Cbalcis*, *idis* formatur *Cbalcidicus*, sic a *Persis*, *idis*, *Persidicus*. Ibidem, ut hoc obiter observem, *antistes* dicitur *Babylonius* non a patria, sed professione, ut in Propert. IV. 1. 79. bene Jos. Scaliger accepit *Babylonius Horos*. *Perses* etiam vocatur Mithræ sacerdos. Vid. Hieronym. Epist. LVII. p. 590. & sacra Mithræ *Persica*. Vid. Damasc. apud Suid. v. Ἐπιφάνιος, Gruter. p. ccchl. 2. MLXXXVII. 4. Reines. ad Inscr. I. 48. inprimis Phil. a Turre de Mithra Cap. 5. DAV. RVHNKENIVS. [² προσάγωσι] Cant. 2. προαγωσι. [³ καρπῶν] ita pleræque recte: Basileenses tamen binæ 2. & 3. καρπον habent. [⁴ ἢ] Basil. 2. ἢν. [⁵ περὶ μὲν του] ita pleræque Basil. 3. περὶ του μὲν, quod perinde. [⁶ Δῆσον αὐτόν] Ἀντικα μιν δῆσον Cant. 2. ubi: „ γρ. δῆσον αὐτόν] BARNESIVS. [⁷ probe] oblitus interpres videtur quantitatis: potuisset eadem opera *pulcre* scribere.

Ὁ καὶ πάσχει ὁ Κρόνος· καὶ δεθεὶς ἐκτέμνεται, ὡς ὁ ἑρᾶνος· τῇ Θεολόγῃ δι' ἡδονῆς δεσμεῖσθαι καὶ κατὰγεσθαι τὰ θεῖα εἰς γένεσιν αἰνιοστομένῃ· ἀποσπερματίζειν τε δυνάμεις, εἰς ἡδονὴν ἐκλυθέντα. ὅθεν ἐπιθυμία μὲν συνσίσας τὸν ἑρᾶνον κατίοντα εἰς γῆν ἐκτέμνει Κρόνος· ταυτὸν δὲ τῇ ἐκ συνσίσας ἡδονῇ παρίσσει· αὐτοῖς ἢ τοῦ μέλιτος· ὑφ' ἧς δολωθεὶς ὁ Κρόνος² ἐκτέμνεται. πρῶτος τῶν ἀντιφερομένων τῷ ἑρᾶνῳ ὁ Κρόνος ἐστὶ, καὶ ἡ τέττη σφαῖρα. κάτεισι δὲ δυνάμεις ἐξ ἑρᾶνῳ καὶ ἀπὸ τῶν πλανωμένων. ἀλλὰ τὰς μὲν ἐξ ἑρᾶνῳ δέχεται Κρόνος· τὰς δ' ἀπὸ τῇ Κρόνῃ, Ζεὺς.

CAP. XVII. Λαμβανομένῃς τοίνυν καὶ ἐπὶ καθαρμῷ τῇ μέλιτος,³ καὶ ἐπὶ φυσικῆς σηπεδόνος, καὶ ἐπὶ ἡδονῆς εἰς γένεσιν καταγωγῆς, οἰκείον σύμβολον καὶ νόμφαις ὑδριάσι παρατίθεται, εἰς τὸ ἀσηπτόν τῶν ὑδάτων, ὧν ἐπιτατῆσι, καὶ τὴν κάθαρσιν αὐτῶν, καὶ τὴν εἰς γένεσιν συνεργίαν. συνεργεῖ γὰρ γενέσκει τὸ ὕδωρ· διὸ καὶ ἐν τοῖς κρατήρσι καὶ ἀμφορεύσι⁴ τιθαιβώσσει μέλιοςαι, τῶν μὲν κρατήρων σύμβολον τῶν⁵ πηγῶν φερόντων· καθὼς παρὰ τῷ Μίθρῳ ὁ κρατὴρ ἀντὶ τῆς πηγῆς τέτακται. τῶν δ' ἀμφορέων, ἐν οἷς τὰ ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀρνύμεθα.

Quod et Saturno evenit, qui vinctus castratur, sicuti Caelum. Quo ipso poëta innuit, essentias divinas dulcedine inescatas vinciri atque in generationem deduci; & voluptate resolutas virtutes quasdam profeminare. Unde & Caelum coëundi desiderio in terram descendentem Saturnus exsecat. Idem vero, quod coëundi voluptas, mellis dulcedo apud eos significat: quo inescatus Saturnus castratur. Saturnus enim ejusque orbis primus est eorum, qui contra cœlum moventur. Descendunt autem tam a cœlo, quam a stellis errantibus, virtutes quædam. Sed cœli virtutes, Saturnus: Saturni deinde Jupiter excipit.

Cum ergo mel accipiatur & pro purgatione, & pro nativæ putredinis amuleto, & pro voluptate quæ in generationem deducit; proprium quoque symbolum Nymphis aquaticis constituitur, ob immunem a putredine aquarum naturam, quibus præfunt, atque earundem vim purgatricem, & cooperationem ad generationem. Concurrit enim aqua ad generationem. Atque hanc ob causam in crateribus & amphoris mellificant apes: cum crateres fontium symbolum gerant. Quemadmodum juxta Mithram crater pro fonte ponitur; amphoræ vero vasorum, quibus ex fontibus haurimus.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 αὐτοῖς ἢ τοῦ] ita Cant. utraque: reliquæ ἢ omittunt. 2 ἐκτεμνεται] in Basill. ut sæpe, nulla distinctionum habita ratio: facile illas ex reliquis edd. & disputationis forma restitui: eodem modo Basil. 3. mox male οὐρανῷ ὁ κρόνος sejungit, quæ jungenda erant. 3 καὶ ἐπὶ φυσικῆς σηπεδόνος] Sana hæc non esse, facile adparet: indicant enim: *mel accipi de naturali putredine*, cum voluerit Porphyrius *sumi mel de remedio putredinis*, ut e tota disputatione liquet. Holstenius *amuleti* vocem inseruit, quasi legeretur καὶ ἐπὶ ΦΑΡΜΑΚΟΤ ΤΗΣ ΦΥΣ. ΣΗΠ. Equidem lubenter hoc loco acutioribus conjectandi elegantiam committo. 4 τιθαιβώσσει] Basil. 3. τιθαί βώσσει· compara Not. Crit. ad Homeri locum in apparatu. 5 πηγῶν] Basil. πηγῆς.

CAP. XVIII. Πηγαὶ δὲ καὶ νάματα οἰκεία ταῖς ὑδριάσι νύμφαις. καὶ ἔτι γε μᾶλλον νύμφαις ταῖς ψυχαῖς· ἃς ἰδίως μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν, ἡδονῆς ὕσας ἐργαστικάς. ὅθεν καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐκ ¹ ἀνοικείως ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἔφη·

Βομβεῖ δὲ νεκρῶν σμήνος· ² Ἐρχεται τ' ἄλλη.

Καὶ τὰς Δήμητρος ἱερείας, ὡς τῆς χθονίας θεᾶς μύτιδας, μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν. αὐτὴν τε τὴν Κόρην μελιτώδη· σελήνην τε ὅσαν γενέσεως προτάτιδα, μέλισσαν ἐκάλουν· ἄλλως τε ³ ἐπεὶ ταῦρον μὲν σελήνη, καὶ ὕψωμα σελήνης ὁ ταῦρος. βυγενεῖς δ' αἱ μέλισσαι· καὶ ψυχαὶ δ' εἰς γένεσιν ἴσσαι βυγενεῖς. καὶ βυκλόπος θεὸς ὁ τὴν γένεσιν λεληθότως ἀκνών. πεποίνηται ἤδη τὸ μέλι καὶ θάνατος σύμβολον· διὸ καὶ μέλιτος σπονδὴν τοῖς χθονίοις ἔθουν. τὴν δὲ χολὴν ⁴ ζῶης. ἥτοι δι' ἡδονῆς αἰνιττόμενοι ἀποθνήσκουν τὸν ψυχῆς βίον, διὰ δὲ πικρίας ἀναβιώσκεσθαι. ὅθεν καὶ τοῖς θεοῖς χολὴν ἔθουν. ἢ ὅτι ὁ μὲν θάνατος λυσίπονος, ἢ δ' ἐνταῦθα ζῶν, ἐπίμοχθος καὶ πικρά.

Fontes autem & rivuli Nymphis aquaticis proprii: & præcipue Nymphis: animabus scilicet; quas proprie apes antiqui vocabant, dulcedinis operatrices. Unde & Sophocles non incongrue de animabus dixit:

Examen errans mortuorum bombilat:

Aliaque adveniunt.

Quin & Cereris sacerdotes, ut Deæ terrenæ sacrorum antistites, melissas sive apes antiqui appellabant. Ipsamque Proserpinam mellitam. Lunam quoque generationis præsidem Apem vocabant. Quam & alio nomine Taurum dixerunt. Et exaltatio Lunæ est Taurus: Bovigenæ autem apes sunt. Et animæ in generationem progressæ hoc quoque nomine vocantur. Et boum fur deus ille qui clanculum generationem audit. Mortis quoque symbolum mel fecerunt. Ideoque libamen mellis Diis terrestribus sacrificabant. Fel autem vitæ symbolum erat. Sive voluptatis dulcedine animæ vitam emori significarent; per amaritudinem vero eam reviviscere. Unde & Diis fel sacrificabant. Sive quod mors miseriarum finis: vita autem hæc mortalis molesta & acerba est.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ ἀνοικείως ἐπὶ τῶν] ita pleræque recte, etiam Meurf. ad Lycophr. v. 293. Basil. tamen 2. 3. ἐπὶ omittunt. ² ἐρχεται τ' ἄλλη] Barnesium restituit, metri causa: ἄλλη δ' ἐρχεται vero simili conjectura. ³ ἐπεὶ ταῦρον] Ita omnes: ἐποχέται ταύρῳ Cant. 2. ubi ita ἐποχέται ταύρῳ] Ita pro corrupto ἐπεὶ ταῦρον, ut mox de *Mitbra.* (Cap. xxiii. p. 22.) ἐποχέται δὲ ταύρῳ Ἀφροδίτης. Ita poetæ, *Lyncas* agit *Bromius*, *Pavos* Saturnia pictos; Tardos *Luna* boves. Et *Cynthia* nec *bobus* charum *Endymiona* fatigat. BARNESIUS. Mihi ita hic locus videtur comparatus esse, ut restitutione opus habeat: Barnesii probabilis est conjectura; non talis tamen, ut tuto auctori possit adfingi. ⁴ ζῶης] Ita Rom. 1. & Cantt. binæ. ζῶις tamen in Argent. & Basileensibus.

CAP. XIX. Οὐχ' ἀπλῶς μὲν τοι πάσας ψυχὰς εἰς γένεσιν ἴσας μελίσσας ἔλεγον· ἀλλὰ τὰς μελλέσας μετὰ δικαιοσύνης βιοτεύειν, καὶ πάλιν ἀνατρέφειν εἰργασμένας τὰ θεοῖς φίλα. τὸ γὰρ ζῶον φιλότροπον, καὶ μάλιστα δίκαιον, καὶ νηφαντικόν. ὅθεν καὶ νηφάλιοι σπονδαί, αἱ διὰ μέλιτος. καὶ κυάμοις ἐκ ἐφιζάνουσιν· ὅς ἐλάμβανον εἰς σύμβολον τῆς κατ' εὐθείαν γενέσεως, καὶ ἀκαμπῆς· διὰ τὸ μόνον σχεδὸν τῶν σπερματικῶν δι' ὅλα τετρῆσθαι, μὴ ἐγκοπτόμενον ταῖς μεταξὺ τῶν γονάτων ἑμφράξεσι. Φέροισιν ἔν τὰ κηρία καὶ αἱ μέλισσαι οἰκέια σύμβολα καὶ κοινὰ ὑδριάδων νυμφῶν, καὶ ψυχῶν εἰς γένεσιν νυμφευομένων.

CAP. XX. Σπήλαια τοίνυν καὶ ἄντρα τῶν παλαιωτάτων πρὶν καὶ ναὺς ἐπινοῆσαι θεοῖς ἀφοσιόντων· καὶ ἐν Κρήτῃ μὲν Κερήτων, Διὶ· ἐν Ἄρκαδίᾳ δὲ, Σελήνῃ καὶ Πανὶ Λυκείῳ· καὶ ἐν Ναξῷ, Διονύσῳ· παλαιὰ δ' ὅπερ τὸν Μίθραν ἔγνωσαν, διὰ σπηλαίῃς τὸν θεὸν ἰλεωμένων· τὸ Ἰθακήσιον σπήλαιον ἐκ ἠρκέσθῃ δίθυρον εἰπὼν Ὅμηρος· ἀλλὰ καὶ τὰς μὲν τινὰς πρὸς βορρᾶν τετράφθαι θύρας, τὰς δὲ πρὸς νότον θεωτέρας. καὶ κάλαβατάς γε τὰς ἑσπερίους· τὰς δὲ πρὸς νότον, ὅτε εἰ κάλαβαται ἐπεσημνήνατο· μόνον δὲ ὅτι,

Nec tamen promiscue omnes animas in generationem progressas apes vocabant: sed eas quæ ex justitiæ præscripto victuræ, & postquam opera Diis grata perpetrassent rursus ad Deum erant reversuræ. Animal enim hoc redire amat, & justitiæ observantissimum est, ac sobrium. Unde & libationes, quæ melle fiunt, νηφάλιοι, sive sobriæ vocantur. Nec fabis insident; quas generationis continuæ rectaque serie progredientis symbolum statuebant. Quia fabæ ferme solæ inter omnia quæ feruntur, scapo penitus pertuso & perforato sunt, nullis internodiorum obturationibus incisæ & interceptæ. Favi igitur apesque & propria & communia Hydriadum sive aquaticarum Nympharum symbola erant, atque animarum quæ veluti sponsæ ad generationem procedunt.

Cum igitur antiquissimi, etiam priusquam templa excogitarentur, specus & antra Diis consecrarint: & in Creta quidem Curetes Jovi: in Arcadia autem Lunæ & Pani Lyceo: & in Naxo Baccho: ubicunque vero Mithram agnoverunt, eidem Deo in specubus sacra fecerint: non satis erat Homero, Ithacensi antro gemina ostia attribuisse: sed addit præterea, alterum ostium ad Boream fuisse conversum, alterum vero divinius ad austrum: item Boreali illo patuisse descensum. Utrum vero australi quoque janua descendi potuerit, non indicat: id solum dicit, quod

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἐμφράξεσι] ἐμφρακῆσι Le Moyne *Ep. de Melanerb.* p. 265. 2 Ἀρκαδίᾳ δὲ] Ἀρκαδίᾳ δὲ Cant. 2. 3 βορείους] Ita Argent. Cant. 2. βορείους Cant. 1. βορείους Basil. 2. 3.

οὐδέ τι κείνη

"Ἄνδρες ἑσέρχονται ἄλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἔστιν.

CAP. XXI. "Επεται τοίνυν ² ζητεῖν τι τὸ βέλημα, εἴτε τῶν καθιδρυταμένων, ὥσπερ ἴσθ' οἱ ποιητῆς ἀπαγγέλλει, ἢ αὐτῷ γε τὸ αἰνίγμα· εἴ περ ³ αὐτῷ πλάσμα τὸ δῆγμα. ⁴ τοῦ δὲ ἄνθρωπος εἰκόνα καὶ σύμβολόν φησι τῷ κόσμῳ φέροντος ⁶ Νουμήνιος, καὶ ὁ τῷ τῷ ἐταῖρος Κρόνιος, δύο εἶναι ἐν ἑρανῶ ἄκρα· ὧν ἕτερος νοτιώτερον ἔστι τῶν χειμερινῶν τροπικῶν· ἕτερος βορειώτερον τῷ θέρει· ἔστι δ' ὁ μὲν θέρους, κατὰ καρκίνον· ὁ δὲ χειμερινός, κατ' ⁷ αἰγόκερον. καὶ προσγειότατος μὲν ὧν ἡμῖν ὁ καρκίνος, εὐλόγως τῇ προσγειοτάτῃ σελήνῃ ἀπεδόθη· ἀφανοῦς δ' ἔτι ὄντος τῷ νοτίῳ πόλε, τῷ μακρὰν ἔτι ἀφεστηκότι, καὶ ἀνωτάτῳ τῶν πλανωμένων πάντων ὁ ⁸ αἰγόκερος ἀπεδόθη, ἦγυν τῷ Κρόνῳ.

CAP. XXII. Καὶ ἔχουσιν γε ἐφεξῆς αἱ θεσεις τῶν ζωδίων ἀπὸ μὲν καρκίνου εἰς αἰγόκερον· πρῶτα μὲν λέοντα, οἶκον ἡλίου· εἶτα παρθένον, ἑρμῆ· ζυγὸν δὲ, ἀφροδίτης· σκόρπιον, ἄρεος· τοξότην, Διός· αἰγόκερον, κρόνου· ἀπὸ δ' αἰγοκέρω ⁹ ἔμπαλιν,

. In via prorsus
Est homini: præbetque viam immortalibus unis.

Proximum igitur est, ut inquiramus, quid sibi velit hæc narratio; five ab aliis consecratum dedicatumque antrum vera fide poëta describat; five occultum quid eo significet; seu merum ipsius figmentum sit. Sed cum antrum hoc mundi imaginem symbolumque gerat, Numenius, & familiaris ejus Cronius duas aiunt in cælo extremitates esse: quarum altera nihil remotius ad austrum, tropico hyberno; nec septentrionalius quidquam æstivo. Et æstivus quidem est ad signum Cancri; hybernus vero ad Capricornum. Et cum Cancer nobis sit vicinissimus, optima ratione Lunæ, quæ terræ proxima est, attribuitur. Cumque polus Australis nobis inconspicuus sit, ideo Capricornus maxime dislito & supremo planetarum, Saturno scilicet, tribuitur.

Et signa a Cancro ad Capricornum hoc ordine situm suum obtinent. Primum quidem Leo, domus solis: dein Virgo, Mercurii: Libra autem, Veneris: Scorpius, Martis: Sagittarius, Jovis: Capricornus, Saturni. Rursum verso ordine a

V A R I Æ L E C T I O N E S.

[¹ ἑσέρχονται] Ita restitui e Cant. 2. Reliquæ fere εἰσέρχονται vitio metri. ² ζητεῖν τι το] Sic Barnesius correxit: olim τι omittebatur. Cæterum illud, quod sequitur ὥσπερ, nescio quid alieni habet: integer locus sanus non videtur: sed nolo quidquam temere constituere. ³ αὐτῷ πλ.] malim αὐτοῦ. ⁴ τοῦ δὲ] Ita Cant. 2. δὲ Venet. Basil. 2. & Cant. 1. δι Basil. 3. ⁵ εἰκόνα] Confer quæ nos ex Platoniciis ad Od. γ', 110. BARNESIVS. Vide hanc notam inter var. expl. in Homeri locum, in Apparatu. ⁶ Νουμήνιος] Νουμήνιος Cant. 2. ⁷ αἰγοκερων] αἰγοκαιρων Venet. & Basil. 2. ⁸ αἰγοκερως] Ita optime. Basil. 2. ³ αἰγοκερος unde mox illæ αἰγοκερου habent, ubi Cant. 2. recte αἰγοκερω dedit. ⁹ ἔμπαλιν] δ' ἔμπαλιν Cant. 2.

ὕδροχόον, κρόνῳ· ἰχθύας, διὸς ἄρεος, κρόνῳ· ταῦρον, ἀφροδίτης. διδύμους, ἑρμῆ· καὶ σελήνης λοιπὸν καρκίνον. δύο ἔν ταύτας ἔθεντο πύλας, καρκίνον καὶ αἰγόκερων οἱ θεολόγοι. Πλάτων δὲ δύο τόμια ἔφη τῶν δὲ καρκίνον μὲν εἶναι, δι' ἧ κατιᾶσιν αἱ ψυχαί· αἰγόκερων δὲ, δι' ἧ ἀνιᾶσιν. ἀλλὰ καρκίνος μὲν, βόρειος καὶ καταβατικός. αἰγόκερος δὲ, νότιος καὶ ἀναβατικός. ἔστι δὲ τὰ μὲν βόρεια, ψυχῶν εἰς γένεσιν κατιᾶσιν.

CAP. XXIII. Καὶ ὁρθῶς καὶ τῷ ἄνθρωπῳ αἱ πρὸς βορρᾶν πύλαι καταβαταὶ ἄνθρωποις. ¹ τὰ δὲ νότια ἔθετον, ἀλλὰ τῶν εἰς θεὸς ἀνιᾶσιν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἔθετον ἔφη ὁδὸς, ἀλλ' ἀθανάτων· ὁ κοινὸν καὶ ἐπὶ ψυχῶν ² ἢ ἔσθων καθ' αὐτὸ, ἢ τῇ ἐσθίᾳ ἀθανάτων. τῶν δύο πυλῶν τῶν μεμνησθαι καὶ Παρμενίδην ἐν τῷ Φυσικῷ Φασὶ Ῥωμαίους τε καὶ Αἰγυπτίους. Ῥωμαίους γὰρ τὰ κρόνια εὐορτάζειν, ἡλίους κατ' αἰγόκερων γενομένους. εὐορτάζειν δὲ τὴν δέλφιν ἐλευθέρων ³ ὑποδήματα περιβάλλοντας,

Capricorno, Aquarius Saturni: Pisces, Jovis: Aries, Martis: Taurus, Veneris: Gemini, Mercurii: denique Cancer Lunæ. Duas ergo has portas ponebant Theologi, Cancrum & Capricornum: quæ Plato duo ostia vocat. Ex hisce Cancrum aiunt esse, per quem animæ descendunt: Capricornum vero per quem rursus ascendunt. At Cancer quidem borealis & descensui aptus: Capricornus autem australis, & ascensui commodus. Partes vero septentrionales propriæ sunt animabus in generationem descendentibus.

Et recte quidem portæ antri boream spectantes, descensui hominum patere dicuntur. Partes autem australes, non Deorum, sed ascendentium ad Deos. Eam ob causam non dixit Deorum viam, sed immortalium: quod animabus quoque commune est, quæ per se sive essentia sua immortales sunt. Harum duarum portarum et Parmenidem libro de rerum natura meminisse aiunt. Apud Romanos quoque & Ægyptios eorum memoriam exstare. Romanos enim Saturnalia celebrare Sole ad Capricornum accedente: celebrare vero ita, ut servos liberorum caligis

V. A. R. I. Æ. L. E. C. T. I. O. N. E. S.

Ἱ ταδε νοτια] debuisset αἱ δε νοτιαι, si stricte loqueretur. nunc μερη intelligit, enallage generis satis obvia, & satis etiam a DD. VV. observata (a): non nihil temere mutandum. ² η ουσων καθ' αυτο] Non capio hæc satis e sententia: Melius intelligerem, si καθ' αὐτας, ἐξ αὐτων, aut simile quid legeretur: Innuit Porphyrius, animas vel a se ipsis existentes, h. e. δι' αὐτων, ἐξ αὐτων, & καθ' αὐτας, ut Plato loquitur & Philosophi vetusti, vel sua natura immortales, ἀθανάτους τη ουσίᾳ· animabus enim proprium immortales esse. ³ υποδηματα περιβ.] de hoc loco ita cel. Ruhnkenius in literis ad me datis: „Non dubito, quin Te & locutio, & res ipsa offenderit in his, εὐορτάζειν δὲ τοὺς δούλους ἐλευθέρων υποδήματα περιβάλλοντας· Mihi legendum videtur: ἐνδύματα περιβάλλοντας. Dominos saturnalibus posuisse, servos induisse, docet Lipsius Saturn. I. 2. Verissime vir acutissimus, de cujus emendatione Porphyrio gratulamur.

(a) v. Elsner. Observ. Sacr. Tom. I. p. 128. Mill. præf. Tom. I. ed. τω LXX. p. xi. Barnef. ad Anacreont. p. 8.

καὶ πάντων ἀλλήλοις κοινωνούντων. αἰνιζαμένῃ τῇ νομοθέτῃ, ὅτι κατὰ ταύτην τῇ ἑρμῇ τὴν πύλιν, οἱ νῦν ὄντες διὰ τὴν γένεσιν δῦλοι, διὰ τῆς κρονικῆς ἐορτῆς, καὶ τῇ ἀνακειμένῃ κρόνῳ οἴκε, ἐλευθερῶνται, ἀναβιωσκόμενοι καὶ εἰς ¹ αὐτογένεσιν ἀπερχόμενοι. καταβατικὴ δὲ αὐτοῖς ἡ ἀπ' αἰγόκερω ὁδός. διὸ ἰανθῶν εἰπόντες τὴν θύραν, καὶ ἰανθάριον μῆνα τὸν θυραῖον προσεῖπον· ἐν ᾧ ἡλῖος ἀπ' αἰγόκερω πρὸς ἑῶαν ἐπάνεισιν, ἐπιστρέψας εἰς τὰ βορρεια.

CAP. XXIII. Αἰγυπτίσις δὲ ἀρχὴ ἔτῃς ² οὐχ' ὑδροχόος, ὥς Ῥωμαίοις. ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ καρκίνῳ ἡ σῶθις, ἣν κυνὸς ἀτέρεα Ἑλληνες Φασί. νημηγία δ' αὐτοῖς ἡ σῶθews ἀνατολή, γενέσεως κατάρχῃσα τῆς εἰς τὸν κόσμον· ἔτ' ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει τὰς θύρας ἀνέθηκαν, ἔτε ταῖς ἰσημερίαις, οἷον κριῶ καὶ ζυγῶ, ἀλλὰ νότῳ καὶ βορρᾷ, καὶ ταῖς κατὰ νότον ³ νοτιωτάταις, καὶ ταῖς κατὰ βορρᾶν βορειοτάταις· ὅτι ψυχαῖς καθιέρωτο τὸ ἄντρον καὶ νύμφαις ὑδριάσι. ⁴ ψυχαῖς δὲ γενέσεως καὶ ἀπογενέσεως οἰκεῖοι οἱ τόποι. τῷ μὲν ἐν Μίθρᾳ, οἰκείαν καθέδραν τὴν κατὰ τὰς ἰσημερίας ⁵ ὑπέταξαν. διὸ κριῶ μὲν φέρει ἀρήϊε ζωδῖς τὴν μάχαιραν· ἐποχῆται δὲ ⁶ ταύρῳ ἀφροδίτης. ὥς καὶ ὁ ταῦρος, δημιουργὸς ὢν ὁ Μίθρας, καὶ γενέσεως δεσπότης.

induant, & omnia invicem communia habeant. Quo ipso legislator significare voluit, quod juxta hanc coeli portam, iis quos nascendi conditio servos fecit, per festum Saturnaliorum & domum Saturno attributam liberantur, ubi reviviscunt & ad generationis fontem redeunt. Retrograda autem ipsis via, quæ a Capricorno incipit. Idcirco cum *januam* vocent *ostium*, mensem quoque *Januarium* quasi *ostiarium* appellarunt, quo sol a Capricorno versus orientis plagam revertitur, cursum ad septentrionales partes dirigens.

Ægyptiis vero principium anni non Aquarius, ut apud Romanos, sed Cancer. Nam prope Cancrum est Sothis stella, quam Græci Canem vocant. Novilunium autem ipsis exortus Sothis, quod generationis principium in mundo sit. Quapropter non orienti & occasui, nec æquinoctiis portas attribuerunt, arietī scilicet & libræ; sed austro & boreæ, portisque versus austrum maxime australibus, & versus boream maxime borealibus: quia antrum hoc animabus & Nymphis aquaticis sacrum erat. Animabus vero nascendis & denascendis loca illa maxime propria. Quocirca Mithræ peculiarem sedem juxta æquinoctia attribuerunt. Ideo arietis, Martii signi, gladium gestat; vehiturque Tauro, signo Veneris: nam Mithra æque ut Taurus

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ αὐτογένεσιν] αὐτογεννησιν Cant. 2. ² οὐχ' ὑδροχόος] Al. οὐχ' ὁ ὑδροχόος. ³ νοτιωτάταις] Irrupit post hæc lacuna e Cant. 1. in 2. derivata, quam e prioribus editis & versione Holstenii restituimus: omittebantur enim verba, καὶ ταῖς κατὰ βορρᾶν βορειοτάταις· qui stricte censeat, non dubito, quin universum hunc locum, inde a νότῳ καὶ βορρᾷ obelo notaverit. ⁴ ψυχαῖς δὲ γενέσεως &c.] An forte: ψυχαῖς δὲ, ἐπιγενέσεως καὶ ἀπογενέσεως ο. οἷτ. cl. Gesnerus excitat: ψυχαῖς καὶ γενέσεως καὶ ἀπογεν. quod etsi recepta sit potius, non sufficit tamen. ⁵ ὑπέταξαν] Basil. 2. ὑπετοξάν· Venet. ὑπετοξον. ⁶ ταύρῳ Ἀφροδίτης] Melius scripseris & Græco more: ταύρῳ τῷ Ἀφροδίτης, distinctive.

της, κατὰ τὸν ἰσημερινὸν δὲ τέτακται κύκλον· ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχων τὰ βόρεια, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ νότια. τεταγμέναι αὐτοῖς κατὰ μὲν τὸν νότον, τῷ κατ' αὐτὸν ¹ ἡμισφαιρίῳ, διὰ τὸ εἶναι θερμόν· κατὰ δὲ τὸν βορρᾶν, τῷ κατ' ἐκείνον, διὰ τὸ ψυχρὸν τῷ ἀνέμῳ.

CAP. XXV. Ψυχαῖς δ' εἰς γένεσιν ἰσσαις, καὶ ἀπὸ γενέσεως χωριζομέναις εἰ-
κότως ἔταξαν ἀνέμους· διὰ τὸ ² ἐφέλκεσθαι καὶ ³ αὐτὰς πνεῦμα, ὡς τινες ᾤθησαν,
καὶ τὴν ὕσιν ἔχειν τοιαύτην. ἀλλὰ βορέας ⁴ μὲν οἰκείος εἰς γένεσιν ἰσσαις. διὸ καὶ
τῷ δυνήσκειν μέλλοντας ἢ ⁵ βορέα πνοὴ ζωγρεῖ ἐπιπνέουσα, κακῶς ⁶ κεκαφηότας
θυμόν. ἢ δὲ τῷ νότῳ διαλύει. ἢ μὲν γὰρ πήγνυσι ψυχροτέρα ὕσα, καὶ ἐν τῷ ψυ-
χρῷ τῆς χθονὸς γενέσεως διακρατεῖ. ἢ δὲ διαλύει, θερμότερα ὕσα, καὶ πρὸς τὸ θερ-
μὸν τῷ θεῷ ἀναπέμπουσα. βορειότερας δ' ὕσης τῆς ἡμετέρας οἰκωμένης ⁷ ἀνήκει τὰς
τῇδε κυομένας βορρᾶ ἀνέμῳ ὁμιλεῖν καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀπαλλαττομένας, νότῳ
αὕτη δὲ καὶ ἡ αἰτία τῷ μὲν βορρᾶν ἀνερχόμενον μέγαν εἶναι τὸν δὲ νότον, λήγον·

auctor productorque rerum est, & generationis dominus. Positus autem est juxta æquinoctialem circulum, habens a dextris partes septentrionales, a sinistris australes: adjuncto ipsi australi hemisphærio: a parte austri, eo quod calidum sit: versus boream vero, boreali; ob venti ejus frigiditatem.

Cæterum animabus in generationem progredientibus, & a generatione redeun-
tibus non sine ratione ventos adjungebant: eo quod & ipsæ, ex quorundam sen-
tentia, spiritum attrahant; & substantiam spiritualem obtineant. Sed boreas qui-
dem proprius iis quæ in generationem progrediuntur: ideoque moribundos boreæ
aura afflans refocillat, ægre animam trahentes. Contra austri flatus dissolvit. Illius
enim aura congelat constringitque eo quod frigidior sit, & in terrenæ generationis
frigiditate dominetur: hujus vero dissolvit; quia calidior est, & ad divinum calo-
rem remittit. Sed cum terra quæ a nobis habitatur magis ad boream vergat, ani-
mas hic nascentes boreæ venti consuetudine uti oportet; austri autem eas quæ hinc
discedunt. Eadem quoque causa est cur Boreas primo impetu vehemens sit: auster

V A R I Æ L E C T I O N E S.

ποστ δεσποτης, quod succedit, pessime editi punctum majus posuerant: unde Holstenius
non nihil e via deflexit. ¹ ἡμισφαιρίου] ἡμισφαίου Rom. Venet. Arg. ἡμισφαίου Basf. 2.
non puto, corruptum alicui hunc locum visum iri: alias ex hac discrepantia vera forte lectio
posset erui, quare adnotavi. ² ἐφέλκεσθαι καὶ αὐτὰς] Certissime transpones . . . καὶ ἐφέλ-
κεσθαι αὐτὰς· junguntur enim: Ideo, quod et ventum adtrabant, -e quorundam sententia
(vel spiritum): Et sua essentia tales, sint. ³ αὐτὰς] Ita opt. sed Basil. 2. 3. αὐτὰς
⁴ μὲν οἰκείος] melius videbatur hoc, quam antiquiorum ὁ οἰκείος. Ideo e Cant. 2. repetii.
⁵ βορέα] vid. ad Iliad. ε'. 697. & Odyss. ν'. 110. BARNESIVS. dabimus hanc notam inter
Explic. var. loci Homeric in Apparatu, posteriorem puta: ad Iliad. enim nihil. ⁶ κεκα-
φηότας] κεκαφηότα Cant. 2. non melius, proprie hoc veritas exspirantes: unde parum abest,
quin dixerim, legendum pro κακῶς κεκαφηότας esse εἰ καὶ ὡς κεκαφηότας licet jam quasi
efflarent animam; εἰς exspirare jam fere viderentur: quod præterea ἐμφατικωτέρως
⁷ ἀνήκει] Rom. 1. ἀνήκε.

τα. ὁ μὲν γὰρ, εὐθὺς ἐπὶκείται τοῖς ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκῶσιν· ὁ δὲ μακρὰν ἀφέντηκε· χρονιωτέρα δ' ἢ ἐκ τῶν ἀποθεν ἐπιρροή. καὶ ὅταν ἀθροιοῦν, τότε ¹ πληθύνει.

CAP. XXVI. Εἰς γένεσιν δ' ἀπὸ βορέε πύλης τῶν ψυχῶν ἐρχομένων, ἐρωτικῶς διατῆτο ² ὑπετήσαντο τὸν ἄνεμον. καὶ γὰρ,

³ "Ἰππῳ εἰσάμενος ⁴ παρελέξατο κυανοχαίτη.
Αἶδ' ὑποκυσάμεναι ἔτεκον δυοκαίδεκα πάλης.

Καὶ τὴν Ὠρείθυιαν αὐτὸν ἀρπάσαι Φασίν. ἐτέκνωσέ τε Ζήτην καὶ Κάλαιν. τὸν δὲ νότον θεοῖς νέμοντες, ἰσαμένης τῆς μεσημβρίας, ἐν τοῖς ναοῖς τῶν θεῶν τὰ περιπετάσματα ἔλκυσσι. τὸ Ὀμηρικὸν δὴ τῆτο φυλάσσοντες παράγγελμα, ὡς κατὰ τὴν εἰς νότον ἐγκλισιν τῆ ἡλίου. καὶ ὁ θεμῖς ἀνθρώπου εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά· ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

CAP. XXVII. ⁵ Ἰσᾶσιν ἔν καὶ σύμβολον τῆς μεσημβρίας καὶ τῆ νότου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ μεσημβριάζοντος τῆ θεῆ. ἔκῃν ἔδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων θυρῶν ἐφ' ὅποιαισιν ὥρας ἐξῆν λαλεῖν, ὡς ἱερᾶς ἔσης θύρας καὶ διατῆτο οἱ ⁶ Πυθαγόρειοι, καὶ οἱ παρ' Αἰγυπτίοις

vero sub ipsum finem. Ille enim recta incumbit habitantibus sub septentrione: at hic longius distat: tardior vero ex longinquo afflatus: qui ubi coacervatur, tum demum augefcit.

Præterea cum animæ à porta boreæ generationem ingrediantur, ideo amatorium hunc ventum finxerunt. Hinc apud Poëtam:

*Affimilatus equo se miscuit hisce jubato:
Ast illæ gravidæ bis sex pullos genuerunt.*

Et Orithyiam eum rapuisse ferunt: ex qua Zeten Calainque progenuit. Austrum vero Diis attribuentes, mero meridie in templis Deorum cortinas reducunt. Scilicet Homericum illud præceptum servant, sole versus austrum inclinante nefas esse hominibus deorum templa ingredi: sed iter patet immortalibus unis.

Austrum igitur meridiei symbolum statuunt: cum Deus meridiano tempore ostio immineat. Ideoque nec ad alias fores quocunque demum tempore loqui fas erat: quasi sacræ sint fores. Atque eam ob causam Pythagorei & Ægyptiorum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ πληθύνει] πληθύν Argent. ² ὑπετήσαντο] Cant. 2. unitatis numero ὑπετήτατο.
³ Ἰππῳ] Iliad. υ'. 224. BARNESIVS. ⁴ παρελέξατο] παρελάξατο Venet. ⁵ ἰσᾶσιν
συν &c.] Locum non capio, nisi plenius legeris: ἰσᾶσιν συν ΕΠΙ ΤΩΙ ἹΕΡΩΙ καὶ συμβ.
&c. vel potius: ἰσᾶσιν συν του ἱεροῦ (vel θειοῦ) συμβολον καὶ τὴν μεσημβριαν καὶ τὸν νότον.
Divinarum igitur sacrarumque rerum & meridiem statuerunt symbolum, & Notum.
⁶ Πυθαγόρειοι] Ita Cant. utraque, aliæ ut Rom. 1. & Basil. 2. 3. Πειθαγόρειοι.

σοφοί, μὴ λαλεῖν ἀπηγόρευον διερχομένους ἢ θύρας, ἢ πύλας· σεβομένους ὑπὸ σιωπῇ θεὸν ἀρχὴν τῶν ὅλων ἔχοντα. οἶδε δὲ καὶ Ὅμηρος ἱερὰς τὰς θύρας, ὡς δηλοῖ παρ' αὐτῷ ὁ σείων Οἰνεὺς ἀνθ' ἱκετηρίας τὴν θύραν,

¹ Σείων κολλητὴν σανίδα γυνόμενος υἱόν.

Οἶδε δὲ καὶ πύλας ἑρανῆ, ἀς αἱ ὦραι ἐπιτεύθησαν, ἀρχὰς ἐχέσας τῶν νεφθμένων τόπων· ὧν αἱ ἀνοίξεις καὶ τὰ κλειῖθρα διὰ νεφῶν.

² Ἡμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἡδ' ἐπιθεῖναι.

Καὶ διατῆτο μυκόμεναι· ὅτι καὶ αἱ βρονταὶ διὰ νεφῶν.

³ Αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον ἑρανῆ, ἀς ἔχον ὦραι.

CAP. XXVIII. Λέγει δὲ πε καὶ ⁴ ἡλίω πύλας σημαίνων Καρκίνον τε καὶ Αἰγόκερων· ἄχρι τῆς προῖσιν, ἀπὸ βορέε ἀνέμου εἰς τὸν νότον κατιῶν κακείθεν ἐπαγίων εἰς τὰ βόρεια. Αἰγόκερος δὲ καὶ Καρκίνος περὶ τὸν γαλαξίαν, τὰ πέρατα αὐτῆς

sapientes prohibebant, ne quis fores vel portas transiens loqueretur: Deum universi principium silentio venerantes. Ceterum nec Homerus ignoravit portas sacras esse: quod Oeneus apud ipsum supplicationis loco portam pulsans ostendit:

*Afferibusque fores compactas concutit orans
Gnatum.*

Quin & Coeli portas Horis commissas novit, locis nebulosis principia sua habentes; quæ & aperiuntur & occluduntur per nubes:

Sive aperire velint densam, seu claudere nubem.

Quæ & remugire dicuntur, quia tonitrua per nubes eduntur.

*Sponte sua crepuere fores cæli, quibus Horæ
Præfunt.*

Idem & Solis portas alibi commemorat: Cancrum & Capricornum significans. Hisce enim spatii Sol a septentrione ad austrum descendens, & inde rursus ad partes boreales ascendens includitur. At Capricornus & Cancer prope lacteum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ Σείων] *Iliad.* ε'. 579. ibi κολλητὰς σανίδας melius. BARNESIVS. ε'. 751. θ'. 393. Idem. ³ Αὐτόματοι] *Iliad.* ε'. 749. θ'. 395. Idem. *Helioιο πύλας Cant.* 2. ubi: „*Od.* ω. 12.” Idem.

² Ἡμεν] *Iliad.* 4 ἡλίου πύλας]

εἰληχότες· Καρκίνος μὲν τὰ βόρεια, Αἰγόκερος δὲ τὰ νότια· δῆμος δὲ ὀνείρων κατὰ Πυθαγόραν αἱ ψυχαί, ἃς συνάγεσθαι¹ Φησιν εἰς τὸν γαλαξίαν· τὸν ἔτι προσαγορευόμενον, ἀπὸ τῶν γάλακτι τρεφομένων, ἔταν εἰς γένεσιν πέσωσιν. ὧ καὶ σπένδειν αὐταῖς² τῆς ψυχαγωγῆς μέλι κεκραμένον γάλακτι· ὡς ἂν δι' ἡδονῆς εἰς γένεσιν³ μεμελετηκυῖαις ἔρχεσθαι⁴ αἷς⁵ συγκυεῖσθαι τὸ γάλα πέφυκεν. ἔτι τὰ μὲν νότια μικροφυῇ ποιεῖ τὰ σώματα. τὸ γὰρ θερμὸν ἰσχυαίνειν αὐτὰ μάλιστα εἴωθεν. ἐν αὐτῷ δὲ τῆτι καὶ κατασμικρύνειν καὶ ξηραίνειν. ἔτι δ' ἐν τοῖς βορείοις πάντα μεγάλα τὰ σώματα. δηλοῖσι δὲ Κελτοί, Θράκες, Σκύθαι. ἢ τε γῆ κάθυγρος αὐτῶν ἔσα, καὶ νομάς πλείστας φέρουσα. ἐπεὶ καὶ αὐτό γε τὸννομα ἀπὸ τῆς βορᾶς· βορὰ δὲ ὄνομα τροφῆς. καὶ ὁ ἐκ γῆς ἐν πνέων τροφῇ, ἅτε τρώφιος ὢν, βορρᾶς κέκληται.

CAP. XXIX. Κατὰ ταῦτα τοῖνον τῷ μὲν θητῷ καὶ⁶ γένεσιν ὑποπεπλωκότι Φύλῳ, τὰ βόρεια οἰκεῖα· τῷ δὲ ἀθανάτῳ, τὰ νότια· ὡς θεοῖς μὲν τὰ ἀνατολικά. δαίμοσι δὲ τὰ δυτικά. ἀρξαμένης γὰρ τῆς φύσεως ἀπὸ ἐτερότητος, πανταχῇ τὸ δίθυρον αὐτῆς πεπoίηται σύμβολον. ἢ γὰρ διὰ νοητῆς ἢ πορείας, ἢ δι' αἰσθητῆς.⁷ καὶ τῆς αἰσθητῆς, ἢ διὰ τῆς ἀπλανῆς, ἢ διὰ τῆς τῶν πεπλανημένων.⁸ καὶ πάλιν, ἢ

circulum sunt, cujus extremitates occupant: Cancer quidem septentrionales; Capricornus vero australes. Cæterum secundum Pythagoram animæ sunt turba illa somniorum, quam in lacteum circulum congregari asserit: cui id nomen ab animabus, quæ in generationem delapsæ lacte nutriuntur. Et hanc ob causam illos qui animas evocant lac mulsum in libationibus adhibere: quippe quæ dulcedinis illicio in generationem venire avent; cum quibus lac una gigni solet. Præterea regiones australes corpora exigua producant. Calor enim maxime ea attenuare, atque hoc ipso imminuere & exsiccare solet. E contra in borealibus plagis omnia corpora magna proveniunt. Exemplo sunt Celtæ, Thraces & Scythæ: & regio ipsorum humida est, & pascuis abundat. Cum ipsum quoque Boreæ nomen veniat a vorando: quæ vox ad nutritionem spectat. Inde & ventus a terra nutrimentis affluente spirans, utpote nutritivus, Boreas quasi vorans fuit dictus.

Hæc ergo ob causas mortalitati & nascendi legibus obnoxio generi proprie boreales partes conveniunt: immortalī vero, australes. Sicuti Diis orientales; dæmonibus vero occiduas tribuuntur. Cum enim natura a diversitate cœperit, quicquid ubique bipatente aditu est, symbolum ejus constituerunt. Progressus enim vel per intelligibile, vel per sensibile. Et si per sensibile, aut per orbem fixum,

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 Φησιν] Ita pleræque. Cant. 2. φασιν· similiter Meurf. Spicil. in Theocr. p. 138. Pontan. in Macrobian. p. 678. 2 τους] Argent. την. 3 μεμελετηκυῖαις] μεμελετηκυῖας Argent. 4 συγκυεῖσθαι] συγκυεῖσθαι Basil. 3. 5 γένεσιν] γένεσει Basil. 2. 3. 6 καὶ τοῦ αἰσθητοῦ] omittuntur hæc in Cant. 2. 7 καὶ πάλιν, ἢ διὰ] Vide Lector, quam recte lacunam, casu detectam, restituere possis. Scripserat auctor: καὶ πάλιν τοῦ νοητοῦ, ἢ διὰ &c. sed imperitus exscriptor, concursu secundorum casuum turbatus, media omisit.

διὰ τῆς ¹ ἀθανάτου, ἢ διὰ τῆς θνητῆς πορείας. καὶ κέντρον, τὸ μὲν ὑπὲρ γῆν, τὸ δ' ὑπόγειον· τὸ μὲν, ἀνατολικόν· τὸ δὲ, δυτικόν. καὶ τὰ μὲν ἀριστερά, τὰ δὲ δεξιά. νύξ τε καὶ ἡμέρα· καὶ διὰ τῆτο, παλίντονος ἡ ἁρμονία, ² καὶ τοξεύει διὰ τῶν ἐναντίων. δύο δὲ στόμια Πλάτων Φησί· δι' ἧ μὲν ἀναβαινόντων εἰς ἔρανον. δι' ἧ δὲ κατιόντων εἰς γῆν. καὶ τῶν θεολόγων πύλας ψυχῶν ἥλιον τιθέντων καὶ σελήνην· καὶ διὰ μὲν ἥλιος, ἀνέναι, ³ διὰ δὲ σελήνης κατιέναι· καὶ δύο πίθοι παρ' Ὀμήρῳ,

⁴ Δάρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων.

CAP. XXX. Πίθος νοημένης καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν Γοργίᾳ τῆς ψυχῆς· καὶ τῆς μὲν καλοεργετιδος, τῆς δὲ κακοεργετιδος· καὶ τῆς μὲν λογικῆς, τῆς δ' ἀλόγου· πίθοι δὲ, ὅτι ⁵ χωρήματα ἦσαν αἱ ψυχαὶ ἐνεργειῶν τε καὶ ἔξεων ποιῶν. καὶ παρ' Ἡσιόδῳ ὁ μὲν τις νοεῖται πίθος δεδεμένος· ⁷ ὁ δὲ, ὃν λύει ἡ ἡδονή, καὶ εἰς πάντα διασχεδάννυσι, μόνῃς ἐλπίδος μενέσσης. ἐν οἷς γὰρ ἡ φαύλη ψυχὴ σκιδναμένη περὶ ἕλην τάξεως διαμαρτάνει, ἐν τέτοις ἅπασι ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσιν ἑαυτὴν βυκολεῖν εἴωθε.

CAP. XXXI. Πανταχῶς τοίνυν τῇ διθύρῃ φύσεως ὄντος συμβόλῃ, εἰκότως καὶ

aut per orbes planetarum. Rursumque vel per immortalem, vel per mortalem viam. Et alter quidem mundi cardo supra terram, alter subterraneus: item alius orientalis, alius occidentalis. Et aliæ mundi partes sinistrae sunt, aliæ dextrae. Tum nox & dies, idcirco universi harmonia ex contrariorum concentu constat, & contrariis sibi invicem opposita est. Plato etiam duo ostia sive fauces commemorat, quarum altera patet ascendentibus in coelum; altera descendentibus in terram. Sic & Theologi Solem ac Lunam animarum portas statuunt: quas per Solem ascendere, & descendere per Lunam volunt. Apud Homerum quoque duo sunt dolia:

Quorum hoc largitur mala, sed bona continet illud.

Sed & apud Platonem in Gorgia per dolium anima intelligitur. Quarum alia benefica, alia maligna: alia rationalis, alia vero rationis est expers. Dolia autem (vocantur animæ) quia certarum facultatum & habituum capaces sunt, (& quasi fundi). Apud Hesiodum quoque aliud dolium clausum videmus; alterum quod voluptas referat, & per omnia diffundit, sola spe remanente. In quoeisunque enim mala & corrupta anima circa materiem effusa ordinem suum deferit, in illis omnibus bona spe seipsam pascere solet.

Cum ergo omne bipatens seu bipartitum naturæ symbolum gerat, recte quoque

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἀθανάτου] ἀθανάτης Cant. 2. 2 καὶ τοξεύει] vix dubito quin melius ἢ τοξεύει.
3 διὰ δὲ σελ. κατ.] Hæc clausula deest Græce, edit. Cantabr. 1655. BARNESIVS.
4 Δάρων] *Iliad.* ω, 528. Idem. 5 καλοεργετιδος καὶ κακοεργετιδος] utrobique ατιδος
Cant. 2. 6 χωρήματα] χρηματα Cant. 2. 7 ὁ δὲ] οἱ δὲ Cant. 2.

τὸ ἄντρον ἢ μονόθυρον, ἀλλὰ δύο ἔχον θύρας, ὡσαύτως τοῖς πράγμασιν ἐξηλλαγμένας· καὶ τὰς μὲν, θεοῖς τε καὶ τοῖς ἀγαθοῖς προσηκέσας· τὰς δὲ, θνητοῖς καὶ φευλοτέροις. ἀφ' ὧν καὶ Πλάτων ὀρμώμενος, οἶδε καὶ αὐτὸς κρατῆρας, καὶ ἀντὶ τῶν ἀμφορέων ἑλμβάνει πίθους, καὶ δύο ² σόματα, ὡς ἔφαμεν, τῶν δύο πυλῶν· καὶ τῇ Συρίῃ Φερεκύδῃ μυχῆς, καὶ βόθρης, καὶ ἄντρα, καὶ θύρας, καὶ πύλας λέγοντος· καὶ διὰ τῶν αἰνιτλιόμενων τὰς τῶν ψυχῶν γενέσεις, καὶ ³ ἀπογενέσεις. ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τε, καὶ θεολόγων ἐπεισάγοντες τὸν λόγον μακύνωμεν, τὴν πᾶσαν βέβηκται καὶ διὰ τῶν παραδειχθέναι ἡγούμεθα τῇ διηγήματος.

CAP. XXXII. Λέιπέται δὲ παρατῆσαι τὸ τῆς πεφυτευμένης ἐλαίας σύμβολον, ὅτι ποτε μηνύει. καὶ τοι αὕτη καὶ περιστότερόν τι παρίσῃσιν· ἔχ' ἀπλῶς παραφυτεύσθαι εἰρημένη, ἀλλ' ἐπὶ κρατὸς.

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη.

⁵ Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἄντρον.

Ἔστι δ' ἔχ', ὡς ἂν τις νομίσειεν, ἀπὸ τύχης τινὸς ἔτω βλατῆσασα· ἀλλ' αὕτη συνέχευσα τῇ ἄντρῳ τὸ αἶνιγμα. ἐπεὶ γὰρ ὁ κόσμος ἐκ εἰκῆς, ἔδ' ὡς ἔτυχε γέγονεν

antrum hoc, non unum sed duo ostia habet, reipsa inter se diversa: quorum alterum Diis, bonisque; alterum vero mortalibus, & deterioribus convenit: quae Platoni quoque ansam praebuere ut & ipse crateres statueret, & amphorarum loco dolia poneret: & duo ostia, ut diximus, loco duarum portarum. Cum & Pherecydes Syrius recessus, & scrobes, item antra, januas portasque commemoret: quibus animarum generationes atque decessus significat. Sed ne antiquorum Philosophorum, ac Theologorum sententiis adducendis orationem nimium extendamus: universam hujus narrationis mentem satis superque haecenus a nobis explicatam arbitramur.

Reliquum est, ut quid olivæ adnascentis symbolum sibi velit porro exponamus. Egregium enim aliquid significare videtur: cum non simpliciter adnasci, sed ad caput seu verticem nasci dicatur:

Stat ramis diffusa in portus vertice oliva:

Quam propter jucundum antrum.

Ea autem non fortuito, ut quis forte existimaverit, ita enascitur: sed occultam antri significationem complectitur. Cum enim mundus non temere & casu exsiste-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 λαμβάνει πίθους] λ. τους π. Cant. 2. 2 σόματα] σομα Cant. 2. ubi: „male, σόματα, olim.” BARNESIVS. 3 ἀπογενέσεις] Cant. 2. ἀπογεννήσεις. 4 ὅτι] ὅ τι Cant. 2. 5 Ἀγχοθὶ] Basil. 2. 3. εγγχοθὶ. v. Homeri locum.

ἀλλ' ἔτι Φρονήσεως Θεῦ καὶ νοεῖας Φύσεως ἀποτέλεσμα, παραπεφύτευται τῇ ἑικό-
νι τῆ κόσμου τῷ ἄνθρω, σύμβολον Φρονήσεως Θεῦ, ἡ ἐλαία. Ἀθηναῖς μὲν γὰρ τὸ
φυτόν Φρόνησις δὲ ἡ Ἀθηναῖ. Κρατογενὲς δ' ἔσσης τῆς Θεῦ, οἰκεῖον τόπον ὁ Θεολόγος
ἐξεῦρεν, ἐπὶ κρατὸς τῆ λιμένος αὐτὴν καθιερῶσας. σημαίνων δὲ αὐτῆς, ὡς ἐκ ἐξ αὐ-
τοματισμοῦ τὸ ὅλον τῆτο, καὶ τύχης ἀλόγου ἔργον γέγονεν. ἀλλ' ὅτι Φύσεως νοεῖας
καὶ σοφίας ἀποτέλεσμα· χαριτῆς μὲν ἔσσης ἀπ' αὐτῆ, πλησίον δὲ κατὰ τῆς
κεφαλῆς τῆ σύμπαντος λιμένος ἰδρυμένης.

CAP. XXXIII. Ἄειθαλῆς δὲ ἔσα ἡ ἐλαία φέρει τι ἰδίωμα οἰκειότατον ταῖς
ἐν τῷ κόσμῳ τροπαῖς τῶν ψυχῶν, αἷς τὸ ἄντρον καθιέρωται. διὰ μὲν γὰρ τῆ Θε-
ρης, τὰ λευκὰ τῶν φύλλων ἀνανεοῦν· διὰ δὲ τῆ χειμῶνος, μέλας τρέφει τὰ λευκότερα.
ὅθεν καὶ ἐν ταῖς λιτανίαις καὶ ἱκετηρίαις τὰς τῆς ἐλαίας θαλαίας προτείνουσιν· εἰς
τὸ λευκὸν αὐτοῖς τὸ σκοτεινὸν τῶν κινδύνων μεταβάλλειν ὀφεινόμενοι. φύσει μὲν ἔν
ἀειθαλεῖ ἐλαία συνέχεται, ἀρωγὸν πόνων καρπὸν φέρουσα. ἀνάκειται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ.
καὶ τοῖς ἀθληταῖς ἐξ αὐτῆς δίδεται νικήσασιν στέφανος· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἱκετηρία τοῖς
δεομένοις. δοικεῖται δὲ καὶ ὁ κόσμος ὑπὸ νοεῖας Φύσεως, Φρονήσει αἰδῶ καὶ ἀειθαλεῖ

rit; sed sapientiae Dei & intellectualis naturae fit opificium; antro, quod mundi
imaginem gerit, oliva apponitur; sapientiae divinae symbolum. Nam Minervae
planta est: Minerva autem sapientia. Quae cum ex Dei vertice nata sit: proprium
ei locum Theologus reperit, dum in ipso portus vertice consecrat. Significans ea
ipsa, universum hoc non motus temerarii, nec fortuiti casus opus esse; sed naturae
intellectualis & sapientiae absolutissimum artificium, quae ab ipso quidem opere se-
parata: prope tamen in totius portus capite sita est.

Verum cum semper vireat oliva, proprietatem quandam animarum in hoc mun-
do conversionibus convenientissimam sustinet: quibus animabus antrum hoc sacrum
esse diximus. Nam aestate albicantia folia sursum prominent: hyeme vero candi-
diora invertuntur. Unde & in precibus supplicationibusque ramos olivae prae-
tendunt: ominantes periculorum tenebras in candidam lucem sibi permutatum iri.
Quocirca oliva natura semper virente constat, fructum laboris operaeque pretium
proferens. Eademque Minervae attribuitur: & athletis victoribus corona ex ea da-
tur. Et ramus supplex ex eadem praebetur oraturis. Ita mundus quoque ab in-
tellectualis natura regitur, & aeterna ac semper virente agitur sapientia: quae in

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 εἰκονι] εἰκοτι Argent. 2 σοφίας αποτ.] si quid mutandum, quod non urgeo, dixe-
rim ex superioribus supplendum esse hunc locum legendumque Φύσεως νοεῖας καὶ σοφίας
ΤΟΥ ΘΕΟΥ αποτ. Antea scripserat sub initium paginae: Φρονήσεως ΘΕΟΥ καὶ νοεῖας
Φύσεως ἀποτέλεσμα. Imo σοφίας hoc loco nimis absolute ponitur, quam ut locum tueri
commode possit. 3 ουσῆς ἀπ' αὐτοῦ] Malim plenius: χαριτῆς μὲν οὐσῆς (scil. τῆς ἐλαίας)
ἀπ' αὐτοῦ ΤΟΥ ΑΝΤΡΟΥ, πλησίον δὲ κ. λ. Sic plana omnia, alioqui sensu tantum non
destituta. 4 ἀειθαλῆς] Basil. 3. per simplex λ, ut mox Basil. 2. 3. α ἀνανεοῦν] Aliena
est hæc vox & ab auctoris mente abhorret. Cl. Ruhnkenius ἀνταυγεῖ censet legendum:
aestate albus foliorum color resplendat, neque dubito equidem de veritate emendationis.
5 λιτανίαις] λιτανειαῖς Cant. 2.

ἀγόμενος· ἀφ' ἧς καὶ τὰ νικητήρια τοῖς ἀθληταῖς τῷ βίῳ δίδονται, καὶ τῶν πολλῶν πόνων τὸ ἄκος. καὶ ὁ τῆς ἐλευθερίας ἀνακτώμενος καὶ ἰκέτας, ὁ συνέχων τὸν κόσμον δημιουργός.

CAP. XXXIII. Εἰς τῆτο τοῖνον φησὶν ὁ Ὅμηρος δεῖν ¹ τὸ ἄντρον ἀποθέσθαι πᾶν τὸ ἐξωθεν κτῆμα. γυμνωθέντα δὲ καὶ προσαίτε σχῆμα περιθέμενον, καὶ ² κόψαντα τὸ σῶμα, καὶ πᾶν περίτλωμα ἀποβαλόντα, καὶ τὰς αἰσθήσεις ³ ἀποτραφέντα, βελεύεσθαι μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς, καθεζόμενον σὺν αὐτῇ ὑπὸ πυθμένα ἐλαίας, ὅπως τὰ ⁴ ἐπίβελα τῆς ψυχῆς αὐτῇ τέμῃ πάντα, καὶ περικόψῃ. ἔ γὰρ ἀπὸ σκοπῆς οἶμαι καὶ τοῖς περὶ ⁵ Νημῆγιον ἐδόκει Ὀδυσσεὺς εἰκόνα φέρειν Ὀμήρῳ κατὰ τὴν Ὀδυσσειαν, τῇ διὰ τῆς ἐφεξῆς γενέσεως διερχομένῃ καὶ ἔτως ἀποκαθισταμένῃ εἰς τῆς ἔξω παντὸς κλύδωνος, καὶ θαλάσσης ἀπείρης.

¹ Εἰς ὅκε τῆς ἀφίκναι, οἱ ἐκ ἴσασι θαλάσσαν
² Ἀνέρες· ἐδ' ἐθ' ἄλεσι μεμιγμένον εἶδαρ' ἔδωσι.

Πόντος δὲ καὶ θαλάσσα, καὶ κλύδων, καὶ παρὰ Πλάτῳ ἡ ὑλικὴ σύτασις.

hujus vitae stadio certantibus victoriae præmium & multorum laborum solamen tribuit: & ipse rerum opifex, qui mundum hunc continet, miseros supplicesque refocillat.

In hoc ergo antro, inquit Homerus, deponenda est omnis peregrina sarcina. Hic denudatum ac supplicantis habitu indutum, afflicto corpore, omnibusque superfluis abjectis, sensus etiam ipsos averfantem, ad oleæ radicem confidere, & consilia cum Minerva conferre oportet: quomodo omnia quæ animæ insidiantur refecet ac circumcidat. Neque enim sine ratione, mea quidem sententia, existimavit Numenius, Ulyssem in Odyssea Homeri imaginem gerere ejus qui generationem ordine transit; atque ita demum ad illos qui omnem procellam marisque æstum ignorant defertur:

*Donec ad hos veniat, qui nec maris æquora norunt
Dissita, nec victum sale permiscere marino.*

Cæterum & apud Platonem materiæ congeries, pontus, mare, ac procellarum æstus appellatur.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 τὸ ἀντρον] Cant. 2. τῷ ἀντροῦ· ubi „ γρ. τὸ ἄντρον, olim, male. BARNESIVS. 2 κόψαντα τὸ σῶμα] Vix dubito, quin male se habeat illud κόψαντα. Cel. Ruhnkenius legit κολασσάντα, quod menti auctoris egregie convenit. 3 ἀποτραφέντα] v. Animadversiones ad h. l. α ἐπιβουλα] Sagacissima est ejusdem Viri Cel. conjectura, ὑπουλα legentis. Vide quæ de hac voce in Animadversionibus dicuntur. 4 Νημηνιον] per ε. Cant. 2. ut supra. 5 Εἰς ὅκε] Odyss. λ'. 120. BARNESIVS.

CAP. XXXV. Διατῆτ' οἶμαι καὶ τῷ Φόρκυνος ¹ ἐπωνόμασεν τὸν λιμένα.

Φόρκυνος δὲ τις ἐπὶ λιμὴν ² ἀλίοιο γέροντος.

³ Οὗ δὲ καὶ θυγατέρα ἐν ἀρχῇ τῆς Ὀδυσσεύς, τὴν Θόωσαν ἐγενεαλόγησεν ἀφ' ἧς ὁ Κύκλωψ, ὃν ὀφθαλμῷ Ὀδυσσεὺς ἀλάωσεν. ἵνα καὶ ἔχρι τῆς πατρίδος ὑπὲρ τῶν ἀμαρτημάτων μνημόσυνον. ἔνθεν αὐτῷ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν ἐλαίαν καθέδρα οἰκεία, ὡς ἰκέτη θεῷ, καὶ ὑπὸ τὴν ἰκετηρίαν ἀπομειλισσομένῳ τὸν γενέθλιον δαίμονα. ὃ γὰρ ἦν ἀπλῶς τῆς αἰσθητικῆς ταύτης ἀπαλλαγῆναι ζῶης, τυφλώσαντα αὐτὴν, καὶ καταργῆσαι συντόμως σπινθόσαντα. ἀλλ' εἶπετο τῷ ταῦτα τολμήσαντι μῆνις ἀλίων καὶ ὑλικῶν θεῶν. ὅς χρεὶν πρότερον ἀπομειλίξασθαι θυσίαις τε καὶ πόνοις, καὶ καρτερία· ποτὲ μὲν ⁴ διαμαχόμενον τοῖς πάθεσι· ποτὲ δὲ ⁵ γοητεύοντα καὶ ἀπατῶντα, καὶ παντοίως πρὸς αὐτὰ μεταβαλλόμενον· ἵνα γυμνωθεῖς τῶν ῥακέων καθέλη πάντα. καὶ ὅδ' ἔτῳ ἀπαλλαγῇ τῶν πόνων. ἀλλ' ὅταν παντελῶς ἔξαλος γένηται, καὶ ἐμψυχος ⁶ ἀπείρων θαλασσίων καὶ ἐνύλων ἔργων· ὡς πτύον εἶναι ἡγεῖσθαι τὴν κώπην, διὰ τῶν ἐναλίων ὀργάνων καὶ ἔργων παντελῇ ἀπειρίαν.

CAP. XXXVI. ⁷ Οὐ δεῖ δὲ τὰς τοιαύτας ἐξηγήσεις βεβιασμένας ἡγεῖσθαι, καὶ εὐρεσιλογόντων πιθανότητας. ⁸ λογίζόμενοι δὲ τὴν παλαιὰν σοφίαν, καὶ τὴν

Atque hinc Poëtam Phorcynis portum appellasse arbitror.

Numinis æquorei Phorcynis nomine portus.

Quin & filiam ejus Thoosam sub principium Odysseæ commemoravit: ex qua Cyclops natus est, quem Ulysses orbavit oculo. Scilicet ut aliquid adesset, quod in patriam usque peccatorum memoriam ei refricaret. Unde & confessus sub oliva recte illi convenit: quippe qui Deæ supplicat, & genialem dæmonem supplice ramo placat. Neque enim recta a sensibili hac vita discedere licebat ei, qui illam excæcarat, & una opera abolere studuerat: sed talia ausum marinorum & materialium Deorum ira prosequeretur. Qui sacrificiis laboribusque & tolerantia prius placandi erant. Interdum quidem passionibus repugnando; interdum præstigiis dolisque adhibitis, quibus in varias formas se transmutet: ut centonibus laceris exutus omnia detrahat. Ac ne ita quidem ab ærumnis liberabitur. Sed tum demum ubi mare omnino evaserit: & vivus adhuc vidensque maritumorum & materialium operum experientiam adeo perdiderit, ut ob extremam instrumentorum operumque maritumorum ignorantiam, remum ventilabrum esse existimet.

Neque existimandum est hujusmodi interpretationes esse coactas, & meras solertium hominum conjecturas. Verum ubi animo priscam sapientiam recogitamus;

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἐπωνόμασεν] σε Cant. 2. σαν Basil. 3. 2 ἀλίοιο γέροντος] Antiquiores: ἐναλίου θεου.
3 Οὐ] οὐ Basil. 3. 4 διαμαχόμενον τοῖς π.] v. Animadversiones ad h. l. 5 γοητεύοντα]
γοητεύσαντα Cant. 2. 6 ἀπείρων] ρος Cant. 2. 7 Οὐ δεῖ] junctæ Basil. 2. 3. ουδεῖ. 8 λογί-
ζόμενοι] νον Basil. 3.

Ὅμηρος ὅση τις Φρονησις γέγονε, καὶ πάσης ἀρετῆς ἀκρίβειαν, μὴ ἀπογινώσκειν, ὥς ἐν μύθῳ πλάσματι εἰκόνας τῶν θειοτέρων ἠίσσεται. ὃ γὰρ ἐνὶ ἐπιτυχίᾳ πλάσσειν ὅλην ὑπόθεσιν, μὴ ἀπὸ τινων ἀληθῶν μέγαποιῶντα τὸ πλάσμα. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου εἰς ὅλην πραγμασίαν ὑπερκείσω τὸ σύγγραμμα. περὶ δὲ τῆς ὑποκειμένης ἀντροῦ, πέρας ἔχει τὰ τῆς ἐρμηνείας ἐνταῦθα.

& quanta Homeri prudentia fuerit, atque in omni virtutum genere excellentia, non negandum, ipsum sub fabulae figmento rerum divinarum imagines occulte significasse. Neque enim totum hoc argumentum confingi potuisset, nisi figmentum quaedam ex rei veritate traheret. Sed hisce ad integri operis tractationem rejectis, propositi antri explicationi finem tandem imponimus.

COMMENTATIO

PORPHYRII PHILOSOPHI

*de Nympharum antro in XIII. libro
Odyssææ Homericæ, multiplici cognitione
rerum variarum instructissima.*

Interprete Conrado Gesnero
Medico, Tigurino:

*Omnia nunc primum nata, & excusa Tiguri apud
Froschouerum.*

(Anno Salutis 1542. Mense Martio.)

COMMENTATIO PORPHYRII PHILOSOPHI

*De Nympharum antro in XIII. libro Odysseæ Homericæ, varia
cognitione multarum rerum plenissima. Interprete
Conrado Gesnero Medico, Tigurino.*

DOCTISSIMO VIRO D.

*Beato Comiti Theologo & Medico, Conradus Gesnerus
Medicus S.*

Contendit Cratylus apud Platonem, nomina rebus esse posita ex ipsa natura, & inter Latinos quidam dixit:

Conveniunt rebus nomina sæpe suis.

Quam sententiam cum sæpe alias veram apud me statuo, tum vero de te, Beate Comes, verissimam. Loquitur enim nomen ingenium tuum. Nam si te quis comitem & focium viris bonis, si comem, benignum, facilem, affabilem, humanum atque candidum dixerit, utrumque recte faciet. Sane beatus es hisce bonis, & alios societate tua, amicitia, comitate, festivitateque beas. Hæc omnia quoniam ipse, cum vobiscum Lausannæ agerem, expertus in te sum, non possum non aliquod animi mei in te argumentum depromere. En tibi igitur Porphyrii Platonici Philosophi interpretationem antri Nympharum in Ithaca insula, quod Homerus in decimo tertio libro Odysseæ suæ describit, a nobis Latine redditam, non eleganti, sed facili dilucidoque stilo, nisi fallor. Nam ubi aliquot loci in Græco exemplari corrupti legantur, non tam ubique verba quam sensum authoris exprimere conatus sum, qui se conspicuum ubique præbet, etsi verba non omni ex parte respondeant. Est sane liber variarum rerum cognitione refertus, tum quod veterum ethnicorum theologiam attinet, tum quod naturas rerum, quare ad antiquos authores intelligendos non parum proderit. De fabulis autem poëtarum non est, quod aliquid apud te dicam: novi enim te pro eruditione tua non aliter quam doctos omnes judicare, scilicet ut Plutarchus ait, τὸ τῶν ποιητῶν μυθῶδες ἐκ ἀφιλόσοφον εἶναι. Aristoteles certe lib. 1. primæ philosophiæ, philosophum fabulas quodammodo scribit amare, quoniam ex mirabilibus fabula constat. Admiratio autem hominibus & nunc est & olim fuit occasio philosophandi. Socrates in carcere circa limitem vitæ aliquot Æsopi fabulas carmine reddidit Apollinis instinctu. Aristoteles jam senex relictis philosophiæ disputationibus & confutationibus veterum, ad poësin Homericam se convertit. Idem Porphyrius fecit, ut Lascaris in poëmate de utroque testatur. Sed antiquam poëticen & fabulosam veterum theologiam in commentationibus Procli defendemus. Porro nomen Por-

phyrri non te debet offendere: quamvis enim Christianorum hostis fuerit, Christum tamen oraculis confirmantibus sapientem, pium atque beatum judicavit, ut Mar- filius Ficinus testis est in suis commentariis in Plotini librum contra Gnosticos hære- ticos. Quin etiam præceptorem habuit Plotinum: Plotini vero mentem non abhor- ruisse a Christiana religione, conjecturam hinc facere licet, quod cum Ammonii semper Christiani discipulus fuerit & Origenis semper amicus: convenisse perhibe- tur cum Origene simul ac Herennio, se nunquam ab institutis Ammonii disces- surum, idque sicut promiserat servavisse. Præterea gentilium Deorum cultum alto animo aliquando contempsisse, Amelio ad hoc exhortante, Porphyrius ipse discipu- lus ejus testatur. Nimirum hoc quoque facit ad Dei gloriam, quod hostes reli- gionis nostræ splendidissima Christo nostro testimonia ferant. Citatur & in hoc li- bello Numenius usus testimonio Mosis, quem ipse Prophetam nominat, de spiritu Dei super aquas invecto. Transfusi autem eo libentius hoc opusculum, quo- niam hætenus alium neminem vidi, qui hujus antri allegorias interpretetur. Ma- crobius enim de somnio Scipionis differens, tantum de portis solis, Cancro & Ca- pricornio meminit, per quas animæ ascendant ac descendant. Vale. Tiguri Anno salutis 1542. Mense Martio.

C O M M E N T A T I O

P O R P H Y R I I P H I L O S O P H I

*De Nympharum Antro in XIII. libro
Odyssæ Homericæ.*

Inquirendum quidnam sibi velit Homerus per illud antrum in Ithaca insula, hisce versibus a se descriptum.

(I.)

Odyssæ
XIII.

Est Ithacæ portus Phorcyni nomine dictus,
 Qui pelagi dæmon servat penetralia canus.
 Portus undisoni stat oliva in vertice magna.
 Hanc juxta specus est obscurus, amabilis: illum
 Naiades habitant Nymphæ: pulcrique crateres
 Insunt de saxo, sunt quadrantalia multa,
 Inque ipsis prudenter apes sua mella reponunt.
 Longaque texendi stant organa faxea rite,
 In quibus a Divis pulcherrima purpura Nymphis
 Texitur, atque perennis aquæ fons intus abundat.
 Sunt geminæ portæ, quarum altera tendit ad austrum,
 Quæ non est hominum via, Divis sed patet unis.
 Altera quæ Boream spectat septemque triones,
 Descensum facilem præbet mortalibus agris.

Haftenus Homeri verba. Quod autem non ex historiis certior factus, antri jam descripti mentionem fecerit, ex iis, qui hujus insulæ chorographiam tradiderunt, manifestum est. Nullum enim antrum hujusmodi memoraverunt, teste Cronio. Evidens est etiam hoc quod si pro licentiâ poëtica antrum finxisset, nullam inter homines fidem meruisset: præsertim si temere quovis modo argumento confecto persuasurum se sperasset, quod vir aliquis in Ithaca tam Diis quam hominibus vias fabricasset: aut non quidem vir, sed alia quædam natura illic & cunctis hominibus descensum, & rursus aliam Diis viam apparasset. Nam deorum simul ac hominum plenus est universus mundus: illud autem antrum Ithacæ minime dignum videtur, neque fidem facere potest, quod in ipsum descendant homines, & ex ipso Diis ascendant.

(II.)

Hæc præfatus Cronius statim adjicit, non modo sapientibus, sed plane omnibus vel idiotis clarum esse, poëtam per hæc allegorice & ænigmatice dicta quærendum proposuisse, quænam altera sit hominum, altera vero Deorum porta: item quid sibi per biforem speluncam velit Nymphis consecratam, quæ simul & caliginosa & amabilis appellatur, cum alioquin obscura metui magis quam amari soleant. Sed cur non simpliciter facer Nymphis esse locus prædicatur, sed appositum est de industria, illis quæ Naiades appellantur? Præterea quorsum crateres & amphoræ,

(III.)

cum

cum nulla liquoris alicujus infundendi mentio fiat, sed apes intus tanquam in alvearibus mellificent? Ad quid oblonga texendi instrumenta faciunt? Dixerit aliquis anathemata Nymphis sacra esse. Cur vero non ex ligno aut alia materia, sed lapideæ, sicut amphoræ crateresque sunt? Hoc vero adhuc obscurius est, quomodo in lapideis hisce organis purpurea stragula Nymphæ contexant, res non visu solum sed auditu quoque miranda. Quis enim crederet in antro tenebroso purpureas vestes a deabus in lapideis instrumentis contexi, idque visui subjectas & colore purpureo conspicuas? Ad hæc biforem esse specum mirum est, nempe cum alteræ fores ad descensum factæ sint hominibus, alteræ vero Diis pateant. Item cum hæc quidem ad Austrum, illæ vero ad Aquilonem vertantur, non parum habet difficultatis, cur hominibus quidem septentrionalem regionem tribuerit, contra Diis austrinam. Nam quare non potius differentiam fecit secundum Orientem & Occidentem? Fere enim omnia templa statuas & introitus versus Orientem habent, ingredientiæ vero ad occasum spectant, cum facie in statuas conversa Deos colunt.

(IV.) Constat igitur cum tot difficultatibus tota specus involvatur descriptio, haud quidem esse factitium figmentum ad oblectationem solam temere compositum: at neque localis historiæ narrationem continere, sed aliud quidpiam a poëta insinuari, præsertim cum secreta quadam ratione juxta specum oleam quoque provenisse canat. Caterum hæc omnia investigare & explicare permagnum est: conabimur tamen simul veterum hic placita referre, ac proprio Marte aliquid indagare. Verum de loci historia negligentius (ut apparet) illi scripserunt, qui antrum & cætera ad ipsum pertinentia omnia pro meris fabulis habuerunt. Qui vero quam optime diligentissimeque terrarum descriptiones literis mandarunt, hujus antri mentionem faciunt, inter quos & Ephefius Artemidorus in V. lib. ex undecim hæc scribit: „A Pa-

„normo Cephaleniæ portu versus Orientem duodecim stadiis Ithaca distat insula,

„ambitu suo stadia continens octoginta quinque, angusta & sublimis, ac portu,

„quem Phorcynem vocant, insignis. Est autem illic in insula, littus sacro Nym-

„phis antro conspicuum, ubi Ulysses Phæaces exposuisse fama fert.” Hæc Artemidorus. Non ergo prorsus Homeri figmentum fuerit. Sive tamen ille rem, ut habebat, narravit, sive etiam ipse nonnulla adjecerit, nihilominus quæstiones relinquuntur, quibus inquiritur aut illorum animus, qui ista primum Nymphis consecrarunt, aut poëtæ, qui aliquid de suo adjecit. Est enim verisimile neque veteres sacra sine certis arcanisque rationibus instituisse, neque Homerum temere quævis pro arbitrio narrasse. Quo magis autem aliquis hæc ab Homero non ficta fuisse contenderit, sed ab antiquioribus ipso consecrata, eo plenius vetere sapientia hoc antrum deprehendetur, eaque de causa perscrutatione dignum & symbolicarum in ipso consecrationum probatione, hinc igitur initio sumto dicendum.

(V.) Non inmerito veteres antra vel speluncas mundo consecrabant tum toti tum partibus ejus: materiæ quidem ex qua mundus constat symbolum, terram facientes

DE AN- (nam alioqui non signum solum materiæ terram, sed ipsammet materiam fecerunt)

TRIS. mundum vero ex materia nascentem per antra innuentes. Quemadmodum enim

Universus antra ut plurimum sponte naturæ nata terræ cohererent, ac uno simplici saxo

quidem continentur, cujus partes quidem interiores cavæ sunt, exteriores autem ad immen-

mundus sum terræ spatium terminantur. Sic & mundus suapte natura consistens, & ex

per antra seipso

- „ quam oculis usurpamus carceris habitationi comparetur: ignis autem lumen in
 „ ipsa, solari facultati conferatur.” Haëtenus igitur declaratum est quod antra
 (IX.) mundi & potentiarum in ipso theologi symbolum instituerint. Verum non hunc
 solum mundum quem sensibus apprehendimus, sed intelligibilem insuper essentiam,
 diversis tamen rationibus inducti, per antra significarunt. Sensilem enim mundum
 inde nobis antra referunt, quod sint obscura, saxosa & humida: quæ omnia in
 se mundus quoque continet, itemque solidus, durus & fluxus est, propter ma-
 teriam qua constat. Intellectui vero soli manifestus mundus, propterea quod ob-
 scurus sit sensibus, firmæque & constantis essentiæ, speluncis repræsentatur: sic &
 particulares obscuræ potentiæ, præsertim quæ materiæ conjunguntur. Fit enim
 comparatio propter spontaneam naturam specuum, tenebras, obscuritatem & saxo-
 rum duritiem: non autem similiter propter figuram, ut quidam suspicati sunt. Neque
 (X.) enim omnia antra sunt sphaerica. Ut nimirum & illud Homeri bifore. Porro humidum
 antrum non de intelligibili sed sensili substantia interpretabantur. Sicut & præsens
 hoc antrum Homericum, quod scaturiginem habet aquarum perennium, haud ad
 essentiam menti solum perspectam congruit, sed eam quæ cum materia jungitur
 symbolice designat. Eam ob causam hoc antrum Nymphis sacrum est non Monta-
 nis aut Agrestibus, aliisve similibus, sed illis quæ ἀπο τῶν ναμάτων id est ab aquis
 Naides nuncupantur. Appellamus vero Naides Nymphas peculiariter, potentias
 aquis præsidentes. Olim autem & animas communiter omnes, quæ in generatio-
 nem descendunt, hac voce nominabant. Existimabant enim animas affidere aquæ
 divinitus afflatæ, ut inquit Numenius, hac de causa prophetam dixisse inquiens,
 spiritum Dei supra aquam ferri. Item Ægyptios eandem ob causam omnes
 Dæmones non in aliquo solido sed in navigio collocare, similiter & solem, &
 breviter omnes: Nimirum quod sciant animas ad humorem advolare quæ in ge-
 nerationem descendunt. „ Propterea dixit Heraclitus: Animis humidis delecta-
 „ tionem non mortem accidere”. Alibi vero ait: „ nos illarum mortem vivere, illas
 „ vero nostram.” Hac ratione poetam inquiunt eos humidos appellasse, qui in
 generatione versantur, quod imbutas humore madentesque animas habeant. Si-
 quidem gratus est illorum animis sanguis & humens semen. Animæ vero planta-
 rum vegetantur aqua, utpote nutrimento. Non desunt qui affirmant etiam aërea &
 (XI.) coelestia corpora vaporibus liquorum, fluminum, & aliunde halantibus ali. Nam
 Stoici solem evaporatione maris, Lunam fontium & fluminum nutriri putabant,
 astra vero telluris exhalatione: ideoque solem intelligibili vinculo cum mari con-
 necti, Lunam cum fluvialibus aquis, stellas cum exhalationibus terrenis. Itaque
 necesse fuerit animas quoque (sive corporeæ sunt sive incorporeæ quidem, sed
 corpus ad se trahunt) illas præcipue, quæ sanguini & humido corpori alligandæ sunt,
 ad humorem inclinari, & humectatas incorporari, † præsertimque eas quæ corporis
 amore magis tenentur spiritu humidior attrahito, illum ipsum instar nubis densare.
 Nubes enim nihil est aliud, quam humor in aëre densatus. Spiritu autem in ipsis
 ob humoris abundantiam densato, visibiles fiunt. Ex harum numero sunt illæ
 simulachrorum apparitiones, quæ colorato spiritu secundum imaginationem ho-
 minibus occurrunt. Quæ vero puræ sunt animæ, generationem averfantur. Si-
 quidem, Heraclito teste, anima sicca sapientissima est. Sed cum anima misceri
 cum

*Hic in
 Græco
 quedam
 adduntur
 corrupta,
 & non sa-
 tis qua-
 drantia,
 quæ per*

cum corpore desiderans, humidumque vaporem attrahens inclinatione sua ad generationem, humectum & madidum spiritum reddat, haud immerito ad generationem vergentes animæ, Naides Nymphæ dictæ sunt. (XII.) Hinc factum est quod nubentes etiam, tanquam ad generationem copulatas, Nymphas Græcis appellare mos sit, & lavacro de fontibus fluviisque hausto perfundere. Ob Nymphas igitur, hoc est animas in naturam progredientes, & genitura participes Dæmones, facer ipse mundus & amabilis est, etsi natura sua obscurus & opacus sit, unde etiam animæ aërea quadam opacitate constare aliqui putaverunt. Quamobrem congruum ipsis templum in terra fuerit antrum amabile & opacum ad similitudinem mundi, in quo ceu maximo fano animæ degunt. Nymphis quoque præsidibus aquarum bene convenit antrum, in quo perennes manant aquæ. (XIII.) Concedendum est itaque simul animis hoc antrum, & magis particularibus potentiis nempe Nymphis sacratum esse: quæ Nymphæ fluminibus & fontibus præfectæ cum sint, *πηγαῖαι* & *ναῖδες*, id est fontanæ & flumineæ dictæ sunt. Sed quibusnam signis diversis, quorum alia congruant animis, alia potentiis aquarum, simul utrisque merito consecratum hoc antrum esse & dedicatum, elucescet? Nempe Nympharum quæ præsentant aquis, lapidei crateres & amphoræ signa sunt. Eadem enim vasa Bacchi symbola sunt, verum testacea, id est ex assata terra. Etenim hæc idonea sunt hujus Dei dono. Nam fructus vitis igne cœlesti ad maturitatem coquitur. Lapidei vero crateres & amphoræ Nymphis præsidibus aquarum e faxis emanantium optime quadrant. Porro descendentibus ad generationem & corporis indumentum animis, quodnam aliud magis proprium symbolum esset, quam ut poëta ausus est dicere, ipsæ Nymphæ quæ in lapideis texendi instrumentis purpureas texunt vestes, mirabile visu. Quandoquidem generatio carnis fit in ossibus & circa ossa, quæ in animantium corpore lapides nobis referunt. Ideoque instrumenta textoria non aliunde, sed e faxis solum fabricata sunt. Vestes autem illæ purpureæ plane videntur esse ipsa caro, quæ de sanguine quasi contextitur & concrescit. Quin & ipsa purpura animantium sanguine tingitur. Sic ex sanguine & cum sanguine carnis productio consistit. Præterea corpus, quasi vestis quædam, animæ circumpositum revera mirabile visu est, five constitutionem ejus respicias, five vinculum quo cum anima necitur, consideres. Ita & apud Orpheum Proserpina, quæ omnium semine nascentium præses est, textrix perhibetur. Ad hæc cœlum veteres peplum vocavere, veluti quoddam stragulum deorum cœlestium. Verum cur amphoræ non aqua sunt plenæ, sed favis? in his enim, ut ipse inquit, apes sua mella reponunt. Vel ut idem Græce dicam, *τιθαιβώσσει μέλισσαι*. Significat autem *τιθαιβώσσειν* nihil aliud, quam *τιθέναι τὴν βόσιν*, hoc est alimentum reponere. Aluntur enim apes melle. Theologi sane ad multa variaque signa mel usurparunt, quoniam e multis potentiis constat. Nam & purgandi facultatem & conservandi gerit: ideoque corpora ejus usu a putredine præservantur, & ulcera antiqua repurgantur. Item gustu dulcedinem habet, colliguntque ipsum ex floribus apes, quæ solent e bubus procreari. Itaque cum in Leonticis initiationibus lavandis manibus mel aquæ loco infunditur, mundas esse manus oportere ab omni re tristifica, noxia & abominabili significatur. Sic alii igne purgatorio rite lustrant initiandos, aquam vero ceu hostem ignis aver-

*conjectu-
ram ita
reddo in-
clusa pa-
rentesi:
(cum e-
nim bu-
more gau-
deant &
vivant a-
nimæ, bu-
moribus
ut sangui-
ne & bile
effusis mor-
tem ajunt
continge-
re).*

(XIV.)

(XV.)

De Melle.

*Leontica
sacra.*

(XVI.) fantur. Quin & linguam ab omni iniquatione malorum melle repurgant. Cum vero Persæ mel offertur, utpote fructuum custodi, conservantem ejus vim pro symbolo accipiunt. Eadem ratione ubi Poëta nectar & ambrosiam mortuorum corporibus infundit ad putredinis amoliendam injuriam, aliqui mel interpretari non dubitaverunt, tanquam id deorum sit alimentum. Nam nectar rubrum cognominat Homerus alicubi, cujus coloris quoque mel est. Verum, an pro nectare mel accipiendum sit, alibi diligentius indagabimus. Cæterum apud Orpheum Saturno Jupiter insidias melle struit. Hoc ille plenus inebriatur, & obtenebratis, sicut a vino, sensibus obdormit: quemadmodum Porus apud Platonem impletus nectare: nondum enim vinum erat. Sunt autem apud Orpheum Noctis Jovem admonentis de dolo mellis hæc verba:

„ Ut primum spectabis eum sub quercubus altis
 „ Dulci, quod comportat apum grex, melle madentem,
 „ Constringas ipsum vinclis.

Ebrius igitur melle Saturnus a Jove ligatur, & castratur ut Cælus. Innuit autem Theologus divinas essentias voluptate captas quodammodo ligari, & in generationem detrahi, solutasque in voluptatem potentias aliquas feminaria facultate producere. Ita cupidine coitus descendente ad terras Cælum castrat Saturnus. Mellis autem inebriatio non aliud est theologis, quam coeundi desiderium. Hinc temulento Saturno virilia execantur. Primus enim Saturnus Cælo adversus movetur, & ejus sphaera. Descendunt autem potentiae quaedam tum a Cælo, tum ab erraticis stellis. Sed a Cælo quidem exeuntes Saturnus excipit: rursus a Saturno venientes, Jupiter. Proinde cum mel ad expurgationes, & contra naturæ putredinem assumatur, & voluptatem descendendi in generationem repræsentet, aptum Nymphis numinibus aquarum symbolum habetur, ad significandum naturam aquarum, quibus ipsæ præsident, a putredine immunem: item ad purgationem quæ fit aquis, & ad generandum cooperationem innuendum. Promovet enim aqua generationem. Recte igitur fit quod in crateribus & amphoris mellificant apes. Si quidem crateres fontium habent significationem, qua ratione crater juxta Mithram pro fonte collocatur. Amphoris autem fontium aquas haurimus. Fontes vero & flumina cum Nymphis aquarum numinibus propria sunt, tum multo magis Nymphis animis (animas enim veteres Nymphas vocabant) quas peculiariter antiquitas olim melissas, id est apes nominabat, videlicet quod sint voluptatis authores in nobis. Hinc Sophocles non improprie de animis dixit:

„ Bombos edit examen mortuorum.

Quin & mulieres Cereris sacerdotes, tanquam inferorum Deæ Antistites, olim appellatæ sunt apes, & filia ejus Proserpina mellita. Præterea Luna generationis regina, apes nomenclaturam apud priscos habebat. Sed alia quoque ratione: invenitur enim tauro, & exaltatio Lunæ taurus est. Apes vero e bubus procreantur, inde

inde *Beryetis* cognominatae, quod nomen etiam animis ad generationem pergentibus attribuitur. Item Deus ille fur boum existimatur, qui generationis clam conscius *Mercurius* est. Porro mel mortis quoque symbolum statuerunt, sicuti fel vitae, five per voluptatem animae vitam emori subindicantes, per amaritudinem vero vita frui, unde diis etiam fel sacrificabant: five quia mors malorum finis est, praesens autem vita laboriosa & amarulenta. Caterum non simpliciter omnes animas in generationem *(XIX.)* prodeuntes nominabant apes, sed duntaxat illas quae vitam hinc essent acturae justam, iterumque reverti, postquam quae Diis grata sunt fecissent. Etenim apicula animal est ad pristinum locum redire solitum, iustitiae studiosum & sobrietatis, unde sobria sacrificia cum melle peraguntur. Item non insident fabis, quas generationis non *Fabae* interceptae, sed recta prodeuntis symbolum faciebant, eo quod hoc legumen solum fere inter ceteras fruges per universum scapum perforetur, nullis geniculis interpellantibus. Concedamus ergo favos apesque symbola tum propria tum communia esse Nymphis simul praefectis aquarum, & animis generationi nubentibus. Sed *(XX.)* redeamus nunc ad ipsum antrum, ac de foribus ejus sermonem instituamus. Speluncas igitur & antra antiquissimi homines, antequam templorum structura inventa esset, numinibus dedicabant. Itaque in Creta Curetes Jovi specum sacrarunt. In Arcadia Lunae & Pani Lycaeum sacrum erat antrum. In Naxo insula, Dionysio. Mithrae quoque cultus, ubicunque Deus hic notus erat, in speluncis fiebat. De hoc vero Nympharum antro in Ithaca non contentus fuit Homerus solum dixisse, geminas in eo portas esse: sed insuper adjecit unam ad Aquilonem spectare, alteram diviniorem ad Austrum, de qua non meminit quod per ipsam descendatur, ut per Aquiloniam, sed hoc tantum dixit:

„ Harum altera tendit ad Austrum,
 „ Quae non est hominum via, divis sed patet unis. „

Reliquum est igitur investigare quid sibi voluerint vel illi, qui primum ita hoc antrum instituerunt, ut poetica descriptio proponit: vel quidnam ipsemet Homerus innuerit, si modo ipse confinxit. Cum igitur antrum sit mundi symbolum & imago, ut Numenius & Cronius familiaris ejus aiunt, duae sunt in caelo summitates, nempe solstitium brumale, quo nulla pars caeli propius Austrum est: & Aestivum solstitium proximum Aquiloni. Est autem aestivus tropicus, id est circulus solstitialis in Cancro, hyemalis in Capricorno. Et cum Cancer terrae sit proximus, merito Lunae tribuitur, quae & ipsa proxima terram est. Cum vero polus Austrinus adhuc longe distanti non conspicuus sit, contrarius ei Capricornus altissimo errantium omnium, nempe Saturno adscribitur. Caterum signa a Cancro ad Capricornum hoc ordine consequenter procedunt, primus est Leo domus solis: deinde Virgo, Mercurii: Libra, Veneris: Scorpius, Martis: Sagittarius, Jovis: Capricornus, Saturni domus. A Capricorno autem vice versa, Sagittarius Saturno attribuitur: Pisces Jovi, Aries Marti, Taurus Veneri, Gemini Mercurio: postremo, Cancer Lunae. Ex horum numero Cancrum & Capricornum theologi geminas portas fecerunt. Plato duo hostia nominavit. De duobus hisce Cancrum inquit

- esse, per quem animæ descendunt: Capricornum vero, per quem ascendunt. Est autem Cancer Aquilonius, descensumque præbet: Capricornus Austrinus est, & ascensum exhibet. Et sane recte fores antri Aquiloniæ hominum generi descendenti patent: Austrinæ vero non deorum fores sunt, sed conscendentium ad Deos animarum. Hanc ob causam poëta non dixit quod deorum via sit, sed † immortalium, quod nomen animis quoque nostris est commune, sive illæ tota essentia, sive alia quadam proprietate sint immortales. Porro de foribus istis geminis ajunt fieri mentionem apud Parmenidem quoque in libro Phifico: item Romanis & Ægyptiis non ignotas fuisse: dicunt enim Romanos concelebrare Saturnalia sole in Capricorno existente: & in ipsa festivitate servos ingenuorum calceamentis uti, ac omnes inter se promiscue versari, innuente legislatore, quod in hac cæli porta, qui nunc in præsentī nativitate servi sunt, per Saturni festum & domum Saturno dicatam liberi futuri sint, reviviscentes illic, & generationem exuentes. Cum autem Capricorni viam ad descensum pertinere scirent, Januarium illum mensem a Janua nuncuparunt, quo
- (XXIII.) tempore Sol ad Orientem rediens versus Aquilonem convertitur. Ægyptiis autem anni principium est non aquarius ut Romanis, sed Cancer. Sothis enim juxta Cancrum est, quam Canis stellam Græci vocant. Hoc oriente calendas mensis annum suum incipientis celebrant, eo quod hic cæli locus generationis in mundum principium sit. Itaque fores antri non orienti & occidenti, nec æquinoctiis ut Arieti & Libræ, sed Austro & Boreæ, idque portis ad utrumque omnium proximis, dedicatæ sunt. Quandoquidem antrum sacrum est animis, & Nymphis numinibus aquarum. Conveniunt autem hi loci animis vel nascendis vel a generatione separandis. Mithræ vero congruum assignavere locum ad æquinoctia, qua propter gladium fert Arietis, qui Martium animal est, invehiturque Tauro Venereo, quod scilicet ut Taurus, sic & Mithras generationis dominus sit. Collocatur autem in æquinoctiali circulo dextra quidem complectens partem Aquiloniam, sinistra vero Austrinam. Item ad Austrum hæmisphærium Austrinum addiderunt, eo quod calidum sit: & ad Boream quoque Boreale propter venti frigiditatem. Cæterum animis ad generationem euntibus, & rursus inde separandis haud immerito ventos adjunxerunt, ideo quod & animæ spiritum attrahant, ut quidam opinati sunt, & spiritualē substantiam habeant. Porro generationem adeuntibus proprius est Boreas. „ Nam & morituros ejus aura recreat aspirans animam reficitque labantem, „ Auster contra dissolvit. Etenim ille frigidior cum sit, in unum cogit, ac in frigore generationis hujus terrenæ retinet roboratque. Hic vero calidior dissolvit, & ad calorem divinitatis sursum deducit. Cum vero noster habitabilis orbis ad Aquilonem magis vergat, conveniens est nascentes hic animas cum Aquilone vento conversari, ut hinc discedentes cum Austro. Hanc sane ob causam Aquilo spirans statim a principio vehemens est, utpote qui in propinquo imminet habitantibus sub septentrione. Auster contra in fine vehementius flat, abest enim longe, & influxus a longinquis locis fit tardior: sed ubi paulatim collectus est, tum abunde spirat. Porro quod ab Aquilonia porta in generationem commeent animæ, hac de causa amatorium hunc ventum fecerunt, unde poëta:
- (XXIV.)
- (XXV.)
- (XXVI.)

In speciem conversus equi se miscuit †ipsis,
Illæ bis fenos gravidæ pullos pepererunt.

*Scilicet
equabus
Erichthonii.*

Orithyiam quoque raptam ab ipso ferunt, ex qua Zeten & Calain genuerit. Austrum vero diis attribuentes vigente meridie in fanis deorum vela prætendunt, nimirum præceptum istud Homericum observantes, quod sole ad Austrum inclinato non fas sit „ hominibus ingredi templa, sed solis pateat via divis. Quamobrem cum Deus Meridiem efficit, symbolum quoque Meridiei & Austri in Janua statuunt. Quin etiam in aliis Januis quacunque hora loqui nefas habent, utpote Januam rem sacram existimantes. Propterea Pythagorici & sapientes apud Ægyptios, ne quis Januam aut portam præteriens loqueretur vetabant. Tum enim silentio colendum esse Deum, qui principii rerum omnium Author est. Quin & Homerus Januas esse sacras intellexit, quod Oeneus apud ipsum indicat supplicationis ritu conglutinatas fores quatiendo:

„ Concutiensque fores gnatum supplex rogat ultro.

Iliad. 10.

Præterea cæli portas novit Horis commissas, & initium obtinentes locorum nubilorum, qui per nubes aperiuntur, & rursus clauduntur: ait enim,

„ Ad densas nubes obdendum vel removendum.

Iliad. E.

Ideoque resonare dicuntur. Nam & tonitrua per nubes eduntur.

„ Sponte sua portæ cæli sonuere boantes,
„ Portæ, custodes divæ præfunt quibus Horæ.

Iliad. E.

Idem alibi solis portarum mentionem facit, Cancrum & Capricornum significans: (XXVIII.) procedit enim ad illas usque cum ab Aquilone vento ad Austrum descendit, ac inde redit ad Aquilonem. Sunt autem Capricornus & Cancer siti circa lacteum circulum extrema ejus occupantes, Cancer ad Boream, Capricornus ad Austrum. Cæterum animæ secundum Pythagoram sunt illa multitudo somniorum, quas congregari dicit in lacteum circulum, cui nomen sit ab animis lacte nutriendis postquam in generationem delapsæ sunt, propterea illos qui animas evocare volunt, lacte mulso ipsis litare, tanquam illectæ voluptate in generationem prodire studeant, cujus principio lac solet connasci. Præterea regiones Australes exigua corpora producant, ut quæ calore attenuata minuantur & exsiccentur. Ratione contraria in septentrione omnia corpora fiunt magna. Indicio sunt Galli, Thraces, Scythæ, & ipsa regio quæ humida est, & plurimis pascuis abundat. Etenim ipsum quoque Boreæ nomen contigit a Bora, quæ vox Græcis alimentum significat. Quare ventus ex regione corporum nutritia spirans, etiam ipse Boreas, id est nutritius appellatus est. His ergo rationibus mortalium quidem generi, quod in generationem cadit Aquilonia plaga convenit: immortalium vero, Meridionalis: quemadmodum diis Oriens, Dæmonibus Occidens. Quandoquidem enim a diversitate principium est naturæ, ubique bipartitum tanquam in duas e regione portas symbolum ejus fecerunt, quod pluribus deinceps exemplis declarabimus.

Processus enim aut est per intelligibile, aut per sensibile. Per sensibile, rursus aut per fixam aut erraticam sphaeram. Et aut per immortalem aut mortalem motionem.

Item centrum aliud supra terram est, aliud subtus. Caeli pars alia Orientalis est, alia Occidentalis. Similiter quaedam dextra, alia sinistra. Item nox diei opponitur. Ita rerum harmonia divisione contraria gaudet, & per pugnantia procedit. Plato de duobus hostiis meminit, quorum alterum in caelos ascendentibus, alterum in terram descendentibus via sit. Theologi quoque; Solem & Lunam portas statuunt animarum, quae per illum ascendant, per hanc descendant. Sic apud Homerum duo dolia sunt:

Iliad. 10.

Hoc bona dona Jovis in se, mala continet illud.

(XXX.) Dolium autem Plato quoque animam interpretatur, quae nonnullis benefica, aliis malefica contigit. Et vel rationalis est vel irrationalis. Dolia vero ideo nominantur animae, quoniam in se certas actiones & habitus ceu vasa continent. Idem apud Hesiodum dolium quoddam est clausum, alterum autem a voluptate apertum unde quaque dispergit, quae continebat intus, relicta spe sola. In quibus enim rebus anima mala circa materiam diffusa rectum ordinem deferit, in illis

(XXXI.) omnibus bona spe se ipsam lactare solet. Cum igitur ubique natura per bimbrem divisionem significetur, antrum quoque merito non unicam portam, sed geminas habet, ut numero sic re ipsa differentes, alteram quidem diis & bonis mentibus peculiarem: alteram contra mortalibus, & deterioribus. Hinc Plato motus crateres agnovit etiam ipse, ac pro amphoris dolia, & duo hostia ut diximus, duarum portarum. Syrius quoque Pherecydes recessus, foveas, antra, Januas & portas, commemorat, per quae generationem animarum, & ab ipsa separationem insinuat. Verum ne dum veterum philosophorum & theologorum meminimus, longius orationem producamus, receptui canemus, quoniam omnem

(XXXII.) Homericae speluncae interpretationem satis explanasse videmur. Hoc unum restat explicandum, quorsum pertineat quod olea sit juxta antrum plantata. Apparet autem per ipsam insignius aliquid innui. Haud enim simpliciter illic esse plantata dicitur, sed in capite, ut poeta narrat:

„Portus undisoni stat oliva in vertice florens.

„Hanc juxta specus est.

Non est autem quod quis suspicetur fortuito natam istic olivam esse. Nam ipsa quoque absolvit & continet antri anigma. Mundus enim quoniam haud temere genitus est, sed dei sapientiae, ac intelligibilis naturae existit opus, ideo juxta antrum imaginem mundi, divinae sapientiae symbolum oliva floret. Siquidem haec planta sacra Minervae perhibetur: Minerva autem sapientia est. Et cum haec dea nata sit e capite, commodum oleae locum Theologus invenit in capite portus consecratae, significans per ipsam, quod universum hoc opus non temere & absque ratione fortuito factum sit, sed effectus intelligibilis naturae

sa-

sapientiaeque existat, quæ ab ipso quidem opere seorsim consistat, in propinquo tamen, ac in totius portus cacumine sita sit. Ad hæc perpetuo virens (XXXIII.) olea præ se fert animarum in hoc mundo conversionibus peculiare commodissimumque signum. Nam æstate foliorum pars candida superior fit, hyeme invertitur deorsum. Quapropter etiam in supplicationibus olivæ ramos prætendunt, tristem caliginem periculorum in album ipsis vertendam augurantes hoc omine. Præter id vero quod constat olea semper virente natura, fructum quoque profert laborum remedium, sacra Minervæ est, victoribus athletis coronas, & supplicibus gestandas frondes suppeditat. Sic & mundus ab intelligibili natura per æternam semperque vigentem sapientiam regitur, aqua præmia quoque victoriæ athletis hujus vitæ exhibet, & plurimorum laborum remedium opifex ille qui mundum fulcit, qui miserales & supplices recreat. In hoc (XXXIV.) antrum igitur inquit Homerus omnem externam possessionem esse deponendam, & nudum assumpta mendici specie, afflictoque corpore, & supervacuis omnibus abjectis, averlatumque sensus, oportere cum Minerva confidentem sub Oleæ stirpe consultare, quonam pacto quis possit omnia, quæ animæ suæ insidiantur, excindere ac amputare. Nequaquam enim præter rationem, ut mihi videtur, Numenius sub Ulyssis persona repræsentari nobis in Odyssæa existimavit quemlibet hominem, qui per hujusce mundi generationem ordine transit, ac ita demum illuc pervenit, ubi tempestatis & maris nemo conscius est. Sic enim Ulysses de se ipso dicit,

„ Perveniam donec, ubi non est nota marina

Odyss. 4.

„ Unda, salemque cibus didicit inspergere nemo.

Cæterum pontus, & mare ac tempestas Platoni quoque materiæ constitutionem designant, atque nimirum ideo Phorcyni marini Dei nomine portum illum appellarunt, a quo Phorcyno filia Thoosa in Odyssææ principio deducitur. Ex Thoosa vero genitus est Cyclops, quem excæcavit Ulysses, scilicet ut ad patriam usque haberet aliquid, quod ipsum de peccatis suis admoneret. Quam ob causam quoque sedes sub oliva ei congruit, tanquam supplici numinis, & sub stirpe supplicationi idonea natalitium suum dæmonem placanti. Non enim statim ei licebat simpliciter ab hac sensibili vita excæcata, & brevissimo tempore irrita facta, liberari. Sed hæc facere ausum iracundia marinorum & materialium deorum sequebatur, quos prius placare opus est sacrificiis & laboribus tolerantiaque, perturbationibus aliàs repugnando, aliàs præstigiis & dolis utendo, denique modis omnibus secundum illas sese mutando, ut tandem laceris pannis nudatus omnia recuperet, ac ne ita quidem liber sit ærumnarum, donec prorsus a mari discesserit, & vivus adeo marinorum & materialium operum imperitus evadat, ut remum existimet ventilabrum esse, propter omnimodam marinorum instrumentorum ac operum imperitiam. Cæterum interpretationes hujusmodi non existimare decet coactas, & probabiles (XXXV.) quasdam argute verba funditantium rationes. Quin potius antiquam animo sapientiam æstimantes, & quanta fuerit Homeri tum prudentia, tum in omni virtutum genere præstantia, non dubitabimus involucro fabulæ divinitatis imagines repræsentari.

tari. Haud quaquam enim argumentum universum temere confingi potuisset, nisi a veris quibusdam occasio data fingendi fuisset. Sed super his differetur aliàs opere justo, in præsentia vero antri Nympharum interpretatio finem habeat.

F I N I S.

NOTULÆ

A D

PRÆCEDENTEM VERSIONEM.

XX

Cap. I.

Inquirendum] addidit hoc de suo Gesnerus, nam in edd. non habetur: neque tamen indigere hoc supplemento videmur. Alia res est in principio secundi Capituli. Cæterum tres hic adduntur Homeri versus, quos Porphyrius omisit: in Græco est

Φορκυνος δε τις εστι λιμην, ἄλιον γερουτος
Εν δημῳ Ἰθακης· δυο δε προβλητες εν αυτω
Ακται απορρωγες, λιμενος ποτιπεπτηναι·
Αυταρ ε. κ. λ.

Inque ipsis] debuisset: *inque ipso*. Sed fecutus in his vertendis opiniones Porphyrii fuit: quam male, in Dissert. Homerica ad Porphyrium docebitur.

Cap. II.

Hactenus Homeri verba] vides, quam libere in his vertendis Gesnerus fuerit verfatus: neque enim opus erat hac additione. Idem arguunt sequentia, *antri jam descripti* pro Græco των παραδοθεντων, & similia.

Teste Cronio] non expressit Græcum Philosophi: ὡς Φησι integra enim argumentatio adfertur Cronii, non is nude testis citatur silentii Geographorum.

Minime dignum videtur] liberius hæc iterum, quam oportuerat, & contra fidem Græci textus,

Cap. III.

Dicta querendum] puto vitium esse, pro *ad querendum*; mox omittit illa: πολυπραγμονειν αναγκαζοντα.

Ad quod oblonga &c.] liberrime iterum noster, qui tamen melius Philosophi mentem intellexit quam Holstenius, disertam *anathematum* mentionem injiciens. Sæpius hoc veteribus in more fuit positum, ut objectiones aliorum suis infererent disputationibus, idque obiter quasi & Lectore non monito: quæ res difficilem haud raro intellectum locis intulit: ut in Satyris præcipue utriusque linguæ factum meminimus. Et quid notius illis Horatii: *pictoribus atque poetis Quidlibet* &c. quæ tamen mera obiectio est, data opera a Poëta refutata. Similiter explicandus Ecclesiast. III. 22. & alia SS. loca importunis impiorum cavillationibus frustra lacescita. Sed hæc alius fori.

Hoc vero adhuc obscurius est] contrarium Græca inferunt: sed Gesnerus ea respexit, quæ subsequuntur.

Cap. IV.

Veterum hic placita referre] nescio an non melius hoc Græca exprimat, quam Holstenii versio. Id certum, mentem Philosophi sic melius exprimi: contulit enim hoc libello, quidquid e veteribus elici ad explicationem antri potuit.

Qui ista primum Nymphis consecrarunt] male: debuisset: *qui istud N. consecrarunt*, ne-

neque enim de ritu antrorum Diis sacrorum in genere auctor loquitur, sed Ithacense duntaxat antrum speciatim respicit, quod quare Nymphis fuerit dedicatum, prius ait inquiri debere.

Cap. VI.

Ob formæ conjunctionem & ornatum] accuratius hoc Holstenianis: *ob formæ conjunctionis præsentiam & exornationem*, etsi discrimen non sit magni.

Exitum mysteriis celebrant] in margine adscripsit Gesnerus: „Græcus codex videtur hic corruptus.” Satis sagaciter ipsi suboluit excidisse *τελουσι τον μυσην*, quod cum in omnibus editis expressum legatur, credibile est Gesnerum non editione aliqua huius libelli, sed codice duntaxat MS. usum, versionem suam adornasse. Clarius id ipsum e seqq. apparebit.

Cap. VIII.

Naiades appellantur, ex hymno] ingentem lacunam codicis Gesneriani: excidit enim integer fere sensus, in Græco est: *αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσι καὶ τῶν ὕδατων, ἀφ' ὧν εἰσι ῥοαὶ*, *Naiades* ἐκαλούντο κ. λ.

Nymphæ tibi fontes] vide, Lector, quam recte hic *Nympharum* mentionem cum Barnesio restituerimus, in var. lect. ad h. l., ignari ope codicis, quem Gesnerus vidit, extra omnem dubitationis aleam conjecturam hanc poni.

In antris habitantes] ubi hoc in Græco? nescio, an non hic lateat varians lectio depravati vocabuli *μιμνῦσαι* sed nimis corruptum est hoc fragmentum, quam ut conjecturis aliquid adsequi liceat.

Hinc erumpentes aquæ per omnia flumina] in Græco est: *ταδ' ὑπὲρ οὐδ' ἀεὶ δια πάντα νάη ῥέχεται* unde crediderim aliter legisse codicem Gesnerianum: quid tamen proprie ibi fuerit, non liquet.

Petris obductum] Græca non nisi *ὑποστρεφον* petras unde Gesnerus sumserit, non video. Similiter illud *habitantes*, quod sequitur, apud Platonem non exstat. Contra adlocutionem *ω φίλε Γλαυκῶν* plane omisit.

Cap. IX.

Haftenus] in Græco: *διὰ τούτου* quod sensu differt, sed non putaverim tamen aliquam hic Gesneriani codicis fuisse differentiam: similiter in his proxime subsequenti-
bus, verum non hunc solum mundum &c. copiosior est interpretatio textu Græco, sed nec id aliunde quam ex libera, qua usus est, vertendi ratione derivaverim.

Sic & particulares obscuræ potentie] scilicet *speluncis representantur*, quod præcesserat: sic in Græc. οὕτωςι δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσχετῶν δυναμεῶν, supple *συμβολὸν τὰ πετρά* ἐτίθεντο οἱ θεολογοί. Atque hoc modo intelligi verba debere opinor, non ut Holstenius vertit, abstracte: *Cum & particulares virtutes eodem modo inconspicue sint*, quasi ratio his detur, cur mundus antris comparari soleat: Confer his, quæ in variis lectionibus ad h. l. scripsi, & recepta, quam illic proposui, emendatione haud difficulter mentem Philosophi adsequeris.

Ut nimirum & illud Homeri bifore] prorsus ut Græca: *ὡς καὶ τὸ παρ' Ὀμηρῷ διθυρὸν* sed Holstenius tamen melius: *ut bipatens hoc Homericum*, omisso illo *καὶ*. At nescio equidem an non potius legendum sit levi transpositione: *ὡς τὸ παρ' Ὀμηρῷ, δὲ καὶ διθυρὸν ut Homericum hoc, quod insuper etiam duobus ostiis fuit instructum.*

Cap. X.

Humidum antrum] in Græco est *διπλὸν* sed egregia est codicis Gesneriani lectio *διῦρον*, & sensui optime convenit.

Agrestibus] patet Gesnerum legisse *αγραιαὶ* pro vulgato *ακραιαὶ*, forte melius: mox in codice ejus excidit, *ἀλλὰ Ναιδῶν*, quod tamen recte additur.

Non mortem accidere] addi necessario debuisset *nasci*, vel *generari*: sed exciderat itidem in Gesneri codice *τὸ γενεσθαι*.

Cap. XI.

Halantibus] in Græco est: *καὶ τῶν ἀλλῶν ἀναθυμιασέων*, & aliis exhalationibus. Sed videtur Gesnerus participium verbi invenisse,

nisse, ut ad αμμοῖς referatur, quod nescio an non melius.

Ideoq[ue] Solem intelligibili vinculo &c.] Perverse hæc Gesnerus, quem male intellecta vox ἀμμοῖς in errorem induxit: neque enim hic vinculum indicatur, sed compages: ac præterea secundum ejus versionem, non debebat τον ἡλιον legi, sed του ἡλιου vel τῷ ἡλίῳ & sic porro τῇ σελήνῃ, &c. sed vulgatum haud dubie bene se habet.

Præsertimq[ue] eas] adscripsit Gesnerus in margine: Hic in Græco quedam adduntur corrupta &c. Quod quam recte divinaverit, apparet ex editis, unde lacunam supplevimus. Deërant in ejus codice verba: διο καὶ χολῆς καὶ αἵματος ἐπιχύσει προτρέπεται τὰς τῶν τεθνηκότων

Colorato spiritu] in Græco est χρωζουσαι. Sed recte Holstenius polluto sp. reddidit, qua notione etiam χρωζειν interdum teritur. clarissime res apparet ex sequentibus, ubi καθαραι ψυχαι opponuntur his χρωζουσαις.

Haud immerito] male Gesnerus hic, quæ distingui debuissent & separatim dicuntur, conjunxit: infinitivus γινεσθαι pendet, ut reliqui, ab illo διαβεβαιούνται δε τινες, quod in initio capitis positum fuerat.

Cap. XII.

Ob Nymphas igitur] liberius hoc & a sensu alienum: sic enim debuisset in Græco legi: Δια νυμφῶν μὲν, τοῦτ' ἐστὶ ψυχῶν τελευμενων &c. nunc legitur: ἀλλὰ ψυχῶν μὲν τελευμενωῖς & sic porro.

Cap. XIII.

Respicias] edd. ἀποβλεπει sed conjece-ram in VV. LL. forte ἀποβλεπεις vel — πῆς legendum esse, quod vide nunc quam pulcre auctoritate codicis Gesneriani confirmetur: sic etiam pro συναγει, συναγεις legens, consideres vertit eodem modo.

Cap. XV.

Ideoq[ue] CORPORA ejus usu] in Græco est: ἀσηπτα μὲν εἰς simpliciter; unde in VV. LL. ad h. l. conjeci τὰ σώματα excidisse: Gesneri codex mecum convenit,

quod conjecturam extra omne dubium ponit.

Tristifica, noxia & abominabili] Rectius hæc Holstenianis: v. Animadv. ad h. l.

Sic alii igne] vulg. καὶ ὡς μύτη κ. λ. Gesn. legit: καὶ οἱ ἄλλοι μύτη &c.

Cap. XVI.

Perse] confirmat auctoritas Gesneriani codicis receptam lectionem contra Barne- sium: v. Var. Lect. ad h. l.

Obtenebratis, sicut a vino, sensibus] nescio an Gesnerus legerit, καὶ σκοποῦνται ΤΑΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ὡς ἀπὸ οἴνου nunc certe in edd. omittitur constanter.

Cap. XVII.

Contra naturæ putr.] non puto codicem Gesn. hic ab edd. discessisse, sed conjectura duntaxat loci sensum adsecutum fuisse interpretem. Nos certissimam cl. Ruhnkenii emendationem, post editas jam V. L. nobiscum communicatam, in Animadv. ad h. l. dabimus.

Cap. XVIII.

Examen mortuorum] non habuit Gesn. codex illud: ἐρχεται τ' ἄλλη vel ut Barn. legit, ἄλλη δ' ἐρχεται, quod ceteroquin edd. omnes addunt.

Cap. XXII.

Sagittarius Saturno] τοξότην κρονου' at nunc edd. omnes ὑδροχόον κρονου, aquarius Saturno, uti etiam ordo signorum postulat.

Et adscensum exhibet] forte hic lacuna fuit in Cod. Gesneri, neque enim vertit illa: ἐστὶ δε τὰ μὲν βορεια, ψυχῶν εἰς γενετὴν κατιούσων.

Cap. XXIII.

Calceamentis] ergo Gesn. etiam ὑποδήματα legit: sed etiam si sic omnes MSS. legerent, certa tamen manet V. C. emendatio, de qua in Var. Lect.

Generationem exuentes] somniasse credo Gesnerum cum hæc verteret, quibus alienius ni-

nihil potest a Græco fingi: ibi est, αναβιωσκομενοι και εις αυτογενεσιν απερχομενοι sed quis omnia dextre!

Sol ad Orientem] omittitur hic απ' αιγοκερω, a capricorno.

Cap. XXIV.

Generationis in mundum] quam bene hæc posita sint, quantumque hoc loco Holstenium superet Gesnerus, in Animadv. ad h. l. docebitur.

Generationis dominus] vel non bene hoc intellexit Gesnerus, liberiusque vertit more suo, vel quod potius crediderim corruptum habuit codicem legitque simpliciter: [ὡς και ὁ ταυρος, δημιουργος ὡν ὁ Μιθρας της γενεσεως, κατα τον ισημερινον &c. vel quod æque potuit: ὡς κ. ὁ. τ. ὡν ὁ Μιθρας γενεσεως δεσποτης, κ. τ. λ. Utcumque fuerit, id patet ex ejus versione, aliter codicem ejus verba hoc loco distinxisse quam edd. nostras: universum locum sic puto fuisse constitutum: αποχειται δε ταυρω Αφροδιτης (scil. Μιθρας) ὡς και ὁ ταυρος δημιουργος ὡν της γενεσεως. Κατα τον ισημερινον δε τετακται κυκλον, εν δεξια μεν εχων τα βορεια &c.

Cap. XXV.

Separandis] Græce χωριζομεναις, quod Gesn. passive cepit, cum medie sit explicandum cum Holstenio: Lat. redeuntibus quod & animæ spir. attr. . . . & sp. b. Vide quam pulcre transpositionem in Var. Lect. ad h. l. factam confirmet Gesneriani codicis auctoritas.

Recreat aspirans] metrice cum vertantur, apparet Gesn. in suo codice κεκαφησθαι invenisse, ut versus sit integer: quod si admittatur, retractanda foret quam in Var. Lect. dedi emendatio του κακως in ει και ὡς; sin solute dixeris Homericum versum a Philosopho nostro fuisse propositum, nondum eam defererem, etsi non tanti sit.

Retinet roboratque] in Græco διακρατει unde probabile est verbo auctiorem fuisse Gesneri codicem.

Vehemens est, utpote &c.] aut hic ingenio indulsit Noster, aut transpositionem invenit in suo codice: sed prius vero magis videtur simile.

Paullatim] non est in Græco: neque incongrue tamen additur.

Cap. XXVI.

Vela prætendunt] Holstenius: *reducunt cortinas*: in Græco ἐλκουσι, quod ambiguum. Sed nullum equidem hujus ritus alibi vestigium inveni.

Cap. XXVII.

Austri in janua] Gesneri codex aliter distinxit, quam vulgati: illud επι θυρα non cum μεσημβριαζοντος conjungens, sed cum συμβολον quæ distinctionis diversitas etiam in mentem venerat doctissimo juveni Jo. Luzac, cujus conjecturas in Porphyrium sero mecum communicatas, in Animadv. hic illic memorabimus: sed si hanc siue vulgarem acceperis lectionem, locus tamen obscurus manet: Bonum factum, non magni referre, quomodo intelligas, imo an intelligas prorsus.

Præteriens] Græca διερχομενος, quod aliud.

Cap. XXVIII.

Galli] Gr. Κελτοι.

Cap. XXIX.

Tanquam in duas e regione portas] non est in Græco, ut nec illud: quod pluribus deinceps exemplis declarabimus.

Cæli pars alia] de suo supplevit, malo exemplo.

Cap. XXXIII.

Superior fit, byeme invertitur deorsum] In Græco ανανευει & μετατρεφει, unde apparet deflexisse Gesneri codicem a vulgatis: sed locus male legitur. v. Var. Lect.

Cap. XXXIV.

Quæ a. f. insidiantur] ergo etiam επι βουλα legit: sed vide Var. Lect.

XX

COLLECTANEA

AD LIBELLVM

P O R P H Y R I I

DE ANTRO NYMPHARVM.

XX

XX

COLLECTANEA

AD LIBELLUM

PORPHYRII

DE ANTIQ. NUMISMAT.

XX

COLLECTANEA

A D

PORPHYRIUM

DE ANTRO NYMPHARVM.

PARS PRIMA.

Quæ est Homérica.

I. **C**um ad Homericam sacri Nympharum antri descriptionem recte intelligendam, quæcunque hoc in volumine Lectori sistentur, velut ad scopum quendam propositum, unice tendant, necessarium inprimis erit, ut accurate, quæ sit vera ejus facies, Lector edoceatur. Quid enim, quæso, de Porphyrio fiet, si quis opellam ejus, mentem Poëtæ ac sensum loci minus edoctus, legere tamen & capere adnitatur? Ritus, inquires, antiquos & Philosophiæ, quæ interspergit, placita colliget: mirabitur πολυμαθειαν hominis & eruditionem per universum opusculi complexum eleganter diffusam, & apiculæ instar, quæ bonæ in his frugis invenerit, sedulo excerpset sibi in usum convertet. Sed nihili sunt hæc omnia, & frustra fiunt, nisi quis accuratam sibi Homericæ descriptionis imaginem comparaverit: Operæ non erit hoc verbose disputare, quod in gratiam ejus duntaxat Lectorum generis fieret, quos minime omnium mihi desidero: quot enim tales fuerint, tot habebat Philosophus noster, tot ipse experiar censores, si non iniquos, imperitos saltem, ac de illorum grege quos *vitio creatos* vocant. Reliqui, quorum est id quod agunt eleganter agere, qui re non perspecta nihil constituunt, horum iudicio lubens me & quidquid hoc est opellulæ ultro subjicio: Hi non indignabuntur

tur non tantum, sed & optime secum judicabunt agi, cum ad facilem loci Homericum intellectum omnia viderint studiose collata, quæ alicunde eo conduci potuerunt. Sic, quidquid ad seriem narrationis & historiam loci pertinere credebatur, copiose id omne in Dissertatione explicui (*Dissert. Hom. ad Porph. Cap. II. §. 1. sqq.*). Nunc quantacunque est Homericorum interpretum farrago omnis ætatis, qui ad sensum loci aliquid videri possent contulisse, eorum explicationes ad calcem opusculi rejiciendas duxi, ut haberet Lector brevi velut in tabella propositum, quidquid sibi ex tot voluminibus sparsim positis moleste alioquin congerere cogeretur. Hæc facies primæ partis apparatus nostri, quæ Homérica est. Altera Porphyrio dicata, excerpta complectetur, libellum ipsius & Philosophiæ, quam sectabatur, opiniones spectantia; quibus & nos pro editorum more, nostras qualescunque animadversiones subjunximus; copiosiores illas quam initio credideram: sed jacta est alea, & TV benevolus es: qualis ne unquam haberi desinas, cura ut mihi continuo favcas.

II. Homerus Lib. XIII. Odyssæ vs. inprimis 102. seqq.

- Φόρκυνος δὲ τις ἐπὶ λιμὴν ἁλίοιο γέροντος
 Ἐν δῆμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
 Ἀκταὶ ἀπορροῶγες, λιμένος ποτὶ πεπτηυῖαι
 Αἰτ' ἀνέμων σκεπτόωσι δυσαίων μέγα κῦμα
 100. Ἐκτοθεν ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
 Νῆες εὖσσελμοι, ὅταν ὄρμου μέτρον ἴκωνται
 Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη
 Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἡρωεῖδες,
 Ἴρὸν Νυμφάων, αἱ Νηϊάδες καλέονται
 105. Ἐν δὲ κρητῆρες τε καὶ ἀμφοφορῆς ἔασι
 Λαῖνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα, τιθαμβώσσουσι μέλισσαι
 Ἐν δ' ἴσοι λίθοι περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
 Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι
 Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα· δύο δὲ θεοὶ οἱ θυραὶ εἰσίν.
 110. Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν,
 Αἱ δ' αὖ πρὸς νότου εἰσι θεώτεραι, οὐδέτι κείνην
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν·

III. VARIÆ LECTIONES.

Secutus in his ponendis editionem Poëtæ principem fui, Florentiæ sub ipsa Typographiæ incunabula A. MCCCCLXXXVIII. Fol. typis luculentissimis per-accurate editam & plerumque aliis præstantiorem. Alioquin satis in hoc loco, inprimis ab editoribus Porphyrii variatum: Sic. vs. 102. τανυφυλλος] edd. pleræque Porphyrii τανιφυλλος, etiam Romana princeps. vs. 103. αὐτῆς] αὐτῆς Rom. 1. Venet. Argent. P. vs. 104. Ἴρὸν] In hoc solo vocabulo Florentinos deferere debui, qui male Ἰρων habent, non sine omni tamen ratione. Basil. 3. ἱερον. Barne-

nesius in margine adscripsit γρ. ἱερὸν· ibid. Νυμφῶν] P. nonnullæ Νυμφῶν vs. 106. τιθαίβωσσουσι] Basil. 2. τιθαίβωσσοισι, male: perperam etiam novissimus Lycophronis editor Potterus, dum in Emendationibus, Commentario Tzetis in Alexandram subjectis, ad hunc Homeri locum, a Grammatico adductum sic commentatur p. 71. n. 3. „τιθαίβωσσουσι, pro τιθαίβωσσαι, metri gratia.” neque enim participium est illud τιθαίβωσσουσι, aut adjecti vim præstat, sed est 3. pers. ind. act. *mellificant*: a τιθαίβωσσω, εἰν. Quod pueri videant, & qui nondum ære lavantur. Sed quis omnia recte! vs. 107. λιθεοί] Ita rectius Florent. quam Al. λιθοί, vel λιθίνοι. vs. 109. αενάοντα] γρ. αἰενάοντα Eustath. fol. 508. lin. 19. & Henr. Steph. BARNESIVS. Al. αενναοντα. Sed vide, quem ad Porphyrr. 9. jam laudavi, Schier. ad Pythag. Επη p. 71. 72. ibid. δυν] minus recte Al. δυο. vs. 110. βορεαο] male Al. βορρα. vs. 111. νοτς] Ita Florent. recte & hinc Cant. 2. P. ibid. κεινην] Basil. 3. P. κεινη, aliæ pleræque κεινη. vs. 112. αλλ] omittitur Bas. 3. P.

IV. VERSIONES LOCI HOMERICI METRICÆ.

I. Latina, apud Holstenium in versione libelli Porphyriani:

- Stat ramis diffusa in portus vertice oliva:
Quam propter jucundum antrum obscurumque recedit
Sacra domus Nymphis; quæ Najades indigitantur.*
105. *Intus crateres, patulæque ex marmore vivo
Amphoræ; apes dulci quæ ponunt mella susurro.
Saxea sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ
Purpureas texunt telas, mirabile visu.
Intus perpetui latices. Sed janua duplex:*
110. *Hæc boream spectans homines admittit: at illa
Respicens austrum diviniior, invia prorsus
Est homini, præbetque viam immortalibus unis.*

Eandem versionem ut novam adscripsit *Petitus* Lib. II. de Sibylla Cap. X. sed vs. 103. pro *jucundum* habet *peramænum*.

II. Anglica *Alexandri Pope* ex ejus *Odyssey of Homer* Tom. III. p. 11. 12. ed. Lond. A. 1760.

116. *Far from the town a spacious port appears,
Sacred to Phorcys' pow'r, whose name it bears:
Two craggy rocks projecting to the main,
The roaring winds tempestuous rage restrain;*
120. *Within, the waves in softer murmurs glide,
And ships secure without their haulsers ride.
High at the head a branching olive grows,*

*And crowns the pointed cliffs with shady boughs.
Beneath, a gloomy groot's cool recess*

125. *Delights the Nereids (a) of the neighb'ring seas;
Where bowls and urns were form'd of living stone
And massy beams in native marble shone;
On wick the labours of the nymphs were roll'd,
Their webs divine of purple mix'd with gold.*

130. *Within the cave, the clustring bees attend
Their waxen works, or from the roof depend.
Perpetual waters o'er the pavement glide;
Two marble doors unfold on either side;
Sacred the south, by which the gods descend,*

135. *But mortals enter at the northern end.*

V. INTERPRETES VETUSTI.

1. Scholia minora, ex editione J. BARNESII.

96. Φόρκυνος.] λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνος ἐστὶν ἱερὸν τοῦ θαλασσιῶ δαίμονος. ἄλλοιο γέροντος.] τοῦ Φόρκυνος. Φόρκυνος δὲ τίς ἐστὶ λιμὴν ἄλλοιο γέροντος.] Φόρκυν δαίμων θαλασσιος, τὸ πρότερον διατρίβων πρὸς τῷ Ἀρυμνίῳ λεγομένῳ ὄρει τῆς Ἀχαιῆς, οἰκῶν τε τὴν Φόρκυνος ἀπ' αὐτοῦ καλομένην βῆσσαν· κατὰ Φανέν αὐτῷ, καταλιπὼν τὰς τρίβους ταύτας, ἀφίκετο εἰς τὴν Κεφαληνίαν· καὶ τόπον ἐκλεξάμενος ἐπιτήδειον αὐτῷ, ἐνταῦθα ὤκησεν· λέγεται δὲ Ἄμμος ὁ τόπος. προσορμήσας εἰς τὸν τῆς Ἰθάκης λιμένα, ἤξιωσεν αὐτὸν ἄμφ' ἑαυτοῦ προεγορεύσθαι Φόρκυνος. ἢ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡροδότῃ.

98. ἀπορρώγεις.] διεβρώγυϊαι, οὐχ ὥς μέντοι τῶν ῥιζῶν αποτετμηθῆναι. ποτιπεπτηῦϊαι.] ἔσω νενευκυῖαι.

99. σκεπόωσι.] σκέπῳσι, κωλύωσι, σκέπας παρέχουσι· δυσάηαν.] κακοπνεύσων.

101. ὄρμου μέτρον.] ὅταν πρὸς τὸ ὀρμισθῆναι ἀφικνῶνται, τὸ μέτρον, ἢ τὸ ἀναπλήρες τῆς καταγωγῆς. ἴκωνται.] παραγένωνται.

102. ἐπὶ κρατός.] ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. τανύφυλλος.] τεταμέναι φύλλα ἔχουσα, μακρόφυλλος.

103. ἐπήρατον.] ἐπέρασον, καλόν· ἡεροειδές.] μέγα καὶ ἀναπεταμένον, εὐσκιον.

104. Νυμφάων] νυμφῶν. Νηϊάδες.] ἀπὸ τοῦ Νηϊοῦ ὄρους. ἢ Ναϊδες νύμφαι εἰσὶ τῶν ἰδῶτων.

105. ἀμφιφοῖτες.] εἶδος κεράμων ἀμφότων.

106. τιθαιβώσσουσιν.] ἀποτίθενται τὴν βόσιν, ὃ ἔστι τὸ μέλι, οἷον θησαυρίζουσι τὰ κηρία, καὶ θεεττοτροφοῦσιν.

107. λίθιοι.] λίθιοι.

109. ἀενάοντα.] αἰεὶ ῥέοντα.

110. καταιβαταὶ ἀνθρώποισι.] βάσιμοι, δι' ὧν κατὰ βασις ἐστὶν ἀνθρώποις.

111. θεώτεραι.] θειότεραι, δι' ὧν μόνοι θεοὶ εἰσέρχονται.

2. Eustathii Commentatio de hoc loco Tom. III.

Comment. in Homerum p. 1734. sqq. ed. Romanæ principis.

Ὅτι ἐκφρασικόν τι κἀνταῦθα γράφαι προβέμενος ὁ ποιητής, ἐκφράζει τὸν τε ἐν τῷ δημῷ τῆς Ἰθάκης λιμένα, καὶ τὸ ἐκεῖσε νυμφαῖον ἄντρον· τὸν μὲν ἐπαινῶν, ὥς νυμφαῖον ἀγαθὸν ἐνορμίσασθαι· τὸ

(a) v. Differt. Hom. ad Porph. Cap. II.

τὸ δὲ ἄντρον ὑποτίθεις, εἰς ταμιεῖον τοῖς τοῦ Ὀδυσσέως χρήμασιν. ὅπερ ἀναγκαῖον ἦν πιθανῶς κρυβῆναι. ἄλλως γὰρ, εὔτε αὐτοῦ περὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἐχρῆν αὐτὰ κεῖσθαι, οὔτε περὶ τοὺς ἀγρούς ἀχθῆναι, οὔτε πολλῶ πλέον ἐπὶ τὴν πόλιν ἄρχεται δὲ ἀπὸ συνήθους ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. καὶ Φησὶν. Φόρκυνος δὲ τίς ἐστὶ λιμὴν, κ. τ. λ. Ταῦτα δὲ, πεπλασμένα εἰσὶν ὡς Φασὶν οἱ παλαιοί. διὸ καὶ ὁ Περφύριος τὸ πᾶν τοῦτο ἄντρον εἰς ἀλληγορίαν μεταλαξεύει. λέγων καθόλου πᾶν ἄντρον καὶ σπήλαιον, τῷ κόσμῳ, καθιερωσθαι. καὶ πολλὰ γράφων εἰς αὐτὸ. ὡς οἷα τοῦ κόσμου, ἄντρον τι-
νός ὄντος μεγίστου. ὅπερ ἡεροειδὲς μὲν λέγεται, διὰ τὸ τῆς ἀρχηγόνου ὕλης αἰσχροῦ καὶ ἀνειδέον.
Ἐπῆρατον δὲ, διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐξ αὐτῷ εἰδοποιητικὴν διακόσμησιν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόσμος ἐκλή-
θη. ἄλλως γὰρ πῶς ἂν εἴη Φησὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡεροειδὲς καὶ ἐπῆρατον, τοῦ ἡεροειδοῦς φοβεροῦ μᾶλ-
λον ὄντος οὐ μὴν ἐπεράσου; νύμφας δὲ καὶ δας ἐκεῖνος ἀλληγορεῖ, ψυχὰς ἰούσας εἰς γένεσιν. αἷς
κρατῆρας οἷον τινος καὶ ἀμφιφορεῖς ὁ μῦθος δίδωσι, τὰ καθ' ἀνθρώπους σώματα. αὐτὰ τὲ γὰρ
ἐν γῆς. καὶ οἱ κρατῆρες, γῆ ὠπτημένοι εἰσιν. οἱ δὲ ὑφασμένοι ἴσοι τῶν νύμφων, σαρκοποιῖα εἰσιν,
ἢ ἐν ἐσθῆς. ὀπρία καὶ τισι σῆμοσιν. ἢ καὶ θαῦμα ἰδέσθαι λέγεται, διὰ τὸ κατὰ φύσιν θεῖον, τῆς
τοιαύτης ἰσουργίας. ἢ δὲ τοῦ μέλιτος ἐργασία, καὶ αὐτὴ ψυχᾶς, Φησὶν, οἰκεία διὰ τὸ τοῦ μέ-
λιτος πολυδύναμον. γλυκὺ τὲ ὅν τῇ γεύσει, καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθέων ὑπὸ μελισσῶν. ὅν τῇ κλή-
σει αἱ δικαίως βιοτεύουσαι ψυχαὶ ὀνομάζονται καὶ πρὸς τὰ θεῖα τῇ καθαρότητι ἢ καθάρσει τρεφό-
μεναι. μέλισσαι καλούμεναι καὶ αὐταί, διότι καὶ καθαρτικῆς ἐστὶ τὸ μέλι δυνάμεως καὶ συντη-
ρητικῆς. τραύματά τε γὰρ χρόνια μέλιτι ἐκκαθαίρονται, καὶ πολλὰ τῷ μέλιτι μένει ἄσθηα. καὶ
οὕτως ἰκανῶς ἐνδιατρίψας ὁ φιλόσοφος κατὰ τινος μυθίου τῷ ὁμηρικῷ μέλιτι, λέγει καὶ τὰς δυο-
πύλας τοῦ ἄντρον, καρκίνου εἶναι καὶ αἰγόκερον. ὅν διὰ μὲν αἰγοκέρωτος, ἐδόξαζόν τινες, ψυχὰς
ἀνιέναι, διὰ δὲ καρκίνου, ἀναβαίνειν. ὡς εἶναι τὸν μὲν καρκίνον, βόρειον καὶ καταβατικόν.
αἰγόκερον δὲ, νότιον καὶ ἀναβατικόν ψυχῶν εἰς θεούς. διὸ καὶ θεωτέρας εἶναι αὐτάς. καὶ τοιαῦτα
λαλεῖ πολλὰ γλαφυρότητι λήρων πυκάζων τὸ τοῦ μύθου γλαφυρὸν ἄντρον. ὁ μεντοὶ γεωγράφος,
μὴ εἶναι Φησὶν ἐν ἰθάκῃ νῦν ἄντρον τοιοῦτον ὁποῖον ὁ ποιητὴς φράζει, μὴ δὲ νυμφαῖον, διὰ τὸ
μεταβολὴν ὡς εἰκός τινος συμβεβηκέναι τῷ μακρῷ χρόνῳ. Φόρκυνος δὲ λιμὴν ὁ ῥηθεὶς λέγεται, ἢ
διὰ τὸ ἴσως τιμᾶσθαι Φορκύναν ἐκεῖ, ἢ καὶ διὰ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν λιμένα καὶ οἷς σώζεσθαι ὑπὸ Φόρ-
κυνος τὰς ἐν αὐτῷ καταίροντας. ἄλλως δὲ γέ, καὶ πᾶς λιμὴν, Φόρκυν κατὰ τὴν ἀλληγορίαν εἰσιν,
ὅπου φέρονται φάσιν αἱ ὀλκάδες. τίς δὲ ὁ τῆς Ἰθάκης δῆμος, ἤδη σαφῶς προδεδήλωται. Ἀπορρώ-
γες δὲ ἄκται, αἱ διεβρωγυῖαι. ὡς οὕτω σῶμα εἶναι τῷ λιμένι δι' αὐτῶν οἷται λείως δέξασθαι
κατὰ ψάμμου τὴν φαιακικὴν νῆα, ὡς ὁ ποιητὴς βούλεται. ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ δ' ἐνταῦθα πέραι
προβλήτες, ἀλλὰ ἄκται προβεβλημένοι τοῖς κύμασι, καὶ περιγυνοῦνται αὐτὰ. ὡς ἐντεῦθεν,
τὸν μέσον αὐτῶν λιμένα γαληνιᾶν. Ποτιπεπτηγυῖαι δὲ, αἱ προσπεπτακυῖαι πρὸ τοῦ λιμένος καὶ
εἰς σκέπην οὔσαι τῶν ἀνέμων. Τὸ δὲ σκεπῶ περισπωμένον ἐξ οὗ τὸ σκεπώσι, πρωτοτυπὸν ἐστὶ
τοῦ σκεπάζω. ὡς καὶ τὸ πετῶ, τοῦ πετάζω, καὶ τὸ βιβῶ, τοῦ βιβάζω ὁ δὲ λόγος τὸ ὀχεύειν, ὡς
ἐν ῥητορικῷ εὗρηται λεξικῷ. ἐπὶ δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς βαίνειν. Τὸ δὲ δυσαῖων, σημειωδὲς ἐστὶ. γέγονε
γὰρ ἐκ τοῦ δυσαῖος, δυσαιεός καὶ κατὰ ἔκτασιν, δυσαιεός καθ' ὁμοιότητα τοῦ Ἡρακλῆος Ἡρακλήος
καὶ Ἄρης, Ἄρης καὶ Διοκλῆος ποτὶ δῶμα καὶ Ἰφικλῆος, καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ
λιμένος ἀνευ δεσμοῦ μένειν τὰς νῆας, ὅ δὲ λιμένος ἑπαινός ἐστιν, ἢ τῶν φαιακῶν νῆσος οὐ δοκεῖ
ἔχειν, εἴπερ πρὸ ὀλίγων ἀναπλέοντες, πείσμα ἔλυσαν ἀπὸ Φητοῖο λίθοιο. Τὸ δὲ ὅρμου μέτρον
ἴκωνται, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ, εἰς τὸν ὅρμον ἐν ᾧ καὶ ὅρα ὡς φανερά κἂν ταῦτα διαφορά λι-
μένος καὶ ὅρμου. ἔπει οὐχ ἀπλῶς ἐν τῷ λιμένι μένουσιν αἱ νῆες ἀνευ δεσμοῦ, ἀλλ' ὅτε ὅρμον
ἴκωνται ἐπὶ δὲ φασὶν ὅρμος, τὸ τέλος τῆς ἐνθαλάσσης καταγωγῆς ὅτι δ' Ἀθῆνας ἱερὸν φυτὸν
ἢ ἐλαία, καὶ ὡς ἐν ἀθῆναις πρῶτον εὗρηται, ὁ μῦθος λέγει διὸ καὶ μετ' ὀλίγα, ἐν τῷ τῆς ἐλαίας
ταύτης πυθμένι τὰ τοῦ Ὀδυσσέως τίθενται χρήματα ὡς οἷον εὐτυχῶς παρακατατιθέμενα τῇ Ἀθηνᾷ
διὸ καὶ συντηροῦνται. Ὡς δὲ ὁμωνύμως ἐλαία καὶ τὸ φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς εἰ καὶ ἄλλως οἱ Ἀτ-
τικοὶ ἐλαίαν μὲν φασὶ τὸ δένδρον, ἐλάαν δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ, δῆλον ἐστὶ. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ῥοιῶς φαίνε-
ται εἶπτον ῥόας. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ φοίνικος καὶ τοῦ φυτοῦ μὲν, χρήσις πρὸ τούτων παρ' Ὀμήρῳ.
καὶ ποῦ δὲ, ἐν τῇ ἄλλοις μυρίοις, καὶ ἐν τῷ, φοινίκων ἐνόρχων οὐς τινες εὐνούχους καλοῦσιν ἢ δ'
ἀπυρῆνους εἰσὶ γὰρ οἱ φοίνικες ἢ μηδ' ὅλας ἔχοντες πυρήνας, ἢ σμικροτάτους. Τὸ δ' ἄντρον ἱερὸν
νυμφαῶν, ὁμοίως πέφραται τῷ, ἄλσος ἱερὸν Ἀθῆνης. ὅ πρὸ τούτων που εἴρηται. Οἷδὲ λιθίνου
κρα-

κρατῆρες καὶ ἀμφιφορῆς, ἀναθύματα⁽¹⁾ νυμφῶν χειροποιήτα· οἰκεῖον δὲ πρὸς νηϊάδας, τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος. Τίθιμβάσσειν δὲ κυρίως ἐπὶ μελισσῶν τὸ ἀποτιθέναι βότριν ἑαυταῖς, ὃ ἐστὶ σιμβλοποιεῖν· οὗ ἡ παραγωγὴ ὁμοία τῇ τοῦ Πυλαιμένου καὶ τοῦ μεσαιπολλίου, ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι γεγράφται· ἢ δὴ ἐκείνη παραγωγὴ ἔοικε μὲν καὶ τὸ ἀκρόχολος· ἀκρόχολος Ἀττικῶς, ὃ ἄκρως χολούμενος· οὗ προσλαμβάνει δὲ πού καὶ τὸ ἴωτα κατὰ τὸ μεσαιπολλίος καὶ τὰ ὅμοια· καθὰ οὐδὲ ὁ Ὀμήριος ταλαπείριος· καὶ ταιγε τῶν ὕπερον ἐν τοῖς τοιοῦτοις τὸ ἴωτα προσλαμβάνοντων· ὡς δημοῖ καὶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ὁ ταλαίμοχος. Μελίσσαι δὲ ὅτι παρὰ τὸ μήλοισ ἐφιζάνειν ἡγρουν ἀνθεσι γίνεται, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα δεδήλωται· ὡς δὲ καὶ παρὰ τὸ μέλω, καὶ αὐταὶ καὶ τὸ μέλι, ἀλλὰ τοῦτο κεκοινῶται· λέγεται δὲ καὶ ὅτι Ἀλκμῶν, κηρίνην ὀπώραν λέγει τὸ μέλι· τούτου δὲ παράγωγον ὁ μέλιτος τὸ κύριον· καὶ ὁ ἐπὶ ἀφροσύνῃ ἐξακουστος μέλιτιδος· καὶ ἡ ἔντελως μὲν εἰπεῖν, μελιττόεσσα· συναιρεθεῖσα δὲ ἰδίως ὑπὸ Ἀττικῶν εἰς τὸ μελιτοῦττα, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ οἰνοέσσα οἰνοῦττα· ἐπὶ μελιπήκτων δὲ ἡ μελιτοῦττα, καὶ οὐχ' ἀπλῶς κατὰ τὸ μελιττόεσσα γαλήνη καὶ τὰ ὅμοια· οἱ δὲ λίθιοι ἴσοι, πίθων ὡς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν· οὐ γὰρ ὑφάσμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ ἀντίον ἐν ᾧ τυλίσσεται τὸ ὑφαινόμενον. καὶ τοὺς ἰσόποδας, καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. Ταυτὸν δὲ ἐν τούτοις τὸ λαῖνοι καὶ τὸ λίθιοι, μετουσιαστικά γὰρ καὶ ἀμφοτέρα. Ἀλιπόρφυρα δὲ φάρεα, τὰ πορφύροντα δικὴν ἄλως, ἢ τὰ ἀλουργά. Τὸ δὲ ὕδατα αἰενάοντα, ἐν ἐνὶ μέρει λογοῦ γράφεται καὶ δι' ἐνὸς ν, διὰ τὸ μέτρον· φέρεται δ' ἐν τισι καὶ αἰενάοντα κατέκτασιν τῆς ἀρχούσης· πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος καὶ τῶν ὁμοίων ὅσα τριβράχεια. Τὸ δὲ πρὸς βορέαο καὶ πρὸς νότου, ἐλλέλειπται· τὸ γὰρ πλήρες, πρὸς μέρος βορρᾶ καὶ πρὸς μέρος νότου· ἐκ δὲ τοῦ κατχιβάται, παρῆκται, καὶ ὁ κατβατής ἢ ζεύς ἢ κεραῦνος. Τὸ δὲ θεώτεραι, πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ θεϊότεραι· οὐ ἐρμηνεία τὸ οὐδὲ τί κείνη ἄνδρες ἐσέρχονται· καὶ μάλιστα τὸ, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν, ὃ δίχρα ἐκθλίψεως γράφειν, ληστικῶς πότε προσαρμόσει τύπῳ· οὐχ' ἀπροσφυῶς ἂν λεχθισομένῳ, θανάτων ὁδῶ οὐ μὴν ἀνδρῶν. Τὸ δὲ ἐκείνη, ἐπίβρημα ἐστίν ἰσὸν τῷ ἐκείσε. καὶ κείται ὑπὸ ἀναλόγιαν τοῦ ἄλλῃ καὶ ταύτῃ καὶ τῶν ὁμοίων. Ὅτι εἰς τὸν Ἰθακήσιον λιμένα οἱ Φαίαικες εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· πότε δὲ εἰδότες ἢ πῶς, οὐ φησιν ὁ ποιητής· ἀλλ' ἀφίησι νοεῖν, ὅτι οἶδασιν ὡς εἰδὸς, Φαίαικες κερκυραῖοι ὄντες Ἰθακήσιοις γείτονες· τοῦ γὰρ ἐκτοκισμοῦ πλάσματος ὄντος, ἀληθές ἐστὶ τῆς κατὰ Φαιακίαν κεφαλληνίας οὗ πολὺ ἀπέχειν τὴν Ἰθακὴν, τενὸν καὶ μετέωρον, ἔχρυσαν λιμένα, καλούμενον Φάσι Φόρκυνα, καὶ αἰγιαλὸν τινα ἐν ᾧ νυμφῶν ἱερὸν ἀντρὸν.

VI. COMMENTARII RECENTIORUM.

SPONDANVS.

Φόρκυνας δὲ τις ἐστὶ λιμὴν] Tandem Ithacam appellit Ulyssæa navis, ubi duo sunt nobis observanda. Primum portus ipse, deinde modus quo Ulysses a Phæacensibus navi extractus & in terra depositus est. Quod ad portum ergo attinet, omnia in eo ficta esse annotabant veteres, ut refert Eustathius. Unde illa allegoricè interpretandi occasionem arripuit Porphyrius peculiari tractatu περί τοῦ ἐν ὁδυσσεΐα τῶν Νυμφῶν ἀντροῦ. Qui curiosior fuerit, potest illum consulere, Ego enim tanti illud non facio, ut ad Homerum aliquid conducere arbitrer. Rem itaque simpliciter & nudè interpretari malo, ut hunc portum ita finxerit Poëta, non aliud innuendi gratia, neque εἰς τὸ ἀλληγορεῖν: sed ad exercendam libertatem illam Poëticam in rebus inauditis comminiscendis ac fingendis, atque iis interdum (qualis hæc esse potest) quæ in natura nusquam subsistunt, sic ergo informatus dicitur à Poëta hic portus, ut forsan etiam ex illius elegantia asperam & horridulam illam Itha-

(1) 1. ἀναθήματα.

Ithacam magis ac magis commendaret. Nos illam descriptionem saltuatim, si lubet, delibemus. Ait ergo, hunc Portum esse Phorcynis marini senis; quod Didymus ita interpretatur: ut intelligas, templum Dei illius super illo portu fuisse, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνός ἐστιν ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. Quod tamen Homerus reticet. Subjicit autem historiam de eodem, idque ut ait ex Herodoto: nos illam commodiore loco repetemus, ibidemque errorem Natalis de Comitibus detegemus, qui non plura de illo Deo ferè reperiri dixit Mythol. Lib. 8. Cap. 7. quam quæ ille ex Hesiodo annotavit. Munit præterea illum Portum Homerus uno utrinque latere in pontum extenso, quod fuit ad vim ventorum a navibus, quæ illic quiescerent, arcendam: unde tanta illic fuit securitas, ut etiam non alligatæ naves illic stare tutò possent, quod Poëta subjicit ἐντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῦ μένουσι Νῆες εὐσσελμοί, ὅταν ὄρμον μέτρον ἴκωνται. Sic antea Lib. 9. in Cyclosum insula portum ejusmodi descripsit:

Ἐν δὲ λιμὴν εὐορμος, ἴν' οὐ χρεὼν πείσματός ἐστιν,
 Οὐτ' εὐνάς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάραι
 Ἄλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον εἰσόκε ναυτέων
 Θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσασιν αἴηται.

Et hæc quidem quod ad ipsum portum attinet. In ipsius autem vertice olivam stare dicit: quod ingeniose est confictum, quia cum oliva Minervæ sit sacra, Minerva autem Ulyssii maxime faveat, ad illius arboris radices bona Ulyssis tutò potuerint à Phæacensibus postmodum deponi, quasi in ipsius Minervæ tutela. Pergamus. Prope ipsam (olivam) Poëta Antrum Nympharum Naiadum collocat. Recte. Sunt enim Nymphæ, ut credidit illa antiquitas, Deæ aquaticæ: quàm bene id autem crediderit, potes ex illa annotatione nostra ad decimum octavum Librum Iliad. circa initium ad illa verba, θεαὶ δὲ μιν ἀμφιγέροντο, repetere. Cum autem Nympharum varia sint genera, hic Naiades, quæ etiam Naïdes vocantur, prope mare statuit, cum tamen propriè fontium Nymphæ, ut vult Gyraldus: vel fluviorum, ut vult Natalis, appellantur: nisi intelligas, in hoc antro fontem exstitisse, quod paulò post indicet, cum ait, ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα. Quid insuper? Intuserant, inquit, crateres & amphoræ lapideæ. Quorsum verò ista? respondet Eustathius, esse ἀναθήματα νυμφῶν χειροποίητα. Subjicit vero, quod lubentius arripiam, οἰκεῖον δὲ πρὸς Νηιάδας τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος: quasi intelligas, ea esse vasa propria fluviatilibus aut fontanis Nymphis, quibus ad exhauriendam & continendam aquam uti possint. Addit Homerus, in eodem antro apes mellificare, cujus rei causam divinare fatis non possum. An quòd Deabus mella, ut cibum videlicet præstantissimum, & divinum, cibo quoque esse voluit? Quanta sit autem mellis dignitas, docet noster Allegoriarum interpretes Porphyrius: cum ait purgandi & conservandi facultate esse præditum, siquidem vetusta vulnera melle repurgantur, & ejus beneficia multa à corruptione & putredine sese vindicant. Ad illam vulnerum, seu mavis ulcerum repurgationem mella albicantia laudat Arist. de Hist. Anim. Lib. 9. Cap. 40. Quod si reliquas apum non satis laudatas, insignesque admodum ex omni animalium genere præstantias expendere accuratè volueris, indignum illud animal Nympharum Homericarum societate non judicabis. Et illæ quidem

ut tibi melius innotescant, evolvendi tibi erunt Medicorum Thesauri: sed eorum præcipuè, qui nobilissimam illam Jatrochemiam exercent, quod etiam in Iliade alicubi nos attigisse memini. Ecquid, quæso, liquori illi coelesti in universa illa natura comparari potest? Utinamque esset purus, inquit Plinius Lib. 2. C. 12. ac liquidus, & suæ naturæ, qualis defluit primo: nunc vero è tanta cadens altitudine, multumque dum venit sordescens, & obvio terræ halitu infectus, prætereà ex fronde ac pabulis potus, & in uterculos congestus apum (ore enim vomunt) ad hæc succo florum corruptus, & alveis maceratus, totiesque mutatus, magnam tamen coelestis naturæ voluptatem adfert. Hæc ille. At Chymici nostri eum ita igne decoquunt ac despumant, ut a naturali illa sua præstantia longè discedere non videatur, quod ex Isaïci Hollandi scriptis quidam nuper prodidit, tractatu peculiari de Quinta Essentia mellis. Sed nos ex hoc campo Nympharum antro denuò succedamus, si tantum hoc prius addiderimus, solitum esse Nymphis mel offerri, quia floribus delectarentur, è quibus mel conficitur. Quod docet Virg. cum eas flores legentes inducit

——— *Tibi lilia plenis*
Ecce ferunt Nymphæ calathis, Tibi candida Nais
Pallentes violas & summa papavera carpens.

Alii id factum volunt, quod illæ Aristæum, quem putantur educasse, mellis conficiendi viam docuerint, ut notat Natalis, Mythol. Lib. 5. Cap. 12.

Hinc porro melius constabit, quàm appositè in earum antro jam apes istæ Homericæ mellificent, subjicit deinde Poëta descriptionem brevem loci illius, in quo Nymphæ texendi officio defunguntur. Ecquid, rogo Homere, non satis est hominem hujusmodi opificiis occupari, nisi Deabus quoque idem tribueris? Docet sanè Poëta, quod aliàs monuimus, ocium præcipue sexui femineo non esse consentaneum, cum non solum Regum & Principum uxoribus, ut de Hecuba, de Helena, de Arete, & aliis denique vidimus: sed etiam Deabus ipsis muliebria illa nendi & texendi opera adsignet. Nota porro colorem telarum cæruleum, maris etiam & aquarum colori maximè convenientem. Restat postremum (nam illud de aquis suprà attigimus) in hoc antro esse geminam portam, quarum altera ad Boream, altera ad Notum est sita: & illa quidem humano generi patens, hæc vero tantum Numinibus. Hoc ego inexplicatum relinquo, quia mihi nihil reconditi habere videtur. Simpliciter enim vult Poëta, hoc antrum & Hominibus & Diis privatim inservire: privatim inquam, quia Hominibus ad divinam portam interdictus est aditus. Et hæc quidem omnia, quod ad portum hunc Homericum attinet. Quem Virgilius adumbravit elegantissimè Lib. I. Aeneidos.

Est in secessu longo locus. Insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In coelum scopuli: quorum sub vertice late
Aequora tuta silent. Tum sylvis scena coruscis

De-

*Desuper horrentique atrum nemus imminet umbra.
 Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
 Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
 Nympharum domus. Hæc fessas non vincula naves
 Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu.*

Restat secundum, quod in hac narratione esse observandum initio monebamus: nimirum cur Ulysses dormientem Homerus à Phæacensibus nautis extra mare ad portum ipsum Phorcynis depositum fingat. Eustathius noster hoc fusè diluit, quod nimirum videatur puduisse Phæacas Ulysses excitare, ne viderentur mercedem navigationis ab eo exigere: vel forsàn quod timuerint, ne si prehenderentur, Phæaciam, quæ tunc occulta fuisse videbatur, detegere ac indicare cogerentur, & ita facile insidiis aliorum possent invadi, viri nempe voluptarii, & bellis minimè gentium apti, ut aliàs in hoc Poëta vidimus. Hinc noctu etiam proficiscentes & solventes à portu Phæaciæ eos induxit, ne Ulysses opportunitatem loci observare posset. At illæ quidem solutiones satis aridæ mihi videntur, hæc verò paulò angustior cum dicit, siquidem Ulysses excitassent Phæaces, fieri non potuisse pro decori & officii ratione, quin eum domum sponte essent comitati: atque Ulysses, si illud recusasset, potuisse videri ingratum & inhospitalem: sin verò eorum comitatu stipatus domum perrexisset, futurum fuisse, ut dignosceretur, & ratio, quâ Procos occidi oportebat, non observaretur, id est, ἡχρεῖοντο τὸ τῆς μνηστειροκτονίας εἰμὲθόδον. Atque hæc quidem Eustathius. Sed nescio, an summo illi Peripatetico Aristoteli ita satisfaciet, qui Lib. de Arte Poëtica hoc figmentum Homericum infusum & absurdum esse docet, & minime tolerandum nisi boni Poëtæ auctoritatem præ se ferret: quæ facit, ut ea etiam pro bonis habeantur, quæ per se talia censerì non possunt. Non satisfacturum Eustathium dixi, quia Guilielmus Canterus, Homerum defensurus, alia ratione id præstitit, quasi neglectis illius argumentis. Eam lubet hoc loco, id est suo loco adferre. Ergo Canterus Nov. Lect. Lib. 5. C. 14. ita pro Homero adversus Aristotelem agit, Homerum hac parte reliquis Poëtis factum excellentiorem, quod μυθοποιῶν suam non temerè, nec confusè, sed accuratè & prudenter, tantoque cum ordine persecutus est, ut ejus singulæ partes aptissimè inter se cohæreant, ac sub dulcissimo fabularum involucri perpetuam quamdam à principio ad finem usque allegoriam contineant.

Id autem in Odyssæa, inquit, vel maximè apparet: de qua quia nunc agitur, ejus allegoriam paucis, præsertim quod ad Aristotelis quæstionem attinet, percurramus. Ulysses igitur, ne longum faciam, proponitur ab Homero vir non tam sapiens aut felix, nisi quantum humanæ res ferunt, quam veræ sapientiæ ac felicitatis (hæc enim Penelope est, hæc Ithaca) studiosus: ad quam consequendam multos labores ac errores in mari, mundo videlicet, subit. Comites habet in hoc studio nonnullos, sed qui in itinere ferè omnes deficiant, partim gulâ, partim libidine, partim alia qualibet clade intercepti. Ipse postremò solus, absorpta nave, ad Calypsonem enatat: & inde Phæacum ministerio morte obita optatam felicitatem consequitur. Hoc igitur cum haberet sibi propositum,

cum alia ad eam rem pertinentia aptissime confinxit omnia, quæ nimis esset longum demonstrare: tum, quam homines obeunt necessario, mortem per somnum felicissime expressit. Ac primum dormiens introducit Ulysses extremo quinto Odysseæ, cum in Phæaciam nudus enatasset, & à Minerva consopitus esset. Iterum autem dormit, dum à Phæacibus in patriam per mare deducitur: sic enim requirebat allegoriæ series. Nam quæ interjiciuntur inter utrumque somnum, ad sepulchrum & funus pertinent, ita ut continuum intelligamus reverà somnum fuisse. Phæaces enim intelliguntur οἱ Φαῖοι, sive pullati, qui post funebrem coenam & epitaphium sermonem quatuor libris habitum, funus deducunt. Quin & navis, quoniam pro sepulchro fuit, in saxum denique mutatur. Nam, ut & hoc obiter adjiciamus, inter Corcyram & Ithacam jacet Samos, quæ est σῆμα seu tumulus: sequitur Asteris insula, quam stellatam licet dicere, per quam ad Ithacam est iter: quæ, uti diximus, felicitas est & beata vita; verumtamen hac potiri commodè non potest Ulysses, antequam procos arcu vincat, & simul cum ancillis de medio tollat. Qui etenim perturbationibus animi & cupiditatibus frustra felicitatem ambientibus, imperare non potest, is nequit beatitudinis particeps fieri. Quibus ita declaratis, nemini posthac mirum videri debet, cur Ulysses Homerus, coelestis patriæ jamjam compotem futurum, dormire seu mori faciat. Hæc, è cujus ingenio prodierint, si quis requirat, I. Auratum, maximum sanè virum unicum & optimum Homeri Interpretem, Auctorem laudabo. Et hæc quidem ille pro Homero nostro, quo nomine multum ei sane debemus. Sed illa sententia Aristarchi valde mihi placet, qua allegorias à tota Poësi Homerica explodebat. Si quis tamen præsentī delectetur, potest, quantum per me licet, uti: aut, si placet, operam quoque suam ad illustrationem Homericæ istius figmenti conferat. Notanda est præterea hæc Phæacum erga Ulysses ingenua fidelitas, qua eum non solum factum tectum in terram deponunt, & ita quidem ut ab injuria viatorum tutus esse possit: sed etiam ei omnes divitias, quas dono ab Alcinoos & reliquis acceperat, sine ullo dolo restituunt: ex illo etiam edicto, nautæ, caupones, stabularii commissi ut restituant: quod nostri Jureconsulti postea etiam proposuerunt. Sed Homerus id esse præstandum hoc exemplo longe augustissimo demonstravit.

B A R N E S I V S.

v. 96. Φόρκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν] *Virgil. Æn. l. i. v. 163. Insula portum efficit objectu laterum.* vid. *Macrob. l. 5. c. 3. Turneb. Adversar. l. 18. c. 32.*

98. Ἀπορρώγες] Vid. *Etymolog. M. v. Ἀπορρώξ & Ἀπορρώγες.*

101. Νῆες εὐσσελμοί] Hanc veram in hujusmodi vocibus & antiquam lectionem passim probo. Sic *Iliad. ε. v. 225. χάλκι ἐπίσσωτρα, προσαρηρότα, θαῦμα ἰδεσθαι.* Sic *Hesiod. Herc. Scut. v. 273. — εὐσσωτρου ἀπ' ἀπῆνης.* Sic in ἐπισσεῖω, ἐπισσεύω, ut ad π'. v. 4.

103. Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἄντρον — ἱρὸν Νυμφῶων] Imprimis adeundus *Porphyrus, περὶ ἄντρον Νυμφῶων, & Eustath. fol. 507. lin. 14. Doctor Stephanus ad Homeri Agilbæan. fol. 187. Spencerus nostras Poëta in Poëmate suo, Faery Queen dicto, quem*

quem accurate explicat Vir Cl. Dr. *Kenelmus Digby* in *Epistolarum Politicarum Cabbala*.

108. Φάρε' ὑφαίνουσιν — Θαῦμα ἰδεσθαι] Ita *Psalms*. 139. v. 13. 14. &c. Φοβερῶς καὶ θαυμαστῶς ἐγενήθη.

110. Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν] Huc refer illud *Orphei*, Ἀντολή τε, Δυσίς τε, Θεῶν ὁδὸς οὐρανόωνων. *Euseb.* præparat. Euangel. l. 3. c. 9. Per *Capricornum* fingunt *Platonici*, *Animas*, *Corpore solutas*, in *Cælum* adscendere. De qua re vid. *Cæl. Augustin.* *Curionem* in Hieroglyph. apud *Pierium*, fol. 436. f. & *Epistol.* Dr. *Fryar* viii. fol. 421. Verum ex ipsis *Platonicis* contrarium profert *Cæl. Rhodigin.* *Antiq. Lect.* l. 15. c. 23. Scribunt, inquit, *Platonici*, & in Naturalibus non prætermisit *Macrobius*, *Capricornum Cancrumque* dici a *Physicis*, Solis Portas. Quia in utroque obviante solstitio, ulterius solis inhibeatur accessus. Per has item Portas, *Animas* de Cælo in Terras meare, rursumque de Terris Cœlestia repetere; proindeque *Hominum* unam dici alteram *Deorum*. *Hominibus* dicari *Cancrum*, quia per hunc fiat ad ima defluxus; *Diis* vero *Capricornum*, quia illac postliminio Cœlestibus animæ restituantur sedibus, &c. *Mox*, Adde, quod *Boream* tradunt generationi percommodum; quo fit, ut morientes spiritu credatur excitare, &c. quibus ultimis verbis alludit ad locum *Iliad.* ε. v. 697. ubi *Sarpedon* ex deliquio recreatur a *Borea*.

M A De. D A C I E R.

Qu'on appelle le port du vieillard Phorcyme] Phorcyme, ou Phorcys, étoit fils de l'Océan & de la Terre; ce Port d'Ithaque lui étoit consacré, & il y avoit peut-être un Temple. Ce port existoit sans doute du tems d'Homere, & s'il n'est plus aujourd'hui, il en faut accuser les siècles, qui changent tout.

Et près de ce bois est un antre profond & délicieux] on pretend que cet Antre des Nymphes est une allegorie qui renferme un mystere très profond & très merveilleux. Le savant Porphyre s'est occupé a l'expliquer dans un Traité qu'il a fait exprès, & je croi que c'est l'antre de Platon qui lui a donné cette idée. Il dit donc que cet antre est le Monde; il est appelé obscur & agréable: obscur parce qu'il est fait d'une matière qui étoit tenebreuse & sans form, & agréable, parce qu'il est devenu agréable par l'ordre & par l'arrangement que Dieu y a mis; Il est consacré aux Nymphes, c'est a dire, qu'il est destiné pour l'habitation des ames qui viennent a la naissance; Ces urnes & ces cruches de belles pierres, ce sont les corps qui sont partis de terre; Les abeilles qui y font leur miel ce sont ces ames qui y font toutes leurs operations, & qui animant ces corps, les empêchent de se corrompre; Cet ouvrage merveilleux que ces Nymphes font sur leur nerfs, qu'elles étendent sur les os comme sur des metiers; Les fontaines, qui arrosent cet antre, ce sont les Mers, les Rivières, les Etangs, & les deux portes ce sont les deux poles; celle qui est au septentrion est ouverte aux ames qui dependent a la vie, & celle du midi est ouverte aux mêmes ames qui s'en retournent au Ciel. Voilà un précis de l'explication de Porphyre; elle est très ingenieuse & très vraisemblable. Je suis pourtant

très persuadée qu'il y aura bien des gens qui diront que jamais Homère n'a pensé de si grandes merveilles, & qu'il n'a fait ici que son métier de peintre. Qui ne fait que les peintres peignent souvent d'imagination sans autre dessein que de plaire aux yeux? Cela est vrais mais ce n'est pas la méthode d'Homère. Pour fonder cette explication de Porphyre, on peut dire qu'il est certain que dans ces anciens tems, ces sortes d'allegories étoient fort en vogue: nous n'en pouvons pas douter, puisque Salomon lui même dans le dernier chapitre de l'Ecclesiaste, en a fait une très belle sur l'état ou l'homme se trouve dans sa vieillesse. Toutes les parties du corps sont designées par des figures très justes & qui les expriment parfaitement.

P O P E.

v. 116. ——— a spacious port appears,
Sacred to Phorcys ———]

Phorcys was the son of Pontus and Terra, according to Hesiod's genealogy of the gods; this haven is said to be sacred to that deity, because he had a temple near it, from whence it receiv'd its appellation.

The whole voyage of *Ulysses* to his country, and indeed the whole *Odyssey*, has been turned into allegory; which I will lay before the Reader as an instance of a trifling industry and strong imagination. *Ulysses* is in search of true felicity, the *Ithaca* and *Penelope* of *Homer*: he runs through many difficulties and dangers; this shews that happiness is not to be attained without labour and afflictions. He has several companions, who perish by their vices, and he alone escapes by the assistance - of the *Phæacians*, and is transported in his sleep to his country; that is, the *Phæacians*, whose name implies blackness, *Φαίοι*, are the mourners at his death, and attend him to his grave: the ship is his grave, which is afterwards turned into a rock; which represents his monumental marble; his sleep means death, through which alone man arrives at eternal felicity. *Spondanus*.

v. 124. ——— a gloomy Grotto's cool recess.

Porphyry has wrote a volume to explain this cave of the Nymphs, with more piety perhaps than judgment; and another Person has perverted it into the utmost obscenity, and both allegorically. *Porphyry* (observes *Eustathius*) is of opinion, that the cave means the world; it is called gloomy, but agreeable, because, it was made out of darkness, and afterwards set in this agreeable order by the hand of the deity. It is consecrated to the Nymphs; that is, it is destin'd to the habitation of spiritual substances united to the body: The bowls and urns of living stone, are the body which are form'd out of the earth; the bees that make their honey in the cave are the souls of men, which perform all their operations in the body, and animate it; the beams on which the Nymphs roul their webs, are the bones over which the admirable embroidery of nerves, veins, and arteries are spread: the fountains which water the cave
are.

are the seas, rivers and lakes, that water the world; and the two gates, are the two poles; through the northern the souls descend from Heaven to animate the body; through the southern they ascend to Heaven, after they are separated from the body by death.

But I confess I should rather chuse to understand the description poetically, believing that *Homer* never dream'd of these matters, tho the age in which he flourish'd was addicted to allegory. How often do painters draw from the imagination only, merely to please the eye! and why might not *Homer* write after it, especially in this place where he manifestly indulges his fancy, while he brings his Heroë to the first dawning of happiness? He has long dwelt upon a series of horrors, and his imagination being tired with the melancholy story, it is not impossible but his Spirit might be enliven'd with the subject while he wrote, and this might lead him to indulge his fancy in a wonderful, and perhaps fabulous description. In short, I should much rather chuse to believe that the memory of the things to which he alludes in the description of the cave is lost, then credit such a laboured and distant allegory.

vs. 134. *sacred the south, by which the gods descend.*]

Virgil has imitated the description of this haven, *Æn. Lib. 1.*

*Est in secessu longo locus, insula portum
Efficit, objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur &c.*

Within a long recess there lies a bay
An island shades it from the rolling sea,
And forms a port secure for ships to ride,
Broke by the jutting land on either side,
In double streams the briny waters glide.
Betwixt two rows of rocks, a sylvane scene
Appears above, and groves for ever green:
A grot is form'd beneath with mossy seats,
To rest the Nereids, and exclude the heats:
Thither they bent, and haul'd their ship to land,
(The crooked keel divides the yellow sand)
Down from the crannies of the living walls
The chrystal streams descend in murmuring falls,
No haulers need to bind the vessels here,
Nor bearded anchors, for no storms they fear. *Dryden.*

Scaliger infinitely prefers the *Roman Poët*: *Homer*, says he, speaks *humilia humiliter*, *Virgilius grandiora magnifice*; but what I would chiefly observe is, not what *Virgil* has imitated. but what he has omitted; namely, all that seems odd or less intelligible; I mean the works of the bees in a cave so damp and moist; and the two gates thro' which the gods and men enter

I shall offer a conjecture to explain these two lines.

*Sacred the south, by which the Gods descend,
But mortals enter at the northern end.*

It has been already observ'd that the *Æthiopians* held an annual sacrifice of twelve days to the gods; all that time they carried their images in procession, and placed them at their festivals, and for this reason the gods were said to feast with the *Æthiopians*; that is, they were present with them by their statues: Thus also *Themis* was said to form or dissolve assemblies, because they carried her image to the assemblies, when they were conven'd; and when they were broken up they carried it away. Now we have already remark'd, that this port was sacred to Phorcys, because he had a temple by it: it may not then be impossible, but that this temple having two doors, they might carry the statues of the gods in their processions; through the southern gate, which might be consecrated to this use only, and the populace be forbid to enter by it: for that reason the deities were said to enter, namely, by their images. As the other gate being allotted to common use, was said to be the passage for mortals. (a)

EDITOR.

97. Φορκυνος] v. Differt. Hom. ad Porph. Cap. II.

102. Επι κρατος λιμενος] in initio portus, ubi portus incipiebat: v. Schol. ad h. I. & conf. cl. Simonis Observ. Lexicas p. 68. ibid. τανυφυλλος] v. Differt. Hom. Cap. II. minus recte scribitur τανυφυλλος, est enim a τανυειν: cæterum perrara est hæc vox, ad cujus similitudinem effictum τανυπεπλος, de quo Eustath. ad Iliad. I. p. 883. ed. Florent.

107. Ἴσοι περιμηκεες] mali oblongi, ac prælongi: Sic ξεσοι περιμηκεες apud Hesiod. Scut. Herc. v. 133. τα περιμηκεα των δένδρων Lucian. de Dea syria c. 28. & de pro-cera Vercingetorigis statura περιμηκης in D. Cassio T. I. p. 248.

108. Φαρεα] φαρος, vestis genus, seu texturæ: Hesiod. λευκοισι φαρεεσσι καλυφο-μενω χροα καλον Opp. v. 196. συν ορφναιοις φαρεεσσι in Apoll. Rhod. L. III. v. 862. v. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. v. 816. & Etym. M. v. ibid. ἀλιπόρφυρα] sic ἀλιπορφυρα ἡλακατα purpurea sunt pensa Odyss. ζ. 53. Eustathius explicat ὁμοια-τη θαλασση πορφυρεση de Halcyone, ἀλιπορφυρος ειαρος ορνις Alcman in fragmento apud Antig. Caryst. Cap. XXVII. ibid. θαυμα ιδεσθαι] frequentata hæc usu Homericæ est locutio. Odyss. θ. 366. Αμφι δε εἶματα εσσαν ἐπηρατα, θαυμα ιδεσθαι. Similia tamen apud alios quoque: v. Olear. ad Philostr. p. 899. 1. & Doctiff. Grammii Specim. Obs. in Aratum v. 46.

109.

(a) Potuisset eundem ritum Popius ex antiquitate Romana illustrare; sed obstat eleganti & ingeniosæ ejus explicationi non dicam, sed conjecturæ, quod remotiora sint tempora, quam ut de ejusmodi signorum processibus cogitare possimus: cultus Deorum ætate Ulyssis, apud Ithacenses præsertim, pauperes insulæ habitatores, nimis erat simplex, quam ut magnificis Romanorum ritibus comparari possit: alia Lector in Differt. Hom. ad Porph. Cap. II. inveniet, eaque nisi me omnia fallant, & instituto Poëtæ & rationi temporum melius convenientia.

109. Ἰδατ' αὐναοντα] frequentissime Græci aquas vocabant αὐνας, αὐναοντας, &c. inprimis flumina, & aquas scaturientes: v. VV. LL. ad Porphy. de A. N. C. VIII. n. 6. Epigramma Simonidis ineditum Anthologiae MS.

Λιδῶς καὶ κλειοδήμον ἐπὶ προχοῇσι θεαίρου
 ΑἸΝΑΟΤ' ἔρπονεν ἡγάγεν εἰς θάνατον
 Θρηϊκίῳ κυρσαντὰ λοχῶ πατρός δ' ἐκλεοννον
 Διφίλου αἰχμητῆς υἱὸς ἐβήκ' ὄνομα.

Convenit Lat. *aqua viva*: Virg. *Æn.* IV. — *donec me flumine vivo Abluero* &c.

110. καταιβεται] rarissima vocis significatio passiva: *pervius*, in quo vel *per quem aditus patet*: alioquin *καταβατης* a *καταβασις*, Poëtice *καταιβατης*, *descensor* est & *desultor*: Glossæ MS. *καταβατης*] ὁ ἀπο τῆς ἀρματος ἀποβατης, hinc notum *Jovis καταιβατης* cognomen: quod & *Demetrio* fuit tributum, teste *Clem. Alex.* in *Protrept.* p. 36. — passivo usui proxime convenit notio τῆς καταιβατης in *Lycophr.* v. 90. 91. ubi v. *Tzetzem*, & *Nonno Paraphr. Joann.* Cap. II. v. 64. *junge Etym. M.* v. *αχερυσιας*.

111. θεωτεραι] θεωτερος, ὁ ἐστὶ θειοτερος ut ait *Eustath.* ad *D. Perieg.* v. 257. occurrit in *Oraculo* apud *Porphy.* de *Vit. Plotin.* C. XXII. & celebri loco *Platonis Alcib.* II. exeunte, conf. *Æn. Gazæum* in *Theophr.* p. 13. *θειοτατος* apud *Eunapium* in *Jamblich.* p. 23.

VII. EXCERPTA, QUÆ LOCVM
 POETÆ SPECTANT.

e J. C Scaligeri Poëtices Lib. V. Cap. III. p. 521. sq.

„ Quid de portu? Videamus ex XIII. Ulyssææ particulatim,

Φορκυνὸς δὲ τις ἐστὶ λιμὴν ἁλίοιο γερνόντος,
 Ἐν δὴμῳ Ἰθάκης, δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
 Ἀχταὶ ἀπορρώγες λιμένι ποτὶ πεπτηυῖαι
 Αἱ τ' ἀνέμων σκεπώσι δυσσάων μέγα κύμα.

Εκ τοῦθεν — Principio portus tum natura tum commoditas longe melius explicatur,

Est in secessu longo locus — Jam est secessus, jam longus: — *Insula portum efficit* — Rationem reddit, quomodo efficiat, — *objectu laterum*: quibus omnis ab alto frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos. Necesse est, tranquillum intus esse mare: quod jam fractum, jam tectum atque abductum ab instantibus fluctibus: qui item franguntur ante, quam impetum faciant. Nam tametsi Homericum circumstant rupes: aditus tamen nihilo secius vento expositus fluctus excipit integros. Aditum propterea munivit noster insulæ objectu. Nunc autem latera, sicut ille,

Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur In cælum scopuli — necesse est
altas esse, non solum præruptas, ut ille dicebat. Nam prærupta non omnia excelsa.
Ex alto igitur ingruentes ventos arcent nostræ. Et cum illi diceret,

— Εντοσθεν δε ανευ δεσμοιο μενουσι.

Νηες εὐσσελμοι — non apposuit causam. At apposuit noster, *Æquora tutæ
silent* — Mira verba. Deinceps ornatus utriusque,

Αυταρ επι κρατος λιμενος τανυφυλλος ελαιη,
Αγχοθι δ' αυτης αντρον απειρατον (sic), ηεροειδες
Ἴρων νυμφαων, αἱ Νηϊαδες καλεονται
Εν δε κρητηρες τε και αμφιφορηες εασι
Λαῖνοι, ενθα δ' επειθα τιθαιβωσσουσι μελισσαι.

Humilia, & humiliter. Noster vero grandiora & magnifice

— *tum sylvis scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra.*

Quid enim sola oliva, quam etiam falso τανυφυλλον vocavit? folia namque gerit
brevia, tametsi non rotunda. Sed palma est τανυφυλλος & Hemionitis & Arundo.
Tum autem descriptio antri figura necessaria: *Scopulis pendentibus*. Deinde versus
ipsis aquis dulcior:

Intus aquæ dulces vivoque sedilia saxo.

Postea cum dixit *Nympharum domus*, non egit Grammaticum, ut ille, — αἱ
νηϊαδες καλεονται. Quanquam potius Nereides esse oportuit. Non enim posuit in-
tus dulces aquas. Quemadmodum noster, cum tamen crateres & amphoras no-
minaret: quanquam earum usum ad apum thesauros, non ad potum deduxit.

e Mottei Hexaemero.

Debuisset hic sequi interpretatio loci Homerici, quam fatis copiosam dedit Vir plane
singularis ingenii & ad quævis paradoxa mire proni, *M. de la Motte Vayer*, in parvo
libello, Parisiis primum, ut audiui, dein Amst. 1671. 12°. figillatim edito, nec un-
quam postea inter opera ejus, quorum tres vidi editiones, recuso (a), hac inscriptione:
*Hexameron rustique, ou les six journées passées a la Campagne entre des personnes studieu-
ses*, ubi hæc disputatio occurrit Die IV. p. 94 — 122. Sed veritus ne qua castos
Lectorum aures observationibus nude nimis, licet eleganter, propositis læderem, satius
dixi

(a) Libellum hunc hodie perraro obvium, quem indicio Fabricii B. G. IV. 186. diu quæ-
siveram, tandem commodavit doctissimus Ecclesiæ Gallicanæ apud Roterodamenses Pastor,
M. Guiot, quem honoris causa hic memoro: postea ipse etiam casu obvium mihi comparavi.

duxi legendam commendare Dissertatiunculam iis quibus libelli copia est, quam ut immodestiae aut offensionis datae notam incurrerem. Maxime cum ita comparata sit ejus explicatio, ut verosimilitudine sua Lectori blandiatur quidem (b), nam optime omnia videntur convenire, at neminem tamen rite rem examinantem in consensum sit adductura. Quomodo locum intellexerit, e Petito de Sibylla L. II. C. X. Lector videbit, ubi excerptum legerit, quod ex ea dabimus P. II. hujus apparatus.

e Wowerio de Polymathia Cap. XVII.

„Aristoteles Lib. I. de Poëtica, ubi disputat inanem & ridiculam esse excusationem illorum, qui cum aliquid ατοπον commenti sunt, confugiunt ad hanc rationem, quod nisi ita fecissent, fabula periisset. At ineptum esse, inquit, veniā committere errorem, quem vitare poteras. Hujusmodi multa ab omni ratione abhorrentia passim in Odysea legi scribit, & praesertim illo loco, ubi Ulyxem a Phæacibus in terram Ithacam exponi fingit Odyss. N. ὡς δὲ το λέγειν, ὅτι ἀνήρητο ἀνὸ μῦθος, γελοῖον· ἐξ ἀρχῆς γὰρ ὃ δὲ συνίστασθαι τοιοῦτους: ἀν δὲ θῇ καὶ φαίνεται εὐλογώτερον, ἀποδεχέσθαι καὶ ατοπον· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Οδυσσεΐα ἀλογα, τὰ περὶ τὴν ἐκθεσιν, ὡς οὐκ ἀν ἦν ἀνεκτά, δηλὸν ἀν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. νῦν δὲ τοῖς ἀλλοῖς ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἀφανίζει, ἡδυνῶν τὸ ατοπον. Sed Aristotelis interpretes necdum ostendisse videntur, quid in hac Homericæ operis parte ατοπον & reprehendendum duxerit Philosophus. An quod tam diuturnum Ulyxis somnum finxerit, ut ne toto quidem itinere expergefactus sit, an quod Phæaces non expectarint, ut abeuntes vigilantem amplecterentur & numquid vellet exquirerent; sive quod destitutum in litore dormientem reliquerint, expositum injuriæ & furtis. Sane antiquis absurdam visam fictionem dormientis Ulyxis apparet ex Philostrati Heroicis in Protefilao: καλεῖ δὲ τὸν Οδυσσεῖα Ὅμηρος παιγνιον, καθευδὼν τε γὰρ πολλαχὲ ἀπολλυταί, καὶ ἐκφέρεται τῆς νεῶς τῶν Φαιακῶν, ὥσπερ ἀποθανῶν ἐν τῇ εὐπλοίᾳ. Accedit descriptio antri, quod non solum contra fidem historicam in Ithaca, Græciæ insula & vicina ac nota iis, quibus Homerus poëma suum condebat, collocat. Nam de incognitis & longinquis concessum est poëtis tuto mentiri. Sed ατοπῶς καὶ ἀλογῶς fingit, duas in illo portas, per quas Dii & homines transfirent. Hoc veteribus criticis valde absurdum visum fuisse, manifestum est ex Porphyrii περὶ ἀντρῶς (commentario), qui auxilium allegoriæ & sensus mystici advocat, ut commode interpretetur, quod & Cronium & Numenium fecisse, ex eodem Porphyrio & Eustathio patet. Philostratus minus apte Homerum finxisse scribit, Deas Ulyxis amore captas fuisse, quia ætate jam provectior, fimus & exilis staturæ, oculis vagis, obstipito capite, specie meditantis; & hæc quidem illepida & minime idonea εἰς τὰ ἐρωτικά.

(b) Traxit hæc veri species in consortium erroris imperitum auctorem libelli insulsissimi *L'Apologie du beau sexe*, quem vide hanc explicationem adoptantem p. 86. sqq.

COLLECTANEA

AD LIBELLUM

PORPHYRII

DE ANTRO NYMPHARVM.

PARS SECVNDA

Quæ Porphyrium illustrat.

XX

I. EXCERPTA

e Marshami Canone Chronico.

(p. 269. 270.) Homerus ex Ægyptiaca Orphei disciplina, didicit Animas æternas in humana corpora delabi, rursusque ad Superos remeare; unde in symbolum corruptibilis hujus regionis, effinxit *Antrum Nympharum*; in quo

- - - - δυω δε τε αί θυραι εισιν ,
 Αί μεν προς βορεαο καταιβεται ανθρωποισιν·
 Αί δ' αυ προς νοτου εισι θειωτεραι; ουδετι κεινη
 Ανδρες εσερχονται, αλλ' αθανατων οδος εστιν.

Porphyrius (cujus eximius de hoc *Antro* libellus ab Holstenio editus est) dicit *Antrum* ferre εικονα και συμβολον του κοσμου, *imaginem* & *symbolum Mundi*: Ναϊδες δε Νυμφαι, αί εις γενεσιν κατιουσαι ψυχαι, *Naiides autem Nymphæ sunt Animæ generationem subeuntes*. Altera porta est ψυχων εις γενεσιν κατιουσων, *Animarum in generationem descendantium*; altera ου θεων, αλλα των εις θεους ανιουσων, *non Deorum sed (animarum) ad Deos adscendentium*. Ideo non dixit *Deorum viam*, sed *αθανατων* quod *animabus est commune, quæ sunt sua essentia immortales*.

(p. 279.) HERACLITVS Ephesius dixit (Diog. Laërt. p. 238. e.) Παντα ψυχων ειναι και δαιμονων πληρη, *omnia plena esse animarum & dæmonum*. Quod & Thales & Pythagoras dixerunt. De duobus principiis contrariis dixit, των εναντιων, το μεν επι την γενεσιν αγων καλεισθαι πολεμον και ερω' το δε επι την εκπυρωσιν, ομολογιαν και ειρηνην· και την μεταβολην, οδον ανω, κατω. *Contrariorum, quod ad generationem res ducit, vocari Bellum & Litem; quod ad eruptionem (sive interitum) vocari Concordiam & Pacem; Mutationem vocari, iter sursum, & deersum*.
 Du-

Duplex hæc via duas animarum portas respicit, in Homérico Nympharum antro. Istam autem de Principiis sententiam *Heraclides Ponticus* (in allegoriis) ad Empedoclem & ad Homerum; qui *allegorice* introducit duas civitates, unam *Pacis*, alteram *Belli* &c.

e PETITO DE SIBYLLA L. II. Cap. X.

CAPUT X.

De mystico apud Homerum Nympharum antro. Item de Platonis spelunca: tum de specuum ejusmodi subterraneorum caussis.

Ac de Sibyllæ antro satis dictum arbitror: Hæc autem disputatio, quam modo de eo antro habui, admonet me ut de altero, quod Phorcyno in portu Ithacæ sub rupibus situm Nymphis sacrum iis, quæ Naiades dicuntur, describit Homerus Lib. 13. Odyssæ; tum de ea, quam Philosophorum Homerus Plato initio septimi de Republica proponit, spelunca, quid mihi videatur data occasione attingam. Ac primum de illis Nymphis sacro, propterea quod Porphyrius mysteria non pauca sub ea descriptione latere censuit, quæ & libro singulari eruditissimo enarrare atque explicare tantus Philosophus non dubitavit. Sunt autem Homeri versus hujusmodi:

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος γανύφυλλος ἐλαίη·
 Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἡρωεῖδές,
 Ἴρὸν νυμφάων αἰ Νηϊάδες καλέονται.
 Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασιν
 Λαῖνοι. ἔνθα δ' ἔπειτα τίθαιβώσσουσι μέλισσαι.
 Ἐν δ' ἴσοι λίθοι περιμήκεες, ἔνθα τε νύμφαι,
 Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα, δῶω δέ τε οἱ θύραι εἰσιν.
 Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν,
 Αἱ δ' αὖ πρὸς νότου εἰς θεώτεραι, οὐδὲ τι κείνη
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

Latine autem eruditus aliquis mihi non notus hunc Homeri locum sic reddidit, quam versionem in eorum gratiam qui Græce nesciunt apponere placet:

Stat ramis diffusa in portus vertice oliva,
 Quam propter peramœnum antrum obscurumque recedit,
 Sacra domus Nymphis, quæ Naïdes indigitantur.
 Intus crateres, patulæque ex marmore vivo
 Amphoræ, apes dulci qua ponunt mella fusurro.
 Saxeæ sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ

*Purpureas texunt telas, mirabile visu.
Intus perpetui latices: sed janua duplex:
Hæc boream spectans homines admittit, at illa
Respicens austrum divinior, invia prorsus
Est homini, præbetque viam immortalibus unis.*

Nec abs re arbitror subneētere Maronis loca, in quibus respexisse ad Homeri picturam, ac etiam colores ex ea erasisse videri potest, quos in suum opus transferret: cum in primo magni operis portum simul & antrum sub scopulis describit hunc in modum.

*Est in secessu longo locus: Insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In coelum scopuli: quorum sub vertice late
Æquora tuta silent: tum silvis scena coruscis
Desuper; horrentique atrum nemus imminet umbra,
Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo,
Nympharum domus: hic fessas non vincula naves
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu.*

Cujus loci priores versus ex his Græcis, quibus portum illum Homerus describit, expressos palam est:

Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμὴν ἄλλοιο γέροντος
Ἐν δὴμῳ Ἰθάκης. δύο δέ προβλήτες ἐν αὐτῷ,
Ἄκται ἀποβρώγες, λιμένος ποτιπεπτηῦται.
Αἱ τ' ἀνέμων σκεπώσι δυσάων μέγα κύμα.

Id est, Phorcynis quidam est portus marini senis
In agro Ithacæ; duo autem projecti in ipso
Scopuli prærupti in portum se expandunt:
Qui extra ventorum arcent graviter spirantium
Magnum fluctum.

Reliqua autem de Nympharum textentium industria & textis purpureis idem Maro expressit in 4. Georgic. in fabula Aristæi:

*At Mater sonitum thalamo sub fluminis alti
Sensit: eam circum Milesia vellera Nymphæ
Carpebant, byali saturo fucata colore.*

Nonnihil tamen mutavit Maro: nam quæ Homerus ἀλιπόφυρα dixit, ipse aliam
ra-

rationem secutus, hyali saturo colore infecta & penitus infecta dixit. Quod istud epithetum magis Naiadum, quæ fontium & fluminum numina, rebus congruens & familiare videatur. Scaliger in Epinomide Cap. 6. de Virgilio loquens: *Et in quarto consummati operis Hyalum pro vitri colore posuit, tanto judicio & venustate, quanta fuit a Grammaticis ignorata.* Est autem Hyali color subviridis, eodem teste in Exercitat. 315. sect. 2. *Sed animadvertendum (inquit) nos a vitro vitreum pro candido agnovisse. At Virgilius a Græco subviridem in lana intellexit:*

Carpebant Hyali saturo fucata colore.

Quomodo & Scarmillonius Lib. 2. de coloribus Cap. 19. hunc locum interpretatur. Talis enim aquæ paulo altioris color, qualis vitri densioris.

Sed ad supra allatos Homeri versus revertamur, quibus antrum illud Nympharum in portu Ithacæ studiose descripsit. Tametsi enim Cronius Platonius & eum secutus Porphyrius, ut supra attigi, negant ad literam posse accipi, quæ de antro illo Homerus dicit, sed in sensu allegorico esse intelligenda; non tamen propterea ab ejus loci consideratione temperandum censemus, ceu ad nos nihil pertineat, immo tanto impensius animum intendere decet, ut quid sub ea allegoria Poëtica lateat mysterii proponamus: certi non minimam hanc rerum hujus mundi aspectabilem & caducarum esse dignitatem, earum etiam quæ abjectiores censentur, qualia sunt antra illa & cavitates terræ, saxa & lapides ita esse conditas, ut possint præbere imagines & symbola rerum altiorum & divinarum iis, qui scalam illam Patriarchæ ubique terrarum positam hominibus, qua a terris in coelum animo ascendant, videre possunt, alioqui (ut etiam in præfatione monui) non erat, cur de Sibylla, de antris ejus, & aliis ad eam pertinentibus dicerem, si nihil me ex talibus profundioris sapientiæ expiscari posse sperarem; aut certe mihi eorum mos sequendus esset, qui nihil ex veterum Scriptorum scriptis nisi vepres depectunt. Sed & negotiosos homines & superficiarios librorum helluones moneo, hinc procul facessant, & alibi stomacho suo aptiora quærant. Quod igitur non ad literam descriptio illa antri apud Homerum accipi debeat, sed allegorice, hinc primum ostenditur: quia Geographi & περιηγήσεων scriptores nullam ejus speluncæ in portu Ithacæ mentionem faciunt. Putare autem, Homerum artificem tantum, nulla alia causa sed sola fingendi libidine impulsus, finxisse antrum, quod nusquam esset, fidem omnem & probabilitatem excedit, quod ne in mediocres quidem Poëtas scilicet cadit. Quis porro citra allegoriam fingere audeat, antrum alicubi esse, duos habens exitus, unum quo homines omnes ingrediantur, alterum quo Dii, & quicquam ejusmodi a natura esse factum: cum universum terrarum orbem mundumque omnem commune hominum & Deorum domicilium esse constet? Alia addit Porphyrius, iis, qui literæ inhærent non minus difficilia, ne dicam inexplicabilia. Quorsum portæ istæ antri geminæ; una hominum, altera Deorum? Cur non quæ hominibus patebat ad boream, quæ Diis ad austrum conversa est? Cur non simpliciter Nympharum, sed earum, quæ Naiades dicuntur? Quomodo idem antrum ἐπὶ ῥα-
τον καὶ ἡεροειδές hoc est, *amabile & obscurum* tenebrosumque dicatur, cum tenebræ naturaliter formidinem potius quam cupiditatem aut voluptatem inferant? Præ-

terea quid sibi volunt in antro crateres & amphoræ lapideæ: in quibus non quicquam liquorum, quæ talibus in vasis reponi solent, sed apum favi ibi operantium continentur?

Quid textoria instrumenta ex lapide item apparata & confecta, non autem ex ligno? Quid vestes illæ & telæ, quas Nymphæ in tenebris ordiuntur, & nihilo minus ita aspectabiles, ut cernentibus admirationem moveant? Quid postremo olea, una omnium arborum in portus fronte feraces explicans ramos?

In quo etiam magnus Scaliger acumen criticum exercere non dubitavit Lib. 5. Poëtices: *Quid enim, (inquit) sola oliva? quam etiam falso τανύφυλλον vocavit? Folia namque gerit brevia, tametsi non rotunda.*

Immemor ejus, quam alibi de Homero & Herodoto protulit, sententiæ multo prudentioris: quos viros in commentario in librum Hippocratis non modo utriusque Orationis, hoc est solutæ & numeris adstrictæ, Principes statuit, sed etiam sapientes. Nam & Homerum (inquit) nunquam putassem summum & Physicum, & ut tum esse poterat, Theologum, nisi tam stulte de Diis locutus esset, neque enim tam vecors, tamque futilis esse potuit, ut ea sic intelligeret; sed ad siderum potestates atque officia geniorum omnia voluit referri.

Hæc cum de Homero sentiret, qua mentis vertigine postea in eundem tam petulanter debacchetur in Libris Poëticis, fatis equidem mirari non possum. Cur enim, si Homerum in eo commentario agnoscit sapientem fuisse, neque ad literam, quæ de Diis dicit esse accipienda, non item in illis Poëtices Libris ea loca, in quibus Homerum vecordiæ accusat, altius scrutatur; ut quid sapientiæ sub verborum facie lateat, intelligat? Cum præsertim tam multa Plato & Aristoteles passim de Homeri divinitate & allegoriis scripta reliquerint; tam multa Proclus in commentario ad Platonis Timæum & Libros de Republica: tum porro & Porphyrius (quem Philosophorum doctissimum beatus Augustinus vocat) in hoc aureo Libello de Nympharum antro. Magna igitur Scaligeri importunitas, dum tam frigide & futiliter Homero in ea antri descriptione in portu Ithacensi insultat: quem non modo in oleæ arboris descriptione malo epitheto usum arguit, sed etiam egisse Grammaticum, quod non contentus Nymphas dixisse, addiderit: αἱ νηϊάδες καλέονται: ceu mera hæc sit glossa parum ad rem pertinens. Quin etiam Homerum castigat, quod non potius *Nereides* has Nymphas dixerit.

Quæ & alia ejus descriptionis scientissime in hunc modum ab Homero esse composita ostendit Porphyrius; quem proinde nunc, expulso Scaligero & aliis priscae sapientiæ osoribus, audire divina Homeri in eo antro sensa interpretantem operæ pretium est. Attingam autem singula breviter, ut par est ad alia instituti properantem.

Primum igitur ad antra quod attinet, hæc typum & symbolum fuisse mundi apud prisca sapientes docet Porphyrius, sive mundum in se totum spectemus, sive etiam partes, ex quibus constat: ex materia enim una communi omnium rerum naturalium & variis formis consistit mundus. Hujus itaque omnium postremæ mundi partis, materiæ inquam, symbolum terram esse innuerunt & ita accipiebant in consecratione antrorum; quorum analogiam ad materiam primam & similitudi-

dinem præclare ibi declarat Porphyrius, quem studiosi adeant, neque enim, quæ ibi affert omnia huc transferre placet. Antrorum etiam obscuritas non male ad materiam se accommodat; sed & rerum potestates in profundo, hoc est, in essentia sitas, notat. Antrum igitur quod est mundus, ἡεροειδὲς propter materiam idemque ἐπὶ ῥατον *jucundum & amabile* ob formæ decorem & ornatum, unde nomen mundo est inditum. Haud aliter & Plato in 7. de Republica speluncam facit imaginem mundi, ut etiam in argumento notat Ficinus: *Tu vero, ubi Plato in erudiendo civili Philosopho imaginem proponit speluncæ & vinculorum, & luminis cujusdam umbrarumque, & aquæ; speluncam intellige hunc quem videmus mundum, si ad mundum invisibilem comparatur: vinculum vero corpus humanum, sive potius perturbationem animum corpori alligantem: Umbras autem res omnes quæ sensus movent.* Sed & ὕδατα ἀενάοντα aquarum perennis ille fluxus in antris, materiæ instabilis, & pronæ ad omnem motum symbolum esse nemo non videt.

Hinc & Naiadum seu Naidum appellatio ἀπὸ τῶν ναμάτων. Est autem νᾶμα non aqua simpliciter, sed quæ in motu est, & aliunde manat, fluentum, fons. Quo significatur seminis genitalis ad hominum procreationem commotio & fluxus, quemadmodum Nympharum Naiadum nomine vult intelligi animas omnes in generationem prolabentes.

Sic aquæ in reconditis Hebræorum literis pro humore illo humani generis instauratore. *Esaias C. 48. audite hæc domus Jacob qui vocamini nomine Israël, & de aquis Juda existis.* De aquis Juda, hoc est, fluviis: quo id quod dictum est intelligi debet. Et sane Plato in Timæo flumen appellat eam colluviem, in quam anima viam generationis iniens incidit: αἱ δὲ ψυχὰς εἰς ποταμὸν ἐνδε θεῖσαι πολὺν, οὗ τε ἐκράτουν &c. Nymphæ igitur, quæ Naiades vocantur, animæ sunt propriis fluentis præsidentes, ut Numenius exposuit teste Porphyrio: *Νύμφας δὲ ναΐδας λέγομεν καὶ τὰς τῶν ὑδάτων παρεσώσας δυνάμεις ἰδίως. ἐλεγον δὲ καὶ τὰς εἰς γένεσιν κατιούσας ψυχὰς κοινῶς ἀπάσας. ἡγοῦντο δὲ προσιζάνειν τῷ ὕδατι τὰς ψυχὰς θεοπνῶν ὄντι. ὡς φησιν ὁ Νουμῆνιος.* Eoque etiam verba Mosis trahit Porphyrius: *& spiritus domini ferebatur super aquas.* Quod ab Ægyptiorum Theologia sumptum ostendit. Sed & Naiadum & potentiæ aquis præsidentis propria symbola crateres lapidei & amphoræ in eodem antro repositæ: quæ tamen vasa non aquam aut liquorem alium quemlibet, sed Apes & mel continere dicuntur. Et merito vasa illa lapidea finguntur, quod aquæ in antris e faxis scaturiant; apes autem in iis operantes animas ipsas generationi incumbentes exponit Porphyrius: *πηγαὶ δὲ καὶ νάματα οἰκεῖα ταῖς ὑδρίασι νύμφαις, καὶ ἐτι δὲ μᾶλλον νύμφαις ταῖς ψυχαῖς ἃς ἰδίως μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν,* id est, *fontes vero & fluenta aquis præsidentium Nympharum propria sunt: adhucque magis animarum, quæ Nymphæ dicuntur, quas veteres apum nomine indigitabant.*

Mel autem, apum opus, quid aliud quam voluptatis symbolum ex amore, quem & Poëtæ γλυκύπικρον vocant, & quodam oestro seu punctura occulta humoris, quæ titillatio dicitur: proinde mox ἰσὺς λιθίνους *stamina lapidea* subdit Homerus, & φάρε' ἀλιπόρυγα *purpurea texta*, quo σαρκοποιίαν ænigmatice adumbrari censet Porphyrius, propter sanguinem, ex quo generantur carnes, quæ circa ossa lapidea adnascuntur, ut ipsa operiant. Omnium enim, quæ in corpore nostro continentur,

nihil tam ad lapidis naturam accedit quam ossa. Genus profecto texturæ est quod natura in rebus procreandis exercet; quemadmodum Orpheus ipse agnovit, qui Proserpinam omnium, (quæ in hoc mundo sensibili feruntur Dea Præses ponitur) texentem inducit; peplum scilicet, quo nomine cœli compagem & ornatum Prisci vocabant, quod eo cœlestes Dii ceu vestimento tegantur. Et de his hætenus. Nunc de duabus antri portis, & olea in vertice portus conspicua. Earum portarum una ad boream conversa est, altera ad austrum: per illam homines ingredi in antrum, per hanc homines non admitti, sed Deos, quibus solis pateat, Homerus expresse dicit: Quo vel uno intelligi potest; merum esse ænigma quidquid de hoc antro Nympharum dicitur, non simplicem loci descriptionem: Quis enim in animum inducat, usquam fuisse antrum naturâ aut arte positum, quo homines omnes debeant ingredi, quo item Dii; ideoque his & illis aditus januasque seorsim in illo antro apertas? Multa igitur Porphyrius ad secretam earum portarum intelligentiam nobis insinuandam doctissime differit, quæ sigillatim omnia referre longum esset; satis erit summam ostendere, quorsum illa pertineant. Summa disputationis, mundum universum naturæ in duas divisum esse regiones: unam meliorem, & divinis magis accommodatam, alteram sequirem caducisque & humanis familiarem & dicatam: priorem illam esse versus austrum & meridiem, posteriorem boream versus.

Quod autem melior sit pars quæ ad austrum vergit, multis ostendi potest, primum quidem caloris natura, quæ ibi dominatur, cum in opposita regione vigeat frigus; quod autem caliditas frigore sit potior manifestum est: omnis quippe fecunditas, vis, perfectio in naturæ operibus, caloris beneficium est; sterilitas, torpor, inertia a frigore proficiscitur, unde *iners* & *sceleratum* frigus Poëtarum doctissimis dicitur. Sed & lumen in austrinis mundi partibus magis omnia collustrat, quo nihil in natura præstantius, aut divinius; in borealibus ut minus caloris, sic & luminis minus, quod magis remotæ sunt a cursu solis: nebulae autem, & caligo & tenebræ ceu propria in sede regnant. Idem discrimen videre est in hominum ingeniis, quæ, ut Aristoteles docet in problematis, versus austrum acutiora sunt & prudentiæ capaciora; versus boream obtusa magis, &, ut ita dicam nebulosa. Cæterum (quod hic imprimis notandum est) quanto his minus mentis & prudentiæ, tanto corpora & ampliora & robustiora, magis item fecunda esse constat: cum versus meridiem degentibus illorum comparatione parva corpora & infirma imbecilliaque sint: mens autem ad proportionem agilis & rerum magnarum capacior existat.

Quam diversitatem adeo insignem regionum terræ considerantes prisci illi sapientes, in tropico cancri, & signo illo, in quo maximæ solis versus boream declinationis meta est, animarum e cœlo descensum posuerunt; in capricorno, maximæ item versus austrum declinationis meta, earundem animarum regressum & adscensum ad Deorum sedem & meliorem vitam. Quibus in signis Plato, ad antrum Homericum respiciens, duas, qua animæ ultro citroque commeent, portas constituit. Porphyrius: δύο οὖν ταύτας ἔθεντο πύλας καρκῖνον καὶ αἰγόκερων οἱ θεόλογοι. Πλάτων δὲ δύο σόμια ἔφη. Τούτων δὲ καρκῖνον μὲν εἶναι δι' οὗ κατιᾶσιν αἱ ψυχαὶ αἰγόκερων δὲ δι' οὗ ἀνιᾶσιν. Sic autem hanc doctrinam Macrobius a Platoniceis, quos studiose legerat,

acceptam latine expressit in somnio Scipionis Lib. 1. C. 12. *zodiacum ita lacteus circulus obliquæ circumflexionis occursum ambiendo complectitur, ut eum, quæ duo tropica signa capricornus & cancer feruntur, interfecet. Has Solis portas Physici vocaverunt, quia in utraque obviante solstitio ulterius Solis inhibetur accessio, & fit ei regressus ad zonæ viam, cujus terminos nunquam relinquit. Per has portas animæ de cælo in terras meare, & de terris in cælum remeare creduntur. Ideo Hominum una, altera Deorum vocatur. Hominum cancer, quia per hunc in inferiora descensus est, capricornus Deorum, quia per illam animæ in propriæ immortalitatis sedem & in Deorum numerum revertuntur.*

Et hoc est quod Homeri divina prudentia in antri Ithacensis descriptione significat. Sed animadvertendum est, ex Porphyrio non recte portam Deorum dici eam, quæ ad austrum est, ut Macrobius loquitur; non enim Dii per eam vadunt, neque hæc eorum via, sed animarum in Patriam cœlestem redeuntium. Proinde Homerus non θεῶν, sed simpliciter ἀθανάτων, hoc est, immortalium, nempe animarum, iter esse dixit. Hæc igitur Mystica earum portarum expositio est, secundum Platonicos: cui, quod ad boreæ & austri denominationem & significationem attinet, firmamentum ab ipsius divinæ sapientiæ sacris oraculis accedit, quibus austrum semper in bonam accipi partem constat, aquilonem in malam. Quo sensu usurpat Ecclesiastes Cap. 2. si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit. Ad quæ verba Hieronymus: quantum Ego existimo (inquit) semper in bonam partem accipitur auster. Sequitur hanc regulam Augustinus, & in commentario ad Psalmum 125. ad hunc versum: converte domine captivitatem nostram, sicut torrens in austro; austrum exponit spiritum sanctum. Gelaveramus (inquit) in captivitate, constringebant nos peccata nostra: flavit auster, spiritus sanctus, dimissa sunt nobis peccata, soluti sumus a frigore iniquitatis: tanquam glacies in sereno, sic solvuntur peccata nostra. Si auster in bonam partem accipitur, igitur aquilo in malam.

Hinc illud in iisdem sacris Codicibus: ab aquilone pandetur omne malum, item: ab aquilone exardescunt mala super terram.

Et Princeps Cacodæmonum apud Esaiam dicit: sedebo in monte Testamenti, in lateribus Aquilonis. Ex his igitur patet, quanta sapientiæ profunditate Homerus australem antri Nympharum portam immortalibus assignet, borealem hominibus.

Restat igitur ut de olea antri summitatem occupante dicamus. Proposuimus supra in ea arbore censuram Scaligeri. Primum quidem cur olea potius ibi quam alia arbor: deinde quod oleam τανύφυλλον vocet, quæ folia brevia habeat, tametsi non rotunda: his adde hoc ex Porphyrio, cur ἐπὶ κράτος λιμένος in vertice portus hanc sitam dicat. Hæc temere in hunc modum ab Homero esse composita non est putandum: quid igitur? Oleam Minervæ sacram fuisse vel ex Poëtis notum est.

Minerva autem sapiens supra omnes Deas, vel potius ipsamet sapientia Dei, unde e capite Jovis sine matre genitam fabulantur. Hoc sciens Poëtarum divi-
nissi-

nissimus, ut Plato eum passim appellat, oleam in portus vertice ponit, symbolum sapientiae, qua Deus universum mundum condidit. Porphyrius: Κρατογενοῦς δ' οὕσης τῆς Θεοῦ οἰκεῖον τόπον ὁ Θεόλογος ἐξεῦρεν ἐπὶ κρατὸς τοῦ λιμένος αὐτὴν καθιερώσας. σημαίνων δὲ αὐτῆς, ὡς οὐκ ἐξ αὐτοματισμοῦ τὸ ὅλον τοῦτο καὶ τύχης αἰλόγου ἔργον γέγονεν. Id est, *Familiarem vero a capite genitæ Deæ locum invenit Theologus, in portus vertice hanc dedicans; quo significat, non esse hanc rerum universitatem casus aut fortunæ opus, sed naturæ intelligentis specimen & monumentum.*

His vanescunt scrupuli omnes, apparetque consilium Homeri in ea arbore eligenda, tum quare τανύφυλλον vocet.

Quomodo enim non foliis extensis ea arbor, quæ Sapientiae symbolum ponatur? Sapientiae inquam, qua nihil latius patet: Omnia enim comprehendit Sapientia; atque, ut in libro Sapientiae dicitur, attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.

Sed & propudiosa quorundam (*M. de la Mothe Vayer*) interpretamenta exploduntur, qui ista imagine antri Nympharum uterum & pudendum muliebri ænigmatice ab Homero designatum censent: quibus cum opponitur duarum ejus antri portarum descriptio, eo amentiae & furoris procedunt, ut ad adversæ & averfæ seu posticæ Veneris flagitiosa divortia confugere non erubescant. Adeo impudentes, ut non vereantur Poëtarum omnium Principem, literarum Parentem, ingeniorum fontem, ad hæc transferre nefanda.

Nempe hoc illis ad extremam vecordiam restabat, ut qui rationi humanæ & scientiis bellum indixissent, Literas quoque omnes, infamato earum Principe, quantum in ipsis esset, perderent.

e GVL. CANTERO

Lib. V. Novar. Lection. Cap. XIV.

Homerus ab Aristotelis reprehensione defensus.

CAPUT XIV.

In priore de Poëtica libro Homerum est ausus Aristoteles reprehendere, quod Ulysses fecisset, cum ad Ithacam appulisset, & somno, correptus esset, a Phæacibus una cum donis Alcinoi exponi: additque, nisi hoc ab insigni Poëta confictum fuisset, tolerari nequaquam posse. Quamquam autem aliæ possunt hujus errati, si sic vocandum est, defensiones ex ipsis Aristotelis peti præceptis: una tamen excellit inter ceteras ratio. Quam vel nescivit, vel certe neglexit Aristoteles: quæque sola non veniam Homerum, sed laudem insignem hoc figmento mereri comprobatur: Etenim quamvis permulta sint in HomERICA Poësi insignia & admiranda, pro-

propter quæ merito & divinus a Democrito vocari Poëta, & ingeniorum palmam a Plutarcho accipere potuerit: unum tamen est quiddam, quod eum reliquis omnibus, quotquot unquam fuerunt, Poëtis excellentiorem facit, quodque ii, qui cæteras ejus virtutes posteris tradiderunt, vel parum, vel prorsus non explicatum omiserant. Est autem hoc, quod *μυθοποιίαν* suam non temere, nec confuse, sed accurate, & prudenter, tantoque cum ordine persecutus est, ut ejus singulæ partes aptissime inter se cohæreant, ac sub dulcissimo fabularum involucro perpetuam quamdam e principio ad finem usque allegoriam contineant. Id autem in *Odyssæa* vel maxime apparet: de qua quia nunc agitur, ejus allegoriam paucis, præsertim quod ad Aristotelis quæstionem attinet, percurramus. Ulysses igitur, ne longum faciam, proponitur ab Homero vir non tam sapiens aut felix, nisi quantum humanæ res ferunt, quam veræ sapientiæ ac felicitatis (hæc enim *Penelope* est, hæc *Ithaca*), studiosus: ob quam consequendam multos labores ac errores in mari, mundo videlicet, subit. Comites habet in hoc studio nonnullos, sed qui in itinere fere omnes deficiant, partim gula, partim libidine, partim alia qualibet clade intercepti. Ipse postremo solus, absorpta nave, ad *Calyponem* enatat: & inde *Phæa* cum ministerio, morte obita, optatam felicitatem consequitur. Hoc igitur cum haberet sibi *Homerus* propositum; cum alia ad eam rem pertinentia aptissime confinxit omnia, nimis esset longum demonstrare: tum, quam homines obeunt necessario, mortem per somnum felicissime expressit. Ac primum dormiens introducit *Ulysses* extremo quinto *Odyssææ*, cum in *Phæaciam* nudus enatastet, & a *Minerva* consopitus esset, quo in loco suavissima est hæc *Homeri* comparatio:

Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαινῇ,
Σπέρμα πυρὸς σῶζων, ἵνα μήποθεν ἄλλοθεν αὔροι,
Ὡς Ὀδυσσεὺς φύλλοισι καλύψατο, τῷ δ' ἄρ' ἀθήνη
Ἵπνον ἐπ' ὀμμασι χεῦ ἵνα μιν πᾶντεσι τάχιστα
Δυσπνέος καμῶτοιο φίλαβλέφαρ' ἀμφικαλύψας.

Iterum autem dormit, cum a *Phæacibus* in patriam per mare deducitur, sic enim requirebat allegoriæ series: nam quæ interjiciuntur, inter utrumque somnum, ad sepulcrum & funus pertinent, ita ut continuum intelligamus revera somnum fuisse. *Phæaces* enim intelliguntur οἱ φαῖοι, sive pullati qui post funebrem cœnam & Epitaphium sermonem, quatuor libris habitum, funus deducunt. Quin & navis, quoniam pro sepulcro fuit, in saxum denique mutatur. Nam, ut & hoc obiter adjiciamus, inter *Corcyram* & *Ithacem* jacet *Samos*, quæ est σῆμα seu tumulus. Sequitur *Asteris* insula, quam stellatam licet dicere, per quam ad *Ithacam* est iter: quæ, uti diximus, felicitas est & beata vita; verum tamen hac potiri commode non potest *Ulysses* antequam *procos* arcu vincat, & simul cum ancillis de medio tollat. Qui etenim perturbationibus animi &

cupiditatibus frustra felicitatem ambientibus imperare non potest, is nequit beatitudinis particeps fieri. Quibus ita declaratis, nemini posthac mirum videri debet, cur Ulysses Homerus, cœlestis patriæ jamjam compotem futurum dormire seu mori faciat. Hæc e cujus genio prodierint, si quis requiret, L. Auratum, maximum sane Virum, unicum & optimum Homeri interpretem, auctorem laudabo.

A D

RODDILYDI

R. M. G.

D. A.

LIBEL N 46

EDITORIS

ANIMADVERSIONES

A D

PORPHYRIUM

DE ANTRO NYMPHARVM.

Cap. II.

Pag. 2. ed. nostræ: *οἱ τὰς περιηγήσεις τῆς νηΐου γραφάντες*] Utrum simpliciter Geographos innuat, an peculiare insulæ descriptiones, dubium: ad nos certe nulla, quod sciam, ejusmodi scriptoris memoria pervenit, qui Ithacen singulari commentario illustrare instituerit.

Κρονίος] Cronium, ex eorum numero Philosophum, qui Platonis ac Pythagoræ præcepta conjungebant, varii scriptores, imprimis Porphyrius noster, laudarunt. v. H. Vales. ad Euseb. H. E. vi. 19. Barth. ad Æn. Gazæum p. 98. & Fabric. in Bibl. Græca: junge J. M. Gesner. ad Lucian. T. III. p. 325. ed. nov. Loca Philosophi, quæ hic & per totum passim libellum Porphyrius excitat, e deperdito ejus commentario *de allegorica Homeri interpretatione* repetita fuisse credibile est, nisi forte peculiari dissertatione, itidem ut Porphyrius, antrum Nympharum illustraverit, quod non definiverim. — Cæterum Cronii mentio errorem Galei mihi in mentem revocat, quem interest verbo hic adtingere; insignis enim est & notari meretur, ut cui peculiarem opinionem tanquam fundamento superstruxerit. Sic autem ait occasione Phurnuti, in præfatione Opusculorum Mythologicorum: „ sunt & alij, qui Cornutum appellaverunt hunc scriptorem. „ Porphyrius in Libro *de Antro Nympharum* profitetur se libenter sequi Cornu-

„ tum in allegoriis eliciendis.” Cum autem in universo libro ne unus quidem locus sit, ubi Cornutum citet Porphyrius, & in scribendo Cronii nomine edd. etiam omnes convenient, dubium non est quin similitudine utriusque vocis deceptus Galeus, Cornutum se crediderit legisse ubi Cronium legerat. Sed pergit in eodem errore porro „ Imo, pagina 262. de Ant. „ N. editionis Cantabrigiensis sic scribit: „ *ὅθεν επιθυμία μεν*, &c. Hæc autem sunt „ ipsissima verba hujus Cornuti, quemadmodum restitui ex MS. Cod. in n. 2. p. 148. „ Adhuc idem Porphyrius in libro *περι αγαλματων* quædam disputabat de voce „ *Ζευς*; ea hausit ex secundo capite hujus „ libelli.” Quid sequi ex hac argumentatione possit, non video: cum ætas istius Phurnuti sive Cornuti, cujus libellus est *περι τῆς τῶν θεῶν φύσεως*, certo definiri non queat, incertum etiam est uter alterum exscripserit. Id manet Cornutum a Cronio distinguendum esse & universam istam Galei de Cornuto disputationem erroneam esse & *ἀμαρτηματι μνημονικῶ* inniti.

Ἐξουσία] hic est *licentia* quæ dicitur *poëtica*, Horatio eleganter reddita per verbum *audere* in *πανθυρλλητῶ* isto:

- - - - pictoribus atque poëtis
Quidlibet AUDENDI semper fuit æqua potestas.

Ἀνθρώπων γὰρ καὶ θεῶν ὁ πᾶς μὲν πλήρης κόσμος] Respiciunt hæc non Heracliti solum sed

fed & variorum veteris ævi Philosophorum placita. De Heraclito certa res est e Diog. Laërtio: v. Libr. ejus ix. f. 7. de Thalete idem testatur L. i. f. 27. diserte Aristoteles, *ὅθεν ἰσως καὶ Θαλῆς φησὶ πάντα πληρὴ θεῶν εἶναι* L. i. de Anima Cap. 5. de Empedocle auctor Philosophumeneon Cap. iv. de Pythagora rursus Diogenes L. viii. f. 32. — In hunc sensum Lucanus ix. 578.

*Estne Dei sedes, nisi terra & pontus
& ær*

*Et cælum & virtus? superos quid quæ-
rimus ultra?*

*Jupiter est quodcunque vides, quodcun-
que moveris.*

Ubi vide Bentlejum, nam quod Grotius adtulit ex Hierocle, prorsus *απροσδιονυσον* est. — lege DD. VV. ad D. Laërt. Tom I. p. 514. T. II. p. 16. 367. 396. ac duumviros eruditissimos, Marsham. Canone chronico p. 279. & J. M. Gesner. in peregrina Dissertazione de animabus Heracliti & Hippocratis Tomo I. Comment. societ. Regiæ scient. Gottingensis inserta, qua dein sæpius utemur. — Ex hoc autem fonte Stoicorum placita manarunt, qui vacuum in mundo negabant dari, teste Plutarcho L. i. de placit. Philosoph. p. 883. F. — Etsi autem placita hæc e dogmate de creatione & providentia derivet Aristot. de Mundo Cap. v. potius tamen pravis de Deo opinionibus originem debere dixeris, quem *mundi animam rerumque creatarum* esse credebant, atque *omnem materiam pervadere*: v. Lips. L. i. Physiol. stoicor. Diss. vii. viii. Menag. ad D. Laërt. T. II. p. 313. Buddei Diss. iii. de erroribus stoicorum, & Thomafium de stoica mundi exustione: etiam Ill. Leibnitium Essai de Theodicée T. i. p. 380. 381. ed. ult. — Eandem sententiam etiam Philosophis Chaldæis tribuit Philo de rer. divin. herede p. 494. B. sed confer, quæ contra eum observat Jo. Clericus Ind. Philolog. ad Stanleji Hist. Philos. Orient. v. *mundus*, — Inter recentiores Spinoza ejusdem opinionis fuisse creditur: v. B. d. S. Opera Posthuma p. 7. 8. ed. Belg. conf. Buddei Diss. de Spinozismo

ante Spinozam §. iii. sqq. etiam Jord. Brunus, sæculi vi. Atheus Nolanus: v. M. Veyss. la Croze Entretiens sur divers sujets p. 311. 312. Inter Christianos simile quid invenimus: at quod male tamen cum priore placito confunderes; quippe & hi *πάντα δαιμονῶν πληρὴ* prædicabant, vide loca apud Gaulmin. ad Psellum de Operat. Dæmonum p. 58. ed. Hasenmulleri: sed tum angelos intelligebant & malos spiritus, quorum hi sanctorum servitiis præsto erant, illi impiorum perniciæ inhiabant.

Οὐδαμῶς τοῦ σκοτεινοῦ ἐπὶ κρατοῦ οὐτος, ἀλλὰ μάλλον φοβερὸν] hinc derivatæ locutiones, *tenebræ mentis, ambulare & versari in tenebris, opera tenebrarum*: & contra, *ambulare in luce, angeli lucis*, &c. quarum frequens in S. S. inprimis & monumentis PP. mentio: v. Vorst. de Hebr. N. T.

Εν τοῖς λ. ἰσοῖς] Poëta nude tantum *ενθα* dixerat, quod æque ad antrum potest referri, quam ad *ἰσους*. Porphyrius & interpretes plerique posterius adsumserunt, sed male: v. Dissert. ad Porph.

Τῶν μὲν τινῶν ἀνθρώποις] intelligitur *θυρῶν*, quod vocabulum ob *κακοφωνίαν* iterationis omissum, e præcedenti *διθυρῶν* repeti debet, usu Græcis non infrequenti.

Πορευσιμοί] exprimit Poëta *καταβατής* vel *καταιβατής*, quod insolentius: convenit *βασιμος* apud Scholiastem minorem; de *καταβατής* quædam diximus ad Homeri locum in P. I. Collectaneorum; vicinum est *αβατος*, non *pervius*, in Palæphato Cap. i. *απισων* & Jo. Chrysost. T. VII. p. 549. Savil.

Οὐκ ἀνατολῆς καὶ δυσσεως] confer quæ habentur Cap. xxiv. *οὐτ' οὖν ἀνατολὴ καὶ δυσσεως θυρας ἀνεβηκαν* &c. iis illustrandis egregie inserviunt Orphica apud Eusebium L. iii. Præp. Euang. p. 100. D.

*Ἀντολή τε Δυσσις τε Θεῶν ὁδὸς οὐρανίωνων
Ortus & occasus superis nota orbita Divis.*

Quorum me Cel. Wesselingius, dum vivebat, occasione hujus loci opportune admonuit.

ὥς ἂν σχεδὸν πάντων τῶν ἱερῶν κ. τ. λ.] Disertius hujus rei testimonium alibi vix reperies; vertebantur Templorum fores Orientem versus, vertebantur & signa, quæ

quæ inerant, Deorum. Hinc factum, ut qui ingrederentur Templum, vultu foribus obverso, h. e. ad occidentem flexo, signisque adeo e regione opposito, irent: honoris quodam & cultus indicio; Το γὰρ τῆς τε ἡμέρας πρὸς το καλλίστον ἀποβλεπείν, καὶ τὸν ἡλίον ὑπερκυψάντα εὐθὺς ὑποδεχέσθαι, καὶ τοῦ φωτός ἐμπιπλάσθαι ἐς κορον, ἀναπεπταμένων τῶν θυρῶν, καθ' ὃ καὶ τὰ ἱερὰ βλέποντα ποιοῦν οἱ παλαιοὶ - - - πῶς οὐχ ἡδεα ταῦτα πάντα καὶ ἐπαινῶν ἀξία; ait Lucianus §. vi. de domo. Paria Pammachidas Heracleota & Dionysius Thrax, auctores diu deperditi, sed quorum loca nescio unde defumta habet Nat. Comes Mytholog. L. 10. junge Spencer. L. iii. de LL. Hebr. C. ii. Diff. vi. Tennulii Dissert. de Igne Cap. xv. &, qui copiose, J. B. Bellum de partibus Templi Augustalis Tom. V. Thef. Ant. Rom. p. 587. &c. — de Romanis tempore Numæ v. Plutarch. Tom. I. p. 69. F. — Interim etsi satis communis veterum hac de re sit consensus, non desunt tamen contrariæ rationis testes: τὰ παλαιότατα τῶν ἱερῶν πρὸς δυσὶν ἐβλεπεν, ait Clemens Alex. L. vii. Strom. p. 724. junge Pausan. L. v. p. 408. & Fragm. Agrar. de Limitibus p. 215. ed. Goessii. — At forte tamen haud difficulter ex iis, quæ post Vitruvium iv. 5. scripsit Hyginus de Limit. Constit. p. 152. 153. universa hæc quantacunque est controversia componi posset. — Par scriptorum discordia est de sepulcris Græcorum, de qua DD. VV. ad Diog. Laërt. L. i. f. 48. quæque nondum recte fuit sublata. Compara, quæ de introitu Pyramidis Ægyptiæ versus Boream docte disputat accuratissimus Shaw Voyage de la Palestine Tom. II. p. 157. Sed hæc hujus non sunt loci. — Errorem Tristani, verba Porphyrii minus recte explicantis, in Tom. i. de l'Hist. des Empereurs p. 465. non opus est notare post Ill. Cuperum Harpocr. p. 116.

Πρὸς δυσὶν ἀφ' ὁρῶντων] *ad Orientem spectantium*, hoc est *versarum*, quomodo Geographi sæpe de situ urbium loqui adsolent: v. D. Perieg. v. 73. 419. 472. &c. Strab. ix. p. 657. Steph. Byz. v. Ἀσσυρία. adde Lucian. T. III. p. 193. Convenit Latinorum *spectare*, de quo Burm. ad Phædr. ii. 5. 10.

Ἀντιπροσωποὶ τῶν ἀγαλμάτων ἑστῶτες] h. e. *vultu Deorum signis obverso stantes*, eam enim vim habet ἀντι in compositione: sic ἀντοφθαλμείν apud Antig. Caryst. Cap. LII. & ἀντιβλεπείν in Ejusdem Cap. LXV. conf. Herald. Adversar. p. 89. aliosque a Cl. Abreschio laudatos AA. ad Æschyl. I. 31. Hinc restituendus, ut id obiter moneam, Aristæneti locus est Lib. i. Ep. 2. ineunte, qui non debuisset interpretes tam diu fatigare: Ἐσπερὰ τῇ προτερῇ μελωδούντι μοι κατὰ τινὰ φωνῶν, δύο κορὰ προσήλθον ἈΝΤΙΒΛΕΠΟΤΣΑΙ: in edd. est ἀναβλεπούσαι, vel ἀναβλύουσαι, e conjectura Pavii: vide tamen Cl. Abresch. ad Aristænen. p. 327.

Cap. IV.

Ἀρτεμίδωρος] Geographus hic fuit, olim celebris, sed cujus omnia interciderunt: diversus ab Oneirocrita, qui licet & ipse Ephesius esset, Daldianus tamen a patria matris vocari maluit. v. Fabric. B. G. Tom. III. Fragmenta Geographi satis diligenter collegit Hudsonus in Tom. I. Geographorum minorum: Addam, quia de Artemidoro mentio incidit, duo e MSS. Scholiis ad Dionys. Periegesin, quæ ex instructissima sua collectione, inter alia ἀνεκδότα Parisiis descripta, mecum benivole communicavit Cel. Ruhnkenius: In iis sic habetur ad vs. 14. Ἀρτεμίδωρος φησιν, τὰ δύο ἑσμάτα τοῦ Ταυαῖδος διεχεῖν τὸν Καυκάσον. & ad vs. 15. Ἀρτεμίδωρος φησὶ, τὰ δύο ἑσμάτα τοῦ Ταυαῖδος διεχεῖν αὐτῶν ἑαδία ζ. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰς Μαίωτιδα λιμνὴν ἐκρεῖ, τὸ δὲ, εἰς Σκυθίαν. Laudatus Fabricius, suo more, catalogum dedit variorum, quos inter antiquos Artemidori nomine celebres novimus, satis quidem accuratum illum, at quem duplo tamen auctiorem dare possem: potiores nunc tantum nominabo; videlicet Artemidorum Siculum in Polybio L. i. C. 8. alium apud Senec. vii. N. Q. 13. nisi idem sit, quem e L. i. C. 4. laudavit Fabricius; porro Artemidorum, Martiali memoratum L. viii. Ep. 58. nescio an diversum ab alio ejusdem L. vi. Ep. 77. & iis quos Fabricius habet; demum præfectum urbi sub Theodorico apud Cassiodor. L. i. Ep. 42. & Grammaticum,

cum, incertæ ætatis, cujus exstat Epigramma hoc ineditum sed corruptum in Antholog. MS. Bibl. Voss. quam L. Bat. exscripsi:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ γραμ.

Βουκολικαί μούται σποράδες ποικύων δ' ἄμα πασαι
Εν τιμῆς μανδράς ἀντι μίας ἀγέλας.

Reliqui prope triginta, & Artemidoræ quatuor, quos e marmoribus collegi, ex indicibus Gruteri, Reinesii, Muratorii, &c. peti possunt: subjungam ἀνεκδοτον marmor, quod est in Museo Cel. Viri, P. Burmanni secundi, & cujus titulum inter alia thesauri sui cimelia mecum humanissime communicavit possessor dignissimus. Illud sic habet:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ

ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΤΟΥ

ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ

ΤΟΥ ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑΙ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΗΣ ΑΡ

ΤΕΜΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΜΗ

ΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑΤΕΣΚΕΤ

ΑΖΑΝ ΤΟ ΜΗΜΕΙΟΝ

ΕΛΑΤΤΟΙΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙ

ΕΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΙΔΙΟΙΣ Ε

ΤΟΝΟΙΣ (lege εκγονοίς) ΚΑΙ ΤΩ ΚΑΤΟΙ

ΧΟΜΕΝΩ ΜΗΝΟΦΙ

ΔΩ ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑ

ΗΝΑΤΩ ΠΑΝΗΩ

δωδεκα σταδία] Ithacam ait insulam a portu Cephalleniae Panormo $\chi\eta$. stadia distare; Plinius autem *Ipsa*, inquit, (*Cephalenia*) circuitu colligit $\chi\chi\chi\upsilon\iota$. *M.* Ab ea Ithaca $\chi\eta$. *M.* distat, in qua mons Neritus, L. iv. Hist. Nat. quæ non magnopere discrepant: major differentia in sequentibus Plinii: *Tota vero (Ithaca) circuitu patet $\chi\chi\upsilon$. M. pass.* quæ οὐδὲν πεντε σταδίοις non recte conveniunt; sed vide Cellarium.

Λιμένα ἐχούσα] portum habens nomine *Pborcynem*: Scylax in Periplo: Μετὰ δὲ ταῦτα πόλις Φάρκ' καὶ κατὰ ταῦτα νῆσος ἐστὶν Ἰθάκη, καὶ πόλις καὶ ΛΙΜΗΝ. *Deinceps est urbs Pberæ, circa quam Ithaca insula, in qua urbs cum portu.*

Τῆς παλαιᾶς σοφίας] sic in fine libelli: λογίζομενοι δὲ τὴν ΠΑΛΑΙΑΝ ΣΟΦΙΑΝ καὶ τὴν Ὀμήρου ὅση τις φρονησις γεγόνε. *Verum ubi animo priscam sapientiam reputamus & quanta Homeri prudentia fuerit, &c.*

Αναθημα] cum Nymphis Najadibus sacrum esset hoc antrum earumque cultui destinatum, Ἴρον Νυμφῶν αἱ Νηϊάδες καλεοῦνται, recte potuit αναθημα dici; cujus vocis latissima est notio. Artemidorus opera, quæ dicuntur publica, αναθηματα appellat *Oneirocr.* I. 2. ὅσα δ' εἰς λιμένας, καὶ τειχὴ, ἀγορὰς τε καὶ γυμνασία, καὶ κοινὰ πόλεως ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ ἀνατείνει, ταῦτα ΔΗΜΟΣΙΑ καλοῦσιν.

Cap. V.

Καθιερουν] significat Philosophus, antra & specus ab antiquis inde temporibus mundi symbola fuisse habita: ac proin illud καθιερουν stricte hic sumendum non est, de dedicatione, qualis locorum est *Diis sacrorum*; sed simplici tantum attribuendi vel adsignandi notione explicari debet.

Τῷ κόσμῳ, καθ' ὅλον τε αὐτὸν, καὶ κατὰ μέρη λαμβ.] Notum est, quam late olim patuerit κόσμου usus, cui Latinorum mundus examussim respondet: v. Aristot. de Mundo Cap. 2. & Fabric. ad S. Empir. p. 663. Apud Platonem in commentariis philosophicis, Timæo præsertim, synonyma fere sunt *universum, mundus, & cælum*: τὸ ὅλον, sive τὸ πᾶν, ὁ κόσμος, & ὁ οὐρανός· observante Serrano in argumento Timæi. Ad cælum significandum Pythagoras in primis voce κόσμου usus est: v. Macrob. in Somn. Scip. Lib. ii. unde Anonymus vitæ ejus auctor, qui Jamblichus jungitur, primum testatur Pythagoram cælum κόσμον appellasse: Ὅτι πρῶτος ὁ Πυθαγόρας οὐρανὸν ΚΟΣΜΟΝ προσηγόρευσε, διὰ τὸ τελεῖον εἶναι καὶ πᾶσι κεκοσμηθῆναι τοῖς τε ζωοῖς, καὶ τοῖς καλοῖς. conf. D. Laert. & Plutarch. de placit. Philosoph. L. ii. atque hinc.

hinc ad ætatem Zaleuci constituendam argumentum fumsit Ill. Bentejus in Respons. ad C. Boyle Sect. xiii. de Legibus Zaleuci §. iv. nescio an tuto satis: aliud enim est rem semel iterumque hoc vel illo nomine appellare, aliud nomen illud ita commendare, ut dein vulgari usu receptum omnium ore teratur. Et quid, quæso, impedire potuit, quo minus vel Zaleucus vel alius quilibet *cælum* aliquando *κοσμον* appellaret, etiamsi illud quidquid est nominis nondum Pythagoræ consuetudine fuisset celebratum.

[Της ὕλης, ἐξ ἧς ὁ κόσμος.] *Materiae, ex qua mundus.* Pleni de hac ὕλη Philosophorum veterum sunt libri, unde de ea memorare supersedeo: legi possunt Barthii notæ ad Æn. Gazæum p. 92. & Buddeus Diss. iii. de erroribus Stoicorum. Platonis sententiam de tribus rerum principiis, *Deo materia & idea*, sanam illam sed vulgo non intellectam, recte vindicavit Serranus in laudato Timæi Platonici argumento; unde universæ, quæ hic sequitur, disputationi de materia & forma lux adfunditur haud exigua.

[Ἡς τὰ μὲν ἐνδὸν κοίλᾳ] Fuit hæc plerorumque veterum opinio; terram videlicet intus cavam apertamque esse. Spectant eo disputata ab Aristotele libello de mundo ad Alexandrum capite quarto ad finem.

[Ἀπεριόριστον] *Proprie nullis limitibus circumscriptum.* At alienum id hoc loco: neque semper etiam notio *ὑπερβολικῆς* stricte negativa est, sed haud raro hyperbolicam vim habet; ut in *ἀπειριτος, ἀσπετος, ἀπειρσιος, ἀσχετος* &c.

[Αυτοφυὴς δὲ ὁ κόσμος] Si, quod verba declarant, *mundum sponte genitum suæque vi existere* auctor adfirmare ausus est, lon-

gissime profecto & a sana ratione & ab opinionibus veterum tantum non omnium recessit. Uti enim omni rationi repugnat, mundum tot mutationibus obnoxium, quæ clarissime non ejus principium duntaxat sed & finem fatumque imminens declarant, vel æternum vel sponte genitum & a se ipso existentem dicere: v. Justin. M. dial. cum Tryph. & Macrobi. in Somn. Scip. Ita e veteribus nec Plato nec Pythagoras mundum *αυτοφυὴ* unquam dixerunt. Plato enim etsi *Ideam* mundi & *exemplar*, seu *formam*, Deo statuerit coæternam, (quod si sano sensu intelligatur, ut debet certe (*)), pereleganter profecto & vere statuitur) nusquam tamen aliquam mundo æternitatem adsignavit, imo potius Deum *τὸν δημιουργὸν καὶ πατέρα τοῦ παντός, τὸν ποιητὴν*, appellavit, ut infra docebimus. De Pythagora rem conficit illustre Empedoclis, Pythagoreorum principis, fragmentum apud Aristotelem aliosque servatum: *Ἐκ Θεοῦ*, ait ille,

Πανθ' ὅσα τ' ἦν, ὅσα τ' ἐστίν, ἰδ' ὅσα δὲ εἶναι ὀπίσσω, Δένδρεα τ' ἐβλάστησε, καὶ ἀνέρες, ἡδὲ γυναῖκες, Θῆρες τ' οἰωνοῖτε, καὶ ὕδατοθρεμμονες ἰχθυες.

Quorum placita cum in omnibus tam religiose sequeretur Noster, etiam hac in re, quæ non levis momenti est, relictis Stoicorum & Ocelli deliramentis, ea amplecti debuisset.

[Ἦν λίθον καὶ π. &c.] Ex hoc uno loco satis adparet, quam mirifice Philosophastri isti, quales Numenius, Proclus, Porphyrius, veritatem rerum obscuraverint: ut dubium sit, rectene ipsi ea omnia intellexerint, quæ de *materia & forma*, de *exornatione* materiæ, de *αμορφία*, & quæ sunt hujus furfuris alia, tam curiose disceptabant.

(*) Operæ pretium erit, veram Philosophi sapientissimi sententiam explicasse, unde, quam bene hæc dicantur, Lectori apparebit. „Dei consilia & proposita”, sic argumentabatur Plato, „Deo sunt coæterna: pertinent enim ad essentiam Dei, ut actus pertinet ad agentem; cum vero Deus ab æterno sibi proposuerit mundum hunc aliquando creare, etiam ab æterno aliquam sibi imaginem, *ideam* aliquam seu exemplar & quasi sciagraphiam hujus fabricæ habuerit necesse est; quæ quidem idea cum a consilio ipso de mundo creando ne cogitatione quidem separari possit, sequitur uti istud consilium Deo fuit coæternum, ita *ideam* quoque & exemplar seu *formam* mundi Deo coæternam dici debere.” Vide ejus Timæum & alia passim opera.

bant. Interim videre poteris eruditissimum e Benedictinis S. Mauri monachum, Martin Explication de divers Monumens singuliers, qui ont raport a la religion des plus anciens peuples p. 220.

Και, ὡς ὁ ποιητής εἶπεν, ἡρωεῖδες] Quippe illud ἡρωεῖδες Poëtæ, quod de antro dicitur, per σκοτεινόν interpretatus est Noster, τὴν ὑποθεσεῖ δουλευόν perverſe tamen, ut in Diſſertatione HomERICA demonſtravimus.

Cap. VI.

ΑΦ' οὗ καὶ κόσμος ἐκλήθη] Plato in Gorgia p. 507. ſq. Φασιν οἱ σοφοί, ὦ Καλλικλεί, καὶ οὐρανόν, καὶ γῆν, καὶ θεοὺς, καὶ ἀνθρώπους, τὴν κοινωνίαν συνεχεῖν, καὶ φιλίαν, καὶ κοσμιότητα, καὶ σωφροσύνην, καὶ δικαιοσύνην καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα ΚΟΣΜΟΝ καλοῦσιν, ὡς ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν, οὐδὲ ἀκολασίαν. Ajunt ſapientes, ο Callicles, & cælum & terram & Deos & homines, ſocietatem continere atque conſervare, & amicitiam, & modēſtiam, & temperantiam, & juſtitiam: atque adeo hoc univerſum bis de cauſſis κοσμον [i. e. mundum] vocant, non ἀκολασίαν [i. e. intemperiem, & licentiam] nec ἀκοσμίαν [i. e. inmunditiem]. Et rurfus in Timæo p. 40. Β. νειμας περὶ πάντα κυκλῶ τον οὐρανόν, ΚΟΣΜΟΝ ἀληθινόν αὐτῷ πεποικιλμένον εἶναι καὶ ὅλον. Circumque cælum æqualiter diſtribuit, ut varietate diſtinctus univerſim vere κόσμος [i. e. mundus] appellaretur.

Επερασος] Reſpondet vocabulum examuſſim HomERICO ἐπιγρατος: ſed hoc Poëticum, illud ſolutæ orationi proprium.

Τὴν εἰς κάτω ΚΑΘΟΔΟΝ τῶν ψυχῶν, καὶ πάλιν ἐξόδον] Illuſtrat hunc locum laudatus Martin Explicat. de divers Monumens p. 184. 185. Operæ pretium erit verba ejus Latio donata hic adponere. „ Quod ſequitur Iſidis ſignum memorabile eſt, cum „ ſceptro quod ſiniſtra tenet, tum cancro „ capiti impoſito, ad modum coronæ. „ Duo hæc ſymbola certiffime Regiam indicant poteſtatem. Altero tamen (cancrum puta) profundius aliquid videtur „ declarari; hoc eſt, ſecundum Porphyrium deſcenſio [τὴν εἰς κάτω κάθοδον de „ Antro Nymph. pag. 107. ed. Vatican.] „ ſive generatio animarum [τὰς εἰς γένεσιν

κατιούſας ψυχὰς] Id. ibid. pag. 111.] Dogma „ ab Ægyptiis ad Pythagoreos, Plato- „ nem, Numenium, Ciceronem, Macro- „ bium, pluresque alios delatum. Præ- „ cipua hæc doctrinæ gentilium pars in eo „ conſtitit, ut crederent animas cœlo „ deſcendere in terram ad corpora noſtra „ occupanda: Illas Solem prætervehi: Id- „ que aſtrum duabus inſtructum eſſe por- „ tis, altera verſus Tropicum Cancrī, al- „ tera verſus Capricorni poſita: h. e. ſol- „ ſtitium æſtivum & ſolſtitium hybernum. „ Alteram portam hominum eſſe, Deorum „ alteram: ut quæ continuum animabus „ tranſitum præſtabant, tam euntibus in „ mundum ſublunarem, quam remean- „ tibus ad cœli plagas. [Macrob. in Somn. „ Scip. lib. 1. cap. 12. *Has Solis por- „ tas phyſici vocaverunt, quia in utraque „ obviante ſolſtitio &c.*] Demum alteram „ ab uno latere viam attingere lacteam, „ alteram ab altero. Eo ipſo indicantes, „ non admitti animas ad menſam Deorum, „ quæ via lactea fingitur, priuſquam in „ has terras deſcendiſſent, aut in cœlum „ rediſſent. Sunt & alia plura, quæ ge- „ nerationem animarum cancrī ſigno indi- „ catam ſpectant; ſed ſufficit obſervafſe „ Iſidem, ſignum hoc cœleſte capite geſtan- „ tem, Lunam eſſe, quæ ex opinione ve- „ terum generationi præſidebat. [Σελήνην „ τε οὕτως γενέſεως προſτάτιδα Porphyr. ubi „ ſupra pag. 119.]” Eleganter hæc & eru- „ dite diſputata Porphyrianis lucem adfun- „ dunt haud tralatitiam. Gemina illis invenies in Marſhami Canone, & laudatiſſima Geſneri diſſertatione de animabus Hippocratis. Jungi poſſunt, quæ de eodem Heracliti ὁδῷ ἀνω καὶ κάτω, vel καταβαſει τῶν ψυχῶν καὶ ἀναβαſει, e veteribus ſcripſit Philo de mundo αῤῥατῶ p. 958. A. e recentioribus, illuſtre nomen, Marklandus ad M. Tyr. Diſſ. xli. alia infra ad Cap. x. ubi de πτωſει εἰς γένεσιν exponendum erit. Οὕτως καὶ Περſαι κ. τ. λ.] Inſinitos poſſem de Perſarum numine, Mithra, auctores laudare. Sed deferbuit hæc mea citandi libido. Noti ſunt duumviri præclari, inter quos diſceptatum de eo fuit, Th. Hyde & Phil. a Turre, & qui inſtar omnium eſſe poſſunt.

Σπηλαιον τοπον] Vide Barnef. ad Odyss. A. 25. & Davif. ad M. Tyr. Diff. xiv.

Ευβουλου] Obscurissima hujus Eubuli est memoria, eumque solus inter veteres Porphyrius noster laudavit auctorem. Sic legitur Lib. iv. de Abst. Anim. p. 165. Διηγρηντο δε οὔτοι (Magi, scilicet) εις γενη τρια, ως φησι ΣΤΜΒΟΤΛΟΣ, ὁπερ την του Μιθρου ιστοριαν εν πολλοις βιβλίοις αναγραφας. Edd. omnes & MSS. Συμβουλος habent; at cum hoc loco Ευβουλος legatur, primum Th. Canterus in variis Lectionibus, dein Vossius in Historicis Græcis, postea Auctor notarum ad Libros de Abst. l. c. in ed. Cantabr. demum Fabricius in indice Auctorum, qui in operibus Porphyrii laudantur, *Eubulum* pro *Symbulo* substituerunt. Rem confirmat Hieronymi auctoritas, quem constat in suo Codice *Eubulum* legisse; cum enim in Lib. ii. adversus Jovianum, universum fere librum quartum Porphyrii passim exscriberet, inter alia etiam hoc de Eubulo testimonium inde desumfit: *Eubulus quoque, sic scribit, qui historiam Mithræ multis voluminibus explicuit, narrat apud Persas tria genera Magorum: quorum primos, qui sint doctissimi & eloquentissimi, excepta farina & olere, nihil amplius in cibo (forte in cibum) sumere.*

Ζωροαστρον αυτοφες σπηλαιον &c.] Aperte Porphyrio obloquitur Martin Explic. des monumens p. 238. & 277. sqq. Ejus sententia huc redit: Zoroastrem cultum Mithræ quidem instituisse inter Persas, at auctorem Mithriacorum non esse. Mithram ei non fuisse summum Numen, sed talem habitum, qualis a Plutarcho describitur in libello de Iside & Osiride Cap. XLVI. Reliqua omnia Phrygum Cilicumque inventa esse, quæcunque ad Mithriaca pertinerent, nec in his Porphyrii nostri, aut quem citat Eubuli, auctoritatem quidquam valere. Opinio ejus fatis est probabilis, & cum iis, quæ de puritate veteris inter Persas religionis & placitorum Zoroastri inculcat Doctiss. Hyde, egregie convenit. At nondum tamen perspicere equidem possum, hæc omnia tam firmo niti fundamento, ut propterea disertissimo Philosophi nostri testimonio vis sit inferenda: qui profecto

a se ipso hæc non effinxit, nec propria solum auctoritate deposuit, sed vulgarem haud dubie traditionem & antiquiorum libros duces secutus est. Etiam si enim, defectu monumentorum, istius quem citat Eubuli ætas certo definiri non possit, eo ipso tamen auctoritas ejus tam facile in dubium vocari non debuit, maxime cum verosimile sit, secundum monumenta antiquitatis & scripta veterum, quibus nos destituimur, Eubulum historiam suam concinnasse, quæ magno eruditionis apparatu scripta fuerit necesse est, cum tot voluminibus constiterit. Sed videamus, quibus potissimum argumentis opinionem suam Vir doctus stabiliverit. „10. ait: Zoroastri ætas, „ si vel maxime recentem statuamus, ante, „ cedit prophetas Esaïam & Daniëlem; sed „ vero Justinus M. in dialogo cum Trypho- „ ne auctor est, plerosque Mithriacorum „ ritus ad exemplum locorum quorundam „ Esaïæ & Daniëlis fuisse efficta; ergo Z. „ auctor Mithriacorum esse non potuit. At, amabo, quæ hic auctoritas Justini M. esse potest, aut unde is didicit hanc Mithriacorum originem fuisse? Contra quilibet facile videt, allegorici PP. ingenii hos esse lusus, non argumenta veræ historiæ. Præterea illud ipsum S. Justini testimonium alios etiam ritus spectat, quam quos Porphyrius Zoroastri adscribit, secundum Eubulum. Apud illum nihil aliud traditur, quam Zoroastrem antrum in honorem Mithræ construxisse, figuris quibusdam & symbolis distinctum. Ponamus nunc, in eo errasse Porphyrium, quod *δημιουργον και πατερα του παντος* appellet hunc Mithram; ponamus eum, quod majus est, symbola hæc & figuras de suo addidisse; remotiora forte sunt tempora, quam ut de ejusmodi nugis cogitemus, & simplicitas ejus ævi huic traditioni potest opponi; at id manet, nihil absurdi vel incongrui statuere, qui Mithram a Zoroastre in antro cultum dixerit. Præterea ea omnia, quæ de Mithra e petra nato, & boum fure traduntur, & quæ sunt his similia, sequiori ævo ficta fuisse, facile potest concedi, salva Porphyrii auctoritate, qui Zoroastri nihil adscribit, excepto antro. Sed videamus porro. Distinctio, quam Martinus facit p. 279. inter Mithram consideratum

ut *Solem* stricte sumtum, & *Mithram* figentem anni cursum eo quo omnes zodiaci domos percurrit ordine, secundum auctorem *Homiliae* veteris, prae nimia subtilitate vana est & parvi momenti: neque video equidem, quæ sit auctoritas istius, quam citat, *Homiliae*; nisi omnia sine discrimine adoptare velimus, quæ a Patribus nobis dictantur. Sed gravior est ejus error, qui sequitur p. 280. *Aussi Porphyre*, sic ait, *a-t'il reconnu depuis lui même, qu'il avoit été surpris, & que le livre d'ou il avoit tiré ce qu'il avoit avancé de Mitbras, étoit un ouvrage supposé par les Gnostiques, qui pour donner du poids à leur rêveries, avoient publié un ouvrage sous le nom de Zoroastre. Aveu si formel, qu'Eunapius ne pouvant le dissimuler, dit que les progrès que Porphyre faisoit dans les sciences, étoient si grands, qu'ils l'obligeoient souvent à changer de sentimens.* confer ibid. p. 291. Operæ erit, ipsa *Porphyrii* verba inspicere, unde, quam male ex iis argumentatus sit *Benedictinus* noster, sole clarius adparebit. Locus est in *vita Plotini* Cap. xvi. Γεγονασι δε κατ' αυτον των Χριστιανων πολλοι μεν και αλλοι, αίρετικοι δε εκ της παλαιας Φιλοσοφιας ανηγμενοι οί τα Αλεξανδρου του Λιβυου, και Φιλοκωμου, και Δημοκρατου, και Λυδου συγραμματα πλειστα κεκτημενοι, ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ τε προΦεροντες ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ, και Ζωστριανου, και Νικοθεου, και Αλλογενοους, και Μεσου, &c. Πορφυριος δε εγω προς το ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ συχνος πεποιημαι ελεγχους, όπως ΝΟΘΟΝ τε και ΝΕΟΝ το βιβλιον παραδεικνυς, πεπλασμενον τε υπο των την αίρεσιν συησαμενων, εις δοξαν ειναι του παλαιου Ζωροαστρου τα δογματα, α αυτοι ειλοντο πρεσβευειν. En verba *Philosophi*, *Lector*, quomodo ipse *Martinus* in notis adscripsit. At nihil profecto ex illis praesidii opinionibus ejus potest peti. Falsum enim est, quod temere & praeter omnem rei veritatem adserit, *Porphyrium* hic agnoscere, ea omnia quæ de *Zoroastre* passim in commentariis inculcaverat, e spurio hoc *Gnosticorum* libro deprompta fuisse. Neque unquam, quod scio, ad has *Ζωροαστρου αποκαλυψεις* provocavit, quoties vel de cultu *Mithriaco* ipso vel de auctore ejus mentionem fecit. Contra *Eubulum* potius secutus

est ducem, cujus commentarium nemo dixerit supposititium fuisse. Testimonium *Eunapii* apparet quam precarium sit, cum is placita ejus philosophica & metaphysica respiciat, minime vero traditiones de re historica. At ipsa *Martini* adsumtio, in cujus gratiam hæc omnia dicuntur, satisne certis illa fundamentis nititur? Relege ipsa ejus verba, *Lector*, & videbis quam facile sit, in rebus tantæ antiquitatis audacter constituere; quam difficile vero, opinionem pro arbitrio adsumtam rite tueri. C'est donc sans le moindre fondement, sic ait p. 238., que *Porphyre* a voulu accroire que *Zoroastre* étoit l'Auteur des *Mitbriagues* ; *Zoroastre* & les Perses n'ont fourni aux *Mitbriagues* que le nom seul de *Mitbras*, & le culte qu'on rendoit en premier au Soleil, & en second au feu, comme écoulé de cet astre. Tout le reste est de l'invention des *Phrygiens* & des *Ciliciens*, qui ont mis en vogue *Mitbras* & ses mysteres. C'est cependant, a quoi n'ont fait attention ni les anciens, ni les Modernes: Tous sans exception ont adopté les visions de *Porphyre*, & d'un je ne sçai quel *Eubule*, qu'il cite. Ils n'auroient jamais donné dans cette piège, s'ils avoient consulté les écrits de *Zoroastre*, ou étudié les mœurs & la discipline des *Mages*, ou fait quelque séjour en *Persé* ou lu les *Reglemens*, qu'*Hystaspe* Roi des *Medes* fit pour affermir & étendre la Religion, que *Zoroastre* avoit dressée, avec le genre de vie que ce Prince traça aux *Mages*, & qu'il embrassa lui-même. At, adorabo te, quo hæc omnia? Unde tantum eruditionis apparatus hausit *Noster*: aut ubi invenit hæc, quæ jactat, monumenta? Equidem malim *Eubulo* isti, quem tam fastidiose memorat, fidem habere; quam monumentis ad quæ ipse provocat inhærere, & quorum obscurior saltem est notitia quam *Eubuli*. Aut credemus, *Martinum* scripta *Zoroastris* evolvisse & *Hystaspis* leges? num in *Persia* moratus est, & vitæ genus vidit, quod *Rex Prophetarum* tempore major sacerdotibus suis præscripsit & ipse sectatus est? Sed sufficiunt hæc ad vindicandam *Eubuli* auctoritatem, cujus testimonio usus est *Porphyrius* in narratione de antro *Zoroastris*. Quid de reliquis ritibus sta-

statuendum sit, qui in Mithriacis observabantur, & num marmora illa in quibus Mithras bovem mactans adstantibus pueris cum face effictus creditur, ad antiquissimum illum Mithram sint referenda, qualem Zoroastres Persas docuit, non vacat hic disceptare. Neque multum constitui potest in rebus tantæ antiquitatis, præsertim ubi monumentis genuinis destituimur, quorum certa in his sit auctoritas.

Ποιητής και πατήρ] Desumpta est hæc e Platonis philosophia appellatio; cui peculiare hoc, de Deo rerum omnium creatore & parente: lege Philosophumena cap. xix. & Cudworth. System. Intellect. p. 404. Ab eo PP. Ecclesiæ locutionem hanc mutare, Deoque suo adsignare non dubitarunt. Hunc enim ΠΟΙΗΤΗΝ και ΠΑΤΕΡΑ νοοῦμεν εἶναι, ait Justin. M. in Dialogo cum Tryphone. Inde Philo, ὅτι οὗτος ἡλπίσεν εἰς τὸν ὅλων ΠΑΤΕΡΑ και ΠΟΙΗΤΗΝ, libro de Confusione linguarum: & ὕμνειν τὸν τοῦδε τοῦ παντός ΠΟΙΗΤΗΝ και ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΝ in Dialogo Zachariæ. Jungi potest Theodoretus Orat. i. & vi. de Providentia, possunt aliorum loca mille. Sigillatim ποιητής sensu Platónico excellenter erat creator productorque rei, quæ antea non fuerat. Παν, ὅπερ αν μη προτερον τις ου ὑπερον εἰς οὐσιαν αἰτοι, τὸν μεν αἰγοντα ΠΟΙΕΙΝ, τὸ δε αἰγομενον ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ φάμεν, ait ipse Philosophus in Sophista: cui similis est locus hac in re classicus in Convivio, sed longior quam ut hic describi possit.

Εδημιουργησας] Et hoc vocabulum philosophiæ Platonicæ debetur: cui creator non solum πατήρ και ποιητής, sed etiam ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ τοῦ παντός dicebatur. Porphyrius infra: ὁ συνεχων τὸν κόσμον δημιουργός. Varios ejus vocis usus explicat Schol. ad Aristophanis Equites: proprie architectum indicabat, unde ad creatorem Deum translata notio. Sic occurrit δημιουργός apud Constantinum Porphyrog. in vita Basilii p. 153. Συμμικτων L. Allatii: — de Deo Zacharias utitur in dialogo, & Christiani plures. vide S. Justin. de Monarchia Dei in initio, Theophil. Lib. i. adv. Autolycum, Theodoret. Orat.

vi. de providentia, & pseudo-Origenis philosophumena p. 116. 117. Contra δημιουργός τῆς κακίας απ' αρχῆς diabolus appellatur in Epistola inedita Joannis Episcopi ad Patriarcham Photium, quam e Collect. MSS. Patricii Junii in Bibl. L. Bat. mihi descripsi: ad exemplum Christi, qui eum mendacem vocat ab initio: ψευτην απ' αρχῆς. Sed de his satis.

Των κοσμικων στοιχειων και κλιματων] Holst. elementorum climatumque mundanorum: Gesn. elementa & plagas mundi. Sed vaga est ista elementi notio, & nihil definit: hic στοιχεῖα planetæ sunt & stellæ fixæ. Opportunum est Celsi testimonium, quod rem conficit: Αἰνιττεται ταυτα και ὁ Περσων λογος, ait ille, και ἡ τοῦ Μιθρου τελετη παρ' αυτοις εἰν' εἰς γὰρ τι εν αὐτῇ συμβολον των δυο των εν ουρανῳ περιῶδων, τῆς τε ΑΠΛΑΝΟΥΣ, και τῆς εἰς τοὺς ΠΛΑΝΗΤΑΣ αὐ γεγεννημενης, και τῆς δι' αὐτων τῆς ψυχῆς διεξοδου τοιονδε το συμβολον. Κλιμαξ ὑψιπυλος, ἐπὶ δ' αὐτῇ πυλὴ εὐδοῇ ἡ πρωτῇ των πυλων μολιβδου, ἡ δευτερὰ κασσιτερου, ἡ τριτὴ χαλκου, ἡ τεταρτὴ σιδηρου, ἡ πεμπτὴ κερασου νομισματος, ἡ ἑκτὴ αργυρου, χρυσου δ' ἡ ἑβδομη. Τὴν πρωτὴν τιθενται Κρανου, κ. τ. λ. Hæc subindicat & Persarum doctrina, & Mithræ sacrum eis gentile: est enim in eo duarum cæli revolutionum significatio, tum ejus qua STELLÆ FIXÆ feruntur, tum ejus qua PLANETÆ, & animæ per eas transitus tale symbolum; &c. apud Origenem Libro vi. contra eum. Nec raro etiam vox στοιχεῖον hoc sensu sumitur: v. Menag. ad D. Laërt. VI. 102. Unde locum S. Paulli ad Coloss. II. 8. explicari volebat Theophylactus in Commentario — Clare in Theophilo Antioch. Lib. II. ad Autolyc. Τεταρτῇ, inquit, ἡμερᾷ εγενοντο οἱ φωστῆρες. Επειδὴ ὁ Θεος προγνώστῃς ων, ἡπισατο τὰς Φλυαρίας των ματαιων φιλοσοφων, ὅτι ἐμελλον λεγειν, απο των ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ εἶναι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς φουομενα, προς το αθετειν τον θεον. Die quarto luminaria creata sunt. Deus enim præsciverat nugæ vanorum Philosophorum. Quod dicturi essent, ut Deum submoverent, omnia quæ terra profert, a SIDERIBVS proficisci.

Και παρὰ τοῖς ἀλλοις] Vide infra Cap. xx.

Αντρώων χειροποιήτων] Proprie χειροποιήτος αυτοματῶ opponitur, vel αυτοφυει, ut e proxime præcedentibus clare adparet: & si rite sumatur, id significat quod *culte fabricatum est & artificiose*. Sic τετραγωνος χαραδρα χειροποιήτος, *alveus quadratus, multa arte factus*, in Achillis Tatii Libro I. alia DD. VV. ad Hebr. IX. 11. similiter hoc loco αντρα εἴτε αυτοφυη, εἴτε χειροποιήτα, *speluncæ sunt vel incultæ, vel ad sacelli usum laboriose excavatæ*. Quantum vero in poliendis ejusmodi specubus industria hominum & labor præstiterint, exemplo *sepulcrorum*, quæ dicuntur, *Regiorum* in Παλæstina adparet, de quibus Periegetæ SS. quorum coryphæi Maundrell, Shaw & Pococke.

Ὡς γὰρ τοῖς μὲν κ. τ. λ.] Nota sunt hæc omnia ex antiquitate Græca: neque volo equidem diligentiam meam consumi in iis, quæ centies ab aliis explicata sunt, repetendis. Id moneo solum, ut Lector animadvertat diligentiam Philosophi nostri in his enarrandis, & quam accuratam is rituum veteris ævi notitiam habuerit.

Ἰποχθονίοις] Holst. *subterraneis*: Gesn. *inferis*, quod melius. In marmoribus Græcis Θ. Τ. tantundem est ac D. M. in Latinis. Pythagoræi triplex statuebant δαιμονων genus. Hierocles: τρία λογικῶν γένη, το πρῶτον τοὺς Θεοὺς, το μέσον αἰθερίων δαιμονας καὶ ἡρώας, το τρίτον καὶ χθονίων ἀνθρώπους· alii aliter. v. Gaulmin. ad Pfellum de Operat. Dæm. p. m. 66. 67. & J. A. Schier. ad Pythag. Aur. Carm. p. 36. sqq. qui luculenter. Rursus alii δαιμονων nomen tantum ad tertium genus referebant, & per eos intelligebant *genios* vel simile quoddam δυνάμεων ὑποχθονίων genus, varias etiam eorum classes fingentes: huc spectat Hermias in Comment. MS. in Platonis Phædrum, inter MSS. Codd. Voss. Bibl. L. Bat. ubi ita: *Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου γένους πρῶτως ἀρχεται ἡ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν διαιρέσις· πάν γὰρ τὰ ὑπερδαιμονίων γένος, μονοειδῶς ἔχει τὸ ἀγαθόν. Ἔστιν οὖν τινὰ γένη δαιμονων, τὰ μὲν μεριδῶς τινὰς τοῦ κόσμου κατακοσμοῦντα καὶ ἐπιτροπεύοντα· τὰ δὲ εἶδη τινὰ ζῶων· κατερχεῖν οὖν σπουδάζειν τὰς ψυχὰς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κληρόν, οἷον εἰς ἀδικίαν ἢ ἀκολασίαν· δελεᾶν τὴν ἡδονὴν, τὴν ἐν τῷ παρὰ τυτὰ ἀναμειγνύσιν ἐν*

αὐταῖς, ὁ ἐφόρος τῆς δὲ τῆς ζωῆς δαιμονων· ἄλλοι δὲ τινες εἰσι τούτων ἐπαναβεβηκοτὲς δαιμονες, οἱ κολᾶσεις ἐπιπεμποῦσι ταῖς ψυχαῖς, ἐπιστρέφοντες αὐτὰς εἰς τελειωτέραν καὶ ὑπερτερὰν ζῶην· καὶ τοὺς μὲν πρῶτους ἀποτρεπεσθαι δεῖ· τοὺς δὲ δευτέρους ἐξευμενίζεσθαι· εἰσι δὲ καὶ ἄλλοι κρείττονες δαιμονες, τὰ ἀγαθὰ μονοειδῶς ἐπιπεμποντες.

Ὡς αὐτῶς δὲ καὶ ταῖς Νυμφαῖς] v. Turneb. Advers. XII. 12. Ifac. Casaub. de Satyr. poësi l. 1. Meurs. Spicil. ad Theocr. p. 47. 48.

Cap. VII.

Πᾶσων ἀορατῶν δυνάμεων] Difficilis explicatu est illa vox δυνάμεως, ob varias & abstrusas notiones, quas illi tribuerunt; unde Sallustius eas etiam ἀρρήτους appellat Cap. xv. libelli de Diis & mundo: τὰς ΑΡΡΗΤΑΣ ἀνω ΔΤNAMEΙΣ, *superiores potestates, quæ verbis exprimi non possunt*. Plerumque *proprietas* indicantur & *attributa* rerum qualiacunque. Sic ἡλίου δυνάμις apud Platon. L. vii. de Rep. est *proprietas & virtus solis*: hoc est *lux*; nam de luce eo in loco sermo fit, non de igne. Confer hic sequens cap. viii. ubi locus Philosophi a Porphyrio adfertur. Legi autem, ad notionem vocis δυνάμις intelligendam, merentur Nostri verba in vita Pythagoræ p. 39. Kust. ubi Ἐκαλεῖ γὰρ, inquit, τῶν ἀντικειμένων ΔΤNAMEΩΝ τὸν μὲν βελτίονα, μονάδα καὶ Φῶς, καὶ δεξιὸν καὶ ἰσὺν, καὶ μένον καὶ εὐθύ· τὴν δὲ χειρόνα, δυάδα καὶ σκοτός, καὶ ἀριστερόν καὶ ἀνίσον, καὶ περιφέρειες καὶ φερόμενον. De aliis ejus notionibus, ab his diversis, infra plus semel disputandi nascetur occasio.

Οὕτω καὶ ὁ Κρονός] v. Ill. Cuperi Apoth. Hom. p. 31. Ipsæ, quæ hic adducuntur, fabulæ e Mythologis constant.

Θεολογῶν] Frequentes variæque eruditum de hac voce sunt observationes, ab aliis etiam jam laudatæ: instar omnium esse potest Ill. Cuperus l. c. p. 111. 112. Inter gentiles hoc nomine absolvebantur *Philosophi & Poætæ*; quam in rem operæ erit elegantissimam S. Theodoretī disputationem legere de theologia paganorum in Orat. I. de providentia. Junge Fabric. ad S. Emp.

p. 593. Præclare Justinus M. in Dial. cum Tryph. ineunte: Τι γὰρ, οὐχ' οἱ φιλοσοφοὶ περὶ ΘΕΟΥ τὸν ἅπαντα ποιοῦνται ΛΟΓΟΝ; ἢ οὐ τοῦτο ἔργον ἐστὶ φιλοσοφίας, ἐξετάζειν περὶ τοῦ Θεοῦ; quæ de Philosophis testantur. Cum vero & Poëtæ de Diis philosopharentur, etiam his illustre θεολογῶν nomen tributum fuit. Sic noster infra de Homero, sub finem libelli: κρατογενούς δὲ οὐσης τῆς Θεοῦ, οἰκείου τόπον ὁ ΘΕΟΛΟΓΟΣ ἐξευρεν. κ. λ. conf. DD. VV. ad Justin. M. de monarchia Dei Cap. 2. At Philosophorum vel sic tamen majorem semper auctoritatem fuisse, observandum est, quam Poëtarum: ut e laudato Theodoretī loco apparet. — Quam notionem vox inter veteres Christianos habuerit, fatis notum est & post alios multos a Wolfio ad L. II. Photii contra Manichæos, observatum.

Cap. VIII.

Ἵτι δὲ καὶ ταῖς νυμφαῖς καὶ τούτων μάλιστα ταῖς Ναΐσιν] Vide ad finem Capitis septimi.

Αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσι] Holst. quæ juxta fontes degunt; Gesn. omisit vertere. Debuisset, quæ fontibus præsumunt; usu præpositionis tritissimo, & cujus vix opus est exempla adferre: alioquin laudare possem Cel. Reitz. ad Lucian. Tom. II. p. 538. Tom. III. p. 44. 45.

Καὶ τῶν ὕδατων &c.] clarius infra Cap. x. Ναΐδες, αἱ ἀπὸ τῶν ΝΑΜΑΤΩΝ οὕτω κεκληνταὶ similiter ΚΡΗΝΑΙΑΙ eadem vocabantur, ἀπὸ τῶν ΚΡΗΝΩΝ. Schol. MS. in Iliad. θ'. in ὑποθεσεὶ exeunte: εὐχεται δὲ τῷ ποταμῷ, ὥσταν ἑκάστου ἐχόντος δαίμονα· ὁ δὲ καὶ ἐν ταῖς ΚΡΗΝΑΙΣ οἶδε θεὰς, αἷς ΝΤΜΦΑΣ καλεῖ, „Νυμφαὶ κρηναῖαι, κούραι Διὸς.” καὶ ἄλλαι „Νυμφαὶ ορεσῖαδες, κούραι Διὸς.” Οὕτω πεπληρωσθαι θείων δυνάμεων Ὁμήρου ἡγήτο ἅπαντα. Observari autem meretur totidem fere verbis in Eusebio legi, quæ hic apud Porphyrium invenimus. Locus est Lib. III. Præp. Evang., sed corrupte editus; sic habetur: Καὶ αἱ μὲν τῶν γλυκεῶν ὕδατων μερικαὶ δυνάμεις, ΝΤΜΦΑΙ αἱ δὲ τῶν θαλασσεῶν Νηρηίδες κεκληνταὶ. Pro Νυμφαῖ, substituendum esse Ναΐδες, utut

dura hæc sit emendatio, liquidum tamen est e sensu loci. Nam *Nereides* æque *Nymphæ* sunt ac *Najades*. Ambo species sunt, quæ generali *Nympharum* nomine designantur. Firmat laudatus Schol. MS. ad Iliad. ζ' qui sub Porphyrii nomine inter MSS. Voss. Bibl. L. Bat. adservatur: Ὅτι τὰς μὲν Νηρηίδας ὁ μῦθος θαλασσίας δαίμονας ἀφίσταται τὰς δὲ ΝΗΙΔΑΣ τῶν γλυκεῶν ναιματῶν προΐσται.

Νοερῶν ὕδατων] Notio, quam Grammatici tribuunt voci νοερον, variis ejus usibus recte convenit: νοερον, ajunt, το αἰσθητον, το πνευματικον, το μὴ ὁρωμενον. Quid vero aquæ sint νοεραὶ, equidem non explicabo. *Sentiant* qui velint, nam res *sensus* est, non *verborum*: i. e. ex eorum genere quæ, ut ajunt, magis *sentiuntur* quam *explicantur*. An vero ingenia nostri temporis satis subtilia sint, ad has notiones sentiendas, nullus scio. Mihi, quod ingenue fateor, hæc sub sensus non cadunt.

Ῥηξασθαι] νασμους scilicet, ut Barneſius supplet: i. e. *aquas suas devolventes*, quod proprium scaturiginibus fluminum, quæ plerumque in montibus oriuntur. Et teritur verbum ῤησσειν apud Græcos usu *devolvendi*, *deficiendi*, & dein etiam *proster-nendi*: exempla dedi in Observ. Miscell. Cap. II. addi possunt notæ Maittairii ad Inscript. Herodis & Regillæ vs. 25. & Lud. de Dieu ad Marc. IX. 18. Dioscoridæ est,

Δακρυὰ οὐδ' ΕΡΡΗΞ' ἐπὶ πένθεσιν

i. e. *Lacrymas non fudit*, in Lib. III. Anthol. p. 202. Steph. Atque eodem modo explicanda est locutio Theodoretī, ῤησσειν ἐλεγχοῖς in Serm. I. de Providentia, de *refutatione argumentorum & defectione*, quam cum interpres non intelligeret, liberius non nihil res suas egit. Desumit Theologus doctissimus locutionem a *lucta*, quo in genere terebatur istud ῤησσειν v. Observ. nostras I. c. & adde Salmaf. ad Achill. Tat. p. 657. Servavit primitivi notionem etiam compositum καταρρηγνυειν in Antigono Carystio Cap. XLIX. Hist. Mirab. ubi sic legitur: τοὺς δὲ ἐγχωρίους, μολιβδῶν τοῖς οἷσις περιτιθεντας, τοξεύειν καὶ ΚΑΤΑΡΡΗΓΝΕΙΝ

τὰς

τας νεεττειας. *Incolas, plumbum sagittis ad-*
dentes, jaculari & DEJICERE ni-
dos.

Οἱ Πυθαγορειοι, και μετα τουτους ὁ Πλα-
των] Convenit Æn. Gazæus in Theophra-
sto: Καὶ το δε το παν Εμπεδοκλῆς αντρον
πεποιηκεν. Εν πολιτειᾳ δε Πλατων μεταβαλλων
σπηλαιον ονομαζει. Αμελει και των δεσμων λυ-
σιν, και του σπηλαιου Φυγην, την ενταυθα της
ψυχης εφη πορειαν. Ubi cave interpretem
consulas, nam is omnia turbavit.

Εμπεδοκλει] Celeberrimus est hic Pytha-
goræ discipulus, cujus nihil exstat præter
fragmenta. Aliquot ex iis H. Stephanus
collegit in Poësi Philosoph. p. 15. sqq. sed
tam pauca operæ vix erat collegisse. Longe
meliora orbis eruditus exspectavit ab indu-
stria diligentissimi viri & Polyhistoris præ-
clari, J. A. Fabricii, qui peculiare syn-
tagma molitus est, quo fragmenta hujus
Philosophi complecteretur. Id ipsum ta-
men, ab auctore communicatum cum Mos-
hemio, post mortem ejus neglectum peni-
tusque amissum est: ut cel. Reimarus testa-
tur in vita Soceri. — Equidem, desiderium
tam egregii laboris male ferens, damnum hoc
quomodocumque resarciendi & reliquias
hujus Philosophi uno fasciculo colligendi
consilium ceperam: eumque in finem in-
signem jam apparatus fragmentorum Em-
pedoclis mihi collegeram, eo animo ut
syntagma hoc uno volumine cum Porphy-
rio in lucem ederetur: cum subito mu-
tato domicilio Bibliothecæ publicæ caussa
Lugdunum Batavorum concessi. Illuc vero
delatus mox sensi, quantum ex eo itinere
Empedocles lucraretur. Nam præter va-
riâ ejus fragmenta, quæ e Scholiastis & Phi-
losophis MSS. inprimis Commentariis in
Platonem ineditis describere licuit, ex ad-
versariis Ill. Viri Jos. Scaligeri, e quibus
multa disci possunt quæ alibi frustra quæ-
ras, inter alia *ανεκδοτα* & luce publica
dignissima, etiam *Syllogen* descripsi *fra-*
gmentorum Hesiodi, Orphei, Parmenidis &
Empedoclis, quæ undecumque Vir immorta-
lis memoriæ diligentissime collegerat; *Em-*
pedoclis præsertim, cujus reliquias ultra cen-
tum & quod excurrit ab eo congestas inveni:
adscriptis hic illic summi viri emendationi-
bus; & in his insignia etiam fragmenta, quæ

ipse Fabricius in syntagmate suo MS. igno-
ravit, ut e commentario Moshemii ad Cud-
worthum mihi constat. Cum vero accura-
tissimum delectum postulet hic labor, &
aliæ etiam causæ intercesserint a privatis
negotiis, consilium, quod initio ceperam,
abjeci, & *Syntagma Empedocleum*, fra-
gmentis ejus forte trecentis aut amplius
spectandum, non cum hoc Porphyrii libel-
lo, sed separatim postea publicare constitui.
Quem in finem Viros Doctos & harum li-
terarum fautores rogatos volo, ut, si qua
habeant e MSS. Codd. hujus consilii sub-
sidia, meque favore & auxilio suo indignum
non judicaverint, in commune literarum
bonum ea mecum communicare haud de-
dignentur. Honori ipsis erit, de humanio-
ribus studiis, de Empedocle, & de me-
adeo ipso bene meruisse.

Αἱ ψυχοπομποὶ δυνάμεις] De notione δυ-
νάμεων supra disputatum: at diversissimus
rursus est usus, qui hic obtinet: Hic δυ-
νάμεις *genii* sunt, seu genus *potestatum*,
ut ita dicam, *spiritualium*: nam de per-
sonis etiam sumi hæc vox solet. Sic in-
terdum de magistratibus teritur, ut Chis-
hullus docet ad Inscript. Sigeam. Sæpius
de *diabolis & malis spiritibus*, quales αἱ
δυνάμεις αἱ κοσμοκρατορες του σκοτους τουτου
usu Manichæorum; tanquam in Testa-
mento Salomonis MS. phantastico & futili,
apud Gaulm. ad Psellum de Operat. Dæm.
p. 13. quibus similes δυνάμεις αξιαι Gno-
sticorum in Abraxis apud Spon. Miscell.
Erud. Antiq. p. 298. Notari vero merentur
δυνάμεις Philosophi Nostri, ob adjectum
ψυχοπομπων, quod commissum ipsis ψυχ-
γωγίας munus indicat. De illis agit eru-
ditissimus Abrincensium præsul in Orige-
nians Lib. II. Quæst. V. & not. ad Origen.
in Joann. p. 115. 116. copiosius Cel. Ode
in Commentario de Angelis, & DD. VV.
ad Luc. XVI. 22. Notum est a veteribus
Græcis Mercurio speciatim hanc spartam
fuisse adsignatam,

Ut pias lætis animas reponat.

Sedibus, virgaque levem coercet

Aurea turbam, superis Deorum

Gratus & imis.

Vide observata illustrissimorum nostra ætate
hoc

hominum, T. Hemsterhusii ad Lucian. Tom. I. p. 489. sq. & P. Wesselingii ad Diod. Tom. I. p. 107. sq.

Παρα Πλατωνι] Locus exstat in Lib. vii. de Republica p. 514. ed. Steph. confer summi Viri notam ad Lucian. Tom. I. p. 43. descriptionem ejus vernaculo rhythmo eleganter expressit, elegans sed obscurus seculi xvi. Poëta Belgicus, H. L. Spieghel in egregio Poëmate, quod speculum cordis (Hertzs-spieghel) inscripsit Lib. iii. vs. 66. fqq.

Καταγειφ] De scriptura hujus vocis disputatum in diatriba de Cepotaphiis.

Προδιαλεγόμενου] v. Platon. l. c. p. 517.

Τῇ του δεσμοτηριου οικησει] v. Meurs. ad Helladii Chrestomath. & VV. DD. in primis cel. Alberti ad AA. xii. 7. Simpliciter potuisset vel δεσμοτηριω dici vel οικησει, οικηματι, οικητηριω, cet. Abundanter οικησις του δεσμοτηριου dicitur, ut οικια του σκη-
,, νους, fons Timavi, oppidum Antiochiæ,
,, amnis Eridani, arbor fici, εξηγητικως”
Grotium audis ad 2 Cor. V. 1.

Cap. IX.

Εγκοσμιων δυναμεων] Spectant huc disputata ad cap. vii. non quæ ad præcedens caput observavimus.

Του δ' αυ νοητου] Opponitur δ NOHTOS κοσμος τῷ ΑΙΣΘΗΤΩι de utraque voce disputat Vorstius in Dissertationibus Sacris.

Παν αντρον σφαιροειδες] Antrum oportebat spherica esse figura, ideo quod mundi symbolum gereret: eum enim σφαιροειδη esse veteres plerique credebant. Sic certe Eratosthenes apud Strabonem libro primo Geographiæ; sic etiam philosophi haud pauci, in primis Stoici: v. D. Laërt. L. vii. rationem dedit Plato in Timæo. Atque hinc explicandus supplendusque est Tertullianus Lib. ii. ad Nationes Cap. 4.

Cap. X.

Ουκ αν ειη της γ. ου. &c.] Minus accurate Holst. hæc vertit, qui inter ὑποστασιν & ουσιαν melius debuisset distinguere. Par etiam Gesneri vitium, quod tamen magis potest

excusari. Tu verte: - - - nequaquam illud intellectualis SUBSTANTIÆ, sed ESSENTIÆ materiæ insitæ symbolum gerat, vel gerere potest dici. Ειη Φερων inter se coherent: transpositione minus eleganti, at obvia tamen, & Porphyrio, nitorem dictionis parum curanti, facile donanda.

Νυμφων, ουκ Ορεσιαδων &c.] Varia Nympharum genera, quorum apud veteres mentionem invenimus, recensuit Tolleius ad Formulam receptionis Manichæorum. Phavorinus luculenter, at secundum antiquiores, ut solet: Νυμφαι] αἱ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, αἱ Ἀδριαδες (l. Δρυαδες) καὶ Ἀμαδρυαδες, καὶ Ορεσιαδες καλοῦνται Νηρηίδες, αἱ ἐν τῇ θαλάσῃ· Νηίδες, αἱ ἐν ταῖς λιμναῖς. Καὶ ἀλλῶς· Τῶν νυμφῶν αἱ μὲν εἰσιν οὐρανίαι, αἱ δὲ ἐπιγείοι, αἱ δὲ ποταμίαι, αἱ δὲ λιμναῖαι, αἱ δὲ θαλασσίαι· καὶ καθόλου τῶν Νυμφῶν γένος εἰς πολλὰ διηρτάι, ὥς Φησι Μνησιμαχος. confer locum Hermiæ in Comment. MS. in Platonem, quem infra dabimus ad cap. xii.

Ἄλλα Ναϊδων] Opportuna & justa est Nostri observatio, Homerum accurate fecisse cum Najades nominaret antri Deas, non Nereides. Vindicavimus id contra Scaligerum in Dissertatione.

Ναϊδων, αἱ ἀπο τῶν ναμάτων οὕτω κεκληνται] Νεω vel ναω est fluvius: unde Νερεος, vel Νηρεος, Νηρος, & Νηρεως· etiam ναμα vel νημα, teste Hesychio: ἀπο τῶν ναμάτων, Ναίδες vel Ναϊάδες, ut Πηγαιαί, ἀπο τῶν πηγῶν· Κρηναῖαι, ἀπο τῶν κρηνῶν· Λιμναῖαι, ἀπο τῶν λιμνῶν. Porphyrius infra cap. xiii. ταῖς νυμφαῖς, αἱ ΝΑΜΑΤΩΝ καὶ ΠΗΓΩΝ προεῴσαι, ΠΗΓΑΙΑΙ τε καὶ ΝΑΙΔΕΣ δια τοῦτο κεκληνται.

Δυναμεις] Hic δυναμεις Nymphae sunt: quo spectant observata ad cap. viii.

Ελεγον δε και τας εις γ. κ. ψ. α.] Compara, quæ infra disputat cap. xii.

Λεγων, και τον προφητην] Mosem, Genes. I. 3. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תִּהְיוּ וְכֵן וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם· Illum prophetam hic dici nemo mirabitur, qui latissimos hujus vocis limites cogitaverit: ita ut non solum προφητης de quibusvis Librorum SS. etiam historicorum scriptoribus, sumatur; sed generatim ῥηθεν δια προφητῶν tantumdem sit, ac si dixeris traditum in S. Scriptura: cum eo nomine etiam unius S. auctoris ef-
fata

fata indicentur. Vide Grot. ad Matth. II. 23. quem plures dein exscripserunt: alii ad Tit. I. 12. & 1 Pet. I. 10. Cæterum observari meretur, Numenium, unde hæc citantur, philosophum Platonium & paganum, in Libris SS. præsertim Mosaicis versatissimum fuisse. Imo, teste Hesychio Milesio, docuit Platonem multa a Mose desumpsisse, in iis quæ de Deo & mundo tradidit; & Origines Lib. 4. contra Celsum auctor est, ipsum multa melius docuisse, quam Plato, & varia e Pentateucho & SS. in commentarios suos transtulisse. Plura de eo infra ad cap. xxi.

Δια τουτο λεγων &c.] Observa integrum hunc locum, auctore non laudato, pro more ejus ævi exscriptum fuisse a Gyrardo in Synt. 5. Historiæ Deorum.

Εμφερεσθαι] in Hebr. est מרחפתי quod interpretes omnes, tam LXX. quam Triumviri Græci, Aquila Symmachus & Theodotion, per επιφερεσθαι reddiderunt; unde Numenium forte corrigendum dixerit aliquis. Sed res eodem redit. v. Grot. ad h. l. — Postea εμφερεσθαι etiam citatum inveni in Confirmatione, ut appellatur, Græca articulorum quorundam SS. Theol. e PP. & SS., inedita, sed ανεφελη, quam, inter MSS. si recte memini, Patricii Junii in Bibl. LBat. excussit: Ibi cap. iv. sic legebatur: Κανων γαρ ημιν εστιν αληθης και αδιαπτωτος, κακου τον Θεον μηδαμως ειναι δημιουργον, μητε μην δικαιο λογω του Θεου μεταψηφισθαι τινα. „ Εν αρχη εποιησεν ο Θεος τον ουρανον και την γην και Πνευμα Θεου ΕΜΦΕ- „ ΡΕΤΟ. επανω του υδατος &c.

Το του Θεου πνευμα] Non minus absurde Sec. xvi. hæc verba intellexit Vir in rebus naturalibus supra captum suæ ætatis sapiens, sed quod placita spectat religionis Atheus pessimus, Jord. Brunus, patria Nolanus, & variis scriptis inter quæ etiam sunt metro adstricta celebris. Exstat de eo C. Scioppii epistola ad Rittershusium, Roma xvi. Febr. MDCC. scripta, & a Struvio in Act. Liter. e MSS. erut. Fascic. S. publicata, in qua sic legitur: „ Hinc Pragm „ delatus librum edit de immenso & infi- „ nito . . . & rursus alium de umbris „ & idæis, in quibus horrenda prorsusque „ absurdissima docet; mundos esse innu-

„ merabiles, (observa Scioppii ætate hoc novum fuisse & hoc solo nomine horrendum, prorsus ut medio ævo doctrina de antipodibus) . . . magiam esse rem „ licitam, Spiritum S. non esse aliud nisi „ animam mundi, & hoc voluisse Moy- „ sen, dum scribit, eum fovisse aquas.” confer Mr. la Croze Entretiens sur divers sujets p. 294. — Cæterum nescio an recte Porphyrii, vel potius Numenii, mentem ceperit Benedictinus, dum sic scriberet Explic. de divers monumens p. 220. „ Les „ Egyptiens posoient pour principe, que „ la matière, dont la masse de l'Univers „ a été tirée, étoit un Volume de pierre, „ immense fluide, informe, humide, & „ tenebreux; & que l'Esprit divin, que „ Moyse dit avoir été porté sur les eaux „ pour les rendre fécondes, étoit les ames „ memes des hommes, qui venoient du „ Ciel en terre pour y faire quelque se- „ jour.” Primo observandum est, Ægyptiorum hæc non fuisse placita, sed peculiarem Numenii opinionem, philosophi Platonici. Tum secundo loco perverse etiam Martinus mihi videtur e verbis Porphyrii opinionem hanc proponere. Neque enim statuit Numenius, si quid ego hic video, spiritum Dei apud Mosen ipsas esse animas, quæ e cælo descendebant; sed animas solum προσιζανειν τω υδατι, quod θεοπνοον erat, & supra quod Moses dixerat εμφερεσθαι το του Θεου πνευμα. Res ex universa disputationis serie satis est dilucida.

Τους τε Αιγυπτιους δια τουτο &c.] Notum id ex Eusebio Lib. iii. Præp. conf. III. Cuperi Harpocrat. p. 14. & Martin Explic. des monumens p. 162. 197. Memini fuisse, qui ex hoc ritu originem demonstrare voluerit Ægyptiorum nominum Ιαμβρης & Ιαννης, quorum memoria exstat in secunda Pauli Epistola ad Timotheum, & de quibus in Diatriba de Cepotaphiis copiose disputavimus. Ita quidem, ut quæ antea peculiariter tantum nomina habebantur duobus his Magis propria, ille in totidem sectarum appellationes converteret. Altera των ιμακριμ / quasi juratos navigii dixeris, a ιμα / juravit, & κριμ / quæ ei ipsa est vox Græca βαρις in Diodoro & Gram-

Grammaticis obvia. Altera **ΔΥΝΑΜΙΣ** / **Ιαννης**, quod *placidum miraculorum patratores* exponit. Quid de hac conjectura statuendum sit, alii videant. Equidem tot difficultatibus pressam puto, ut verear ne paucorum adfensum ferat.

Ἡρακλείτης, ψυχῇσι φαναι τ. μ. θ. υ. γ.] De Heraclito nota omnia: ita tamen ut fabulæ loco habenda sint, quæ de ejus luctu ingenioque, Democriti e regione opposito, vulgo narrantur. Quod sententiam adtinet, quæ hoc loco traditur, ei contraria omnia dixeris in Philone inveniri. **Εὐ γὰρ Ἡρακλείτης**, ait is libro de Mundo incorruptibili, **ἐν οἷς φησι**, „**ψυχῇσι θανάτος ὕδωρ γενεσθαι, ὕδατι θανάτος, γῆν γενεσθαι, &c.** & nota est ejus vulgaris sententia, **αὐτὴ ψυχὴ σοφωτάτη**, de qua infra dicemus. Sed facile hæc conciliantur, ubi quis accuratam placitorum ejus notitiam sibi comparaverit, ut conciliata etiam sunt ab Ill. Gesnero in dissertatione de animabus Heracliti & Hippocratis.

Τερψιν δὲ εἶναι αὐταῖς τὴν εἰς τὴν γενεσιν πτωσιν] Æneas Gazæus in Theophrasto: **Ἡρακλείτης, ὃ δόκειν τῶν ἀνω πόνων τῆς ψυχῆς ἀναπαύλαιν εἶναι τὴν εἰς τὸν δὲ τὸν βίον φυγὴν**. Quo in loco *φυγὴ* illa *εἰς τὸν βίον* eadem est, quæ secundum alios dicitur, *ἢ εἰς γενεσιν πτωσις*.

τὴν ἡμᾶς τὸν ἐκείνων θάνατον, καὶ ζῆν &c.] Idem Heracliti scitum inter alia ejus *ἐναντία φανη* refert Heraclides de Allegoriis Homeri p. 443. vide H. Steph. Poësin Philosph. 135. Marsham. Can. 279. Davis. & Marckl. ad M. Tyr. 643. 727. Fabric. ad S. Emp. 185. & Gesneri dissertationem.

ταῖς δὲ τῶν φυτῶν ψυχαῖς τροφὴ τὸ ὕδωρ] Operæ erit, ad hæc intelligenda, notionem *ψυχῆς*, sensu Heraclitico sumtam, cognovisse. Omnium optime hæc tractavit Gesnerus.

Cap. XI.]

τοῖς δ' ἀπὸ τῆς τοῦ αἵματος] Diog. Laërt. L. vii. *τρέφεσθαι δὲ τὰ ἐμπύρα ταῦτα, καὶ τὰ ἀλλὰ ἀστρά* τὸν μὲν ἥλιον ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης, νοστρον οὐτὰ ἀναμμᾶ τὴν δὲ σελήνην ἐκ ποταμίων ὕδατων. &c. λ.

ἥλιον μὲν τρέφεσθαι] Spectant huc Euseb. P. E. Lib. iii. p. 115. Macrobi. in Somn. Scip. II. 10. & quæ plura eandem in rem egregia disputant Menag. ad Diog. I. c. Spanh. ad Callim. H. in Delum, Cuper. Harpocr. p. 5. & illustre Germaniæ decus P. E. Jablonski P. II. Panthei p. 103. sqq. Ex hac autem opinione Jo. Meursius explicandas censuit illas Poëtarum locutiones, quibus solem mane ex undis orientem describunt, nescio tamen an undiquaque bene. Vide ejus Spicileg. ad Theocrit. p. 15. 16.

τὰ δ' ἀστρά &c.] Audi, Lector, Reimmannum in Iliade post Homerum, ubi sic ait: „Et quid in cæli & rerum cælestium descriptione (Homerus) non præstitit? Opportunior nobis de hac materia dicendi locus erit, si ad astronomiam pervenerimus, adeoque eandem hoc capite præterimus, ne Lectori cramben bis terve coctam apponere cogamur. Et licet hoc ipso forsan humani aliquid passus videri possit, quod ignem æthereum & stellas humoribus nutriri putaverit, scripseritve Lib. v. Iliados p. 77. de sidere autumnali quod maxime luceat, si prius lotum fuerit in Oceano:—

Ἄσπερ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον ὄψε μάλιστ' ἀμπερόν παμφανήσι λελύμενος Ὠκεανοῖο
Stellæ autumnali similis, quæ maxime Splendida lucet, lota in Oceano.

Quo nomine & a Scaligero L. V. Poëtices Cap. 3. p. 572. notatus est, condonandum tamen hoc ipsi est ob Physices Græcanicæ ejus temporis infantiam, & προδοξίαν. eruditorum epidemicam, quæ tanquam cæstro quodam perciti persuasum sibi habebant, mare idcirco sub Zonam torridam esse positum, ut ignis cælestis esset pabulum, solemque ali evaporatione maris, Lunam fontium & fluminum, astra telluris. Et auctor est Macrobius Lib. I. Saturn. c. 23. p. m. 252. omnium Physicorum adsertione constare, calorem humore nutriri. Et Homerum, quando Iliados Lib. I. p. 20. Thetidem Achillis matrem inducat dicentem:

„ Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὠκεάνου μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας

„ Χόλιος ἔβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο.

„ *Jupiter in Oceanum ad inculpatores Æthiopas*

„ *Hesternum ivit ad convivium, Dii autem simul omnes secuti sunt.*

„ Per Jovem intellexisse solem, cui unda Oceani dapes ministret, per Deos autem reliqua sidera.”

Ἀμμου νοερον] Similiter apud Diogen. supra cit. legitur νοερον αναμμου pro quo H. Stephanus νοτερον tentabat, & memini fuisse, qui idem hoc loco maluisset: sed vindicanda est vulgata lectio.

Αναγκη τοινυν &c.] vide omnino Gesneri dissertationem.

Ἵγρον γαρ εν αερι παχυνθεν νεφος συνισταται] Aristoteles, seu quisquis Auctor sit libelli de mundo, cap. 4. νεφος δε εστιν, ait, παχος ατμωδες συνεσραμμενον, γονιμον υδατος. Sed vix dubito quin per νεφος Noster nebulam intellexerit, non nubem: quæ Aristoteli aliisque δμυχλη solet appellari. De aëre etiam & densatione του υγρου Anaximenes philosophatur apud Hermiam in Irrisione philosophorum gentilium, sed is tamen alios ejus effectus aliasque ponit μεταμορφωσεις, quam Noster hoc loco.

Τους δε φιλοσωματους &c.] Apparitiones mortuorum vivis factas æque veteres crediderunt ac recentiores: και οδυρομεναι, ait Noster, ωφθησαν πολλαι και αι των αταφων παραμενουσι τοις σωμασιν, αις και οι γοντες καταχρανται προς αυτων υπηρεσιαν, βιαζομενοι τη του σωματος η μερος του σωματος κατοχη L. 2. de Abst. junge Salust. de Diis & mundo Cap. 19. Hinc Græcorum φαντασματα και δραματα, Latinorum spectra, lemures, umbræ, &c. Id vero difficile semper fuit definire, quid revera spectrum esset, corpus an spiritus, an vero neutrum aliquid a duobus his distinctum. Servius ad iv. Æn. satis accurate quæstionem hanc tractat: Concludit is autem, simulacrum esse quoddam, quod ad corporis nostri effigiem fictum, inferos petit & est species corporea, quæ non potest tangi, sicut ventus. Seneca spiritus appellat in Troadibus:

An toti morimur, nullaque pars manet Nostri: cum profugo SPIRITVS balitu Immistus nebulis cessit in aëra?

Stattus animas L. iii. Theb.

... te diro horrore volantes
Quinquaginta ANIMÆ circum noctesque diesque

Adfluent.

Umbras Virg. 6. Æn. & 4. Georg. Ovid. 4. Metam. & Valer. Flacc. 1. 3. Suet. Calig.

— Apulejus varia conjunxit nomina in Apologia: At tibi, Æmiliæ, . . . dicat Deus iste . . . utrorumque Deorum malam gratiam, semperque obvias SPECIES mortuorum, quidquid VMBRARVM est usquam, quidquid LEMVRVM, quidquid MANIVM, quidquid LARVARVM, oculis tuis oggerat: Omnia noctium occursacula, omnia bustorum formidamina, omnia sepulcrorum terriculamenta, a quibus tamen merito & ævo baud longe abes. Quod ad materiam vel essentiam spectrorum adinet, variæ ea de re Philosophorum fuere opiniones; aliis dæmones adsumta hominum figura, aliis ipsas hominum animas corpore jam jam separatas, rursus aliis genios eorum, sive bonos sive malos, sub forma δρατη seu visibili, ut ita dicam, divagari, vivisque adeo vel terrori vel admonitioni esse, opinantibus. Quibus etsi adsumtis, mansit tamen difficultas de ipsa illa specie & forma visibili: quæ, cum corpus esse non possit extensum & partibus præditum, neque spiritus per se suaque natura oculos latens, plerisque medium aliquid corpus inter & spiritum fuit habitum. Talis est Porphyrii sententia hoc loco proposita: quæ e placitis ejus, ab Heraclito potissimum & Platonicis desumptis, de siccitate & humore animarum, satis eleganter & velut sponte profuit. Opportune incidit Pselli locus in libro de Operationibus Dæmonum: Rogaverat interlocutorum apud eum unus, qua re aut quomodo alerentur spiritus, cum necesse sit ali, si verum sit eos περιπτωσιν τινα habere και σπερματτειν. Ad hæc alter: Τρεφονται, inquit, οι μεν δι' εισπνοης,

ὡς το ἐν ἀρτηρίαις καὶ ἐννευροῖς πνευμᾶ οἱ δὲ δι' ἴΓΡΟΤΗΤΟΣ. *Aluntur alii quidem per respirationem, ut spiritus arteriis & nervis contentus, alii vero humiditate.* Et postea: Τοῖς γὰρ μυχαῖτατοις τοποῖς συνδια-
 τωμένα, ψυχροῖς ἐσχάτως καὶ ἀνικμοῖς οὐσι, πολλῆς πληροῦται τῆς ἐκείθεν ἐμφυξέως, ὅφ' ἧς πλουμένα καὶ θλιβομένα, νοτεράς ἐρα καὶ ζώδους θερμῆς, καὶ ἰν' ἀπολαύσῃ ταύτης, καὶ ἀλογοῖς ζωῖς ἐσκήπτει, καὶ ἐπὶ βαλάνειᾳ καὶ βοθροῦς ἱεται· τὴν γὰρ τοῦ πυρὸς καὶ τὴν ἡλιακὴν, ὡς καυσικὴν καὶ ξηραίνουσάν ἀπροσφεται· τὴν δὲ τῶν ζῶων ὡς συμμετρον οὖσαν καὶ μεθ' ὑγροτήτος, ἡδεὼς ἀσπάζεται· κ. τ. λ. — Sed ut fastidium harum ineptiarum a te amoveas Lector, lege quæ de spectris doctè & eleganter disputavit M. Buffon Hist. Naturelle Tom. VI. p. 22. ed. min.

Ἡρᾶ ψυχὴ σοφᾶτατῃ] Heracliti sententia proprie sic habuit: Ἀυὴ ψυχὴ σοφᾶτατῃ καὶ ἀριστῇ. Glossæ loco illud Ἡρᾶ primum margini adscriptum, dein passim a scribis textui insertum fuit: servata interdum, sæpe rejecta vera Heracliti voce αὐή. Illam egregie auctori suo vindicavit Cel. Wesselingius (nam ei Dissertatio hæc debetur, ut ipse, dum inter vivos ageret, plus semel mihi significavit) in Miscell. Observ. Amst. Vol. 5. Tom. 3. confer Gesneri dissertationem Heracliticam. Hinc κατασπασθῆναι ὑπο τῆς ἐνυγρῦ τῶν παθῶν φλογος, in Anonymo de Erroribus Ulyssis Cap. 10. ubi videbis editoris Columbi observata.

Cap. XII.

Ναῖδες οὖν Νυμφαί, αἱ εἰς γενέσιν ἰοῦσαι ψυχαί] Hermias paullo aliter, at apposite tamen, Comment. MS. in Plat. Phædrum: Κατὰ πάντα δὲ τὰς αἰσθητεῖς δεικνύσι τὴν εὐφροσύνην ὑπαρχούσαν πλὴν τῆς γενέσεως. Ἀχελῶος, ὃς ἐστὶν ὁ ἐφορὸς θεὸς τῆς πολυτιμοῦ δυναμείως τοῦ ὕδατος. Διὰ γὰρ μεγίστου τούτου ποταμοῦ τὸν ἐφορὸν δῆλουσι τοῦ ποτιμοῦ ὕδατος· Νυμφαί δὲ εἰσὶν ἐφοροὶ θεαὶ τῆς παλιγγενεσίας, ὑπουργοὶ τοῦ ἐκ Σεμελῆς Διονυσίου· διὸ καὶ παρὰ τῷ ὕδατι εἰσὶ τούτ' ἐστὶ τῇ γενέσει ἐπιβεβηκαί· οὗτος δὲ ὁ Διονύσιος, τῆς παλιγγενεσίας ὑπαρχει πάντος τοῦ αἰσθητοῦ· & alio loco: Διὰ τι δὲ ὁ Σωκράτης παραιτεῖται ἐνθουσιασθαι καὶ κατοχὸς γενέσθαι ταῖς Νυμφαῖς;

ἢ, ὅπερ εἶπομεν, ἐπεὶ τῆς γενέσεως προσα-
 τίδες εἰσὶν αἱ Νυμφαί, αἱ μὲν τὴν ἀναλογίαν κινουσαί, αἱ δὲ τὴν φύσιν, αἱ δὲ τὰ σωμα-
 τὰ ἐπιτροπεύουσαι, Νεανίδες (forte Ναΐαδες scripsit, vel ut cel. Ruhnkenius conjiciebat, Ωκεαντίδες) δὲ τινες, καὶ Ἀμαδρυάδες, καὶ Ορεσιαδες καλούμεναι.

Ὅθεν καὶ τὰς γαμουμένας &c.] Quæ proprie causâ fuerit, cur nuptias Græci νυμφὰς appellarent, varie disputatur. Notum est, quæ Jamblichi fuerit sententia, quam ipse proposuit in vita Pythagoræ. Ab eo discedit Noster, & suo more allegorias captat. Vide corollarium Gesneri de representatione animarum sub imagine papilionis, quod dissertationi Heraclicæ subjunxit. Sed difficile & molestum est contra id genus hominum disputare.

Λουτροῖς καταχεῖν] v. Odyss. ψ'. 131. & interpretes Ep. ad Ephes. Cap. 5. Insigne est præter alia Grammatici Græci testimonium ad Tragici Phœnissas v. 349. Εἰωθασί γὰρ οἱ παλαιοὶ ἀπολούεσθαι ἐπὶ τοῖς ἐγγω-
 ροῖς ποταμοῖς καὶ περιρραίνεσθαι λαμβανόντες ὕδωρ τῶν ποταμῶν καὶ πηγῶν, συμβολικῶς ΠΑΙΔΟΠΟΙΙΑΝ εὐχομέναι, ἐπεὶ ζωοποιον τὸ ὕδωρ καὶ γονιμον.

Κρήνων ἀεναῶν] Glossæ MSS. in Bibl. L. Bat. *Fugis aqua, æναῶν ὕδωρ.* Virg. *flumen vivum, aqua pura, fluviatiles undæ,* &c. v. Macrob. Saturn. lib. 3. confer quæ ad Homerum locum diximus in priori parte Collectaneorum. Ejusdem notionis sunt Comici νεφέλαι ἀεναοί, & ἀεναὸν πυρ Callimachi, pro ἀσβεστό, Hymno in Apollinem.

Ἀλλὰ ψυχαῖς μὲν &c.] Spectat huc Hermias Comment. MS. ad Philosophi Phædrum: Ἡ γὰρ ἀληθὴς πατρίς τῶν ψυχῶν ὁ νοητὸς ἐστὶ κόσμος· οὐκ τῶν οὖν ἐνυλῶν καὶ ἀντιτυπῶν ἢ μαθησις· ὁ δὲ ἄλλοι τὰ χωρία καὶ τὰ δένδρα· Ἀλλ' ἐκ τῶν λογικῶν καὶ νοερῶν ψυχῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ νοῦ.

Σκοτεινὸς ὢν φύσει] Φύσιν (*naturam*) vocat communiore vocabulo, quod in superioribus constanter ὕλην (*materiam*) appellaverat. Διὰ μὲν οὖν τὴν ΤΑΗΝ, ajebat, ἡεροιδὴς καὶ σκοτεινὸς ὁ κόσμος. Iisdem ut hic verbis: quibus similia etiam loca plura. Clarius vero ex hac comparatione vocum apparet, quid per ὕλην Philosophi proprie intellexerint.

Cap. XIII.

Πηγαιαι τε και Ναϊδες] Varia Nymphæ a fontibus speciatim & aquis sortitæ sunt nomina. Sic Ναϊδες dictæ sunt, vel Ναϊαδες, απο των ναματων, quod frequens. — Tum πηγαιαι, απο των πηγων quod licet rarius occurrat, invenitur tamen in Hymno sacro Nymphis dicto. — Porro κρηνιαδες in Theocriti Idyll. 1. sed hunc dubium etiam nunc esse locum, e Scholiaste adparet; imo incertum plane esse, docet Hein- sius in Lectionibus Theocriteis. Suffici in ejus locum potest Moschus Idyll. 3. Homero sunt κρηναιαι Odyss. ρ'. quicum confer testi- monium Schol. MS. ad Iliad. θ'. quod supra dedimus ad Cap. 8. — Dein λιμναδες Theocriti Idyll. 5. ubi v. Schol. λιμνακιδες dictæ in Argonauticis Orphicis v. 644. — Denique ποταμῆδες Apollonii Rhodii L. III. 1218. — quibus ejusdem Apollo- nii ἐλειονομους jungere poteris L. II. 823. sed επεχω.

Τινα συν ἡμιν διαφορα συμβολα] Quæstio- nem hic invenit non Holstenius solum, sed & Gesnerus. At nihil impedit, quo mi- nus directe accipias: *quædam autem diversa symbola habemus* &c.

Συμβολα δη εσω ὑδριαδων Νυμφων οἱ λιθ. κρητ. και οἱ αμφ.] Faciunt huc imagines Nympharum in marmoribus apud Bern. de Montfaucon Antiquité Expliquée, aliosque in Dissertatione Homericæ indicatos.

Διονυσου μεν γαρ συμβολα ταυτα] v. III. Buonaroti Sopra tin Camméo del Trionfo di Bacco p. 438. 439. pluresque alios: nam res nota est.

Παρα του Θεου δωρεα της αμπελου] Hebræi dicunt פרי תא / fructum vitis. Scriptores N. T. id expresse- runt per γεννημα της αμ- πελου quod non debuissent antihebraistæ cum Græcorum καρπω αμπελου miscere, v. Vorstii Dissert. SS. I. 7. & P. II. de He- braïsmis N. T. — Pro δωρεα της αμπε- λου, alii δωρεαν του βακχου dixissent; quo- modo in Oraculo apud Eusebium L. IV. Præp.

Χευε μελι Νυμφησι, Διωνυσιο τε ΔΩΡΑ
Similiter Virg. Georg. I. 2.

..... atqui non Massica BACCHI
MVNERA, non illis epulæ nocuererepostæ.

Amant Græci has loquendi formas, ut no- tum ex usu dictionum; δωρα εργανης δαιμο- νος, de texturis: δωρα της Ἡρας, de matri- monio: δωρα του Φαιβου, de facultate me- dica; &c.

Cap. XIV.

Αντικρυς] Facit huc Columbi observatio ad Anon. de Ulyssæ p. 100. 101. „ vox αν- τικρυς adhibetur a Græcis scriptoribus, „ ubi quid prorsus simile illi, de quo agunt, „ appositumque videntur sibi adtulisse. Por- „ phyrus de antro Nympharum p. m. 259. „ ταδ' ἀλιπορφυρα Φαρη αντικρυς &c. Ver- „ tit vir eruditissimus: *Et telæ purpureæ „ omnino erit caro ex sanguine contexta.* „ Planius diceret, *Telis istis purpureis san- „ guinea caro est simillima.* Ita Clementis „ illud Lib. VI. Stromat. Σολωνος δε ποιη- „ σαντος

„ Τικτει γαρ κορος ὕβριν ὅτ' αυ πολυς ολβος ἐπηται.

„ Αντικρυς ὁ Θεογνις γραφει Τικτει &c. „ Nescio an perperam vertatur: *Aperto „ scribit Theognis, aut similiter plane.*” Hæc Columbus. Theodoretus de provi- dentia Orat. I. εἰσι δε τινες, οἱ και Χριστιανων μεν προσηγοριαν εχουσιν, ΑΝΤΙΚΡΥΣ δε τοις της αληθειας δογμασι πολεμουσι. Interpres palam vertit: neque male. Forte tamen de hoc loco melius ageretur, si αντικρυς legeres, quod est contra, e contrario. v. Dionys. Alexandr. vs. 421. Periegeseos, & insignem Philonis Judæi locum libro de Cherubim Tom. I. p. 140. Mang. Accu- ratam utriusque vocabuli distinctionem da- bit Ptolemæus Ascalonita MS. περι διαφορας λεξεων ubi ita: Αντικρυ μεν το επ' ευθειας. αντικρυς δε το διαρρηδην και Φανερως και το επ' ευθειας τοπικον. Ejus verba tantum non κατα ρησιν exscripsit Ammonius, ubi obser- vata laudatissimi Valckenaerii non omittes: plura DD. VV. ad Th. Magistr. v. απαντι- κρυς & cultissimus Pierfonus ad Herodiani Philæterum p. 462.

Και χιτων γε το σωμα τη ψυχη, δημιφισσαι]
Sumta hæc omnia e philosophia Platonis,
quod cum egregie adstruxisset V. C. Jo. Al-
berti Obs. in N. T. p. 360. inepte censori
Lipsiensi vapulavit: Tale Æneæ Gazæi,
in Theophrasto p. 14. Αιγυπτίοις μεν δοκει
την αυτην ψυχην, και ανθρωπον, και βουν . . .
και ιχθυον, ΜΕΤΑΜΠΙΣΧΕΣΘΑΙ. Interpres
docte & eleganter: *Ægyptii quidem sta-
tuunt, prorsus eandem animam & hominem
& bovem . . . & piscem INSTAR
VESTIMENTI alicujus circum sibi
AMICIRI.* Talia etiam Plotini bene
multa, variis Enneadum locis. Fluxit ex
eo fonte D. Paulli, eruditi, ut scientibus
facile apparet, viri locutio perelegans, sed
vulgo non satis intellecta: 2 Cor. V. 2. το
οικητηριον ημων το εξ ουρανου ΕΠΕΝΔΥΣΑΣ-
ΘΑΙ επιποθουντες. Plerique pulcræ dictio-
nis ignari cælum hic intelligunt, sed per-
peram. Non quia καταχρηστικον illud: in-
duere domum, vel domicilium; Contrarium
infra docebimus, ubi de ουρανω, Θεων πε-
πλω αgetur. Sed admissa hac explicatione,
minus congruit illud εξ ουρανου, imo abso-
num plane. Deberet esse εν ουρανω, ut cum
Christus Dominus diceret: ΕΝ τω ΟΙΚΩ
του πατρος μου πολλαι εισιν υπομοναι. Nunc
cum εξ ουρανου dixerit, corpus intelligen-
dum est novum & cæleste, oppositum ter-
restri domicilio, τη οικια επιγειω του σκηνους,
de quo vs. 1. Unde nihil tamen Socinia-
nis præsidii potest peti, licet hi male eo
loco abutantur: quod non debuisset viros
doctos ab vera explicatione detertere. Gro-
tius vero quid ad hunc locum dixerit, cur
Socinianis mereatur adcenferi, non video.

Ἡ Κορη, ἡπερ ἐστὶ πάντος τοῦ σπειρομένου
εφορος] Orpheus, vel Onomacritus, Hymno
in Proserpinam:

Εἰαρινῇ, λειμῶνιασιν χαιρουσᾶ πνοήσιν
Ἱερὸν ἐκφαίνουσα δέμας βλάστοις χρσοκαρποῖς,
Ἀρπαγίμαια λεχὶ μετοπωρινᾶ νυμφευθεῖσα
Ζωὴ καὶ θάνατος μουρῇ θνητοῖς πολυμοχθοῖς,
Περσεφονεῖα· Φερεῖς γὰρ αἰεὶ καὶ πάντα φονεῖς
Κλυθὶ μακάρια θεᾶ, καρποὺς δ' ἀναπεμπ' ἀπογαῖης.

Paria Noster apud Euseb. L. III. Præp. p.
109. sqq. 113. 115.

Τῶν παλαιῶν καὶ τοῦ ουρανοῦ π. εἰρ.] Pa-

rum [abest, quin dicam Philosophum No-
strum, S. S. non expertem, eam & hoc
loco respexisse. Quid enim opportunius,
quæso, his Psalmi 104. de Deo: Αναβαλο-
μενος ΦΩΣ, ὡς ἸΜΑΤΙΟΝ ἐκτεινων τον
ΟΥΡΑΝΟΝ, ὥτει ΔΕΡ' ΠΙΝ' ὁ ξεγαζων εν
ὕδασι τα ὙΠΕΡΩΙΑ αὐτου, ὁ τιθεις ΝΕΦΗ
την ΕΠΙΒΑΣΙΝ αὐτου· v. Grot. ad Genes.
I. 6. & dictum Psalmi locum. Paullo ali-
ter Dandamis, eadem tamen qua hic transla-
tione, vitam Bragmanum Alexandro enar-
rans, apud Palladium Libro de Brachma-
nibus, a Bissæo edito: Κακους, inquit, αν-
θρωπους αποστρεφομαι· ΟΥΡΑΝΟΣ μοι ΣΤΕ-
ΓΗ, γη μοι πασα ΣΤΡΩΜΝΗ· ὕλαι (malim
χλοα) τραπέζα, καρποι τρυφης απολαυτις·
&c. *Malos homines averfor: COELVM
mibi TECTVM, universa terra STRA-
TVM, sylvæ (vel gramen) mensa, fruges
deliciarum fruitio: cet.*

Και τον ουρανον ΠΕΠΛΟΝ ειρηκοτων, οἶον
Θ. ουρ. ΠΕΡΙΒΛΗΜΑ] Videre obiter poteris
Meurs. ad Lycophr. vs. 863. ubi hæc ci-
tantur: &, quæ magis huc faciunt, mox
disputata de Corpore, animæ χιτωνι & τα-
νικα, e Platoniorum more, convenit etiam
elegans sed nonnihil καταχρηστικωτος locu-
tio, sive Luciani, sive alius veteris Poëtæ,
in Epigrammate Græco: ubi Priapus:

Και ΠΕΡΙΒΕΒΛΗΜΑΙ κρημνον βαβυν . . .

Grotius recte in eleganti versione Tom. III.
Opp. Luciani p. 685. sed in notis, edita:
Ambior & fassa . . . Non longe abit Ho-
merus II. γ'. ubi lapidationis pœnam, quæ
Virgilio *mons lapidum*, λαῖνον χιτωνα ap-
pellat: v. illic Scholiastem, & confer Bar-
nesii notam ad hunc Porphyrii locum, in
variis lectionibus exhibitam & satis obscu-
ram. Nonno est πετρηεντι κατακρυπτειν χι-
τωνι, eadem in re: sed inepto usu. Ne-
que enim κατακρυπτειν vesti proprium sed
περιβαλλειν, ut ex Homero patet. Obser-
vari autem hic meretur, quam eleganter
veteres notione vestis luserint; Ut cum
tyrannidem servare ενταφιον de eo dicerent,
qui ad mortem usque illam retinet. v. Tollium
ad Longin. περι ὕψους p. 65. Olear. ad Philostr.
p. 502. D'Orvill. ad Chariton. p. 421. & Cl.
Wessel. ad Diod. Tom. I. p. 412. Inde sumta
Ho-

Horatii locutio de Fortuna L. 3. Carm.

*Laudo manentem. Si celeres quatit
Pennas; resigno, quæ dedit: & mea
VIRTUTE me INVOLVO, probamque
Pauperiem sine dote quæro.*

Omnia ad exemplum Hebr. **לבוש** vel **מלבוש** formata: v. Job. xxix. 14. Ps. xxxv. 26. lxxiii. 6. xciii. 1. civ. 1. 2. & magnum Schultens. ad Jobi l. c.

Πεπλον] Sunt qui ad mulieres solas vestis hoc genus referant, etiam inter veteres Pollux. Sed varia exstant auctorum loca, ubi de *viris*: v. Cel. Wesseling. ad Diod. Tom. I. p. 332. Hic neutra notione sumitur: unde prudenter Schol. MS. Theocriti **πεπλον** simpliciter **ενδυμα** explicat ad Idyll. I.

Cap. XV.

Δηλοι δε το τιθαι βωσσειν] Scholiafles ad Homeri locum: **Τιθαι βωσσευσι**] αποτιθενται την βωσιν, ο εστι το μελι' οϊον θησαυριζουσι τα κηρια, και νεοττοτροφουσι. Eustathius: **Τιθαι βωσσειν** δε κυριως επι μελισσων, το αποτιθεναι βωσιν εαυταις. Tzetzes ad Lycophr. 622. **Τιθαι βωσσευοντος**] επιμελειαν αξιωσαντος. Κυριως δε η λεξις επι των μελισσων λεγεται, παρα το τιθεναι την βωσιν junge Etymol. M. & Hesychium.

Βοσις δε και **ΤΡΟΦΗ** το μελι ταις μελισσαις] Similia Aristoteles: . . . τα δε καρποφαγα τα δε ιδιοτροφα οϊον το των **ΜΕΛΙΤΤΩΝ** γενοσ, και το των αραχων τα μεν γαρ **ΜΕΛΙΤΙ** και τισιν αλλοις ολιγοις των γλυκεων χρηται **ΤΡΟΦΗ** τα δε &c. Lib. I. Hist. Anim. ineunte: Ælianus paullo aliter Lib. V. **Αποχη** δε αρα σιτος αυτη ειναι τα ανθη. *Satis illis est cibum habere e floribus.* Quinctilian. Declamat. xiii. Cap. 16. *Sole omnium non edunt fœtus, sed faciunt. Ipsæ paullatim sicut stipatæ sunt, per mella viviscunt: & ut oportet, animal laboriosum ex opere enascitur.*

Κεχρηται δε η τω μελιτι κ. τ. λ.] Lege observata Theologorum ad Esaia VII. 15.

Δυναμειων] Clarissime hinc adparet illa vocis significatio quam supra illi adsignavimus ad cap. vii. omnium optime illi respondet vocabulum Belgarum latissimæ ætidem notionis: **hrachtu**.

Επει καθαρκτικης εστι δυναμειως, και συντηρητικης] Facit huc inprimis Plinius Lib. xxii. Cap. 24. & medicorum testimonia de usu mellis frequentissima; omnia Quinctilianus concessit in eleganti apum encomio, quod Declam. xiii. continetur. Confer magnum Bochartum P. II. Hieroz. Lib. iv. cap. xi. xii. & VV. DD. ad I Sam. xiv.

Μελισσων, ας ΒΟΤΤΕΝΕΙΣ ειναι] Communis fuit hæc veterum opinio, apes e cadaveribus boum nasci; sic infra: **βουγενεις** δε αι **μελισσαι** και **ψυχαι** δ'εις γενεσιν **ιουσσαι βουγενεις** conf. Ælian. L. II. Hist. Anim. Varr. L. II. R. R. & Plin. L. xi. Ovid. Fast. I.

Obrue macerati corpus tellure juvenci:

Quod petis a nobis obrutus ille dabit.

*Iussa facit pastor: fervent examina putri
De bove; mille animas una necata dedit.*

& Metam. xv.

*Nonne vides, quæcumque mora fluidove
calore*

*Corpora tabuerint, in parva animalia verti?
I, scrobe delecta (vel depressa) maceratos
obruere tauros;*

*Cognita res usu: DE putri VISCERE
passim*

*Florilegæ NASCUNTUR APES, quæ
more parentum*

*Rura colunt, operique favent, in spemque
laborant.*

Creditum fuit, testimonio Eusebii Chron. ad A. MCCCL., Eumelum veterem Poëtam, & temporibus Homeri si non priorem saltem non posteriorem, hac de re opus condidisse **βουγονιας** titulo. v. DD. VV. ad Phædr. L. iv. & Scalig. ad Euseb. Sed doctissimus vir Schurzfleischius in Stricturis ad Eusebii chronicon, quæ fratris ejus Notitiæ Bibliothecæ Vinariensis subjunctæ sunt, pro **βουγονια** **Θεογονια** substituit, conjectura satis verosimili. — Quidquid sit, persuasio illa de **βουγονια** apum vel **βουγενονονια** (ut Schurzfleischius volebat: quod dubito tamen an satis Græcum sit;) effecit apud Græcos, ut **βουγενειων** nomen illis constanter adsignaretur.

Bianor, vetus Poëta :

Φευ βρεφός ως αδικώς είλετε, ΒΟΤΓΕΝΕΕΣ.

Philetas apud Antigon. Caryst.

ΒΟΤΓΕΝΕΑΣ Φαμενος προσεβήσας μακρά
ΜΕΛΙΣΣΑΣ.

Callimachus apud Hesych.

Ἄρμενα παρ Δαναίου γῆς ἐπὶ ΒΟΤΓΕΝΕΩΝ.

Meleager Idyllio in ver :

Εργα δὲ τευχηνεντα ΒΟΗΓΕΝΕΕΣΣΙ ΜΕ-
ΛΙΣΣΑΙΣ

Καλὰ μελὴ κ. τ. λ.

Strato Antholog. MS. L. Bat.

ΒΟΤΠΟΗΤΕ ΜΕΛΙΣΣΑ ποθεν μελὶ τ' οὐμον
ἰδουσα

Παῖδος ἐφ' ὕαλην οἶον ὑπερπετασαι;
Οὐ παύσῃ βομβευστα καὶ ἀνθολογοῖσι θελουσα
Πισσιν ἐφαψασθαι χρωτός ακηροτατου;
Ερρ' ἐπὶ σοὺς μελὶ παιδάς οἱποτε, δραπετι
σιμβλοῖς,
Μὴ σε δακῶ, κήγῳ κεντρον ἐρωτός εἶχω.

Imo sunt qui huc trahunt, *apis* nomen antiquissima Ægyptiorum & Etruscorum lingua *taurum* significasse. v. F. Marianum de Etruria metropoli p. 182. — Cæterum vera ne sit an falsa hæc persuasio, tanto consensu olim recepta, nunc non disputabo. Id operæ erit observasse, in historia Samsonis, nihil esse unde jure concludas, posse apes e cadavere bovis nasci. Sacer enim scriptor Judic. 14. nihil aliud testatur, quam prostrato occisoque leone heroem paucis post diebus venisse ibique tum examen apum invenisse, quæ in aperta animalis gula mel suum deposuerant. Et quæ magni viri, Vossius in Theol. Gentili & Bochartus in Hierozoïco, ea de re disputarunt, sufficiunt ad ineptas impiorum difficultates plane dissipandas.

Τοῖς τὰ λεοντικά μυομενοῖς] v. Martin Explic. de divers Monumens p. 272. 273. & Præsul Adriensis in Monumentis veteris

Antii p. 202. sqq. Inter Christianos similes olim purgationes instituebantur per usum mellis ad regenerationem quæ in Sacris fit designandam. vide Jo. Diaconi epistolam apud Mabillon. T. I. Musei Italici, & Cotelerii not. ad Ep. Barnabæ. Originem earum a purgationibus gentilium derivat Dodwellus Separation of churches p. 336. quem vide. Cæterum de variis purgationum sacrarum generibus doctè disputat Ism. Bullialdus ad Theonis Mathematica p. 215. sqq.

Ἀπο παντός λυπήρου, καὶ βλαπτικῶ, καὶ μυσταροῦ] Accurate hæc observari merentur ab auctore distincta. Holstenius negligenter ab omni malo noxiæque scelere vertit; debuisset: ab omni (pollutione) quæ tristis; nociva, aut fæda sit. Respicitur ad funus in familia vel cadaveris tactum: ad cædem: & ad pollutionem veneream; quorum omnium immunis esse debuit, qui ad sacra admitteretur. Distinctum ab his insuper est το ἁμαρτωλόν, quod ad linguam solam spectat.

Cap. XVI.

Το νεκτάρ το μελὶ . . . ἐκδεχέσθαι] Eurip. in Bacchis v. 142.

ῥεῖ δὲ γαλακτὶ πέδον
ῥεῖ δ' οἶνω, ῥεῖ δὲ ΜΕΛΙΣΣΑΝ
ΝΕΚΤΑΡΙ . . .

Epigramma Antholog. MS.

Σμήννεος ἐκ με τὰμων, γλυκερῶν θερός ἀμφι-
νομαίων
Γηραιός Κλειτῶν σπείσῃ μελισσοπόνος*
Ἀμβροσίῳν ἐαρός κήρῶν μελὶ πολλόν ἀμελῆας,
Δωρὸν ἀπημάντου τηλοπέτευς ἀγέλης
Θείης ἐσμοτοκὸν τοκὸν ἀπλετόν, εὐ δὲ μελιχρὸν
ΝΕΚΤΑΡΟΣ ἐμπλησταῖς κηροπαγεῖς θαλά-
μαι.

Virg. Æn. I.

Qualis apes æstate nova per florea rura
Exercet sub sole labor; cum gentis adultos
Educunt flores, aut cum liquentia mella
Stipant & dulci distendunt NECTARE
cellas.

Sta-

Statius l. 3. Sylv.

*Duc & ad Æmatbios manes, ubi belliger
orbis
Conditor HTBLÆO perfusus NE-
CTARE durat.*

Ἦν κατὰ ἱνῶν σαζει ὁ ποιητής] Locus est
Iliad. τ'.

Πατροκλῶ δ' αὐτ' ΑΜΒΡΟΣΙΗΝ καὶ ΝΕΚ-
ΤΑΡ εὐθρον
ΣΤΑΖΕ ΚΑΤΑ ΠΙΝΩΝ, ἵνα οἱ χρωσ εἰμ-
πέδος εἴη.

Sed quia data est opportunitas, disputemus de conditura cadaverum apud Ægyptios; nam & hos mel & aromata mortuis per nares instillasse, communis est opinio. Vide loca, quæ citavi in Diatr. de Cepotaphiis p. 41. 184. & præf. p. v. Primus & princeps opinionis auctor est Herodotus, qui lib. 2. disertè testatur, ὅτι πρῶτα μὲν σχολιῶ σιδηρῶ δια τῶν ΜΥΕΩΤΗΡΩΝ ἐξαγοῦσι τὸν εὐχεφάλλον, τὰ μὲν αὐτοῦ οὕτω ἐξαγοντες, τὰ δὲ Φαρμακὰ εὐχεοντες. At refragatur huic narrationi recentiorum temporum experientia: Speciatim And. Gryphii, qui accuratissime Mumias istas, quæ vocantur, Ægyptias examinavit. Argumentum rei exstat in ejus Mumiiis Wratislaviensibus, libello hodie rariore & Wratislaviæ A. 1662. edito p. 45. ubi describendo ejusmodi cadavere inuncto occupatus, „Tum versi”, inquit, „ad caput, vacuum illud omni „cerebro spectavimus: sed quod non per „nares, ut olim credebatur, sed per fo- „ramen prope atlantem vertebram maxi- „mum expurgaverant.” Antea dixerat p. 12. „Cerebrum enim per angustos narium „meatus quæ ferro Herodotus educat, „fateor haud me capere: ex quo ossium „frontisque compagem habui perspectam: „postquam noscere licuit vix quid mage in- „tegrum illa faciei parte in hujusmodi „cadavere reperiri, etiamsi interiora cra- „nii scruteris.” Hæc ille αὐτοπτης & diligens, ut dixi, horum cadaverum examinator. Neque injuria proin Con. Middletonus de hujusmodi extractione cerebri per nares dubitavit in Monum. Antiq. Tab.

xxii. p. 261. Quem aliæ tamen causæ eo perduxerunt. Ut difficultas, quæ hic oritur, e medio tollatur & Herodoti auctoritatem fartam tectam habeamus, in genere dici potest, „Mumias, quæ in no- „stram ætatem perseverant, plerasque „omnes Herodoto longe posteriores vide- „ri.” quæ verba sunt præceptoris mei, P. Wesselingii, ad citatum auctoris locum. Imo valde est verosimile, modum ταριχεύσεως pro ratione vel ætatis, vel medicorum a quibus ea administrabatur, diversam fuisse. Alios aromata per nares infudisse, ut Herodotus testatur; alios per foramen quod prope atlantem vertebram terebraverant, secundum Gryphium; rursus alios caput a corpore abscidisse, dein iterum imposuisse, quæ Middletoni est observatio; &c. Maxime cum adsint exempla Mumiarum, quibus cerebrum per nares extractum fuisse, clare adparuit. Argumentum rei habet periegeta doctissimus Th. Shaw Voyage de la Palestine, Syrie, Egypte &c. T. II. p. 161. versionis Gallicæ, ubi in hunc modum scribit: *En examinant deux de ces Momies, & défaisant leur bandages, je trouvai que le septum medium du nez, ou l'os qui sépare les deux narines avoit été enlevé a l'une aussi bien qu'a l'autre &c. & in nota ad h.l. Apparemment que le septum medium avoit été enlevé pour pouvoir tirer plus aisément par là la cervelle, & introduire a sa place la matière résineuse, qu'on y trouve &c.*

Διο καὶ Φησι πού, νεκτάρ εὐθρον] Odyss. ε'.

... κερασσε δὲ ΝΕΚΤΑΡ ΕΡΥΘΡΟΝ.

Homeridæ hymno in Venerem:

Χρυσέου ἐκ κρατήρος ἀφυσσών ΝΕΚΤΑΡ
ΕΡΥΘΡΟΝ.

Latinis est *roscidum mel*: Virg.

*Et duræ quercus sudabunt ROSCIDA
MELLA.*

Hinc μελιχροός, de *subfusco*. Lucretius l. iv.

Nigra, μελιχροός est; immunda & fœtida,
ἀκοσμός.

Strab.

Strato in Antholog. MS. Bibl. L. Bat.

Ἦν εἶδω τινὰ λευκὸν, ἀπολλύμαι ἢ δὲ
ΜΕΛΙΧΡΟΤΝ,

Καίνομαι ἢ ξανθὸν, εὐδὺς ὁλὸς λελύμαι

Παρα δὲ τῷ Ὀρφει &c.] Hæc & quæ sequuntur omnia, Latine expressa, pro more suæ ætatis, exscripsit Junius lib. 2. Animadvers. 12. nulla Porphyrii facta mentione;

Καὶ παρα Πλάτωνι ὁ Πορὸς] Locus est in Symposio Tom. III. p. 203. B. Steph. junge Plutarchum de Iside & Osiride p. 374. & Themist. Orat. xiii. Plura Davis. ad Max. Tyr. Diff. 10. D. Heinsius fabulam Pori & Peniæ carmine expressit in Monobiblo Eleg. xi. Hinc restituendus Nostri locus, qui huc usque editores torfit de Abst. Anim. III. p. 139. καὶ εὐδὺς πάντων, sic legitur, ἕως οὐ πρὸς τὸν ΚΟΡΟΝ οὐ βλέπει, κ. τ. λ. J. Valentinus πρὸς τὸν νοῦν legebat, sed procul dubio male divinavit. Cel. Ruhnkenius monuit, Πορὸν substituendum esse, neque video quid ingeniosæ ejus conjecturæ obmoveri possit. Cæterum Πορὸς scribi debet per ο, ne cum Πωρῷ misceatur Indorum Rege, quem Alexander debellavit. v. Davis. ad M. Tyr. Diff. viii.

Παρ' Ὀρφει] v. Orphei Fragm. XLIX. p. 403. ed. novæ.

Ἐποτιθεμένη] Noctem Jovi consiliariam e Fragm. Orphico x. apud Proclum in Timæum p. 63. recte observat J. M. Gesnerus ad Orphica p. 403. conf. eund. ad Hymn. viii. p. 196.

Ὁ καὶ πασχει ὁ Κρονὸς] v. Platonem in Eutyphrone, post initium, Apollod. L. i. Biblioth. ineunte, & fragmentum Porphyrii e Libro περὶ ἀγαλμάτων, quod Stobæus ἀνόνυμῶς dedit in cap. i. Eclog. Physic. sed postea auctori suo vindicatum a Th. Galeo ad cap. 2. Phurnuti de Natura Deorum.

Ἀποσπερματίζειν τε δυνάμεις] Incredibile est, qua ratione tam absurda opinio tam diu invalescere potuerit. Lege e medio ævo Pfellum de Operatione Dæmonum, qui copiose: & de nostra ætate, J. H. Pottii Specimen Juridicum de nefando Lamiarum cum diabolo coitu, quod habeo Jenæ A. 1689. editum & hodie perraro obvium;

unde adtonito adparebit, quanta eo adhuc tempore hominum fuerit credulitas & stulta superstitio.

Τὸν οὐρανοῦν ἐκτεμνέει ὁ Κρονὸς] v. Apollod. l. c. Perstrinxit turpem hanc fabulam non Lucianus solum in Philopseude, sed & Plato lib. 2. de Rep. qui legi merentur.

Cap. XVII.

Καὶ ἐπὶ ΦΥΣΙΚΗΣ σηπεδονός] Facile adparet, depravatum esse hunc locum. At cum medicinam non invenirem, in Var. Lect. ad h. l. aliorum ingenio eum commendavi. Neque fefellit me exspectatio mea: impressis enim Variis Lectionibus, Cel. Ruhnkenius, quicum folia quædam editionis meæ communicaveram, pro eo quo est acumine veram auctori lectionem facile restituit: scribit autem levi mutatione: καὶ ἐπὶ ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΗΣ σηπεδονός, καὶ ἐπὶ ἡδονῆς ΤΗΣ εἰς γενεσίν κ. τ. λ. Ita paullo ante: τὸ ΦΥΛΑΚΤΙΚΟΝ τοῦ μελιτός ἐν συμβολῇ τίθενται Restitutio talis est, ut a nemine possit in dubium vocari. — Cæterum postea vidi, eandem conjecturam sub idem tempus præstantissimo juveni, Jo. Luzac, in mentem venisse: qui paullo post conjecturas suas in Porphyrium mecum communicabat.

Ἠδονῆς εἰς γενεσίν καταγωγῆς] Male meo arbitrio de Porphyrio mereretur, qui hic καταγωγουσις, aut simile quid intruderet. Adpositio est Græcis non infrequens, etsi durior aliquantulum, quam quæ optimis teruntur. Plures collegit Dan. Vechnerus in utilissima Hellenolexia. — Cæterum forte & hic valere posset eorum observatio, qui plerasque illarum adpositionum origine sua adjectiva fuisse docent. Sic existisse olim æque καταγωγός, ἢ, οὐ' ας καταγωγή' æque παραγωγός, ἢ, οὐ' ας παραγωγή' Similiter, μεταγωγός, προαγωγός, &c. quorum nonnulla etiam apud auctores durant vestigia.

Οἰκεῖον συμβόλον καὶ νυμφαίς] Spectat huc, quod in Oraculo Apollinis apud Euseb. L. iv. Præp.

Χεὺς ΜΕΛΙ ΝΤΜΦΗΣΙ, Διωνυσίῳ τε δῶρα
Fundito mel Nymphis, & munera dulcia
Bacchi.

v. Dis-

v. Differt. Homer. cap. 2.

Καθως παροι τῷ Μιθρᾷ ὁ κρατηρ] v. Martin
Explication de divers monumens p. 272.

Cap. XVIII.

Νυμφαῖς ταις ψυχαῖς, ὡς ἰδίως οἱ παλαιοὶ
μελισσὰς ἐκαλοῦν] Meursius ad Lycophr.
293. Quintiliani locum huc trahit, sed
is prorsus abs re est & male a Meursio fuit
intellectus.

Βομβεῖ] Proprium hoc apibus, ονομα-
τοποιούμενον, ut ajunt, vocabulum. Apol-
lon. Rhod. L. II.

Ὡς δὲ μελισσῶν σμήνος μέγα μηλοβοτῆρες
Ἡ μελισσοκομοὶ πατρὶ ἐνὶ κοπνιοῶδι,
Αἱ δὲ τοὶ τειῶς μὲν ἀλλεες ὦ ἐνὶ σιμβλῶ
BOMBHΔON κλονεόνται, ἐπιπρο δὲ λιγνύουσιν
Καπνῷ τρυφόμεναι . . . ,

Ad quæ verba egregia sunt scholia. Theo-
critus Idyll. I.

. τῇναι δρυες, ὥδε κυπείρος
Ὡς δὲ καλὸν BOMBΕΥΝΤΙ ποτὶ σμάνεσσι με-
λισσαι.

Quæ κατὰ ῥησιν repetuntur Idyll. 5. Var-
roni est *bombum facere* L. 3. R. R. alia de-
dimus in Observ. Miscell. cap. 2. — Cæ-
terum notari meretur Græcorum usus, qui
βομβου sonum etiam αὐλοῖς adscribunt, ut
Achill. Tat. L. I. p. 29. βομβος αὐλῶν, δι-
κλιδῶν κτυπος; aliqua: Unde nescio tamen,
an excusari possit Poëta e recentioribus,
quem memini *bombum fistulæ* adscripsisse;
videant rei veterum musicæ amatores.

Το νεκρῶν σμήνος] Similiter Euripides apud
Stobæum homines apibus confert serm.
CLVIII. Αλλ' ἡμεῖς, inquiens, ὥσπερ μυρμη-
κὲς ἢ ΜΕΛΙΤΤΑΙ, μυρμηκίας μίας ἢ κυψέ-
λης ἐκπεσοντες, ἀδιμονοῦμεν καὶ ξενοπαθοῦμεν
&c. Quintilian. Declamat. XIII. *Nam quid*
apibus natura præstantius invenit? Parcæ,
fideles, laboriosæ. O animal simile pauperi-
bus! & postea. Qua satis digna bas pro-
sequar laude? Dicam animal quodammodo
parvum hominis exemplar.

Καὶ τὰς Δημήτρος &c.] Hæc, & quæ de
Proserpina mox addit noster, egregie illu-

strat Schol. Theocr. Idyll. xv. Μελιτωδὲς]
Ἀντὶ τοῦ, μὴδεὶς γενοῖτο, ὡς Περσεφονῇ, ἀλλος
ἡμῶν κυριὸς; μελιτωδὲς δὲ τὴν Περσεφονὴν φησι
κατ' ἀντιφράσιν ὡς καὶ Κορὴν διὰ τὸ τὰς ἑται-
ρας (forte ἱερείας, ut Faber conjicit ad Callim.
H. in Apoll.) καὶ τῆς Δημήτρος ΜΕΛΙΣΣΑΣ
λεγεσθαι; junge Schol. ad Eurip. Hippol. vs.
17. Similiter etiam Pythica Sacerdos apud
Pindar. Pythion. Od. 4. μελισσὰ Δελφίς
dicitur: haud dubie ob castitatem; Castis-
simæ enim sunt apes, ut ab Æliano &
Aristotele satis inculcatum; v. Schol. ad
citatum Pindari locum, qui egregius est.
Plura magni viri Jo. Meurs. in Eleusiniis,
& Spanhem. ad Callimach. H. in Apoll. &
Lavacr. Pallad. Nec defuere inter vete-
res feminae, quibus proprium hoc & quasi
gentile nomen fuit: aliquot earum dabit
Gale ad Scriptt. Hist. Poëticae p. 3. 33.

Σελήνην δὲ οὕτως γενεσεως προσαιτῶν] v.
Martin Explication de divers monumens p.
125. Operæ pretium erit ad hæc & sequentia
recte intelligenda locum Hermiæ adscribe-
re Comment. MS. in Platonis Phædrum:
Ἀποβαλλουσι δὲ οἱ Θεολογοὶ ὡς εἶπον κατὰ τὰς
ἰδιότητας καὶ οἰκειότητας τῶν Θεῶν ἀλλοῖς ἀλ-
λους ἵππους, οἰκειῶς ἑκάστῳ Θεῶν ἀριθμὸν τινὰ
προσφέροντες. Ὅρας δὲ ὅτι ἐπιτεθρίπτου ποιοῦσι
τὸν ἥλιον φερόμενον, ἀλλοῦ δὲ ἀλλοῦ ἀριθμὸν
οἰκειῶς μὲν καὶ τοῦ μὲν ἥλιου ἐπὶ ἵππων ποιοῦσι,
τὸ κινητικὸν αὐτοῦ πάσης τῆς ὑποβεβλημένης
φύσεως σημαίνοντες; τὴν δὲ σελήνην, ἐπὶ ταυ-
ρῶν διὰ τὸ προσαιτῶν εἶναι τῆς γενεσεως, καὶ
προσεχῶς ἐξ αὐτῆς ἐξηφθαι τὴν γενεσιν. Γε-
νεσεως γὰρ συμβολὸν ὁ ταυρὸς οὗς δὲ πτερῶ-
τους, ὡς ἐρωτὰ, νικῆν, ἔρμην τὴν ἀναγωγὸν
αὐτῶν δυνάμειν σημαίνοντες, ὅπερ εἶπον &c.

Μελισσᾶν ἐκαλοῦν] Exemplum hujus rei
ex aliis etiam nunc desidero; facile tamen
& hoc e supra dictis potest deduci.

Ἀλλὰ ταυρὸν μ. σελ. ὕψ.
ὁ ταυρὸς; βουγενεὶς &c.) Adparet ex hoc
uno specimine ratio philosophandi, quam
Porphyrius noster & reliqui hujus farinæ
Platonici sectabantur. Dicas jurasse in
istam sententiam: quæ conveniunt in uno
tertio, conveniunt inter se. — Quod
succedit, βουγενεὶς δὲ αἱ ψυχαί, &c. quo-
modo cohæreat, vel quo nitatur funda-
mento, non perspicio.

Καὶ βουκλαπὸς θεός] Mithram puta, quem
ge-

generationi, præsidem infra testabitur. Et is βουκλοπος Commodiano aliisque auctoribus. v. Turre de Mithra cap. 3. Martin p. 244.

Τοις χθονίοις] Luculentissimum rei exemplum est in Theophylacto Simocatta Ep. 2. ου γαρ ταις ΣΙΜΒΛΩΝ αυτον απαρχαίς επιμηταμεν. Amisisse se ait ducem gregis arietem, caussamque inde repetit, quod Pana primitiis *alvearium* non honoraverit.

— Cæterum potuisset & ὑποχθονίοις scribere, *Diis manibus*: nam & his mel sacrificabatur; v. Iphigen. in Tauris v. 165. 633. sq. & in evocatione mortuorum ψυχωγωγοί mel libabant: v. Niceph. ad Synes. p. 412. — In Ægypto olim tritus fuit mellis in sacrificiis usus, cui Deus præceptum suum opposuit Levit. cap. 2. lege cel. Michaëlis Dissert. de legibus Mosis, Palæstinam populo Dei caram facturis.

Δια δε πικρίας αναβιωσκεσθαι] De usu felis in medicina operose Macer Lib. iv. *Materiae Medicæ* cap. 12. & veterum plures.

Ὅτι ὁ μὲν θανόντος λυσίπονος] Cum Philosphi ex antiquis tantum non omnes corpus considerarent, ut carcerem animi, cui inclusus tanquam vinculis cupide evolveret: non dubitarunt adfirmare, Stoici in primis, mortem vita esse potiore, liberarique e custodia corporis animam debere, quam primum commoda se occasio obtulerit. Hinc sollemnis illa de θανάτῳ λυσίπονος & πολυβρυλλητος sententia: v. Æn. Gazæi Theophrastum p. 26. Stobæum ferm. cclxxiv. p. 882. & quæ DD. VV. ad Sallust. B. Catil. 51. & Pythag. Aur. Carm. copiose disputarunt. *Illa quæ nobis inferos faciunt terribiles*, ait Seneca consolatione ad Marciam, *fabula est: mors omnium dolorum solutio & finis*. Ovidius in Tristibus:

*Una tamen spes est, quæ me solatur in istis,
Hæc fore morte mea non diuturna mala.*

Hinc mortem κερδος, *lucrum*, appellabant: ut ex iis patet, quæ Docti Viri ad Philipp. I. 21., Morus præsertim, larga manu cumularunt; etiam λιμενα, quasi *portum refugiumque malis* dixeris, in Longino περι ὑψους Sect. ix. ubi Tolleium vide. Similiter Artemidorus Lib. v. Oneirocrit. cap.

xxxι. το δε καλον παιδαριον ην ὁ θανατος, ὅς τις αἰρετοτερος ην, δια το απονου του νοσωδους και ταλαιπωρου βίου. *Pulcer autem puer (quem mulier in somno visa sibi fuserat peperisse) mors ipsa erat, quæ amabilior erat & præeligenda, propterea quod morbos & ærumnas vitæ aufert*. Hinc imploratio mortis in Epigrammate vetusto e lapide, quem Romæ olim visum & forte ineditum e Collectaneis MSS. J. Scaligeri Bibl. LBat. descripsi:

ΗΛΘΕΣ. ΕΜΟΙ. ΖΩΗΣ. ΓΑΤΚΕΡΩΤΕΡΕ.
'ΟΣ. Μ'. ΑΠΕΛΤΣΑΣ
ΝΟΤΣΩΝ. ΚΑΙ ΚΑΜΑΤΩΝ. ΚΑΙ ΜΟ-
ΓΕΡΑΣ. ΠΟΔΑΓΡΑΣ.
ΑΥΡΗΛ. ΑΜΦΙΚΤΥΩΝ. ΕΤΟΣ. ΑΓΩΝ. Ω.

& sententia marmoris Latini apud Ferretium Mus. Lapidar. p. 187.

VITA. BREVIS. LONGO. MELIOR.
MORTALIBVS. AEVO.

Δειλως omnia, και δυστυχως! ut ab illis veniens, qui, ut Apostolus ait, ελπίδα ουκ ειχον, και αθεοι ην εν τῷ κοσμῳ, qui neque spem habebant, neque ΤΥΤΟΡΕΜ ΔΕΥΜ. Ita enim vertendus hic locus, quod obiter moneo. — Sed cautius alii inter ipsos gentiles hæc imprudenter dicta improbarunt. Sic Lucianus, Moro laudatus, etsi equidem locum hunc in Operibus ejus legere non memini, ουδενι inquit το αποθανειν κερδος. Unde celebre Mecænatiss votum, quod Seneca non male turpissimum vocat:

*Debilem facito manu,
Debilem pede, coxa:
Tuber adstrue gibberum,
Lubricos quate dentes.
Vita dum superest, bene est:
Hanc mihi, vel acuta
Si sedeam cruce, sustina.*

Similis est Tragici sententia ex Iphigenia, in sermone Stobæi cclxxiii. p. 881.

. μαινεται, δε ευχεται
Θανειν κακως ζην κρεισσον, η θανειν καλως.
Quo-

Quorum etiam postrema nimia sunt; meliora ibid. p. 889. 16. 29. 890. 8. &c. conf. Plutarch. de aud. poetis cap. 5.

Ἦδ' ἐνταυθα ζῶν, κ. λ.] Oportet homines, qui ita censuerint, ex eorum fuisse gente, quæ, ut Diodorus narrat, nascentem lacrymis, defunctum gaudio prosequeretur. Alioquin vita nihil carius ac iucundius: pro qua quidquid habeas, lubenter dederis. Sed sunt hæ rationes nugatoriæ & ingenio Philosophi nostri mire propriæ.

Cap. XIX.

Οὐκ ἀπλῶς μὲντοι κ. τ. λ.] v. Gesneri Collarium Dissertationis Heracliticæ p. 150.

Το γὰρ ζῶν φιλοσοφῶν &c.] In laudes apum, præter Aristotelem & Ælianum, excurrit Quintilianus Declamat. xiii. quæ meretur legi.

Νηφαλιοι σπονδαι, αἱ δια μελιτος] Facit huc illa νηφαλιων σπονδων definitio, quam in lib. 2. de Abst. noster exhibet: Τα μὲν αρχαία, inquit, των ἱερων νηφαλια παρὰ πολλοις ἢν' νηφαλια δ' ἐστὶ τα ὑδροσπονδα, τα δὲ μετὰ ταυτα ΜΕΛΙΣΠΟΝΔΑ' εἰτ' ἐλαιοσπονδα, τέλος δ' ἐπὶ πασι τα ὑπερον γεγονοτα οἰνοσπονδα. Conf. Suid. & Schol. ad Sophocl. Oed. Colon. v. 101. Mentio eorum occurrit etiam in Plutarcho T. II. p. 132. Pausan. Eliac. I. 15. lege Hemsterhus. ad Callimachi fragm. cxxiii.

Κυαμοις, οὓς ἐλαμβανον &c.] De κυαμοις Pythagoræ multi multa: omnia absolvit auctor peculiaris diatribæ, quæ Miscell. Observ. Amst. vol. 6. inserta legitur. Pauca liceat nobis observare de caussis, cur Pythagoras esum fabarum prohibere instituerit. — Non opus erit longa disputatione ad inepta Porphyrii somnia rejicienda, licet aliorum suffragiis probata. Auctor sectæ Italicæ ad ejusmodi nugas non delapsus est. — Neque Nonni subtilitates adoptamus, qui in Collectaneis ad Steliteuticam primam, cura Savilii editis, morem in Areopago receptum causatur: ac si fabæ sinistri essent ominis, quod niam ab Atheniensibus ad suffragia adhibebantur. — Dignior est Had. Beverlandi observatio, quam hic memoremus; ut quæ parum cognita sit, neque adhuc, quod scio, evulgata.

Explicuit eam auctor in Otiis Oxoniensibus MSS., Opusculo critico & eleganter scripto, cujus passim exstant in Bibliothecis præsertim per Germaniam & Angliam apographa: vide Schelhorn. Commenc. Ep. Uffenb. P. II. p. 452. sq. Αυτογραφον LBat. inveni in fasciculo, quod Collectanea continet ad amplissimum de Prostibulis veterum quem meditabatur commentarium, omnia manu ipsius Beverlandi scripta & multa eruditione referta: inventum cum varia continere comperissem luce dignissima & quæ alibi frustra quæras, licet indigestum sit opusculum & in modum adversariorum solum compositum, avide mihi descripsi. Operæ erit integrum cap. 17. quod de abstinentia fabarum agit, hic evulgasse. „ Non adeo obscura est disquisitio, quare Pythagorei abstinerint a „ κυαμοις. A. Gellius cum in Aristoxeno „ legerat, Pythagoram edisse fabas, ex „ Empedocle atque Zareta κυαμους interpretatur testes. Id est, ut parcant uti „ læva pellice. Rectius Acron ipsum suspicatur fuisse fabarum legumen, quia in „ pyxide conservatæ ærea sanguineum induunt colorem. Memphisitici vates, Gymnosophistæ ac Pythagorei non solum ab „ omni abstinere carne, sed & quascunque, quæ sanguineo imbutæ erant colore, exosas habuere herbas. Quales sub „ isto sole erant brassicæ, betæ atque fabæ. Bragmanos & hodie rubentia averfari detestarique arbutea ex Lusitanorum „ constat Diariis.” Hæc Beverlandus, Acronem secutus, Horatii Scholiasten ad lib. 2. Sat. 6. subtilius tamen, si dixerim quod sentio, quam verius. — Equidem omnium lubentissime in sententiam celeberrimi apud Florentinos medici Ant. Cocchi concederem, qui in Diss. sur le Regime de Vivre Pythagoricien, Florentiæ ante hos xxii. annos prælecta, & dein Genevæ Gallice versa, Pythagoram putat esum fabarum sanitatis causâ non prohibuisse, ut carni fecerat: Sed vetus hoc fuisse placitum, imprimis apud Ægyptios, quod inter opiniones suas callide adscivit, ut receptis quorundam moribus se accommodaret, auctoritatem inde philosophiæ suæ conciliaturus. Adscribam verba ejus, quia

quia libellus non in omnium manibus est. Sic ait p. 39. ed. Genev. „ Il est vrai, que „ certaines abstinences particulières sem- „ blables a celles de Pythagore ont été an- „ ciennement en usage parmi plusieurs na- „ tions, & sur tout chez les Egyptiens, „ desquels il est assez probable, que ce Phi- „ losophe en prit la première idée, car on „ s'aperçoit, qu'il se plaçoit a mêler dans „ ses manières & dans ses façons de penser „ plusieurs sentimens de cette nation my- „ stérieuse, mais savante. Une de ces „ abstinences, qui s'observoit rigoureuse- „ ment dans toute l'Egypte, étoit celle „ des fèves, comme l'observe Herodote „ (Liv. 2.) & elle s'établit chez les Grecs „ & les Romains, particulièrement parmi „ les Prêtres de Jupiter, de Cères, & „ de quelques autres de leurs Divinités „ (Pausan. Liv. viii. 15. Porphyre de l'ab- „ stinence Liv. iv. Gell. x. 15. Fest. v. *fa- „ bam* &c.) Mais quelle que fut l'occa- „ sion pour laquelle Pythagore pensa a „ proposer l'abstinence des fèves, on voit „ par la lecture de tous les anciens que sa „ défense étoit allegorique, & qu'on cher- „ choit inutilement a en découvrir le sens „ literal, puisque ceux qui le favoient le „ cachèrent avec soin. Il paroît d'ailleurs „ que Pythagore ne se faisoit pas scrupule „ de manger lui-même des fèves, &c.” „ Junge la vie de Pythagore par M. Dacier p. „ cxi. cxii. Cæterum verosimile est, vel ipsum „ Philosophum, ut genio ætatis suæ indulge- „ ret, vel quod potius dixerim, sectatores ejus „ lapsu temporis rationes mysticas excogitasse „ hujus abstinentiæ; atque sic Beverlandi „ observatio usu potest venire, de colore „ fabarum, quæ ut reliquis minus insulsa „ ita probabilior habenda est. Et forte ve- „ ram, quam initiati caussabantur rationem, „ nondum novimus: Cum nihil antiquius „ haberent veri Pythagorei quam ut mysteria „ sectæ suæ caute celarent, adeo ut Timycha „ Pythagorea dentibus sibi linguam præci- „ derit, quo minus veras eorum causas sci- „ feicanti Dionysio prodere cogeretur, ut „ apud Jamblichum legimus.

Cap. XX.

[Σηλαια τεινον και αυτρα &c.] v. supra

cap. vi. & de Antro Curetum in insula Creta Holsten. ad Nostri Vit. Pythag. & Marsham. Can. Chron.

[ΟΥΤΕ ΕΙ ΚΑΤΑΒΑΤΑΙ] Sophistica est hæc captiuncula: statim enim atque *αθανατων* *δδον* Poëta nominat, sua sponte intelligitur, *καταβατην αθανατοις* illum fuisse, h. e. fluvium per australem potram & fluvii præfides Nymphas, *αθανατους*, exiisse, ut in Dissertatione dictum.

Cap. XXI.

[Νευμηνιος] Fuit hic celeberrimus e Pythagoreis Philosophus, Apamæensis, sed incertæ ætatis. Varia ejus fragmenta extant in Eusebii præparatione, Origene contra Celsum, Ænea Gazæo, & operibus Platoniorum, Procli præsertim & Porphyrii. De eo Vales. ad Euseb. Hist. Eccl. lib. 6. Meurf. ad Hesych. Miles. Jonf. de Script. H. Philos. & Fabric. in Biblioth. Quantum versatus fuerit in libris SS. supra diximus ad cap. 10. Cæterum obli- visci non debeo, in Bibl. L. Bat. inter Adversaria If. Vossii extare Catalogum MS. ex Hispania ad Vossium transmissum, quo MSS. Codd. recensentur Bibliothecæ Scorialensis, quæ Madriti adservatur; in eo enim integrum hujus Numenii opus ineditum *περι υλης* memoratur, quod operæ haud dubie esset in lucem protrahi: Sed certiora de his omnibus exspectamus ab eruditis Hispanis, qui secundo Catalogi Bibl. Scorialensis volumini adornando cum maxime incumbunt.

[Ο ΤΟΥΤΟΥ ΕΤΑΙΡΟΣ] vide de sensu hujus vocis observata DD. VV. Jo. Alberti in N. T. p. 156. Periz. ad Ælian. III. 2. & Menag. ad D. Laërt. III. 81. Luculenter Schol. ad G. Nazianz. Steliteut. 2. quicum conferes Suid. in h. v. *ὁ Πλατων και οἱ ἄλλοι τοὺς γνησιοὺς ἐρασας τῶν λόγων ΕΤΑΙΡΟΥΣ ἐκαλοῦσι, οἶον ΕΙΛΑΟΥΣ· ὁ δὲ Ἰουλιανὸς &c.* — Cum autem *ἐταῖρος* *discipulum* notet in genere, eumque qui placita alicujus sectatur, nescio an factis certa sit eorum conclusio, qui argumento hujus loci Cronium Numenio coævum ponunt. — Cæterum vox *ἐταῖρος* restituenda est Xenoph. 1. *Κυρουπαιδ.* 2. ineunte, ubi in *ἐτερος* abiit, auctoritate egregii Cod. MS. quem in Bibl. L. Bat. contuli, & forte etiam

etiam Athenæo Lib. 1. Deipn. pr. ubi simile quid tentabat Salmasius, cujus conjecturas in Athenæum ineditas ex αυτογραφῷ ejus Parisiis descriptas cel. Ruhnkenius mecum communicavit. Notum est, quoties in MSS. ἕτερος & ἑταῖρος misceantur; & a nobis etiam alibi pluribus exemplis probatum.

Δυο εν ουρανω ακρα] v. Cleomedem Lib. 1. κυκλικῆς θεωρίας p. 335. ed. Basil. & Manil. Astronom. l. 561. 199q.

Προσγειοτατος ἡμιν ὁ καρκ.] Proclus Diadochus in Ptolemæi Tetrabibl. Paraphr. l. 20. ὁ Θ καὶ ὁ Ω καὶ βορειοτερα εἰσι καὶ συνεγγιζοντα προς την κατα κορυφην ἡμων τοπον πλεον των αλλων κ. τ. λ. *Cum inter signa duodecim Cancer & Leo magis Borealia sint, & proxima inter alia locum nostri verticis tangant, &c.*

Τῇ προσγειοτατῇ σελήνῃ] Timæus de Anima mundi: Ἀ μὲν ὡν Σελανὰ ποτιγειοτατα εἰσσι ἐμμήνον τὰν περιοδὸν ἀποδιδῶσι Cleomedes l. c. p. 333. ὑπο τούτων (Ἑρμην) εἰσιν ἡ σελήνη, προσγειοτατῇ πάντων τῶν ἀστρῶν ὑπαρχουσα: quæ sequuntur de Saturno, omnium remotissimo, illustrantur his Procli l. c. ὁ μὲν οὖν τοῦ η , ἐπεὶ δὴ ψυκτικὸς εἰσι, καὶ τῆς θερμότητος ἐναντίος, καὶ τὴν ἀνωτερὰν ζωνὴν καὶ μακρὰν ὑπαρχουσαν τῶν φωτῶν ἔχει, ἐλάβεν τὰ διαμετρεὰ ζῳδία τοῦ Θ καὶ τοῦ Ω , τούτ' εἰσι τὸν $\alpha\omega$ καὶ η . Cujus integrum caput xx. sequenti Porphyrii disputationi intelligendæ egregie infervit: conferri potest cap. xxiv. ejusdem libri, etiam Macrobi. Lib. 1. in somnium Scipionis, præsertim cap. xix. xxi.

Cap. XXII.

Πρῶτα μὲν κ. τ. λ.] Discrepat non nihil hæc ordinatio a calculis incerti Auctoris, cujus libellus, sive libelli fragmentum, antea ipsi Cenforino tributum, nunc junctim cum eo solet edi. Is. cap. 3. exeunte hæc habet: „Multum tamen refert cujus quæ-
„que stella domus sit, alienæ an ipsius.
„Domus Solis est Leo: Lunæ, Cancer:
„Mercurii, Virgo & Gemini: Veneris, Li-
„bra & Taurus: Martis, Scorpio & Aries:
„Jovis, Sagittarius & Pisces: Saturni,
„Capricornus & Aquarius.” Junge Procli

Paraphrasin Ptolemæi I. 20. & Cleomed. p. 333.

Λεοντα, οικον ἡλίου] Ælian. xii. Hist. Anim. vii. Ἐπεὶ δὲ ἀγὰν πυρῶδες εἰσι, καὶ αὐτὸν (λεοντα) οἶκον ἡλίου φασι εἶναι. *Tum idcirco Solis domicilium Leonem constituunt, quod igneus sit.* Junge laudatos auctores.

Πλατῶν δὲ δυο σομια εἴη] Facit huc elegans & docta Martini disputatio, supra ad cap. vi., ubi de ἀνοδῶ & καθόδῶ τῶν ψυχῶν, adlata: quam releges. Collato in primis Macrobio Lib. 1. in Somn. scip. cap. 10. 199q.

— Notari autem meretur cl. Walchii observatio in Dissertatione de significatione vocum quarundam & locutionum ex Historia Philosophica illustranda, quæ Actis Societatis Latinæ Jenensis vol. 3. inserta legitur, proposita. Censet is, omnes istas formulas, *ad astra tolli, ad sidera offerri, sublimi vertice sidera ferire, &c.* ab hoc animarum reditu post dissolutionem corporum & diverticulo in cælum per astrorum viam repetendas esse. Dubito equidem, an non subtiliter nimis. Simplicissimæ sunt illæ locutiones, & omnibus linguis communes. Si quid autem in illis fuerit peculiare, cogitandum unice est, opinione veterum beatorum statum, τῶν μακάρων & cælestium, qui *Herôes* dicebantur, gloriosissimam fuisse conditionem habitam, supremumque votorum omnium terminum; disputavimus ea de re in Observ. Miscell. cap. 5.

Cap. XXIII.

Ἀθανάτων, ὁ κοῖνον &c.] Verum est, ἀθανάτους æque *animas* posse hominum dici, ac Deos: at æque verum est, Philosophum nostrum causam suam satis perfunctorie hic egisse, cum tamen universa rei cardo in intellectu hujus adjecti moveatur. Equidem arbitror, jure me contra ejus sententiam conclusisse. Neque enim facile quis exemplum mihi ex auctore Græco vel Poëta adferet, ubi ἀθανάτοι simpliciter de *animabus* ponuntur, absque ut alia vel præcesserint vel subsequantur, quæ sensum vocabuli eo in loco declarent. Et fatendum est, si *animas* hic intellexerit Homerus e sententia Porphyrii, ambiguitatem com-

commisisse, quæ vix posset tolerari & ingenio ejus indigna haberetur. Sed vide, quæ in Dissertatione disputavimus.

Παρμενίδην εν τῷ Φυσικῷ] De eo Fabricius lib. 2. Bibl. Græcæ. Fragmenta Parmenidis, quæ restant perpauca, post H. Stephanum in Poësi Philosophica collegit Ill. Scaliger in Collectione MS. de qua supra ad cap. 8. — Cæterum ne in subsequente φασι lacuna hæreat, vehementer metuo. Mihi suspicio fuit subnata, ne forte Cronii illic & Numenii, aut si non horum certe alius cujuslibet, nomen exciderit: Maxime cum durius sit plures ac diversi generis res subjungere solo rumore nixas: &, quæ de Romanis adduntur ac Græcis, ipse Philosophus scire potuerit. Tu dispice Lector, quid sit constituendum.

Τὰ Κρονία] Copiose de his tum Lucianus in Croniolo & Saturnalibus Epistolis, tum Macrobius in Saturnalibus.

Αναβιωσκομενοι] v. Zornii Vindicias SS. Patrum, Dallæo & novissimis censoribus oppositas Tom. I. Opuscul. Sacr. p. 724.

Ιανουάριον . . . τον θυραιον] Jani nomen a Januis derivabat Macrob. Saturn. I. 9. quibus præsidebat: unde illi etiam claves datæ. De Januario mense similia legere non memini. Et fortasse melius appellationem ejus a Jano accessiverunt post Varronem Macrobius I. Saturn. 13. & Isidor. Orig. V. 33. Plura Docti Viri ad elegantissimum Censorini libellum cap. 22.

Cap. XXIV.

Αρχη ετους] Omnium distinctissime Theon ad Aratum p. 22. Τότε εμβαινει ὁ Νειλος, και ἡ του κυνος (hic idem ac Theut, Thoth, vel Sothis) ΕΠΙΤΟΛΗ κατα ενδεκατην ὥραν φαίνεται και ταυτην αρχην ετους τιθενται, και της Ισιδος ἱερον ειναι τον κυνα λεγουσι, και την ΕΠΙΤΟΛΗΝ αυτου εφ' ἣν και τον ορτυγα θυουσι, τῷ παλμῷ τουτου ζῳου σημαινομενοι τον καιρον της ΕΠΙΤΟΛΗΣ του ασρου. Quantæ autem lites Marchionem Maffejum inter & perpetuum ejus adversarium Martinum de hoc loco intercesserint, longius nos abduceret. Vide prioris Antiq. Galliæ select. Ep. 8. alterius vero Diss. sur

lès différentes années des Egyptiens, quæ Operi ejus sæpe laudato inserta legitur. Difficilis est ea disputatio de Calendario Ægyptiorum, neque Lectori gratum me puto facturum, si omnia quæ huc spectant studiosè exsequer. Ceteroquin plures etiam ea de re tractarunt, Petavius, Averanius, Dodwell, Fabricius, Bochart, Marshall, Vignoles & præclarus vir P. E. Jablonski: ne quid de commentatoribus Censorini dicam, aut Lactantii ad lib. I. cap. 6. — Magis juvabit, ad origines Astronomiæ illustrandas, verbo hic opinionem meam explicuisse de origine Zodiaci. Exstat ea de re dissertatio Neubronneri cujusdam præside cel. Gesnero Gottingæ edita. Sed longe abest, rem illic confici. Videamus num quid certius constituere possimus. Non moror equidem eos, qui inventionis hujus gloriam ad Adamum referunt: non dissimiles illi qui ad Homerum suum recurrebat, licet Homerus parum mehercle de Astronomia noverit. Id videtur constare, vel Ægyptios Zodiaci fuisse auctores, vel Chaldæos. Utri tamen ex his duabus nationibus prima debeatur inventio, nemo definivit. Videamus rationes temporum. Thaletis ætate cognitum jam fuisse Zodiacum certum inde est, quod vix probabile imo αδυνατον plane sit, Philosophum hunc absque ulla Zodiaci notitia defectionem illam solis prædicere potuisse, de qua v. D. Laërt. I. Cic. Divin. I. 49. Plin. I. 12. & H. Sloane's Philosophical Transactions Vol. XLVIII. P. I. p. 221. sqq. Thales autem, ut e Plutarcho de placit. Philos. I. & D. Laërtio constat, iter per Ægyptum fecit, ibique Ægyptiis sacerdotibus familiariter usus est, a quibus elementa Geometriæ & Astronomiæ fuit edoctus. Ergo probabile est, Ægyptios Græcorum in Astronomia magistros fuisse. At nonne Ægyptii etiam ipsi Chaldæos eo in studio secuti esse possunt. Res dubia videtur, si auctores consulas: nemo enim ex his certo hic sibi constat. Lucianus Æthiopes nominat Astronomiæ inventores, libello de Astrologia. Diodorus vero, a quo omnia expectes, ipse fluctuat & nunc Chaldæis videtur favere,

nunc iterum Ægyptiis. v. lib. 2. Biblioth. Et Plato in Epinomide auctor est, primos siderum spectatores in Ægypto & Syria floruisse: h. e. Babylonia & Chaldæa; compara cum eo Aristot. de Cælo II. 12. Plin. VII. 56. & Clem. Alex. lib. 1. Strom. Imo Tatianus, in Oratione ad Græcos, solos Chaldæos nominat: *ἐξευρον ἀστρονομεῖν Βαβυλωνιοὶ, γεωμετρεῖν Αἰγυπτιοὶ*, &c. Junge Scip. I. 21. Cum itaque a testimoniis nulum nobis præsidium possit peti, videamus numquid ipsa res adferat lucis. Equidem Chaldæos diu ante Ægyptios, accuratam sibi Astronomiæ & Zodiaci notitiam comparasse arbitror, & has quidem ob causas. — 1. Chaldæi, quorum regio plana erat & fertilis, insignes jam progressus in scientiis physicis facere potuerunt, ante quam terra Ægyptiorum habitabilis esset ob inundationes Nili; confer omnino quæ Cicero lib. 1. Divin. 1. hanc in rem disputat. — 2. Chaldæi primi fuere Astrologiæ judicariæ auctores. v. S. Emp. lib. 5. Phavorin. ap. A. Gell. lib. 14. & loca V. T. plura. Primi etiam horologia solaria invenerunt: argum. 2 Chron. xxxii. 31. coll. Reg. xx. 9. 10. Jes. xxxviii. 8. & Berofus, Astronomus Chaldæus, primum hemicyclii horologii exemplum in Græciam detulit, teste Vitruvio lib. 9. — 3. Ipsa xii. signorum Zodiaci ratio causam Chaldæorum conficit. In Ægypto tempus messis incidit in mensem Martium & Aprilem. Testes hujus rei præsto sunt non solum Diod. lib. 1. & Plin. lib. 18. sed & recentiores periegetæ Dapper, P. Lucas Poccocke, & accuratissimus Maillet. Ergo non potuerunt Ægyptii signum Virginis, quæ spicilega est & messem indicat, in mensem Augusti conferre. Similiter Ægyptiorum hyemem menses aliquot pluviarum efficiunt, per quos fere continuo pluit, ut in Oriente cælum fert: at vero æstas eorum in initium anni incidit, & tum non pluit plane. Ergo non potuerunt signum Zodiaci, quod Februario convenit, Aquarium constituere pluviarum indicium. Demum non aratur in Ægypto mense Aprili, sed messis agitur: neque adeo Tauri signum

huic mense conveniebat, quod agriculturam exprimit, &c. E quibus omnibus facile apparet, inventionem Zodiaci Ægyptiis prorsus abjudicandam esse. Chaldæorum diversa est ratio: & notatu dignum est, omnia illa signa, quæ Ægyptiis non conveniunt, in terram Sinehar accurate quadrare. — 4. Pleraque xii. signorum Zodiacalium nomina ab agricultura desumpta sunt. Vetustissimorum autem Arabum & Chaldæorum (qui, ut supra vidimus, primi etiam Astrologiæ Judicariæ auctores fuere) ea fuit opinio, teste Abulpharagio aliisque, stellarum signorumque cœlestium magnam esse vim in terram ejusque cultum, procurare ea imbres & pluvias, causas esse bonæ messis, &c. — Quæ res effecit 5. ut signa hæc cœlestia pars religionis evaderent Chaldæorum, qui lapsu temporis *Sabaitæ* vel *Sabii* fuere dicti. — Sed sufficiunt hæc, credo, ad opinionem meam stabiliendam. Eandem amplexi sunt Doctissimi Viri Th. Hyde Hist. Relig. Vet. Persarum & Not. ad Olugh-Beighi Tabulas, Mr. Pluche Histoire du Ciel liv. 1. Mr. le Mire Spectacle de la Nature vol. 8. & Wachterus in Concordia Naturæ & Scripturæ: quos conferre cum his Lector poterit. De Physicis Chaldæorum studiis speciatim copiose agit Fullerus Miscell. Sacr. lib. 1. Ab historia vero Astronomica Weidleri, quod obiter observo, vel Dissertatione Neubronneriana, a quibus omnia expectes, nihil hic præfidii.

Γενεσεως . . . , της ΕΙΣ τον κοσμον] Non expressit hunc locum Hostenius, neque mentem Philosophi, cum vertit: *generationis principium in mundo*: Erat enim, ut sæpe antea visum, ὁδὸς ἀνω & κάτω, καταβασίς καὶ ἀναβάσις, e sententia Heracliti. Utraque animabus propria, quæ vel descendebant in *generationem*, vel sursum ferebantur in *cælum*. Utrique mutationi γενεσεως solemne nomen; priori excellenter, posteriori per quandam quasi κατάχρησιν. Ita paullo infra την χθονιον γενεσιν τηθειω opponit, *terrenam generationem cœlesti*: & supra sæpe. Unde apparet, notanter dici γενεσιν εις τον κοσμον, h. e. *descensionem in terram*.

generationem in mundum vel creationem, quæ sit ad vitam in mundo agendam.

Τὰς θυρὰς ANEΘΗKAN] attribuerunt; Ægyptii, puta. At vereor equidem, ut hæc mens auctoris fuerit. Potius crediderim, ανεθηκεν scripsisse, unitatis numero, adtribuit: Poëta videlicet. Suadet hoc integra ejus argumentatio: in primis illa, ὅτι ψυχὰς καθιερωτο το ANTPON καὶ νυμφαῖς ὑδρῖασι. Neque enim Ægyptii ideo Austro & Boreæ portas adsignarunt, quia Homeri Antrum Nymphis sacrum erat & animabus; sed Poëta ipse portas antri eam ob causam Boream versus & Austrum statuit, non orienti opposuit & occidenti, aut æquinoctiis Arieti ac Libræ.

Οἰκίαι οἱ τοιοῖ] v. Gesneri Diff. Heracliticam p. 155. 156. Qui tamen, si recte ejus mentem capio fat obscure propositam, non undiquaque bene.

Διο κρίου μεν φερεῖ κ. λ.] Nota hæc omnia Mithræ symbola e marmorum monumentis apud Adriensem Præfulem, qui hic amptuat. De γενεσεως δεσποτῇ supra dictum. Quod vero sequitur ἐν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, aliis πρὸς δεξιᾷ, vel ἐκ δεξιῶν, solet dici: eadem enim res, ut facile apparet v. cel. Hemsterh. in præf. Dukeri ad Thucyd.

Τεταγμενου αυτοις] Holstenius ipsi vertit, unitatis numero, ac si αὐτῷ legeretur. Sed nihil mutandum; nam *Mithra* intelligitur & *Taurus* simul, qui antea pari loco positi. Forte illi imposuit subjunctum κατ' αὐτον, in quo tamen nullus error.

Cap. XXV.

Κυομενας] Holstenius, nascentes; similiter Gesnerus. Et videtur etiam sensus loci hanc interpretationem postulare. At rarior est is verbi usus. In Orphicis active κυειν pariendi notionem habet Hymno in Tellurem:

Ἡ λοχίαις ᾠδισι ΚΤΕΙΣ καρπον πολυειδη.

Et apud Palæphatum cap. 2. est τὴν δὲ κυῆσαι παῖδα· interpretes vertit, concepisse & peperisse puerum; at MS. Oxon. habuit

κυῆσαι καὶ τεκεῖν. Magis huc faceret ejusdem κυῆσεν eodem capite, sed valde dubia est illa lectio; Codd. MSS., quos quinque contulerat Vossius, & cujus apographo in Biblioth. LBat. usus sum, diversi ab iis quos Galeus habuit, omnes γεννηθεν habent. Communiter activum κυειν & medium κυεσθαι concipiendi usu teruntur. Artemidorus Oneirocr. lib. 5. ἐδοξε τις γυνὴ νοσούσα ΚΤΕΙΝ, ἤδη τ' ᾠδινειν, καὶ ἐγγυς τοῦ τεκεῖν εἶναι. Visi sibi est mulier ægrota concipere, dein doloribus laborare & jam partui esse proxima. Hesiodus Theogonia:

Οὐς τεκε ΚΤΕΣΑΜΕΝΗ, ἐρεβει φιλοτῆτι μιγείσα.

inde κυμα, pro κυημα, embryo & fetus. Leonidas in Antholog. MS.

Ἐκ τοκου Εἰλειθυῖα πικραν ᾠδινὰ φυγούσα
Ἀμβροσίῃ κλεινῶν θηκκτο σοὶ προ ποδῶν
Δεσμά, κομας, καὶ πεπλον, ἐν ᾧ δεκάτῳ ἐνὶ μῆνι
Δίσσον ἀπο ζωνῆς ΚΤΜΑ λοχεύσε τέκων.

Hinc restituendus Athenæi locus est lib. 1. Deipnosoph. ubi sic edd. Θεοφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ φυτῶν ἱστορίᾳ φησιν, ἐν Ἑρακλῆϊ τῆς Ἀρκადίας γινεσθαι οἶνον, ὃς τοὺς μὲν ἀνδρας πινομενος ἐξίησι τὰς δὲ γυναῖκας ΤΕΚΝΟΤΣΑΣ ποιεῖ· interpretes vertit: . . . vinum fieri, quod insaniam viris, sterilitatem mulieribus importet; prorsus aliene: debuisset, si constaret hæc lectio, contrario sensu: vinum, quod viri facit ut insaniant, mulieres ut liberos habeant; e sententia Plinii lib. 14. Dicitur in Arcadia vinum fieri, quod FOECUNDITATEM feminis IMPORTET, viris rabiem. Ea enim vis est vocὶ τεκνούσα, ut in Sophoclis Trachin. 312. ubi minus recte edd. τεκνούσα habent, sed hoc ἐν παρῳδῳ. Athenæi locus male legitur & sic constitui debet:

. . . τὰς δὲ γυναῖκας ΚΥΟΤΣΑΣ ποιεῖ ΕΞΑΜΒΛΩΣΑΙ. Mulieres vero, QUAE CONCEPERUNT, facit ut ABORTIVUM habeant. Ita Cod. MS. optimus, cujus collatio servatur in Bibl. Acad. Traject. etiam MSS. Casaub. Ita & Theophrastus, quod maximum est: is quippe un-

unde hæc citantur. Unde miror, illustrem virum If. Casaubonum auctoritatem ejus in dubium vocasse. Ut difficultas tollatur, equidem cogitavi, an non Plinius e Theophrasto & melioribus Athenæi Codd. restitui possit, legendo: *vinum, . . . quod foeTuM ANtE temPVs A feminis AVErtAt, viris rabiem portet.* At lubentius nunc quidem arbitrarer, Plinium corrupto Theophrasti Codice in errorem fuisse inductum, quod quoties illi acciderit, Salmasius aliique demonstrarunt. — In Porphyrio autem, ut eo revertar una litera mutata, *Φυομενας* legendum esse, eleganter monuit cel. Ruhnkenius.

Cap. XXVI.

Ερωτικον δια τουτο &c.] Opportune Leander Ep. ad Heronem:

*Obstitit inceptis tumidum juvenilibus æquor:
Mersit & adversis ora natantis aquis.
At tu, de rapidis inmansuetissime ventis,
Quid mecum sæva prælia mente geris?
In me, si nescis, Borea, non æquora sævis:
Quid faceres, esset ni tibi notus AMOR.
Tam gelidus cum sis, non te tamen, improbe,
quondam
Ignibus Actæis incaluisse neges.*

Confer Metam. lib. 6.

Ορειθυϊαν] De Orithyia Meurf. de Regn. AA. & Fest. Græc. in *βορεασμοις* junge Hermiæ locum e Comment. MS. ad Platonis Phædrum, quem adduxit cel. Ruhnkenius ad Timæi *λεξεις* p. 191. de Zete & Calai cl. Burmannus in Catalogo Argonautarum, qui præfationi ejus ad Val. Flaccum insertus legitur.

Ἰσαμενης μωσημβριας] Illustrat hanc phrasin elegans Dav. Ruhnkenii V. C. nota ad Timæum p. 168. 169.

Cap. XXVII.

Και δια τουτο &c.] Confer huc disputata ab Ill. Cupero in Harpocrate, qui de Ægyptiis. Quod Pythagoram spectat ejus-

que adsecclas, de eo Noster in vita Philosophi cap. 19. ubi multa Docti Viri, præsertim Rittershusius. Recte autem & religioso cultui convenienter explicari hæc sententia potest, unde adsumsit eam, & refutandis Porphyrii nostri opinionibus bene adhibuit Eusebius Præp. Euang. lib. 3. ubi hæc præclare dicta invenies: *Θεου μεν ουν Φυσις εξω πασης βνητης υλης Φανταζεται, να διαυγει, και ΣΙΓΗι ψυχαις κεκαθαρμεναις επινοουμενη. Natura enim divina ab omni materia semota cogitari debet, atque ejusmodi, quam cum silentio, defæcata mentis, & animorum ab omni labe purgatorum intelligentia contempletur.*

Πυλας] Notari amplissimus hujus vocis usus meretur apud Græcos olim receptus: sic *πυλαι ηλιου και ουρανου* in Homero, de quibus mox; *ολυμπου πυλαι* Iliad. θ'. *πυλαι σοματος* v. Schultens. ad Proverb. p. 181. 182. *πυλαι και θυραι Φωτος, νοηματων, λογισμου*, simil. vide D. V. ad Justin. Dial. cum Tryph. p. 26. ed. Jebbii. Et decantatissimæ illæ *αδου πυλαι* de quibus in Diatriba de Cepotaphiis. Tandem *θυραι* etiam *limitum ac terminorum* sensu terebantur, unde locutio *ειναι επι θυραις αλληλων*, de gentibus *sibi vicinis*: v. Lamb. Bos Animadv. cap. 9.

Πυλας ουρανου] Locum Poëtæ Barnesius indicavit: *πυλας ουρανου* Όμηρος νεφη λεγει, ait Suidas. Ejus forte exemplo Virg. Georg. lib. 3.

. *quem super ingens*
PORTA tonat COELI &c.

Binæ vulgo statuuntur, unde ejusdem *bi-patentia tecta*, Æn. 10. Docti Viri explicant: *ortum illis & occasum a Poëta innui judicantes.*

Cap. XXVIII.

Γαλαξϊαν] v. Turneb. Adversar. lib. 13. Scalig. ad Manil. p. 82. De ea obiter restituendus est Germanicus in Arateis Phænomenis v. 451.

HIS

*HIS (arcubus) SIMILIS cunctis li-
quida sub nocte videtur*

*Sydera cum reddunt sinceros eminus
ignes,*

*Lactis ei color est, mediis ut lucet in
umbris.*

*Lacteus hic orbis nullo MINOR orbe
notatur.*

Edd. *diffimilis* habent & *minus*; *minor* legendum esse Grotius jam vidit, sed in illo *diffimilis* interpretes hæserunt; vide editionem Schwarzii inter Carmina familiæ Cæsareæ. Equidem locum hunc restitui e collatione MS. Cod. præstantissimi, quam a Scaligero factam ex adversariis ejus MSS. descripsi in Bibl. LBat. Memini alium Cod. videre, qui v. 452. sic habebat:

*Sidera cum REDEVNT IN VE-
ROS eminus ignes.*

Cæterum spectant huc disputata Martini, ad cap. 6. allata, ubi de ὁδῷ ἀνω καὶ κάτω actum, & itinere animarum in cælum. Oblitus eo in loco sum observare similem Persarum opinionem. Sic legitur in libro Sad-der, illustri religionis eorum monumento, porta LXIV. *Anima defuncti videbit computum, & citius percipiet exitum: totum Pbarasbest pro eo recitabunt, & illas deinde seponet, & postea anima ejus pontem transibit. Et mane quarto, quando a terris versus Tchinarvar transit, primo veniet ad Ignem Martis, secundo Astra transcendet, tertio juxta Lunam erit gradus, quarto ad solem perueniet & deinde ad locum suum.*

Τους ψυχῶν γῶγους] Supra de hac voce actum memini ad cap. 8. ubi animadversum Mercurii munus. Eadem de re exstat observatio Docti Viri ad Lucian. I. 276. & Gesneri Corollar. Anim. Hipp. p. 155. Persæ similiter suos habuere ψυχῶν γῶγους. Et cum aliquis juste præstiterit Eleëmosynas & fecerit bujus mundi emtionem, angeli animam ejus ter ferent ad Paradisum, quem ut locum ejus ipsi tradent, eique Virgines Paradisiacas largientur. Liber Magorum Sad-der porta 5. Talis eorum Afomân, quasi Asmânund, coadjutor τοῦ Sbabrlvar, qui mortuis præest: & Mitbr seu Mitbras, me-

diator inter duo principia Arimanium & Osomasden, & mortuorum judex. v. Hyde de Relig. Persarum. — At hic alia ψυχῶν γῶγους vis est, & evocatorem notat animarum & manium. Quales ψυχῶν γῶγους apud Max. Tyr. Diff. 14. Hinc ψυχῶν γῶγους, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ ψυχῶν δῆθεν ἐκ τοῦ ἁδου ἀναγαγεῖν πρὸς τὴν μαντείαν, ut loquitur Schol. ad G. Nazianz. Steliteut. 1. Plura Ill. Spanhem. ad Julian. p. 20. 21. Pricæus ad Apuleji Apolog. p. 94. Brouckh. ad Tibull. lib. 1. & DD. VV. ad 1 Sam. 28. Imaginem ejusmodi evocationis Gemma hæc exhibere creditur: quam, quia unica est, gratum credidi me Lectori facturum, si hic recuderem.

In Nilvop sic.

Ectypum ejus habetur in F. Ficoronii Gemmis Antiquis literatis (Romæ 1757.) Tab. IX. 4. ubi vide editoris Galeotti observationes. At dubito equidem an recte mentem sculptoris is adsecutus sit, & ipsius Ficoronii observatio ibidem memorata non tam absurda est. Judicet ipse Lector.

Μελὶ κεκραµενὸν γαλακτί] v. Gaulmin. ad Psellum de Operat. Dæm. p. 143. D. Heins.

Crepund. Silian. p. 124. 125. Communiserat vini usus in his sacris. Ovid. Metam. lib. 7.

. . . *statuit aras e cespite binas,
Dexteriore Hecates, at læva parte Juventæ.
Quas ubi verbenis folioque incinxit agresti,
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultrosque in guttura velleris
atri*

*Conjicit; & patulas perfundit sanguine
fossas.*

*Tum super infundens liquidi carcbesia
BACCHI,*

*Æneaque invergens tepidi carcbesia LACTIS,
Verba simul fundit, terrenaque numina poscit:
Umbrarumque rogat raptā cum conjuge re-
gem,*

Ne properent artus anima fraudare seniles.

Junge Theocriti *Φαρμακευτρία*, cum imitatione Virgilii.

[*Ετι τα μεν νοτια μικροφυν ποιεῖ τα σωματα*] At e contrario Hippocrates auctor est, in septentrionalibus plagis homines nasci parvæ staturæ & ferocis ingenii. Et testimonium ejus confirmatur a M. de Maupertuis *Venus Physique* P. II. qui ipse itineris illius princeps fuit, quod versus Boreales plagas jussu R. Galliarum susceptum est. Solus Physicus ad hæc concilianda aptus est, ait auctor libelli novissime editi, *La Physique de l'Histoire* p. 7. quem vide.

[*Το γὰρ θερμὸν ἰσχυαίνειν αὐτὰ, . . . ἐτι δὲν τοῖς βορείοις &c.*] Legi meretur Vitruv. I. 4. Causæ discriminis e scientia naturali facile explicantur. Observandum autem hic est, sanguinem in plagis Borealibus magis esse fervidum quam sub cælo ardenti. Ratio hujus paradoxī inde repetenda est, quod meridionalis terræ habitatores per rarefactionem aëris poros semper habeant apertos, unde sanguinem calorem atmosphæræ sequi necesse est. Quo enim pori magis patent, eo fortius atmosphæra in sanguinem operatur. Unde fit, ut internus meridionalium calor idem sit, qui atmosphæræ. Cum e contrario frigidus Borealis plagæ aër, clausis poris, necessario omne atmosphæræ cum sanguine commercium intercludat. Quo factō calor quasi concentratur, spiritusque vitales per evapo-

rationem non dissoluti arctius comprimuntur colligunturque. Unde motu interno vehementiore factō, sequitur calorem sanguinis qui inde oritur sensim augeri & crescere debere. Hinc audacia, ferocitas, & fortitudo in Borealibus; timor, mollicies & languor apud meridionales. Unde faciles alterius etiam populi de altero triumphī fuere, donec belli fortuna viribus magis & magnanimitate quam consilio regebatur. Indeque explicandæ Prophetarum sub V. T. minæ, de populis ab Aquilone venturis, &c.

— Porro abundantior sanguinis & humorum copia majoris etiam staturæ causā est in Borealibus; & videmus animalia marina, terrestribus longe grandiora esse. &c. quæ copiose omnia disputantur in laudato libello *La Physique de l'Histoire* cap. vi. vii. viii. — Alia vero quæstio est de ingenio hominum, utrum illud pro diverso regionum tractu & aëris vel densitate vel levitate reapse differat: & tantum quidem, ut incola Lapponiæ e. g. aut Samoyeda nunquam ad illum ingenii modulum pervenire possit, quem nostrates v. c. aut Galli attigerunt; an vero universum hoc discrimen tantum a differentia morum, ipsoque ingenii cultu pendeat. Prius tuetur sapientissimus vir & cujus sententiam alioquin magni facio, J. J. Rousseau *Emile* Tom. I. p. 39. tuentur & alii plures. At equidem varias ob causas nondum id persuadere mihi possum. Sed longior est hæc disputatio, quam ut hic possit locum capere; legere Lector poterit les *Oeuvres Philosophiques* de Mr. Hume Tom. VI. p. 233—257. ubi egregie hæc res tractatur.

[*Κελτοὶ, Θρακες, Σκυθαὶ*] Eustath. ad *Iliad.* ε'. *Τοῦ δὲ βορέου ἐνταῦθα εἰκε μόνου μνησθῆναι, κατὰ τινὰ ἐξοχὴν, διὰ τὸ τοῦ ἀνεμοῦ τούτου φερεσβίον καὶ ζωοφόρον &c.* de Celtis speciatim Diod. lib. 5. Bibliothecæ, tantum non integro: junge Taciti *Germaniam*.

[*Ἀπο τῆς βορρᾶς*] Non latuit hæc originitio Eustathium, quem vide ad *Iliad.* ε'. p. 579. 8. & ε'. p. 732. 12. ed. Romanæ; at infulsa vel sic tamen est, unde mireris a Vossio fuisse adoptatam: sed negari non potest virum hunc ubique summum & vere πολυμαθῆ, in originibus vocum tantum non semper cœcutisse. Felix ter & quater hoc ævum,

ævum, quod certissima omnis etymologiæ principia ope trium hominum stabiliri vidit: prodigium posteris, & immortalis patriæ nostræ gloria!

Απο της βόρας] Eleganter laudatus auctor cap. vi. de la Phys. de l'Hist. „ En hyver n'est „ on pas dans la saison de l'appetit? Alors la „ digestion des alimens est plus prompte & la „ concoction plus parfaite, surtout lorsque „ le vent du Nord commence a souffler. Le „ vent du Midi se fait il sentir, l'avare peut „ rassembler ses amis autour de sa table, parce qu'alors l'indigestion est a craindre. Ce „ seroit donc un avis salutaire a donner aux „ Allemands qui voyagent en Italie, d'user „ de beaucoup de sobriété. Conseiller a „ un Espagnol, qui passe en France, de „ mener une vie aussi frugale qu'il faisoit „ en Castille, ce seroit vouloir l'anéantir.”

Cap. XXIX.

Αρξαμενης γαρ της Φυσεως εξ ετεροτητος] En nobile iterum Philosophiæ Heracliticæ vestigium, cui illa concinunt quæ statim subjunguntur: και δια τουτο παλιντονος η αρμονια &c. Sic Philo Libro de rerum divinarum herede: εν γαρ το εξ αμφοιν των εναντιων ου τιμηθεντος γνωριμα τα εναντια ου τουτ' εστιν ο φασιν Έλληνες τον μεγαν και αιιδιμον παρ' αυτοις Έρακλειτον, κεφαλαιον της αυτου προσησάμενοι Φιλοσοφιας, αυχειν ως ευρεσει ΚΑΙΝΗ. Ita lego, pro edito κενη, quod non videtur tolerandum. Confer omnino, quæ Aristoteles, seu quisquis auctor sit libelli de Mundo, cap. 5. hanc in rem disputat. Plura videbis ab accuratissimo Gesnero congesta de Animab. Hippocr. & Heracliti ζ. 3. 4. Neque dubito, quin eodem in negotio uberius enarrando Olearius occupetur peculiari Dissertatione de principio rerum naturalium ex mente Heracliti Lips. 1697. Fabricio ad Sext. Empiricum aliisque laudata, sed mihi nondum visa.

Και των Θεολογων] Holstenius vertit: sic & Theologi &c. Sed longe melius interpretaberis: Cum & Theologi . . . velint, vel statuant. Quod eleganti absoluti genitivi usui accurate respondet: de voce Θεολογος, quæ in sequentibus plus simplicij vice recurret, supra actum: ad rem

ipsam Martini facit disputatio, toties laudata, & ad cap. 6. exhibita.

Δυσπιθοι παρ' Ομηρω] At censuram propterea Poëta incurrit Platonis lib. 2, de Republ. Ουκ αρα αποδεκτεον ουτε Ομηρου, ουτε αλλου ποιητου Ταυτην την άμαρτιαν περι τους Θεους ανοητως άμαρτανοντος, και λεγοντος, ως ΔΟΙΟΙ ΠΙΘΟΙ κατακεισται εν Διος ουδει, Κηρων &c. Unde nata Plutarchi interpretatio cap. 5. libelli de audiendis Poëtis. Junge Riccii, antecessoris Florentini, Dissertationes Homericas.

Cap. XXX.

Και παρα Πλατωνι] Respicit Platonis Gorgiam p. 493. 494. Steph. quo & illa spectant, quæ sequenti capite habentur.

Παρ' Ησιοδω] Locus est Erg. vs. 80. sqq. ubi celebrem Pandoræ & Epimethei fabulam explicat: elegantissimum, quod Philosophi vel Poëtæ veteres unquam excogitarunt, figmentum.

Ελπισιν εαυτην βουκολειν] Lucianus in Amoribus: Σχεδον γαρ εκ της αντιπαιδος ηλικιας εις τους εφηβους κριβεις, αλλαις επ' αλλων ΕΠΙΘΤΜΙΑΙΣ ΒΟΤΚΟΛΟΤΜΑΙ. Nam ab eo ferme inde tempore, quo e puerili ætate ad pubertati proximos transi, aliis post alias cupiditatibus ludor. Cui simile Babrii Mythographi Jambici apud Suidam v. Αιωρα

‘Ως δ' ουκ εφικνειτ', αλλ' εκαμνε πηδωσα, Ουδεν κρεμασης σχουσα πλειον αιωρας, Παρηλθεν ούτω ΒΟΤΚΟΛΟΤΣΑ την ΑΤΠΗΝ.

Cui in deliciis hanc fuisse dicendi formam, apparet ex alio ejusdem fragmento in v. βουκολησας servato, & eleganter ab acutissimo Toupio restituto. Alia Commelin. ad Heliod. Æthiop. p. 207. Valck. ad Ammon. p. 45. Abresch. lib. 2. ad Æschyl. c. 14. Alberti ad Hesych. v.

Cap. XXXI.

Αθηνας μεν γαρ το Φυτον] Notum id vel ex ipso Phædro, ad quem multa Docti Viri. Quod sequitur, Φρονησις δε η Αθηνα, Philosophicum respicit Minervæ sensum, cujus rei testimonium tam disertum notari

meretur. Nescio an id Macrobius spectet, qui Saturn. I. 17. - - - Minerva, inquit, quam hujus præsidem accipimus, solis virtus sit: sicut & Porphyrius testatur, Minervam esse virtutem solis, quæ rebus humanis PRUDENTIAM subministrat. Theodoretus de Provid. Serm. I. την τε Φρονησιν Αθηναν (ωνομασαν). Prudentiam Minervæ nomine appellarunt. Artemidorus Oneirocrit. V. 19. και γαρ αειθαλεις το Φυτον, και ερεον, και τη Αθηνά ανακειμενον Φρονησις δε ειναι νομιζεται η θεος. *Olive enim semper virens est planta, & solida, & Minervæ sacra: Ipsa autem Dea sapientia putatur.*

Κρατογεγενης] Nescio an alibi inveniatur hoc compositum, neque mirarer, ιδιοπλαστον forte Philosophi nostri & pro re nata fictum esse vocabulum. Historiam ipsam ejusque allegoriam Macrobius exponit indicato loco, & alii plures: quod sequitur δι' αυτής, sub eo non tam ελαιας, quam quidem καθιερωσεως intelligendum putem. — Cæterum notari universa hujus disputationis series meretur, qua Philosophus Minervam diserte loco ελαιας nominat. (Pono sana esse verba, de quibus primo intuitu sed injuria dubitaveram.) Ait enim, κρατογεγενης δ' ουσης ΘΕΟΥ . . . καθιερωσας ΑΤΤΗΝ. h. e. Θεον, Deam ipsam, non olive ejus, την ελαιαν, quæ et si sequioris itidem sit generis, longius tamen ejus mentio hinc separatur, quam ut commode sub pronomine αυτήν intelligi possit. Observandum hoc ideo duxi, quo considerata Porphyrii locutione, facilius mihi ignoscatur in explicatione Antri Homerici; ubi, sicut hoc loco Minerva de olive cui præsidebat sumitur, ita per Nymphas τας αθανατους vicissim rem, cui illæ præerant, aquam puta fluvialē, intellexi. Non ac si deficient nobis similium locutionum exempla, quibus Minerva de oleo, Vulcanus de igne, Mars de bello, Venus de amore, Nymphæque adeo Najades de fluviali fonte apud Poëtas præsertim, usu teruntur: sed ut ipso Porphyrii exemplo munita explicatio, cujus placitis nostra sententia rectâ opponitur, minorem incurrat censuræ notam.

Εξ αυτοματισμου] Rarius est hoc vocabulum, pro quo facili negotio αυτοματος scribe-

re Noster potuisset. Αυτοματος est, quod a se ipso suaque vi existit: quodque, ut Philosophorum filii loquiamant, principium existentie suæ in se habet. Ita de mundo, pariter ut hoc loco, Theodoretus Serm. I. de Providentia: και οι μεν απ' αυτοματος υ γεγενησθαι (φασι) τον κοσμον. Generatim αυτοματος χειροποιητω opponitur. Tale σπηλαιον αυτοματος Porphyrii nostri in Fragmento de Styge p. 283. Tales etiam λιμναι αυτοματος in Dionys. Perieges. v. 933. ubi minus recte H. Stephanus subitas vertit. Opinionem ipsam de αυτοματισμῳ mundi quod adinet, lege Fabric. ad Sext. Empiricum p. 662.

Αλλ' ὅτι &c.] Longe hæc discrepant ab iis, quæ supra disputaverat p. 253. ubi vide. Ibi enim αυτοφυη ait mundum esse: hic acerrime eos perstringit, qui αυτοματισμον mundi urgebant. Illic αυτοσυμφυης, ipsi κοσμος est, hic φυσεως νερας και Θεου εργον. Opponuntur hæc sibi e regione, quibus nunc adfirmat rem, nunc negat eodem sensu. Quo teneam vultum mutantem Protea nodo? Equidem nullum video reconciliationis medium, nisi priore loco suam ipsius sententiam declarasse, hic Poëtæ antrum describentis mentem enarrare dixeris.

Cap. XXXIII.

Ανταυγει] Antea ανανευει legebatur, sed e conjectura cl. Ruhnkenii locum restitui-
mus: v. VV. LL. ad h. l. Ανταυγειν λεγονται τα αντιαν αυγην αποδιδοντα και ανταυγαζοντα ait Schol. ad Thesmophoriaz. 909. Eurip. in Oreste:

. ΔΕΙΝΟΝ ΑΝΤΑΤΤΕΙ ΦΟΝΟΝ.

Hinc ανταυγης Aristophanis & Onomacriti non uno in loco: & ανταυγια vel ανταυγεια apud Plutarchum & Polybium. De aliis cum αντι compositis diximus ad cap. 3.

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΑΥΤΟΙΣ &c.] Novum futile & insulsæ hujus Philosophiæ exemplum.

Αραγον πονων] Opportuna est podagrici querela apud auctorem Ocypodis: v. Luciani Opp. T. III. p. 648.

Ωι μοι ΠΟΝΩΝ ΑΡΩΓΟΝ, ω τριτου ποδος Μοιραν λελογχος βακτρον!

He-

Hesych. ἀρωγός, βοηθός. Suid. ἀρῶγος, βοηθός, ὠφελιμὸς prius Homeri aliorumque, posterius Sophoclis potissimum auctoritate positum. Ergo vertendum hoc loco: *adju-
torem laborum & eos sublevantem lenien-
temque*. Holst. *fructum laboris operæque*
PRETIUM reddidit, parum accurate.
Sed res non magni est: & præmii etiam
propositi cogitatio arcet ipsius periculi ti-
morem & laborum certaminis. Sic fere
sub finem capitis: ἀφ' ἧς καὶ τὰ νικητήρια
τοῖς ἀθληταῖς τοῦ βίου δίδονται, καὶ τῶν πολλῶν
ΠΟΝΩΝ τὸ ΑΚΟΣ, quasi *remedium malo-
rum & medelam*, h. e. *sublevationem* dixeris.

Καὶ τοῖς ἀθληταῖς] Idem tradiderat Schol.
ad Comici Plutum, notatus propterea a
Paschaliō in opere de Coronis, qui κοτίνῳ
athletas, non ελαιᾷ coronatos putat. Sed
Paschalius compilerator est & rem non intel-
lexit: vide magni Hemsterhusii commenta-
rium ad citatam fabulam.

Καὶ ἀπ' αὐτῆς ἱκετήρια &c.] De ελαιᾷ ἱκε-
τήρια quædam Jo. Valentinus ad Nostri
lib. 2. de abstin. qui dubito tamen an recte
hunc locum ceperit.

Cap. XXXIV.

Εἰς τοῦτο] Sensus postulat, ut εἰς τοῦτο
ἀντρον jungas, quæ nimis longe separantur;
unde credidi antea, legendum forte aliter
hunc locum esse, & hoc quidem modo:
εἰς τοῦτο τοῖνον (*banc itaque ob causam*)
Φησὶν ὁ Ὅμηρος ΕΝ Τῷ ἀντροῖ ἀποθ. &c.
inprimis cum insolentius etiam sit illud
ἀποθῆσθαι εἰς. Sed cum elegantiam dictionis
Philosophus noster non magnopere curet ut
passim observavimus, non indigemus hac
correctione. Quoties ἐν & εἰς locum mutant,
etiam in optimis, dictum in Præfat. Dia-
tribæ de Cepotaphiis. Addi possunt exempla
Heraldi ad Arnob. p. 69. Maittairii ad
Miscell. GG. Carm. p. 175. 176. & Abreschii
Auct. Diluc. Thuc. p. 339.

Ἵπουλα] Pro vulgato, ἐπιβουλα, ex emen-
datione amicissimi Ruhnkenii. v. Etym. M.

Οὐ γὰρ ἀπὸ σκοποῦ] Non absurde: imo,
e sententia ac mente Homeri, quomodo
illud sæpe teritur. De re hic tradita Co-
lumbus ad Anon. de Ulyssæ p. 146. 147.
quem sis vide.

Παρα Πλατωνί] An diserte id Plato adfir-
met, non dixerim: certe locus non succur-
rit; at in Phædone memini similia de mari
& ponto tradi, quæ Noster respicere po-
tuit.

Cap. XXXV.

Εγενεαλογησεν] Ejus genus recensuit, ex-
plicuitque: neque enim Holstenius recte
satis, aut e Philosophi sententia verbum
reddidit: v. Odyss. α'. 68. sqq. unde hæc de-
rivata. De Phorcyne disputatum in Disser-
tatione ad Porphyrium. Quod vero suc-
cedit, ἵνα καὶ ἀκρι τῆς πατρίδος, &c. quo
dicatur, aut quo fundamento, equidem
non video; neque enim crimini poterat
Ulyssæ imputari, Polyphemum oculo pri-
vasse: quod hic *peccatum* appellatur. At
dici non potest, quantum Noster adsumptæ
opinionis inserviat.

Γοητευόντα] Recte γοητεῖν jungitur τῷ
ἀπατᾶν. Quorum hoc, fallere: illud, va-
riis artibus ac præstigiis decipere, glauco-
mate quasi oculis objecto. Lege Budæi
Comment. Ling. Græcæ. Inde γοητὲς magi
& præstigiatores, ut Cornarius recte ver-
tit in Artemidori Præf. libri 1. Oneirocr.
Confer Reimari V. C. not. ad D. Cass.
Tom. II. p. 861.

Ἐξάλος] Idem in Luciano Tom. II. p.
695. καὶ τὰ μὲν ὙΦΑΛΑ καταγραφαί, τὰ
δὲ ΕΞΑΛΑ τῆς νεῶς ἀμορφα. Opponuntur
ὕφαλα & ἐξάλα· ἐφαλα alia sunt, & per
maritima recte vertuntur in eodem Lu-
ciano T. II. p. 405. quomodo Iliad. β'.
538. 584.

Πτυσὲν τὴν κωπὴν] Πτυσεν e Matth. III. 12.
πτυσεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, & Hesiodo, notum.
Κωπὴ e Luciano Tom. I. p. 424. 620. Quod
sequitur εὐρεσιλογούντων, de eo operose H.
Steph. ad D. Laërt. Tom. I. p. 137.

Cap. XXXVI.

Λογίζομαι δὲ τὴν π. σοφίαν] De verbo actum
in Observ. Miscell. p. 59. 60. σοφία pro-
prie de Poëtis sumebatur, quibus σοφῶν
κατ' ἐξοχὴν tributum nomen. v. Casaub.
Animadv. in Athen. I. 12. Menag. ad D.
Laërt. Tom. II. p. 9. Cuper. in Apoth. &
quos

quos non alios. — Quæ sequitur ἀρετή, illam non de *virtute* speciatim, opposita τῇ κακίᾳ, sed *elegantia* & *ornatu* carminis acceptam velim, quæ Græcis æque ac Latinis ἀρετή & *virtus* solet dici.

Εἰς ὅλην πραγματείαν] Forte opus suum innuit, a Suida laudatum, περὶ τῆς Ὀμήρου φιλοσοφίας: quo tum etiam Fragmentum

pertinebit Dissertationis de Styge: v. Holsten. de vita Porphyrii cap. 8. neque enim *Commentarium* intelligi in *Homerum* velim, qui Grammaticus fuit: v. eund. cap. vii. p. 33. vel *Scholia* potius: nam *Commentarii* titulo insigniri commode non possunt. v. L. C. Valckenaerii V. C. Diss. peregre-
giam de Scholiis in Homerum ineditis §. xi.

F I N I S.

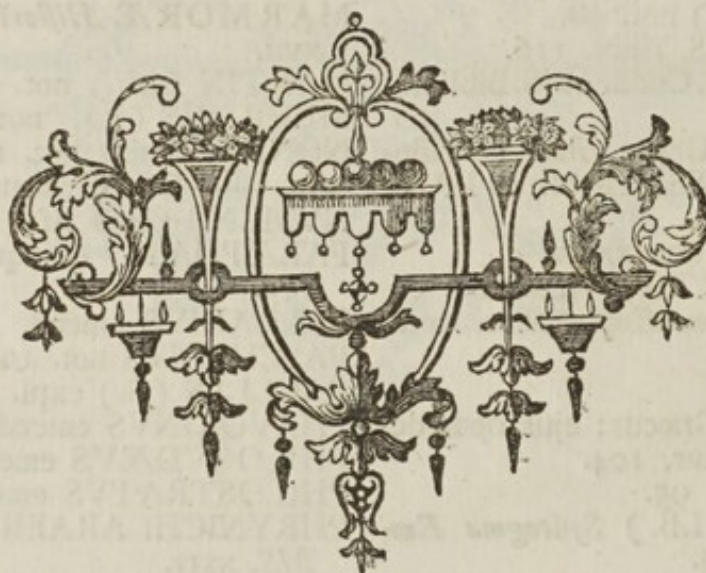

INDEX CRITICVS.

- A**NTHOLOGIA *MS.* xxix. xxxiii. 69.
 88. 105. a. b. 107. 115.
 ANTIHEBRAISTÆ not. 102.
 APOLLONIVS RHODIVS expl. xxxiii.
 ARISTÆNETVS emend. 87.
 ARISTOTELES expl. 80. 19.
 ATHENÆVS emend. 112. 115.
 ——— *MS.* Bibl. Traject. 115.
 AVCTOR *περι της Όμηρου ποιησεως* not.
 xi.
 ——— libri *Judicum* vind. 105.
 BENTLEIVS. ab eo diffensum. 89.
 BEVERLANDI (HAD.) *Opus MS.* de
prostibulis veterum. 111.
 ——— *Otia Oxoniensia MS.* iii.
 BIELFELD (M. le Baron de) not. x.
 BRVNVS (IORD.) not. 98.
 CASAVBONVS (IS.) not. 116.
 CATALOGVS *MS.* Codd. MSS. Biblioth.
Scorialensis. 112.
 CONFIRMATIO *Græca MS.* articulo-
 rum quorundam SS. Theol. e. PP. &
 S. Script. 98.
 DACIER (Mad.) not. xxxiv.
 DIOGENES LAERTIVS vind. 100.
 EDITORIS *Syntagma Empedocleum* inedi-
 tum. 26.
 ESAIAS illustr. 77.
 EVMELVS Poëta *Græcus:* ejus opus de-
 perditum vindicatur. 104.
 EVSEBIVS emend. 95.
 FABRICII. (IO. ALB.) *Syntagma Em-
 pedocleum MS.* 96.
 GALE (THOMAS) 85.
 GERMANICI *Aratea MSS.* 117. emend.
 116. 117.
 GLOSSÆ GRÆCÆ *MSS.* 69.
 ——— LATINO - GRÆCÆ *MSS.*
 101.
 GROTIUS (HVGGO) not. 86.
 HERACLITI verum dictum vind. 101.
 HERMIÆ *Comment. MS. in Platonis Phe-
 drum.* 94. 97. 101. a. b. 109. 116.
 emend. 101.
 HERMOGENES not. vii.
 HERODOTVS vind. 106. 107.
 HIERONYMVS (S.) emend. 91.
 HOLSTENIVS not. 10. 23. 50. 51. 52.
 alibique.
 HOME not. xiv. (v. errata.)
 HOMERVS expl. passim.
 INSCRIPTIO inedita. 88. 110.
 ——— expl. 16.
 INTERPRES Theodoretī not. 95.
 ——— Æn. Gazæi not. 96. laud.
 103.
 ——— Porphyrii notatur passim.
 v. HOLSTENIVS.
 IOANNIS Episcopi *Epistola MS. ad Pho-
 tium.* 93.
 IVNII (PATRICII) *Collectanea MSS.*
 93. 98.
 LOWTH not. vi.
 MARMORÆ *Historia Inf. Corcyrae* not.
 xvii.
 MARTIN (Mr.) not. 91. 199. 98.
 MEVRSIVS (IO.) not. 108.
 NONNVS Poëta not. 103.
 ——— Grammaticus not. 111.
 NVMENII *Opus MS.* *περι ύλης.* 112.
 PALÆPHATI quinque Codd. *MSS.*
 115.
 PALLADIVS emend. 103.
 PASCHALIVS not. 121.
 PAVLLVS (S.) expl. 103. 110.
 PHAVORINVS emend. 97.
 PHILO IVDÆVS emend. 119.
 PHILOSTRATVS emend. 112. not. 71.
 PHRYNICHII ARABII *παρασκευη σοφιστικη
 MS.* xxiv.
 PHVRNVTVS *MS.* 85.
 PLATO expl. 94.
 PLINIVS tent. 116.
 POPE not. xxv.
 PORPHYRIVS *de Abst. MS.* 91. emend.
 ibid. & 108.
 ——— *de vita Plotini* expl. 92.
 POTTERVS not. 57.
 PROPERTIVS expl. 16.
 PTOLEMÆVS ASCALONITA *MS.*
 102.
 RAPIN (Mr.) not. vi.
 SALMASII *Conjecturae MSS. in Atbe-
 naeum.* 112.

INDEX CRITICVS.

- SALOMON Rex, expl. 49. 79.
 SCALIGER (IVL. CÆS.) not. xxv.
 xxxii. 76.
 (IOS.) Ejus *Adversaria MSS.*
 110. 117.
 Syntagma MS.
fragmentorum vett. Philosophorum. 96.
 113.
 SCHOLIASTES DIONYSII PERIEGE-
 TÆ MS. 87.
 GREG. NAZIANZENI
 not. 111.
 HOMERI MS. 95. a. b.
 102.
 THEOCRITI MS. xxix.
 104.
 SCHVRTSFLEISCHIVS laud. & not.
 104.
 SCIOPPIVS not. 98.
 SOPHOCLES emend. 115.
 SPONDANVS not xxxi. 1q.
 STEPHANVS (HENR.) not. 100.
 TESTAMENTVM SALOMONIS MS.
 96.
 TERTVLLIANVS expl. 97.
 THEODORETVS expl. 95. tent. 102.
 THEOPHRASTVS vind. 115.
 TRISTAN (Mr.) not. 87.
 VOLTAIRE (Mr. de) vind. xiv.
 VOSSII (IS.) *Adversaria MSS.* 112.
 XENOPHON *de Cyropædia MS.* 112a.
 emend. 112.

I N D E X

G R A M M A T I C V S.

A Græcorum *σερητικον* non semper negativum. 89.

Αβατος. 86.

Αεναοντα υδατα. xxxii. 9. 13. 57. 69. 101.

Αθανατος. 112.

Αθεος, qui Deum tutorem non habet. 109.

Αισθητος. 97.

*Αλιπορφυρος. xxxi.

Αναθημα. 88.

Animæ μελίσσαι dictæ. 108.

Αθαναται appellantur. 112.

Ανταυγειν. 120.

Αντι in compositione. 87.

Αντιβλεπειν. 87.

Αντικρυς & αντικρυ. 102.

Αντριάδες Nymphæ. xxiv.

Απορρώγης. 58. 64.

Appositiones apud Græcos. 107.

Αρετη. 122.

Αρωγος πονων. 120. 121.

Astra. ad astra tolli, ad sidera efferri, &c. 112.

Αυτοματος. 120.

Αφοραν. 87.

Babylonius. 16.

Βομβος apum. 108. — αυλων. ibid.

Boreas unde dictus. 118.

Βουγενεις apes. 104. 105.

Βουκολειν. 119.

Βουποιητος. 105.

Cereris sacerdotes μελίσσαι dictæ. 108.

Εν δεξια, προς δεξιαν, εκ δεξιων. 115.

Δημιουργος, ειν. 93.

Dii v. Numina.

Dona, δωρεα, munera Deorum de ipsorum inventis. 102.

Δυναμεις. 94. 96. 97. 104.

*Ελειονομοι Nymphæ dictæ. 102.

Εμφερεσθαι & επιφερεσθαι miscentur. 98.

Εν & εις promiscue usurpantur. 121.

Enallage generis. 21.

Εξουσια. 85.

Επερασος. 90.

Επιρατος. xxii.

Επι τινος. 95.

Εργον εστι, de re difficili. 4.

Ερυθρον mel. 105.

*Εταιρος. 111. 112. & ετερος miscentur. 112.

Etymologiæ ratio qualis ante hoc sæculum. 118. 119.

Εφαλος, εξαλος & υφαλος. 122.

Γαλαξια. 116.

Γεννημα της αμπελου. 102.

Γοηται. 122.

Γοητευειν. 121. 122.

Ηεροειδης. xxii. 199.

Θαυμα ιδεσθαι. 68.

Θεολογος. 94. 19.

Θεωτερος. 69.

מְכַרִּי. 98.

מִנִּי. 99.

Janus & Januarius unde. 113.

Induere domum. 103. 19.

*Ισαμενης μεσημβριας. 116.

Καθιερειν. 88.

Καθοδος και ανόδος vel εξοδος των ψυχων vide οδος.

Καταγειον. 97.

Καταρρήγνυειν. 95.

Καταβασις και αναβασις ψυχων vide οδος.

Καταβατης. 69. 86.

Κεφαλληνια non κεφαληνια scribendum. 5.

Κοσμος. 88. 19. unde dictus. 90.

Κρατογενης. 116.

Κρατος. 64. 68.

Κρηναιαι Nymphæ. 95. 102.

Κρηνιαδες Nymphæ. 102.

Κυειν & κυεσθαι, concipere. 115]

Κυμα, fœtus. 115.

Κωπη. 122.

Λαϊνος χιτων. 15.

לִכְוֹל. 104.

Λιμναδες Nymphæ. 102.

Λιμνακιδες Nymphæ. 102.

Μελίσσαι sacerdotes virgines dictæ. 108.

— nomen propriur feminarum apud Græcos. ibid.

Μελιχροος, subfuscus. 107.

מִפְתָּח. 98.

Μεσημβριας ισαμενης. 116.

INDEX GRAMMATICVS.

- Najades aquoreæ.* xxv. — απο των ναμα-
των 95. 97.
Nectar mel dictum. 105.
Nεφος de *nebula*. 100.
Νηφαλιοι σπονδαι. 110.
Νοερος. 95.
Νοητος. 97.
Numina apud antiquos sumuntur de rebus,
quibus præfunt, & vicissim. xxvii. sq.
xxxii. 120.
Nymphæ αντριάδες. xxiv. earum nomina ab
aquis. 102. *Nymphæ* & *lymphæ* miscen-
tur in Codd. xxxiii.
Νυμφαι nuptæ dictæ. 101.
Objectiones aliorum tacite orationi intexe-
bant veteres. 49.
**Οδος* animarum ανω & κατω sensu Hera-
cliti. 72. 73. 90. 112. 114. apud Per-
fas. 117.
Οικια & *οικημα* de carcere. 97.
**Ομιχλη*. 100.
Πατηρ de *Deo*. 93.
Πεπλον. 104.
Περιβαλλεσθαι & *περιβλημα* amplissime sumta.
103. sq.
Περιμνηης. 68.
Perfes Mithras dictus. 16.
Persidicus. 16.
Πηγαιαι Nymphæ. 97. 102.
Pleonasmus. 97.
Poëtæ sapientes, σοφοι, dicti. vii. 122.
Ποιητης, ποιειν. 93.
Πορευσιμος. 86.
Ποταμηίδες Nymphæ. 102.
Προφητης. 97. 19.
Πτυον. 122.
Πυλαι ουρανου. 116.
Πυλων varius usus. 116.
**Ρησσειν*. 95.
απο *Σκοπου*. 121.
Spectare. 87.
Στοιχεια. 93.
Substantivi in composito inde adjectivo el-
ipsis. 86.
Τανυφυλλος. xx. 64. 68. 76. 80.
Τεκνουσα & *τεκνωω*. 115.
Tenebræ: locutiones inde derivatæ. 86.
Τιθαιβωσσειν. 104.
**Ταλος*. xxxi.
Vestes, locutiones inde derivatæ. 103. sq.
**Τλη*. 89. 101.
**Τπουλος*. 121.
**Τφαλος*. 122.
Φαρος. 68.
Χειροποιητος. 94.
Ψυχαγωγος, ειν, & ια. 96. 116. 117.

INDEX R E R V M.

- Ægyptii an cadaveribus cerebrum per
nares extraxerint. 106. eorum Calen-
darium. 113.
Allegorica Homeri interpretatio unde ori-
ginem habuerit. viii. sqq. quam absurda
sit. xi. xxxiv. vide infra v. Platonici.
Antrum Nympharum an reapse olim existi-
terit. xx. sqq. quomodo situm fuerit. xxv.
sqq. ejus descriptio. xxxiii.
—— Bacchi διθυρον. 25.
Apes melle vescuntur. 104. βουγενεις. ibid.
earum laudes. 110. hominibus compa-
ratae. 108.
Arbores Diis sacrae. xix.
Aristæus mellis inventor. xxix. junge Schol.
Aristoph. Αρισταιος δε δ Απολλωνος και Κυ-
ρηνης, πρωτος την εργασιαν του σιλφου
εξευρεν και του μελιτος. Ovid. Fast. l. i.
*Flebat Aristæus, quod apes cum stirpe necatas
Viderat: &c.*
Artemidorus Geographus. 87
Artemidori varii. 87. 88.
Asōman Persarum ψυχαγωγος. 117.
Athletæ ελαια coronati. 121.
Bacchi symbola. 102.
Boreæ amores. 116.
Boreales plagæ homines gignunt feroces
&c. 118. — in borealibus plagis longi
homines nascuntur, at quo magis polo
accesseris, sensim imminuitur statura.
ibid. — an earum incolæ ingenium
habeant stupidius quam meridionalium
& temperati cœli habitatores. ibid.
Chaldæi, Zodiaci inventores. 113. 114.
Cœlus a Saturno castratus. 107.
Coreyra insula. xvii.
Crater in Mithriacis. 108. Crateres dona-
riorum loco positi. xxviii.
Cronius, Philosophus. 85.
Dæmones crediti cum Lamiis concumbere
& σπερματιζειν. 107. eorum tria genera
e sententia Pythagoreorum. 94.
Descriptionum in Homero frequentia an
vitiosa sit. xxxvi.
Deus mundi anima. 86.
Dii Ægyptiorum credebantur navigiis in-
sistere. 98. vide Indic. Grammat. v. Nu-
mina.
Dolia Jovis apud Homerum. 119.
Empedocles. 96.
Eubuli historia Mithriaca. 91.
Eumelian opus περι βουγονιας exstiterit. 104.
Fabarum abstinentiam cur Pythagoras jus-
sisse videatur. 110.
Fabulæ veterum Poëtarum quo loco ha-
bendæ. xiii. sqq.
Fellis usus in medicina. 109.
Fluminum scaturigines sæpe in antris oriun-
tur. xxxiii.
Frigoris vis in corpora hominum. 118.
119. v. Boreales plagæ.
Heraclitus. 99.
Homerus: quantus ei honor semper sit de-
latus. viii. Ejus scripta omnis sapientiæ
fons credita. viii. ix. cur tanti habitus.
ix. x. quid de eo censendum sit. x. xi.
Jannes & Jambres. 98. sq.
Ingenia hominum an reapse pro ratione cœli
differant. 118.
Ithacæ insulæ brevis descriptio. xviii. sqq.
ejus historiæ peculiare. 85. quantum
ea distet a Panormo Cephallenia portu. 88.
Lactea via 116. 117.
Laurus Minervæ sacra 119. 120.
Luna generationi præses. 108.
Mel Nymphis sacrum. xxix. 61. 107. ejus
usus. 61. 104. — in sacris. 109. —
in magicis. 117. 118. — ad purgatio-
nes. 105. apum esca. 104. nectar dictum.
105. ερυθρον & roscidum. 106. 107. ejus
symbolicæ notiones. 104.
Mercurius ψυχαγωγος. 96.
Minerva sapientiæ Dea. 120.
Mithra 90. Perses dictus. 16. βουκλοπος.
109. M. seu Μιθρ ψυχαγωγος apud Per-
sas. 117.
Mors: veterum de ea opiniones. 109.
Mundus animabus & dæmonibus plenus.
72. 86. ab aliis æternus creditus 89. se-
cundum alios, creatus. 89. 121. σφαιροει-
δης habitus. 97.
Nebulæ unde oriantur. 100.
Nox Jovis consiliaria. 107.
Numenius. 111. in SS. versatissimus. 98.
Nymphæ texere creditæ. xxxi. earum va-
ria genera. 61. 97. imagines. xxxiii. 102.
Ὅδος ανω και κατω Heracliti. 72. 73. 90.
112. 114. apud Persas. 117.

INDEX RERUM.

Orithyia. 116.
 Pandoræ & Epimethei fabula. 119.
 Parmenides. 113.
 Phorcyn Deus. xix. 58.
 Platonis sententia de tribus principiis. 89.
 Platonici recentiores notati, in Dissert. passim & Animadv. 89. 101. 108. 120.
 Poëtarum quantus olim honos fuerit. vii. poëtæ sapientes dicti. vii. 122.
 Poëtices propositum. vi.
 Pori & Peniæ fabula. 107.
 Porphyrii laus & vitia. ix.
 Portæ Templorum Orientem versus structæ. 87. — sepulcrorum apud Græcos. 87. — Pyramidis Ægyptiæ. ibid.
 Πυρραγωγος, εἰν, ια. 117. — Mercurius. 96. — Persarum. 116.
 Principia (duo) contraria e sententia Empedoclis & Heracliti. 72. tria secundum Platonem. 89.
 Puritas eorum, qui ad sacra admittebantur, quadruplex 105.
 Saturnalia. 113.

Saturnus Cœlum castrat. 107. ipse castratur. ibid.
 Solem exhalationibus nutriri veteres credebant. 99.
 Spectra. Variæ de illis opiniones. 100. 131.
 Spiritum Dei ferri super aquas: Variæ de his verbis sententiæ. 98.
 Syntagma Empedocleum editor molitur. 96.
 Templorum portæ Orientem spectabant. 87.
 Thales defectionem solis prædixit. 113.
 Zaleuci ætas. 89.
 Zetes & Calais. 116.
 Zodiaci inventores Chaldæi. 113. 114.
 Dum hæc scribo, adfertur mihi liber recens editus: *Recueil d'Antiquités d'Avenches & de Culm par Mr. Schmidt* a Berne 1760. 4°. quem dum pervolvo, p. 59. Dissertationem invenio auctoris laudatam, *de Zodiaci nostri origine Ægyptia*. Bernæ 1760. 8°. at cum nunquam antea de ejusmodi opusculo inaudiverim, prorsus ignoro, quas contra opinionem meam difficultates cultissimus hic vir movere potuerit.

ERRATA.

Præf. p. xxi. lin. 4. 5. Indices &c.] hæc delenda sunt. Index autorum alio loco exhibitus est: alterum addere opus non videbatur, ob parvam libelli molem.

Diff. p. vi. lin. 15. manifest in] *lege*: manifeste in

viii. *prope antepenult.* παρεισι] *lege*: παρχει

xi. 22. scriptus, ut] *lege*: scriptus est, ut

xiv. *not. b.* a Watkinsono] *lege*: ab Homio

xix. 5. Echniadas] *lege*: Echinadas

xx. 4. *a fine.* Despiciamus] *lege*: Dispiciamus

xxi. ——— mutatoque] *lege*: mutato

xxx. 10. quibus] *lege*: cui

xxxii. *penult.* sylvestia] *lege*: sylvestria

xxxiii. observatum fuit, aquarum scaturigines plerumque in antris oriri: Spectat eo inprimis descriptio Antri Corycii in Cilicia apud Strab. l. 14. quicum Melam confers lib. i. c. 13. Simile illi antrum itidem Corycium, sed in Parnasso monte positum, & Nymphis sacrum: apud eund. Strab. l. 9. & Pausan. in Phocicis: ab eo *Corycides Nymphae* in Ovid. Met. I. v. 320.

xxxvi. *not. a.* Boffuet] *lege*: le P. Boffu

pag. 1. Var. Lect. 1. lin. 3. nos e libris] *lege*: nos ex ed. Rom. i. & libris

8. 3. γεννητοῦ αἰσθητοῦ] *lege*: γ. καὶ α.

10. *W. LL.* 7. οὕτως] *lege*: οὕτως

21. ——— 10. Saturnalibus posuisse] *lege*: Saturnalibus vestes posuisse.

22. ——— 6. απογενετιως ο. οἱτ.] *lege*: απογενετιως (vel simpliciter, vel addito ερχομεναις, ελθουσι, simil.) ο. οἱτ.

23. 11. οικουμένης] *lege*: οικουμένης,

57. *prope antepenult.* tempestuons] *lege*: tempestuous

64. *ult.* Agilbæan.] *lege*: Ogilbæan.

68. 29. ἀλιπόρφυρα] *lege*: ἀλιπόρφυρα

—— *not.* 5. inveniet] *lege*: inveniet

89. *a.* 18. Æn. Gazæum p. 92.] *lege*: Æn. Gazæum p. 92. L. Nogarola ad Ocell. Lucan. Cap. II. §. 3.

93. *a.* 12. πατηρ] *lege*: πατηρ

98. *a.* 10. Origines] *lege*: Origenes

—— 36. PETO· επανω] *lege*: PETO επανω

—— 46. Fascic. S.] *lege*: Fascic. 5.

99. *b.* 29. Ἀσὶρ ὀπαρινῶ] *lege*: Ἀσὶρ ὀπαρινῶ

104. *b.* 14. Plin. l. xi.] *lege*: Plin. l. xi. Geoponic. l. xv. c. 2.

109. *b.* 40. sustina.] *lege*: sustine.

110. *a.* *prope finem*, Nonni opinionem memoravi: eam Plutarcho tribuit Berōaldus in Symbolis Pythagoricis p. 109. qui hanc in rem meretur conferri.

ibid. *b.* *sub finem*, vetus dixi fuisse illud placitum de non comedendis fabis; & Amphiarum etiam, ætate Pythagoræ longe priorem, illis abstinuisse, testes sunt Geoponici lib. 2. cap. 35.

112. *a.* 30. καὶ ἡ.] *lege*: καὶ ὅ.

—— *b.* 19. offerri,] *lege*: efferri,

113. 114. disputatum est de inventoribus Zodiaci, non Ægyptiis, sed Chaldæis. Luculentum pro Chaldæis est testimonium Nic. Damasceni, apud Eusebium: προ της Αβρααμου παρουσιας Αιγυπτιοι τουτων ειχον αμαθως· εκ Χαλδαιων γαρ ταυτ' εφοιτησεν εις Αιγυπτον· ὁθεν ηλθε και εις τους Έλληνας. Similia Eupolemus & Alexander Polyhistor, apud eundem Eusebium, & quidem πρωτον τον Έιωχ ευρηκεναι την αστρολογιαν, ουκ Αιγυπτιους. Alia huc spectantia habentur congesta in libello parvæ molis & rarissimo, Gr. & Lat. cura F. Parentii apud Rob. Stephanum A. 1616. 8. Parisiis edito: Τα αποσημειωμενα περι των Αιγυπτιων p. 16. 17.

114. *b.* 12. Judicariæ] *lege*: Judiciariæ

